

การแปลในกระบวนการสร้างเรื่องเล่าของข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบ
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของหนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์

นางสาวกุลธิดา สามะพุทธิ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการแปลและการล่าม คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2557

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

Translation and Narrative Construction
in Southern Insurgency News of the *Bangkok Post*

Miss Kultida Samabuddhi

A Special Research Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Translation and Interpretation
Faculty of Arts
Chulalongkorn University
Academic year 2014

บทคัดย่อ

กุลธิดา สามะพุทธิ : การแปลในกระบวนการสร้างเรื่องเล่าของข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบใน
จังหวัดชายแดนภาคใต้ของหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* (Translation and Narrative
Construction in Southern Insurgency News of the *Bangkok Post*)
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.แพรว จิตติพลังศรี 295 หน้า

สารนิพนธ์นี้เป็นงานวิจัยที่ศึกษาการแปลในกระบวนการสร้างเรื่องเล่าของข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบจังหวัดชายแดนภาคใต้ของหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* ซึ่งมุ่งศึกษาการนำเสนอและเผยแพร่เรื่องเล่าในการแปลข่าว รวมทั้งกลวิธีในการเผยแพร่เรื่องเล่าตามแนวทางการศึกษาการแปลโดยใช้ทฤษฎีเรื่องเล่าของ Mona Baker

วิธีวิจัยมี 2 วิธี คือ การวิเคราะห์ตัวอย่างข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวน 30 ข่าวที่ตีพิมพ์ระหว่างวันที่ 28 ก.พ.2556 - 28 ก.พ.2557 การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการแปลข่าวและการตรวจแก้ฉบับแปล

ผลการวิจัยพบว่า การแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้จากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างเรื่องเล่า เห็นได้จากการที่ตัวอย่างข่าวที่นำมาศึกษานั้นมีองค์ประกอบของเรื่องเล่าครบทั้ง 4 อย่าง ได้แก่ การลำดับเรื่อง ความเชื่อมโยงของเรื่องเล่า การวางโครงเรื่อง และการเลือกสรรข้อมูล นอกจากนี้ยังพบว่าในการแปลมีกำหนดกรอบเรื่องเล่าโดยใช้กลวิธี 4 แบบ คือ การกำหนดกรอบโดยใช้เงื่อนไขเวลาและสถานที่ การกำหนดกรอบโดยการเลือกสรรข้อมูล การกำหนดกรอบโดยใช้ถ้อยคำตีตรา และการกำหนดกรอบโดยการเปลี่ยนตำแหน่งผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์

เมื่อประมวลจากองค์ประกอบของเรื่องเล่าและการกำหนดกรอบเรื่องเล่าตาม พบว่าการแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* นำเสนอเรื่องเล่าสาธารณะ 3 เรื่อง คือ 1) เรื่องเล่าว่าด้วยการต่อสู้ระหว่างรัฐไทยและผู้ก่อความไม่สงบ/ขบวนการแบ่งแยกดินแดน 2) เรื่องเล่าว่าด้วยการเจรจาสันติภาพคือหนทางในการดับไฟได้ และ 3) เรื่องเล่าว่าด้วยความรุนแรงรายวันในจังหวัดชายแดนภาคใต้และชะตากรรมของเหยื่อผู้บริสุทธิ์

ศูนย์การแปลและการล่ามเฉลิมพระเกียรติ ลายมือชื่อนิสิต .....

สาขาวิชา การแปล ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

ปีการศึกษา 2557

Abstract

This research aims to study roles of news translation in the construction of narratives in southern insurgency news articles published in the *Bangkok Post* newspaper, which is one of the two major English-language newspaper in Thailand.

To answer the questions: "Does news translation involve in the construction of narratives? And How?", the research uses Mona Baker's Narrative approach to translation to analyze 30 news articles that have been translated from Thai into English and published in the *Bangkok Post* between February 28, 2013 to February 28, 2014.

The selected news were collected over the period of one year after the government of prime minister Yingluck Shinawatra kicked off peace talks with southern insurgency groups led by the Barisan Revolusi Nasional in February 2013.

The research found that news translation plays a crucial role in disseminating and constructing narratives pertaining unrest in Thailand's southernmost provinces. The selected news contain all four core features of narrativity namely temporality, relationality, causal emplotment, and selective appropriation.

News translators also use the techniques of framing such as temporal and spatial framing, selective appropriation of textual material, labelling, and repositioning of participants to make a news article in line with certain narratives.

Finally, the research found that translations of southern insurgency news from Thai into English disseminate three public narratives including 1) The Thai state's fighting against southern insurgents/separatists 2) The peace talks is a key to quell southern violence and 3) Innocent people are the victims of daily violence in the deep South.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความรู้ คำแนะนำและกำลังใจจากบุคคลมากมาย ผู้ที่สำคัญที่สุดคือคุณพ่อและคุณแม่ที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุน ให้กำลังใจและดูแลในทุกอย่างและทุกด้านของชีวิต

ข้าพเจ้าขอขอบคุณอาจารย์และเจ้าหน้าที่สาขาวิชาการแปลและการล่าม คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ให้ความรู้และอำนวยความสะดวกในการเรียนให้แก่นิสิตอย่างเต็มที่ และขอขอบคุณ ผศ.ดร.แพรว จิตติพลังศรี ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ช่วยชี้แนะ แก้ไข ให้ข้อมูลที่มีประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัย

ระหว่างที่เขียนสารนิพนธ์เล่มนี้ ข้าพเจ้ามักจะคิดถึงกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* อยู่เสมอ ตลอดระยะเวลา 13 ปีที่ทำงานที่นี่ ข้าพเจ้าได้เรียนรู้และเพิ่มพูนทักษะการเป็นสื่อมวลชน การเขียนข่าว การแปลข่าวและการบริหารงานข่าวอย่างเต็มที่ *บางกอกโพสต์* เป็นเหมือนทั้งโรงเรียนและครอบครัวที่แวดล้อมด้วยพี่น้องและกัลยาณมิตร งานวิจัยนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้เลยหากข้าพเจ้าไม่ได้รับประสบการณ์และโอกาสในการเป็นส่วนหนึ่งของกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์*

ขอขอบคุณทีมข่าว “ไทยพีบีเอสออนไลน์” ที่ต้อนรับข้าพเจ้าสู่บ้านใหม่อย่างเป็นทางการ เป็นมิตร ทำให้การเปลี่ยนที่ทำงานพร้อมๆ กับการทำสารนิพนธ์ เป็นเรื่องที่ไม่หนักหนาสาหัสจนเกินไปนัก

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ และน้องๆ “การแปลรุ่น 13” สำหรับมิตรภาพ ความช่วยเหลือและกำลังใจที่มีให้กันเสมอ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ

Abstract

กิตติกรรมประกาศ

บทที่ 1 บทนำ

1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2.วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
3.สมมติฐานของการวิจัย	3
4.ขอบเขตการวิจัย	4
5.ระเบียบวิธีวิจัย	4
6.ขั้นตอนการวิจัย	5
7.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	5

บทที่ 2 แนวทางการศึกษาการแปลโดยใช้ทฤษฎีเรื่องเล่า

2.1 แนวทางการศึกษาการแปลในกระบวนการสร้างเรื่องเล่า (Narrative approach to translation) ของ Mona Baker	6
2.1.1 แนะนำทฤษฎีเรื่องเล่า	7
2.1.2 นิยามของเรื่องเล่า	10
2.1.3 การเมืองของเรื่องเล่า	11
2.1.4 ประเภทของเรื่องเล่า	12
2.1.5 องค์ประกอบของเรื่องเล่า	16
2.1.6 การวางกรอบเรื่องเล่าในการแปล	23

สารบัญ (ต่อ)

2.2	ศาสตร์แห่งเรื่องเล่าและแนวคิดเรื่องการทำนาคกรอบในแวดวงวิชาการไทย	28
2.3	การนำแนวทางการศึกษากการแปลโดยใช้ทฤษฎีเรื่องเล่ามาวิจัยการแปลข่าว เหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้	31
บทที่ 3 หลักการแปลข่าวทั่วไปและกระบวนการแปลข่าว ของหนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์		37
3.1	หลักการแปลข่าวทั่วไป	38
3.1.1	หลักการแปลข่าวภาษาไทย-อังกฤษและอังกฤษ-ไทย	38
3.1.2	การแปลข่าวในสำนักข่าวระดับโลก (News agencies) และการแปลแบบเรียบเรียง (Transediting)	42
3.2	กระบวนการทำงานและการแปลข่าวของกองบรรณาธิการ บางกอกโพสต์	47
3.2.1	ประวัติและข้อมูลพื้นฐานของหนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์	47
3.2.2	กระบวนการผลิตข่าวและการแปลข่าว	50
3.2.3	การนำเสนอข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้	
3.3	แนวทางการศึกษากการแปลในกระบวนการสร้างเรื่องเล่าของ Mona Baker กับกระบวนการแปลข่าวของหนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์	56
บทที่ 4 การวิเคราะห์ตัวอย่างข่าว		
4.1	เรื่องเล่าที่ถูกนำเสนอผ่านการแปลข่าวความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้	59
4.1.1	การต่อสู้ระหว่างรัฐไทยและผู้ก่อความไม่สงบ (ขบวนการแบ่งแยกดินแดน)	59
4.1.2	การเจรจาสันติภาพคือหนทางดับไฟได้	63
4.1.3	ความรุนแรงรายวันในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และชะตากรรมของผู้บริสุทธิ์	65
4.2	องค์ประกอบของเรื่องเล่าในข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้	67
4.3	กลวิธีการกำหนดกรอบเรื่องเล่าในการแปลข่าว เหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้	85
4.4	สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการแปล/เรียบเรียงและผู้แปลข่าว จากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษของหนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์	96

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 5 บทสรุป	101
5.1 รายงานผลการวิจัย	102
5.2 ข้อเสนอแนะ	105
สารบัญรูป	
รูปที่ 1 การ์ตูน “Big Bad World” ของ Paul Fitzgerald	19
รูปที่ 2 หนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์	48
รูปที่ 3 หนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์ แบ่งตาม Section	49
รูปที่ 4 แผนผังแสดงโครงสร้างการทำงานของกองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์	51
รูปที่ 5 แผนผังแสดงขั้นตอนแปลข่าวจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ของโต๊ะข่าวในประเทศ หนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์	54
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.รายการข่าวและบทความในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ที่นำมาใช้ในการศึกษา	111
ภาคผนวก ข.ลำดับเหตุการณ์การพูดคุยสันติภาพ ระหว่างรัฐบาลไทยกับกลุ่มบีอาร์เอ็น	115
ประวัติผู้เขียน	119

บทที่ 1

บทนำ

1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเคลื่อนไหวของขบวนการกบฏชาตินิยมมลายูปะทุขึ้นอีกครั้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้เมื่อต้นปี 2547 ในรอบ 11 ปีที่ผ่านมา มีผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ความไม่สงบไปแล้วกว่า 6,200 คน และบาดเจ็บกว่า 11,000 คน¹ ความขัดแย้งนี้เป็นผลมาจากการกีดกันและความพยายามผนวกกลืนชาวมลายูมุสลิมภายใต้รัฐไทยพุทธที่ยาวนานกว่าศตวรรษ การดำเนินนโยบายที่แข็งกร้าวและรุนแรงภายใต้รัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร (ปี 2544-2549) ทำให้ปัญหาเลวร้ายลง กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบได้ตอบโต้ด้วยการก่อเหตุโจมตีเจ้าหน้าที่รัฐและพลเรือนอย่างหนักและผลักดันให้กองทัพไทยหันมาใช้มาตรการต่อต้านที่รุนแรงยิ่งขึ้น

สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้พัฒนามาถึงจุดสำคัญอีกครั้งในเดือนกุมภาพันธ์ 2556 เมื่อสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) นำโดยพล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร เลขาธิการสมช. ในขณะนั้นได้เริ่มกระบวนการพูดคุยสันติภาพกับกลุ่ม Barison Revolusi Nasional (BRN) ซึ่งเป็นตัวแทนฝ่ายผู้ก่อความไม่สงบ มีเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงระดับสูงของประเทศมาเลเซียเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเจรจา (facilitator) แต่การพูดคุยสันติภาพก็ต้องหยุดชะงักลงเมื่อเกิดการชุมนุมทางการเมืองในประเทศไทย ตามด้วยการประกาศยุบสภาของรัฐบาลของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2556 จนกระทั่งเกิดการรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ภายใต้การนำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา

การพูดคุยสันติภาพถูกรื้อฟื้นขึ้นอีกครั้งโดยใช้ชื่อใหม่ว่า “การพูดคุยสันติสุข” หลังจากที่ พล.อ.ประยุทธ์ เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 โดยระบุว่า “จะส่งเสริมการพูดคุยสันติสุขกับผู้ที่มีความเห็นต่างจากรัฐ” ซึ่งต่อมานายกรัฐมนตรีได้เดินทางไปพบกับนายนาจิบ ราซัค นายกรัฐมนตรีมาเลเซียเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2557 ซึ่งมีการพูดคุยถึงกระบวนการพูดคุยสันติสุขโดยมีมาเลเซียเป็นผู้อำนวยความสะดวก

¹ คณะทำงานฐานข้อมูลเหตุการณ์ชายแดนใต้ ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ (DSID)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี รายงานสถิติสะสมจำนวนผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บสะสมในเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่ปี 2547 - 2557 พบว่ามีผู้เสียชีวิตทั้งสิ้น 6,286 คน เฉลี่ยมีผู้เสียชีวิตปีละ 571 คน และมีผู้ได้รับบาดเจ็บ 11,366 คน เฉลี่ยปีละ 1,033 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 25 ธันวาคม 2557)

สะดวก ซึ่งการพบปะกันของพล.อ.ประยุทธ์ และนายกรัฐมนตรีมาเลเซียครั้งนี้ถือว่าเป็นการนับ
หนึ่งของกระบวนการพูดคุยสันติสุขของรัฐบาลพล.อ.ประยุทธ์

ตลอดระยะเวลา 11 ปีที่ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ปะทุขึ้น (2557-2558)
สื่อมวลชนไทยและต่างประเทศรายงานเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่าง
ต่อเนื่อง ทั้งข่าวภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในส่วนของข่าวภาษาอังกฤษนั้นมีทั้งข่าวที่เขียนเป็น
ภาษาอังกฤษโดยผู้สื่อข่าวเองและข่าวที่แปลมาจากนักข่าวสายความมั่นคงและนักข่าวท้องถิ่นซึ่ง
เขียนข่าวเป็นภาษาไทย การรายงานข่าวของสื่อมวลชน โดยเฉพาะสื่อที่รายงานเป็นภาษาอังกฤษ
อย่างเช่นหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* นั้น มีบทบาทอย่างมากในการให้ข้อมูลแก่สาธารณชนทั้งใน
และต่างประเทศ รวมทั้งชี้นำความคิดของผู้รับสารที่มีต่อเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ด้วย

แม้ว่ารัฐบาลไทยจะพยายามป้องกันไม่ให้สถานการณ์ความไม่สงบถูกยกระดับเป็น
ประเด็นสากล แต่ขณะนี้ปฏิเสธไม่ได้ว่า ประเด็นดังกล่าวกำลังได้รับความสนใจจากองค์กรระหว่าง
ประเทศเป็นอย่างมาก เช่น องค์กรความร่วมมืออิสลาม (Organisation of the Islamic
Cooperation – OIC) สหภาพยุโรป (European Union) องค์กรนิรโทษกรรมสากล (Amnesty
International) และ Human Rights Watch เป็นต้น ข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่
องค์กรต่างประเทศเหล่านี้ใช้ประกอบการวิเคราะห์สถานการณ์และกำหนดท่าทีต่อรัฐบาลไทย ไม่
ว่าจะเป็น การเรียกร้องให้เคารพสิทธิมนุษยชน ยุติการซ้อมทรมานผู้ต้องหาในคดีความมั่นคง หรือ
เรียกร้องให้ทั้งสองฝ่ายยุติความรุนแรง เป็นต้น ดังนั้นข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ที่นำเสนอเป็นภาษาอังกฤษจึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง

หนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* ของบริษัท โพสต์ พับบลิชซิง จำกัด (มหาชน) ก่อตั้งเมื่อปี
2489 เป็นหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษระดับชาติ 1 ใน 2 ฉบับของไทย (อีกฉบับหนึ่งคือหนังสือพิมพ์
เดอะเนชั่น) และเป็นหนังสือพิมพ์ที่ได้รับการอ้างอิงอย่างแพร่หลายทั้งโดยสื่อต่างประเทศ
นักศึกษาและนักวิชาการ เนื่องจากมีความน่าเชื่อถือและนำเสนอข่าวที่ครอบคลุมทุกด้าน รวมทั้ง
เหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งกองบรรณาธิการนำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่องมา
ตลอดนับตั้งแต่เหตุการณ์ปะทุขึ้นเมื่อปี 2547 ข่าวที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* จึง
ย่อมมีอิทธิพลไม่มากนักต่อการรับรู้และมุมมองของผู้รับสื่อ โดยเฉพาะชาวต่างชาติต่อเหตุการณ์
ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

การแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้จากภาษาไทยเป็น
ภาษาอังกฤษ เป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการนำเสนอข่าว หากแต่ยังมีผู้สนใจศึกษา
กระบวนการนี้ไม่มากนักหรืออาจจะเรียกว่า “ถูกมองข้าม” เลยก็ว่าได้ งานวิจัยด้านการแปลส่วน
ใหญ่มุ่งเน้นที่การแปลตัวบทประเภทรณคดีและศึกษากลวิธีการแปล ขณะที่งานวิชาการด้าน

สื่อสารมวลชนก็ให้ความสนใจกับกระบวนการนำเสนอข่าวและอิทธิพลของสื่อมวลชนมากกว่า ศึกษากระบวนการแปลข่าวในเชิงลึก ทั้งที่การแปลข่าวมีบทบาทอย่างมากในการเรียบเรียง คัดเลือกข้อมูลและคำพูดของแหล่งข่าว กล่าวได้ว่าข่าวชิ้นหนึ่งๆ จะถูกนำเสนอออกมาอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับกระบวนการแปลของผู้แปลข่าวอยู่มากทีเดียว

สารนิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาการแปลในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างเรื่องเล่า (narrative) ของข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวทางการศึกษา การแปลในกระบวนการสร้างเรื่องเล่า (narrative approach to translation) ของ Mona Baker ซึ่งเสนอว่านักแปลและล่ามไม่ได้ทำหน้าที่แปลตัวบทจากภาษาต้นทางเป็นภาษาปลายทางตามที่ ได้รับมอบหมายเท่านั้น หากแต่เป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างมากในการกำหนดกรอบ (framing) ในการ แปลเพื่อสนับสนุน/เผยแพร่เรื่องเล่าใดเรื่องเล่าหนึ่ง²

แนวคิดของ Mona Baker สอดคล้องกับข้อสังเกตของรองศาสตราจารย์นพพร ประชากุล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่กล่าวไว้ว่า “แม้ข่าวจะพยายามถ่ายทอดความเป็นจริง แต่อย่างไรก็ตาม ก็ต้องผ่านกระบวนการของการเล่าเรื่อง ซึ่งอย่างน้อยต้องมีการเลือกว่าอะไรที่จะเอามาเล่า อะไรสำคัญ อะไรถูกกดไว้อยู่ในมุมมืด อะไรถูกชูให้เด่น”³

การศึกษาระบบการแปล ปัญหาที่พบในการแปล และการประกอบสร้างเรื่องเล่าในการแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นนอกจากจะทำให้เราเข้าใจ กระบวนการแปลข่าวและบทบาทของนักแปลในการประกอบสร้างเรื่องเล่าแล้ว ยังนำไปสู่การปรับปรุงการแปลข่าวให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น อีกทั้งช่วยให้ผู้รับสารมีความเท่าทันต่อการนำเสนอข่าวของ สื่อมวลชนซึ่งมีส่วนสำคัญในการนำเสนอสันติภาพกลับคืนมาสู่จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อนำแนวทางการศึกษาการแปลในกระบวนการสร้างเรื่องเล่าของ Mona Baker มาศึกษาการแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2 เพื่อศึกษากระบวนการแปลข่าวจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษของ บางกอกโพสต์

3. สมมติฐานของการวิจัย

การแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้จากภาษาไทยเป็น ภาษาอังกฤษนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างเรื่องเล่าโดยผู้แปลใช้กลวิธีที่หลากหลาย เช่น

² Baker, Mona. *Translation and Conflict: A Narrative Account*. New York: Routledge, 2006.

³ นพพร ประชากุล. *ยกอักษกร ย้อนความคิด เล่ม 2 ว่าด้วยสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: อาน, 2552.

กำหนดกรอบ (framing) การเลือกใช้คำ การลำดับเหตุการณ์ วิธีการเล่า การเพิ่มหรือตัดทอน ข้อมูล เป็นต้น เพื่อให้ข่าวนั้นสนับสนุนเรื่องเล่าใดเรื่องเล่าหนึ่งที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของผู้แปลและจุดยืนของหนังสือพิมพ์

4. ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาข่าวและบทความภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับการพูดคุยสันติภาพระหว่างสมช. และ กลุ่มบีอาร์เอ็นและข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวน 34 ข่าวที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* ระหว่างวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 – 28 กุมภาพันธ์ 2557 รวมระยะเวลา 1 ปีตั้งแต่เริ่มต้นการพูดคุยสันติภาพ

ทั้งนี้ ข่าวที่นำมาศึกษานั้น นำมาจากฐานข้อมูลข่าวที่ตีพิมพ์แล้ว (archive) ของหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* โดยค้นหาข่าวที่มีคำว่า “BRN” ปรากฏอยู่และตีพิมพ์ระหว่างวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 – 28 กุมภาพันธ์ 2557 จากนั้นคัดเลือกเฉพาะข่าวที่แปลจากข่าวที่ผู้สื่อข่าวส่งมาเป็นภาษาไทยหรือมีส่วนใดส่วนหนึ่งแปลจากข่าวภาษาไทยซึ่งมีทั้งหมด 131 ข่าว แล้วจึงเลือกเฉพาะข่าวที่ตีพิมพ์บนหน้า 1 เพราะถือว่าเป็นข่าวที่เป็นเหตุการณ์สำคัญซึ่งมีจำนวน 34 ชิ้น

5. ระเบียบวิธีวิจัย

วิเคราะห์ข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบฯ ที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* ซึ่งเป็นข่าวที่แปลมาจากภาษาไทยเพื่อศึกษากระบวนการแปล ปัญหาในการแปลและศึกษากระบวนการสร้างเรื่องเล่าในข่าวนั้นๆ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

5.1 วิจัยเชิงเอกสาร

ข่าวภาษาไทยที่นักข่าวส่งข่าวมายังกองบรรณาธิการ *บางกอกโพสต์* และข่าวที่ได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษและตีพิมพ์ใน *บางกอกโพสต์*

5.2 การสัมภาษณ์

สัมภาษณ์ผู้ที่อยู่ในกระบวนการผลิตและแปลข่าวจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ได้แก่ ผู้แปลข่าว (รีไรท์เตอร์) และบรรณาธิการข่าวในประเทศหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* โดยการอัดเสียงคำให้สัมภาษณ์แล้วนำมาถอดคำพูดเป็นข้อมูลปฐมภูมิ เพื่อนำมาวิเคราะห์กระบวนการสร้างเรื่องเล่าในการแปลข่าว

6. ขั้นตอนการศึกษาวิจัย

- 6.1 ศึกษาทบทวนทฤษฎีเกี่ยวกับการแปลและกระบวนการสร้างเรื่องเล่าในของตัวบทประเภท pragmatic โดยทฤษฎีที่พบคือ การแปลในกระบวนการสร้างเรื่องเล่า (Narrative approach to translation) ของ Mona Baker
- 6.2 ศึกษาทบทวนทฤษฎีอื่นๆ เพื่อศึกษากระบวนการแปลข่าว ซึ่งแนวทางที่พบคือ การแปลแบบเรียบเรียง (transediting) ของ Karen Stetting
- 6.3 รวบรวมข่าวภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่ผู้สื่อข่าวส่งเข้ามายังกองบรรณาธิการบางกอกโพสต์ และข่าวชิ้นเดียวกันที่ได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ
- 6.4 วิเคราะห์กลวิธีและบทบาทของการแปลข่าวในกระบวนการสร้างเรื่องเล่าโดยใช้ทฤษฎีการแปลในกระบวนการสร้างเรื่องเล่าของ Mona Baker
- 6.5 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์
- 6.6 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงทฤษฎีและการสัมภาษณ์
- 6.7 สรุปผลการวิจัยและทบทวนสมมติฐานจากการวิเคราะห์ข่าวตัวอย่างของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ และวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
- 6.8 นำเสนอกลวิธีการแปลและกระบวนการสร้างเรื่องเล่าในข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 7.1 สามารถวิเคราะห์กลวิธีการแปลและเข้าใจบทบาทของการแปลในกระบวนการสร้างเรื่องเล่าในข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 7.2 เข้าใจกระบวนการแปลข่าวของกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ รวมทั้งบทบาทของผู้แปลข่าวในการนำเสนอข่าว

บทที่ 2

แนวทางการศึกษาการแปลโดยใช้ทฤษฎีเรื่องเล่า

“ในโลกไร้พรมแดนที่เต็มไปด้วยความขัดแย้ง การแปลเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทุกฝ่ายใช้เพื่อสร้าง
ความชอบธรรมให้เรื่องราวในฝ่ายของตน” Mona Baker, *Translation and Conflict : A
Narrative Account* (2006: 1)

ผู้วิจัยนำแนวทางการศึกษาการแปลโดยใช้ทฤษฎีเรื่องเล่า (Narrative approach to translation) ของ Mona Baker มาใช้ศึกษาการแปลข่าวความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ เนื่องจากข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นตัวบทประเภทวจนปฏิบัติ (pragmatics) ที่เกี่ยวกับประเด็นความขัดแย้ง ซึ่งมีความใกล้เคียงกับตัวบทที่ Baker นำมาศึกษา เช่น สงครามต่อต้านการก่อการร้าย ความขัดแย้งระหว่างอิสราเอล และปาเลสไตน์ เหตุการณ์ในโคโซโว และความขัดแย้งในตะวันออกกลาง เป็นต้น

Baker นำเสนอแนวทางการศึกษาการแปลโดยใช้ทฤษฎีเรื่องเล่าในงานวิชาการหลายชิ้นนับตั้งแต่ปี 2005 เป็นต้นมา เช่น บทความวิชาการเรื่อง “Narratives in and of Translation”⁴ และ “Translation and Activism: Emerging Patterns of Narrative Community”⁵ แต่ข้อเขียนที่กล่าวถึงแนวทางนี้โดยละเอียดและครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุด คือ หนังสือเรื่อง *Translation and Conflict : A Narrative Account*⁶

2.1 แนวทางการศึกษาการแปลโดยใช้ทฤษฎีเรื่องเล่า (Narrative approach to translation)

Baker อธิบายแนวทางการศึกษาการแปลโดยใช้ทฤษฎีเรื่องเล่าไว้ในบทความวิชาการหลายชิ้น รวมทั้งบทสัมภาษณ์และการบรรยายในที่ต่างๆ แต่ในที่นี้จะอ้างจากหนังสือ *Translation and Conflict: A Narrative Account* เป็นหลัก

ในบทนำของหนังสือเล่มนี้ Baker ระบุว่า ได้นำทฤษฎีเรื่องเล่า (narrative theory) มาศึกษาว่าการแปลทำหน้าที่อย่างไรในโลกไร้พรมแดนที่เต็มไปด้วยความขัดแย้ง ซึ่งคู่ขัดแย้งต่างๆ

⁴ Baker, Mona. Narratives in and of Translation. *Skase Journal of Translation and Interpretation* 1 (1) 2005: 4-13.

⁵ Baker, Mona. *Translation and Activism: Emerging Patterns of Narrative Community*, *The Massachusetts Review* 47(III) 2006: 462-484.

⁶ Baker, Mona. *Translation and Conflict: A Narrative Account*. New York: Routledge, 2006.

อาศัยการแปลเป็นเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมให้ฝ่ายตน รวมทั้งศึกษาว่าเรื่องเล่าที่ขัดแย้งและซับซ้อนกันอยู่นั้นถูกจัดการอย่างไรในกระบวนการแปล

“เรื่องเล่า” ในที่นี้ หมายถึง เรื่องราวที่เราพบในชีวิตประจำวัน Baker จึงใช้คำว่า “เรื่องเล่า” (narrative) และ “เรื่อง” (story) สลับกันไปโดยมีความหมายเดียวกัน (Baker, 2006: 3)

เราสามารถนำทฤษฎีเรื่องเล่ามาศึกษาบทบาทของการแปลในการถ่ายทอดเรื่องเล่าที่อยู่ในทุกช่วงเวลาและในทุกตัวบท รวมทั้งตัวบทที่เป็นอวัจนภาษา ซึ่งจะทำให้เราเห็นถึงการประกอบสร้างของเรื่องเล่าและทำให้เราตั้งคำถามต่อการใช้ที่เราเลือกมีชีวิตร่วมอยู่กับเรื่องเล่าหนึ่งๆ หนังสือ *Translation and Conflict: A Narrative Account* มีทั้งหมด 7 บท คือ 1. บทนำ 2. แนะนำทฤษฎีเรื่องเล่า 3. ประเภทของเรื่องเล่า 4. องค์ประกอบของเรื่องเล่า 5. องค์ประกอบของเรื่องเล่า II 6. การกำหนดกรอบเรื่องเล่าในการแปล และ 7. การประเมินเรื่องเล่า เพื่อให้เข้าใจแนวทางการนำทฤษฎีเรื่องเล่ามาศึกษาการแปล จึงขอสรุปเนื้อหาสำคัญจากหนังสือเรื่อง *Translation and Conflict: A Narrative Account* ของ Baker มาดังนี้

2.1.1 แนะนำทฤษฎีเรื่องเล่า

“เรื่องเล่า” มีนิยามที่แตกต่างหลากหลายไปตามแต่ละสาขาวิชาที่นำทฤษฎีนี้มาปรับใช้ แต่ Baker เลือกที่จะนิยาม “เรื่องเล่า” ตามทฤษฎีสังคมวิทยาและการสื่อสาร เนื่องจากเห็นว่าเหมาะกับการนำมาศึกษาบทบาทของนักแปลและล่ามในสถานการณ์ความขัดแย้ง

เพื่อให้เห็นความแตกต่างของการศึกษาเรื่องเล่าตามแนวทางทฤษฎีสังคมวิทยาและแนวภาษาศาสตร์ Baker เปรียบเทียบค่านิยามของ Labov ซึ่งเป็นนักภาษาศาสตร์ และ Hayden White ซึ่งเป็นนักประวัติศาสตร์ ดังนี้

Labov (1972 อ้างถึงใน Baker, 2006: 8) นิยามเรื่องเล่าว่าเป็น “กลวิธีหนึ่งในการสรุปประสบการณ์ในอดีตโดยการเรียงลำดับข้อความให้ตรงกับลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง” ซึ่งเป็นค่านิยามที่ไม่ต่างจากนักภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่ที่มอง “เรื่องเล่า” เป็นเพียงแค่กลวิธีหนึ่งในการสรุปความ

ในขณะที่ทฤษฎีสังคมวิทยาและทฤษฎีการสื่อสาร รวมทั้งนักประวัติศาสตร์บางคน อย่างเช่น Hayden White (1987 อ้างถึงใน Baker, 2006: 9) บอกว่าเรื่องเล่าเป็น “อภิปรัชญา” (meta-code) ที่มนุษย์ใช้ในการถ่ายทอดความจริงข้ามวัฒนธรรม ส่วน Somers (1992 อ้างถึงใน Baker, 2006: 9) เสนอว่า “เรื่องเล่าช่วยให้เรารับรู้ เข้าใจ และให้ความหมายเรื่องราวทางสังคมได้พร้อมกันนั้นเราก็สร้างอัตลักษณ์ทางสังคมขึ้นมาจากรเรื่องเล่า (narratives) และการเล่าเรื่อง (narrativity) ด้วย”

ความแตกต่างที่สำคัญระหว่างการศึกษารื่องเล่าตามแนววรรณคดีและภาษาศาสตร์ กับแนวทางที่ Baker ใช้ในหนังสือเล่มนี้โดยตรงที่การนิยามสถานะของเรื่องเล่า ฝ่ายวรรณคดีและภาษาศาสตร์นิยามว่าเรื่องเล่าเป็นกลวิธีหนึ่งของการสื่อสาร แต่ Baker เลือกลงจะนิยามเรื่องเล่าว่าเป็นอิทธิพลที่ครอบคลุมและใช้ได้กับการสื่อสารในทุกรูปแบบ ซึ่งเป็นการนิยามตามทฤษฎีสังคมวิทยาและการสื่อสาร

เรื่องเล่าไม่เพียงช่วยให้เราเชื่อมโยงเหตุการณ์ต่างๆ เข้าด้วยกัน แต่ยังทำให้เห็นจุดยืนและท่าทีของฝ่ายต่างๆ ต่อเหตุการณ์นั้น ซึ่งมีแนวโน้มจะแบ่งขั้วระหว่าง มีคุณค่า-ไร้คุณค่า ปกติ-ผิดปกติ มีเหตุผล-ไม่มีเหตุผล ชอบธรรม-ไม่ชอบธรรม ถูกกฎหมาย-ผิดกฎหมาย

การแปลมีบทบาทอย่างมากในการทำให้เรื่องเล่า “ดูเป็นธรรมชาติ” (naturalizing) และเผยแพร่เรื่องนั้นไปในสังคมที่ใช้ภาษาต่างๆ กัน Baker บอกว่า ในยุคสมัยที่โลกเต็มไปด้วยการรบราฆ่าฟันกันอยู่ทุกวันนี้ เราควรตระหนักอยู่เสมอว่าความขัดแย้งทั้งหมดเกิดขึ้นและจบลงด้วยการประกอบสร้าง (construct) และรื้อทำลาย (deconstruct) ศัตรูซึ่งก็คือ “คนอื่น (other) ที่เป็นคนแปลกหน้าและแปลกแยกจากเรามากพอที่เราจะใช้สรรพนามเรียกคนนั้นว่า มัน ซึ่งมันผู้นี้ถูกทัณฑ์ทรมานได้ ทำให้ทุพพลภาพได้ หรือแม้แต่ฆ่าได้” (Nelson, 2002 อ้างถึงใน Baker, 2006: 15) Baker ต้องการแสดงให้เห็นถึงวิธีการที่นักแปลนำมาใช้เพื่อสนับสนุนหรือคัดค้านเรื่องเล่า หรือกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมก็คือการเปลี่ยนแปลงสถานะของคนๆ หนึ่งจาก เขา กลายเป็น มัน ได้อย่างไร

Baker ย้ำว่า นักแปลพึงตระหนักว่าตนเองมีส่วนในการอธิบายและสนับสนุนเรื่องเล่า ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ แม้แต่เรื่องเล่าที่เป็นวิทยาศาสตร์ก็ไม่ได้ถูกต้องและตรงไปตรงมาอย่างที่หลายคนคิด

อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับเรื่องเล่าก็คือ ประเด็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องเล่ากับ “ความจริง” ซึ่งเป็นเรื่องที่มีการอภิปรายกันอย่างกว้างขวางในแวดวงวรรณกรรม Bruner (1991 อ้างถึงใน Baker, 2006: 17) อธิบายว่าในทศวรรษที่ 1990 นักจิตวิทยาเริ่มคิดถึงความเป็นไปได้ที่ว่า เรื่องเล่าไม่เพียงนำเสนอความจริง (representing reality) แต่ยังสร้างความจริง (constructing reality) อีกด้วย สำนักคิดที่เชื่อเช่นนั้นมองว่า ไม่มีเรื่องใดที่อยู่อย่างเป็นเอกเทศ แม้แต่ประวัติศาสตร์เองก็เป็นเรื่องเล่า ดังเช่นที่ Kellner (1989 อ้างถึงใน Baker, 2006: 17) อธิบายว่า แม้แต่ประวัติศาสตร์ “ก็ไม่ได้เป็นเรื่องที่ ‘เกี่ยวกับ’ อดีตอย่างที่เรารู้เข้าใจ ประวัติศาสตร์เป็นการสร้างความหมายให้แก่สิ่งละอันพันละน้อยที่ไร้ความหมายที่กระจัดกระจายอยู่รอบตัวเรา ไม่มีเรื่องใดเลยที่ตรงไปตรงมา ทุกเรื่องเกิดจากความมุ่งหมายอะไรบางอย่าง”

เมื่อเรื่องเล่าเป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้นมา ย่อมหมายความว่าเราไม่อาจแยกเรื่องเล่าออกมาประเมินเป็นส่วนๆ ได้ และไม่อาจบอกได้ว่าการดำเนินเรื่องและลำดับเหตุการณ์ในเรื่องนั้น

แยกขาดจากมุมมองของผู้เล่าเรื่อง (narrator) และเนื่องจากการกระทำของเราเป็นผลมาจากจุดยืนที่เรามีต่อเรื่องเล่าต่างๆ ทั้งเรื่องทางสังคม ประวัติศาสตร์และเรื่องส่วนตัว เราจึงต้องพินิจพิเคราะห์ถึงความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของเรื่องเล่าต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตเรา

แนวทางการศึกษาการแปลโดยใช้ทฤษฎีเรื่องเล่าของ Baker ถูกนำไปใช้และอ้างอิงในบทความวิชาการและวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาการแปลข่าวอย่างกว้างขวาง เช่น วิทยานิพนธ์เรื่อง *The Crisis of Translation in the Western Media: A Critical Discourse Analysis of Al-Qaeda Communiqués*⁷ ซึ่งศึกษาการแปลแถลงการณ์ของกลุ่มอัลกออิดะห์จากภาษาอาราบิกเป็นภาษาอังกฤษโดยเปรียบเทียบการแปลของสำนักข่าวต่างประเทศ ได้แก่ สำนักข่าว AP, BBC และบทแปลของนักวิชาการ และวิทยานิพนธ์เรื่อง *The Role of Translation in the Production of International Print News: Three Case Studies in the Language Direction Spanish to English*⁸ ซึ่งศึกษาการแปลข่าวการเมืองจากภาษาสเปนเป็นภาษาอังกฤษที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ *Guardian*, *Financial Times* และ *New York Times*

นอกจากนี้ยังมีบทความทางวิชาการของ Sue-Ann Harding (2011) เรื่อง *Translation and the Circulation of Competing Narratives from the Wars in Chechnya: A Case Study from the 2004 Beslan Hostage Disaster* ซึ่งนำแนวทางการศึกษาการแปลโดยใช้ทฤษฎีเรื่องเล่าของ Baker มาศึกษาการนำเสนอข่าวเหตุจับตัวประกันที่โรงเรียนในเมืองเบสลัน⁹ ของสื่อออนไลน์ในรัสเซีย 3 แห่ง ได้แก่ RIA-Novosti (สื่อของรัฐบาลรัสเซีย), Kavkazcenter (สื่อที่สนับสนุนการเคลื่อนไหวของชาวเชเชน) และ Caucasian Knot (สื่อขององค์กรด้านสิทธิมนุษยชน) ซึ่งนำเสนอข่าวเป็นภาษารัสเซียและภาษาอังกฤษ

⁷ วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของ Allen Stanley Clark, College of Education and Human Ecology, The Ohio State University, 2009

⁸ วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของ Johnathan Brook, The University of Auckland, 2012

⁹ เหตุจับตัวประกันในเมืองเบสลันเกิดขึ้นวันที่ 1 กันยายน 2547 และยืดเยื้อนาน 3 วัน กลุ่มผู้ก่อเหตุได้จับตัวประกันกว่า 1,000 คนเป็นตัวประกันในโรงเรียนแห่งหนึ่งซึ่งในจำนวนนั้นมีเด็กนักเรียนด้วยหลายคน ผู้ก่อเหตุยื่นข้อเรียกร้อง 3 ข้อ คือ ขอพบเจ้าหน้าที่ระดับสูงและนักเจรจา, ขอให้ทางการรัสเซียปล่อยตัวผู้ที่ถูกจับไปในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้า และขอให้รัฐบาลรัสเซียยุติปฏิบัติการทางทหารและถอดทหารออกไปจากเซเชเนีย สุดท้ายเจ้าหน้าที่ตัดสินใจบุกเข้าช่วยชีวิตตัวประกัน ซึ่งสุดท้ายแล้วมีผู้เสียชีวิตถึงกว่า 300 คน และเหตุการณ์นี้ถูกเรียกขานว่าเป็นเหตุการณ์ "9/11 ของรัสเซีย"

Harding พบว่าสื่อแต่ละสำนักรายงานข่าวเหตุการณ์เดียวกันนี้แตกต่างกัน สื่อของรัฐบาลรัสเซีย รายงานไปในทิศทางที่ทำให้รัฐบาลรัสเซียดูเป็นพระเอกที่ต่อสู้กับผู้ร้ายคือฝ่ายผู้ก่อเหตุ และขบขันเรื่องเล่าว่าด้วย “สงครามต่อต้านการร้าย” ของรัฐบาลรัสเซีย ขณะที่สื่อที่ฝักใฝ่ฝ่ายชนกลุ่มน้อยจะ รายงานข่าวในเชิงตั้งคำถามต่อปฏิบัติการของรัฐบาลและไม่ด่วนสรุปว่าผู้ก่อเหตุเป็นกลุ่มใด หรือ เรียกได้ว่าเป็นการคัดล้างเรื่องเล่าของสื่อรัฐบาล ส่วนสื่อที่เป็นขององค์กรด้านสิทธิมนุษยชนจะให้ความสำคัญกับ “เสียง” ของผู้ที่ได้รับผลกระทบ (Harding, 2011: 55)

เมื่อข่าวเหล่านั้นถูกแปลเป็นภาษาอังกฤษ ก็จะใช้กลวิธีต่างๆ เช่น การเลือกใช้คำศัพท์ การตรวจแก้ (editorial changes) และการใส่ข้อมูลต่างๆ เพิ่มเติมเข้าไป เพื่อให้ข่าวที่ได้รับการแปลนั้นตอกย้ำเรื่องเล่าที่อยู่ในข่าวต้นฉบับภาษารัสเซีย

ผู้วิจัยมองว่า สิ่งที่น่าสนใจในงานของ Harding คือการให้ความสำคัญกับตัว “ผู้เล่า” (narrator) ซึ่ง Baker ไม่ค่อยกล่าวถึงนัก โดย Harding มองว่าอัตลักษณ์ของผู้เล่าซึ่งในกรณีนี้ผู้เล่าก็คือสำนักข่าวทั้ง 3 แห่ง มีผลต่อข่าวที่นำเสนอ ผู้เล่าจะใช้องค์ประกอบต่างๆ เช่น คำให้สัมภาษณ์และข้อเท็จจริงในเหตุการณ์ ในการประกอบสร้างเรื่องเล่าเกี่ยวกับวิกฤติตัวประกันในเมืองเบสลันขึ้น

2.1.2 นิยามของเรื่องเล่า

Baker นิยามเรื่องเล่าว่าเป็นเรื่องราวสาธารณะหรือ “เรื่องราวส่วนบุคคล ที่เรายึดถือ และเป็นเรื่องที่น่าสนใจพฤติกรรมของเรา” (Baker, 2006: 19) และระบุว่าตนให้ความสนใจกับอำนาจ (power) และหน้าที่ (function) ของเรื่องเล่า มากกว่าการศึกษาโครงสร้างของเรื่องเล่า ด้วยเรื่องเล่าเป็นสิ่งที่ “ก่อร่างความคิดของบุคคลในเรื่องเหตุผล (rationality) ภาววิสัย (objectivity) และศีลธรรม (morality) รวมทั้งความคิดต่อตนเองและต่อผู้อื่น” (Bennett and Edelman, 1985 อ้างถึงใน Baker, 2006: 19)

Baker เห็นด้วยกับข้อเสนอของ Bruner (1991 อ้างถึงใน Baker 2006: 20) ที่ว่า ประเด็นที่ควรศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเล่า ไม่ใช่เพื่อตอบคำถามว่าเรื่องเล่าถูกสร้างขึ้นมาอย่างไร แต่คือการตอบคำถามที่ว่าเรื่องเล่า ในฐานะที่เป็นเครื่องมือทางความคิด ทำงานอย่างไรในการสร้างความจริง

เนื่องจากตัวบทที่นำมาศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้คือข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยจึงคิดว่าควรกล่าวถึงคานิยาม “เรื่องเล่า” ของ Harding (2011: 44) ไว้ในที่นี้ด้วย Harding เสนอว่า เรื่องเล่า คือ การจัดเรียงเหตุการณ์และองค์ประกอบต่างๆ ตามเงื่อนไขเวลาและสถานที่ และเมื่อพิจารณาจากนิยามนี้ “ข่าว” จึงจัดว่าเป็นเรื่องเล่าด้วยเช่นกัน

2.1.3 การเมืองของเรื่องเล่า

Bennett and Edelman (1985 อ้างถึงใน Baker, 2006: 20) กล่าวว่า การยอมรับเรื่องเล่าหนึ่ง ย่อมเท่ากับปฏิเสธเรื่องเล่าอื่นๆ การเลือกที่จะยอมรับหรือปฏิเสธเรื่องเล่าใดเรื่องเล่าหนึ่งนั้น เป็นประเด็นสำคัญทั้งในทางการเมืองและเรื่องส่วนบุคคล ความแตกต่างของเรื่องเล่าที่ขัดแย้งแข่งขันกันอยู่นี้เองที่ทำให้ความหมายของเรื่องเล่าแต่ละเรื่องปรากฏขึ้นมา เรื่องเล่าทุกเรื่องที่เกิดเวียนอยู่ในสังคม ตั้งแต่เรื่องการเมืองที่อิรักไปจนถึงเรื่องวิวัฒนาการของมนุษย์ ล้วนมีอยู่หลายแบบ (version) เรื่องเล่าแต่ละแบบอาจแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงหรือต่างกันแค่นิดเดียวแต่ก็บ่งบอกหรือการให้น้ำหนัก ในช่วงเวลาหนึ่งๆ เรื่องเล่าแบบหนึ่งอาจได้รับการยอมรับและแพร่หลายมากกว่าแบบอื่น ซึ่งเป็นผลมาจากการตอกย้ำและการซ้ำเติมกันของเรื่องเล่าแบบต่างๆ การซ้ำเติมแข่งขันกันของเรื่องเล่าอาจเกิดขึ้นต่อเนื่องยาวนานนับศตวรรษ เช่น ชาวแอฟริกัน-อเมริกัน ผลิตซ้ำเรื่องเล่าในอดีตเพื่อต่อสู้กับการถูกกดขี่ที่ดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน ในขณะที่ชาวอิสราเอลตอกย้ำเรื่องเล่าการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ซ้ำแล้วซ้ำเล่าเพื่อให้เรื่องเล่าในปัจจุบันของพวกเขาเป็นน้ำหนัก

การผลิตซ้ำเรื่องเล่าในอดีตยังเป็นเครื่องมือในการควบคุมและกวาดต้อนปัจเจกบุคคลให้เข้าไปอยู่ภายใต้ระเบียบทางสังคมและการเมืองที่กำหนดขึ้น รวมทั้งโน้มน้าวให้ผู้คนตีความเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันให้สอดคล้องกับเรื่องเล่าที่สืบทอดมาจากอดีต

การแปลมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการดังกล่าว เนื่องจากความขัดแย้งส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันไม่ได้จำกัดขอบเขตอยู่ในสังคมใดสังคมหนึ่งที่พูดภาษาเดียวกัน แต่มักเกี่ยวพันกับประเทศอื่นๆ ด้วย แม้แต่ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นหนึ่งๆ บางครั้งก็เกี่ยวข้องกับกับผู้ที่มิวัฒนธรรมและใช้ภาษาต่างกัน เพราะสังคมหลายแห่งมีความเป็นพหุวัฒนธรรมที่คนหลายเชื้อชาติหลายภาษามาอยู่ด้วยกัน

ทุกครั้งที่เรื่องเล่าถูกเล่าซ้ำหรือแปลเป็นภาษาอื่น เรื่องเล่านั้นจะถูกเจือปนด้วยเนื้อหาจากเรื่องเล่าอื่นๆ ที่ผู้เล่าหรือผู้แปลยึดถืออยู่ รวมทั้งจากเรื่องเล่าที่ไหลเวียนอยู่ในสังคม ณ เวลานั้น และเรื่องเล่าที่ได้รับการแปลหรือเล่าซ้ำนั้นก็จะถูกเล่าใหม่และไป “ปนเปื้อน” อยู่ในเรื่องเล่าอื่นๆ ในสังคมและภาษาอื่นๆ ต่อเนื่องกันไป

การแต่งเติม เน้นย้ำ กลบเกลื่อน หรือ กดทับ เนื้อหาและองค์ประกอบของเรื่องเล่าแต่ละแบบมักเกิดขึ้นระหว่างการถ่ายทอด ผลิตซ้ำ รวมทั้งการแปลเรื่องเล่า

นักแปลก็เป็นเช่นเดียวกับผู้กระทำการในสังคม (social actor) คนอื่นๆ ที่ฝังตัวอยู่ในเรื่องเล่าที่หลากหลาย นักแปลหลายคนมีหลักการว่าจะไม่เปิดเผยว่าตนสนับสนุนเรื่องเล่าใดบ้าง และรับแปลด้วยทุกอย่างโดยไม่สนใจว่าด้วยทงนั้นสนับสนุนเรื่องเล่าแบบใด ในขณะที่นักแปลอีกส่วนหนึ่งจะไม่ยอมแปลด้วยที่ขัดแย้งกับเรื่องเล่าที่ตนยึดถือ ซึ่งไม่ว่าจะมีหลักการแบบใด นัก

แปลก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องเล่าที่กำหนดว่าเขาหรือเธอเป็นใครและควรจะมีท่าทีอย่างไรต่อโลกใบนี้ และนักแปลก็ไม่อาจปฏิเสธความรับผิดชอบในการเผยแพร่เรื่องเล่าผ่านการทำงานแปลของตนได้

2.1.4 ประเภทของเรื่องเล่า

Baker แบ่งเรื่องเล่าเป็นออกเป็น 4 ประเภทตามแนวทางของ Somers (1992,1997) และ Somers & Gibson (1994) ได้แก่

(1) เรื่องเล่าปัจเจกบุคคล (Ontological narrative หรือ narratives of the self)

เรื่องเล่าปัจเจกบุคคลเป็นเรื่องที่เราบอกตัวเองเกี่ยวกับตำแหน่งแห่งที่ของเราบนโลกใบนี้ เรื่องเล่าเหล่านี้สร้างความความรู้สึกนึกคิดและให้ความหมายแก่ชีวิตของเรา แม้ว่าเรื่องเล่าปัจเจกบุคคลจะมุ่งเน้นที่ตัวตนและโลกที่เขาอยู่ แต่ก็มีย่านทางสังคมและเกี่ยวพันกับบุคคลอื่น เพราะบุคคลย่อมดำรงอยู่ในสังคม Ewick and Silbey (1995 อ้างถึงใน Baker, 2006: 28) กล่าวไว้ว่า “แม้เรื่องเล่าที่เป็นส่วนตัวที่สุดก็ยังคงอ้างอิงถึงและอาศัยเรื่องเล่าร่วม (collective narrative หรือ shared narrative) ซึ่งได้แก่ สัญลักษณ์ ภาษา โครงสร้างทางภาษา และ คำศัพท์ เพราะถ้าหากปราศจากสิ่งเหล่านี้แล้ว เรื่องเล่านั้นก็ไม่สามารถเป็นที่เข้าใจได้และไม่สามารถตีความได้”

เรื่องเล่าปัจเจกบุคคลต้องอาศัยและใช้ข้อมูลจากเรื่องเล่าร่วมของสังคมที่บุคคลนั้นอยู่ เรื่องเล่าร่วมเป็นเรื่องที่คนในสังคมนำมาเล่าซ้ำแล้วครั้งเล่าต่อเนื่องเป็นเวลานาน ถูกส่งผ่านมาหลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ ภาพยนตร์ วรรณกรรม กลุ่มวิชาชีพ หรือสถาบันการศึกษา จนกลายมาเป็นพิมพ์เขียวของเรื่องเล่าปัจเจกบุคคล เรื่องเล่าร่วมของสังคมเป็นสิ่งที่หล่อหลอมและตีกรอบเรื่องเล่าปัจเจกบุคคล รวมทั้งเป็นสิ่งที่กำหนดบทบาทของคนในสังคมนั้นด้วย สังคมมีอิทธิพลอย่างมากในการสร้างเรื่องเล่าปัจเจกบุคคลของเรา เพราะว่าเรื่องเล่าปัจเจกบุคคลอาจจะส่งเสริมหรือบ่อนเซาะทำลายเรื่องเล่าที่ดำรงรักษาระเบียบทางสังคมเอาไว้ได้ ถ้าเรื่องเล่าปัจเจกบุคคลมีผลหักล้างระเบียบทางสังคมก็อาจทำให้เกิดความวุ่นวายได้

(2) เรื่องเล่าสาธารณะ (Public narrative)

Somers และ Gibson (1994 อ้างถึงใน Baker, 2006: 33) อธิบายว่า เรื่องเล่าสาธารณะ คือ เรื่องเล่าที่ได้รับการอธิบายและเผยแพร่โดยสถาบันหลักทางสังคม เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันทางศาสนา สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน และชาติ ขณะที่ Baker เสริมว่า นอกจากสถาบันเหล่านี้แล้ว วรรณกรรมเป็นอีก “สถาบัน” หนึ่งที่มีบทบาทมากในการเผยแพร่เรื่องเล่าสาธารณะ เรื่องเล่าสาธารณะว่าด้วย “ประชาธิปไตยแบบตะวันตก”, “หลักการอิสลาม”, “หลักคริสต์ศาสนา” และ “สิทธิของชาวเกย์” ล้วนมีอยู่หลายแบบ (version) ทั้งแบบที่เป็นทางการและกึ่งทางการ แต่ละ

คนจะเลือกเชื่อเรื่องเล่าแบบที่ต่างกันไป หรือไม่เชื่อเลยสักแบบก็ได้ Whitebrook (2001 อ้างถึงใน Baker, 2006: 33) อธิบายว่า บุคคลจะไม่ยอมรับเรื่องเล่าสาธารณะที่เผยแพร่โดยสถาบันที่เขาเป็นสมาชิกอยู่ เช่น ศาสนา อาชีพ ครอบครัว ถ้าหากว่าเรื่องเล่านั้นมีแง่มุมบางอย่างที่ไม่สอดคล้องกับเรื่องเล่าส่วนบุคคลที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์ของเขา

เรื่องเล่าสาธารณะที่แพร่หลายอยู่ในสังคมอาจจะเปลี่ยนแปลงไปภายในช่วงเวลาเพียงไม่กี่ปีหรือไม่กี่เดือน เช่น เรื่องเล่าสาธารณะเกี่ยวกับชาวพื้นเมืองอเมริกันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในช่วงเวลาเพียง 10 ปีหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 กล่าวคือ เปลี่ยนจากเรื่องเล่าที่ว่าด้วยอดีตอันรุ่งเรือง-ปัจจุบันที่ปั่นป่วน-และการถูกกลืนในอนาคต มาเป็นเรื่องเล่าในปัจจุบันที่ว่าด้วยการถูกระงับการกระทำในอดีต-การต่อสู้เพื่อสิทธิของคนพื้นเมืองในปัจจุบัน-และการกลับสู่ยุครุ่งเรืองในอนาคต

เรื่องเล่าสาธารณะเกี่ยวกับบุคคลสำคัญ ขบวนการเคลื่อนไหว และอุดมการณ์อาจเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาได้เช่นกัน ตัวอย่างเช่น ระหว่างทศวรรษที่ 1960 ถึง 1980 เนลสัน แมนเดลาคือผู้ก่อการร้ายที่สนับสนุนการใช้ความรุนแรงเพื่อหยุดยั้งการเหยียดผิวในแอฟริกาใต้ แต่เมื่อขบวนการต่อต้านการเหยียดผิวเข้มแข็งขึ้นและแผ่ขยายไปทั่วโลกในทศวรรษที่ 1970 และ 1980 แมนเดลา ก็กลับกลายเป็นสัญลักษณ์ของการต่อสู้ เป็นวีรบุรุษของคนทั่วโลก จนกระทั่งได้รางวัลโนเบลด้านสันติภาพในค.ศ.1993

เรื่องเล่าสาธารณะใดจะอยู่ยั้งยืนยงและเป็นที่แพร่หลายนั้นขึ้นอยู่กับโครงสร้างทางอำนาจที่เรื่องเล่านั้นอิงอยู่ รวมทั้งความพยายามของผู้ที่สนับสนุนเรื่องเล่านั้นในการส่งเสริมและปกป้องมัน

Baker ตั้งข้อสังเกตว่า วรรณกรรมและภาพยนตร์ที่บ่อนทำลายเรื่องเล่าสาธารณะมักจะถูกโจมตีหรือถึงขั้นทำให้กลายเป็นวรรณกรรมหรือภาพยนตร์ต้องห้าม ตัวอย่างเช่น วรรณกรรมเรื่อง *A Farewell to Arms* ของเฮมมิงเวย์ถูกวิจารณ์ว่าเป็นวรรณกรรมต่อต้านอิตาลีเพราะบรรยายถึงความพ่ายแพ้ของอิตาลีในสมรภูมิตาโปเรโตในสงครามโลกครั้งที่ 1 รัฐบาลฟาสซิสต์ของอิตาลีจึงขึ้นบัญชีเป็นหนังสือต้องห้าม (Baker, 2006: 35)

การเซ็นเซอร์ ไม่ว่าจะเป็นการเซ็นเซอร์ตัวเองหรือถูกเซ็นเซอร์โดยผู้มีอำนาจ เกิดขึ้นในทุกวัฒนธรรมและทุกยุคสมัย แต่รูปแบบของการเซ็นเซอร์จะแตกต่างกันไป กล่าวเฉพาะในส่วนของการทำงานแปล การไม่แปลถ้อยคำที่เหยียดหยามสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือการห้ามอ้างถึงบางสิ่งบางอย่าง ล้วนถือว่าเป็นความพยายามในการปกป้องเรื่องเล่าสาธารณะหลักหรืออย่างน้อยก็ไม่เข้าไปมีส่วนในการบ่อนทำลายเรื่องเล่าสาธารณะนั้น (Baker, 2006: 36)

นักแปลมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่เรื่องเล่าสาธารณะในสังคมที่ตนอยู่ และปรับความคิดของคนในสังคมให้มองโลกในแบบเดียวกับเรื่องเล่าสาธารณะนั้น แต่นักแปลก็อาจมี

จุดยืนและอุดมการณ์ที่แตกต่างจากเรื่องเล่าสาธารณะกระแสหลักที่พวกเขาแปลและเผยแพร่ในสังคมก็เป็นได้

นักแปลมีบทบาทในการเผยแพร่เรื่องเล่าสาธารณะของประเทศหนึ่งไปสู่ประเทศอื่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เรื่องเล่านั้นได้รับการยอมรับในวงกว้างมากขึ้นหรือเพื่อต่อต้านเรื่องเล่านั้น โดยการเปิดเผยให้คนต่างชาติซึ่งมีมุมมองต่อโลกที่แตกต่างออกไปได้รับรู้ ซึ่งอาจนำไปสู่การทำทลายเรื่องเล่านั้นในที่สุด

นักแปลไม่ได้แปลเรื่องเล่าสาธารณะที่อยู่ในสังคมของตนเสมอไป มีนักแปลจำนวนมากที่แปลตัวบทที่นำเสนอเรื่องเล่าสาธารณะของสังคมอื่น เพราะเห็นด้วยและเชื่อในเรื่องเล่าสาธารณะนั้น

กล่าวโดยสรุป เรื่องเล่าสาธารณะอาจได้รับการอธิบายอยู่ภายในบริบทที่จำกัด เช่น ภายในครอบครัว ที่ทำงาน ในชุมชน หรือในประเทศ เรื่องเล่าเหล่านั้นจะมีชีวิตอยู่ยาวนานและแพร่หลายมากน้อยแค่ไหนนั้นขึ้นอยู่กับว่ามันถูกแปลเป็นภาษาอื่นและเผยแพร่ออกไปในวงกว้างหรือไม่ และไม่ว่าจะแปลเรื่องเล่าเหล่านั้นเพื่อรายได้หรือเพื่อตอบสนองด้านอุดมการณ์ นักแปลก็มีบทบาทสำคัญในการสื่อสารหรือโต้แย้งเรื่องเล่าสาธารณะของสังคมหนึ่งๆ ในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ

(3) เรื่องเล่าวิชาการ (Conceptual หรือ Disciplinary narrative)

นักทฤษฎีด้านสังคมศาสตร์ Somers และ Gibson (1994 อ้างถึงใน Baker, 2006: 39) ให้นิยามเรื่องเล่าวิชาการไว้ว่าเป็น “แนวคิด (concept) และคำอธิบาย (explanation) ที่นักวิจัยทางสังคมสร้างขึ้น” แต่ Baker เสนอว่า เรื่องเล่าวิชาการควรจะมีนิยามที่ครอบคลุมกว่านั้น คือ หมายถึงเรื่องและคำอธิบายที่นักวิชาการในแต่ละสาขาวิชาบอกตนเองและผู้อื่นถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาในสาขานั้น

เรื่องเล่าวิชาการบางเรื่องมีอิทธิพลอย่างกว้างขวางในสังคมโลก ขณะที่บางเรื่องมีผลกระทบจำกัดในแวดวงวิชาการ Niranjana (1990 อ้างถึงใน Baker, 2006: 39) หยิบยกงานวิชาการเรื่อง *History of British India* ของ James Mill ซึ่งตีพิมพ์ใน ค.ศ.1817 มาเป็นตัวอย่งของเรื่องเล่าวิชาการที่ส่งผลกระทบอย่างกว้างขวาง งานวิชาการด้านประวัติศาสตร์เล่มนี้ใช้ข้อมูลจากงานแปลของหลายคนเพื่อสร้างภาพของคนอินเดีย (ทั้งที่นับถือฮินดูและมุสลิม) ว่าเป็นคนไม่จริงใจและซื่อ ซึ่งงานวิชาการชิ้นนี้มีส่วนทำให้อินเดียต้องพบเหตุการณ์เลวร้ายนานับประการ

หนังสือเรื่อง *The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order* ของ Samuel Huntington นักรัฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดเป็นตัวอย่งเรื่องเล่าวิชาการอีกเรื่องหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อโลก Huntington แบ่งอารยธรรมโลกออกเป็นกลุ่มต่างๆ ตามมรดกทางวัฒนธรรมที่คนกลุ่มนั้นรับมา (ซึ่งมักเป็นวัฒนธรรมที่ขัดแย้งกับค่านิยมอันดีงามของสหรัฐอเมริกา)

เขาทำนายว่า ความขัดแย้งในศตวรรษที่ 21 จะมีต้นตอจากความขัดแย้งทางวัฒนธรรม หาใช่อุดมการณ์

หนังสือของ Huntington ซึ่งได้รับการตีพิมพ์ใน ค.ศ. 1996 กลายเป็นหลักยึดของรัฐบาลจอร์จ บุช และเรื่องเล่าวิชาการนี้เองที่เป็นบ่อเกิดของเรื่องเล่าสาธารณะว่าด้วยการก่อวินาศกรรม 9/11 สงครามในอัฟกานิสถาน สงครามอิรัก รวมทั้งสงครามในคาบสมุทรบอลข่าน เรื่องเล่าวิชาการมักจะแทรกซึมเข้าไปอยู่ในเรื่องเล่าสาธารณะที่ค้ำจุนเรื่องเล่าแม่บท (Meta narrative) ที่จะกล่าวถึงต่อไป

(4) เรื่องเล่าแม่บท (Meta หรือ Master narrative)

ตามคำนิยามของ Somers and Gibson (1994 อ้างถึงใน Baker, 2006: 44) เรื่องเล่าแม่บท คือ “เรื่องเล่าที่เราฝังตัวอยู่ในฐานะผู้ที่มีชีวิตอยู่ร่วมสมัยของประวัติศาสตร์ เช่น เรื่องเล่าว่าด้วยความก้าวหน้า (Progress), ความถดถอย (Decadence), การพัฒนาอุตสาหกรรม (Industrialization) , การรู้แจ้ง (Enlightenment) ฯลฯ” Somers (1992 อ้างถึงใน Baker, 2006: 44) อธิบายเพิ่มเติมว่าเรื่องเล่าแม่บทอาจเป็น “มหากาพย์แห่งความขัดแย้งในยุคสมัยของเรา เช่น ทุนนิยมกับสังคมนิยม, บั๊จเจกกับสังคม, ความป่าเถื่อน/ธรรมชาติกับอารยธรรม และเรื่องความสมเหตุสมผลทางเศรษฐกิจ (Economic rationality) ซึ่งเป็นเรื่องเล่าแม่บทที่ครอบงำสังคมโลกในยุคนี้เอาไว้

Baker กล่าวว่า “ความก้าวหน้า” (Progress) เป็นตัวอย่างของเรื่องเล่าแม่บทที่พัฒนามาจากการเรื่องเล่าสาธารณะธรรมดาๆ เรื่องหนึ่ง เรื่องเล่าว่าด้วยความก้าวหน้าดำรงอยู่นานหลายทศวรรษและมีอิทธิพลต่อทุกคนบนโลกใบนี้ “สงครามเย็น” เป็นเรื่องเล่าแม่บทอีกเรื่องหนึ่งซึ่งยังคงมีผลกระทบต่อชีวิตของผู้คนและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมาจนถึงทุกวันนี้ (Baker, 2006: 44-45)

ขณะนี้ เรื่องเล่าที่มีแนวโน้มที่จะพัฒนามาเป็นเรื่องเล่าแม่บทน่าจะเป็นเรื่องเล่าสาธารณะว่าด้วย “สงครามต่อต้านการก่อการร้าย” (War on Terror) ซึ่งได้รับการสนับสนุนและเผยแพร่อย่างกว้างขวางไปทั่วโลก ด้วยเหตุนี้สงครามต่อต้านการก่อการร้ายจึงมีสถานะภาพเป็น เรื่องเล่าพิเศษ (super narrative) ที่ก้าวข้ามพรมแดนทางภูมิศาสตร์และประเทศ และส่งผลกระทบต่อทุกคนในสังคมทุกส่วน

เช่นเดียวกับเรื่องเล่าประเภทอื่นๆ เรื่องเล่าแม่บทแต่ละเรื่องย่อมมีอยู่หลายแบบและมักกลายเป็นประเด็นที่ก่อให้เกิดการโต้แย้งถกเถียง ไม่เว้นแม้แต่เรื่องเล่าแม่บทที่แพร่หลายและเป็นนามธรรมอย่างเช่น ความก้าวหน้า การรู้แจ้ง และความเป็นสมัยใหม่ (modernity)

สำหรับ Baker ประเด็นที่น่าสนใจอยู่ตรงที่ว่า เรื่องเล่าแม่บทกลายเป็นเรื่องเล่ากระแสหลักที่แพร่หลายทั่วโลกในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ ได้อย่างไร ไร้หรือไม่ว่า การที่เรื่องเล่าสาธารณะเรื่องหนึ่งจะกลายเป็นเรื่องเล่าแม่บทที่แพร่หลายระดับโลกได้นั้น ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสังคมที่เป็นเจ้าของเรื่องเล่า นั้น ตัวอย่างเช่น เรื่องเล่าแม่บทว่าด้วยสงครามเย็นและเรื่องเล่าแม่บทสงครามต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่งต่างก็ถูกสร้างขึ้นโดยผู้นำทางการเมืองของสหรัฐอเมริกาที่ทรงอิทธิพล ต่อจากนั้นก็แพร่ไปยังผู้นำประเทศอื่นๆ ทั่วโลกอย่างรวดเร็ว

Alexander (2002 อ้างถึงใน Baker 2006: 46) วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เรื่องราวของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์กลายเป็นเรื่องเล่าแม่บทและได้ข้อสรุปว่า เรื่องเล่าที่จะพัฒนาเป็นเรื่องเล่าแม่บทได้นั้นจะต้องมีความสัมพันธ์อย่างแน่นหนากับคุณค่าบางอย่าง เช่น ความชั่วร้าย ภัยอันตราย หรือความดีงาม อีกทั้งยังจะต้องได้รับการปรับแต่งเพื่อให้ไม่ขึ้นอยู่กับการกาลเวลา และเป็นเรื่องเล่าที่ไม่ “จบ” ในเวลาอันสั้นโดยอาจจะกินเวลานานกว่าชั่วชีวิตคนๆ หนึ่งเลยทีเดียว

เรื่องเล่าแม่บทที่เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางและอยู่คู่กับสังคมมาอย่างยาวนานมักถูกนำไปอ้างเพื่อให้น้ำหนักและโหมกระพือเรื่องเล่าสาธารณะหรือเรื่องเล่าแม่บทที่อยู่ระหว่างการก่อตัว เช่น พวกนักอนุรักษนิยมใหม่ (neo-conservative) ในรัฐบาลสหรัฐฯ มักปลุกเรื่องเล่าทางศาสนาขึ้นมาซ้ำแล้วซ้ำเล่าเพื่อโน้มน้าวให้ประชาชนเห็นว่าสงครามต่อต้านการก่อการร้ายนั้นเป็นสงครามระหว่างคริสต์เตียนกับมุสลิม (a war between Judeo-Christian and Muslim worlds) ซึ่ง Baker มองว่าการอ้างเรื่องเล่าแม่บทเพื่อมาโหมกระพือเรื่องเล่าในปัจจุบันอาจส่งผลกระทบต่อคาดไม่ถึง เพราะเรื่องเล่าแม่บทที่ถูกอ้างถึงนั้นอาจมีรายละเอียดบางอย่างที่นำไปสู่ความรุนแรง เช่น การรื้อฟื้นเรื่องเล่าแม่บทที่เกี่ยวกับสงครามระหว่างชาวคริสต์และมุสลิม ย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องรื้อฟื้นส่วนที่เกี่ยวกับ “ญิฮาด”¹⁰ ขึ้นมาด้วย เป็นต้น (Baker, 2006: 47)

2.1.5 องค์ประกอบของเรื่องเล่า

Somers และ Gibson (1994 อ้างถึงใน Baker, 2006: 50) นำเสนอองค์ประกอบสำคัญ 4 อย่างของเรื่องเล่า ได้แก่ การลำดับเรื่อง (Temporality) ความเชื่อมโยงของเรื่องเล่า (Relationality) การวางโครงเรื่อง (Causal emplotment) และการเลือกสรรข้อมูล (Selective appropriation)

¹⁰ สำนักจุฬาราชมนตรีระบุว่า ญิฮาด หมายถึงการใช้กำลังความสามารถทั้งหมดที่มีอยู่ทุกด้าน การเคลื่อนไปยังเป้าหมายข้างหน้าด้วยกำลังและความเข้มแข็งของเราทั้งหมดและต่อสู้ความยากลำบากทุกอย่าง ญิฮาดไม่จำเป็นต้องหมายถึงการจับอาวุธขึ้นต่อสู้เสมอไปอย่างที่เราเข้าใจกัน เพราะถ้าหากญิฮาดหมายถึงการต่อสู้ด้วยอาวุธ หากไม่มีสถานการณ์สงคราม นั่นก็หมายความว่ามุสลิมไม่สามารถทำการญิฮาดได้

(1) การลำดับเรื่อง (Temporality)

เรื่องเล่าแต่ละเรื่องมีการจัดเรียงเนื้อหาตามลำดับเวลาแบบใดแบบหนึ่ง การตัดสินใจว่าเนื้อหาส่วนใดควรมาก่อนหรือหลังนั้นย่อมมีความหมายบางประการ ซึ่งมีประเด็นที่ต้องทำความเข้าใจดังนี้

ประเด็นแรก การลำดับเหตุการณ์ (sequence) ช่วยให้เราเข้าใจประสบการณ์ที่ถูกลบออกเล่า เนื่องจากชุดเหตุการณ์ ความสัมพันธ์ และตัวละครที่อยู่ในเรื่องเล่าส่วนบุคคล, เรื่องเล่าสาธารณะ หรือ เรื่องเล่าวิชาการ จะถูกนำมาร้อยเรียงตามลำดับเหตุการณ์ในช่วงเวลาหนึ่งๆ ในรูปแบบที่คนทั่วไปเข้าใจได้

แม้แต่สื่อที่ใช้วาทภาษายังมีขนบการเล่าเรื่องตามลำดับ เช่น การ์ตูนช่องที่มีการเรียงลำดับจากซ้ายไปขวาและจากบนลงล่าง แบบแผนการลำดับเรื่องเล่าเช่นนี้เป็น “แบบแผนทางความคิด” (mental model) ที่มีลักษณะเฉพาะในการนำเสนอเหตุการณ์โดยไม่ขึ้นอยู่กับเวลา (Bruner, 1991 อ้างถึงใน Baker, 2006: 51)

คนส่วนใหญ่จะเล่าเหตุการณ์โดยผสมผสานระหว่างการจัดลำดับตามหัวข้อ (thematic) และลำดับการเกิดก่อนหลัง (chronological) แต่มักจะไม่ระบุเวลาที่แน่นอนซึ่งอาจเป็นเพราะหลายสาเหตุ แต่สำหรับหน่วยงานราชการ การถ่ายทอดเหตุการณ์จะต้องเป็นไปตามลำดับการเกิดก่อนหลังอย่างเคร่งครัด ผู้ถ่ายทอดเรื่องราวจึงต้องจัดลำดับความคิดเสียใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับแบบแผนการเสนอเรื่องเล่าของทางการ

เพื่อให้เห็นว่าการลำดับเรื่องมีผลต่อการทำความเข้าใจเรื่องราว Baker ได้หยิบยกบทความของ Piotr Kuhiwczak (1990 อ้างถึงใน Baker, 2006: 51-52) ที่ศึกษาการแปลนวนิยายเรื่อง *The Joke* ของ Milan Kundera ซึ่งผู้แปลคนหนึ่งยอมรับว่าเขาเรียงลำดับตัวบทเสียใหม่เพื่อให้เป็นไปตามลำดับเหตุการณ์การเกิดก่อนหลังอย่างเคร่งครัด เนื่องจากเห็นว่าเนื้อเรื่องที่ไม่เรียงตามลำดับเหตุการณ์ทำให้เกิดความเข้าใจผิดและสับสน

ประเด็นที่สอง ลำดับเหตุการณ์ที่เรื่องเล่านั้นถูกนำเสนอเป็นตัวช่วยชี้แนะและจำกัดการตีความความหมาย Baker ยกตัวอย่างชาวอุบัติเหตุที่โรงไฟฟ้าเซอร์โนบิล ประเทศรัสเซีย เพื่อแสดงให้เห็นว่าการสลับลำดับเหตุการณ์เพียงเล็กน้อยอาจเปลี่ยนความหมายของเรื่องได้โดยสิ้นเชิง ดังนี้ (Baker, 2006: 52-53)

ชาวโรงไฟฟ้าเซอร์โนบิล แบบที่ 1

11 พฤษภาคม, ยอร์คเชียร์: หนึ่งในหรือสองวันหลังจากโรงไฟฟ้านิวเคลียร์เซอร์โนบิลระเบิด แบร์รี บรูสเตอร์ แพทย์ในท้องถิ่น เรียกประชุมชาวบ้านและสั่งให้พวกเขาเก็บวัวไว้ในโรงเรือนอย่างมิดชิด และห้ามโรงเรียนทุกแห่งให้เด็กๆ ดื่มนมวัว เขาโทรศัพท์หากระทรวงสาธารณสุขขอมทั้งหน่วยงาน

อื่นๆ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับความเป็นไปได้ที่วัวจะรับสารกัมมันตภาพรังสีและการปนเปื้อนของสารกัมมันตภาพรังสีในน้ำนมวัว แต่ก็ไม่ได้รับคำตอบใดๆ ทั้งสิ้น¹¹

ข่าวโรงไฟฟ้าเชอร์โนบีล แบบที่ 2

11 พฤษภาคม, ยอร์กเชียร์: หนึ่งหรือสองวันหลังจากโรงไฟฟ้านิวเคลียร์เชอร์โนบีลระเบิด บาร์รี บรูสเตอร์ แพทย์ในท้องถิ่น โทรศัพทหาคะทรวงสาธารณสุขรวมทั้งหน่วยงานอื่นๆ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับความเป็นไปได้ที่วัวจะรับสารกัมมันตภาพรังสีและการปนเปื้อนของสารกัมมันตภาพรังสีในน้ำนมวัว แต่ก็ไม่ได้รับคำตอบใดๆ ทั้งสิ้น เขาเรียกประชุมชาวบ้านแล้วสั่งให้พวกเขาเก็บวัวไว้ในโรงเรือนอย่างมิดชิดและห้ามโรงเรียนทุกแห่งให้เด็กๆ ดื่มนมวัว¹²

ข่าวแบบที่ 1 ทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่านพ.บรูสเตอร์เป็นหมอที่หุนหันพลันแล่นและขาดความรับผิดชอบ การที่เขาสั่งให้เก็บวัวไว้ในโรงเรือนและห้ามเด็กๆ ดื่มนมอาจทำให้คนในชุมชนตื่นตระหนกเกินกว่าเหตุ และผู้อ่านอาจเข้าใจว่าการที่กระทรวงสาธารณสุขไม่ให้ข้อมูลใดๆ แก่เขาเป็นเพราะว่าหมอตื่นตระหนกเกินเหตุ นั่นเป็นเพราะผู้เขียนกล่าวถึงการกระทำของหมอก่อน โดยไม่มีคำบ่งชี้ถึงที่มาที่ไปของการกระทำนั้น

แต่ในข่าวแบบที่ 2 ซึ่งลำดับเหตุการณ์เสียใหม่ คือ นพ.บรูสเตอร์ โทรศัพทไปสอบถามกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อน เมื่อไม่ได้รับคำตอบใดๆ เขาจึงสั่งให้ชาวบ้านเก็บวัวและห้ามเด็กๆ ดื่มนม ซึ่งดูเป็นการกระทำที่สมเหตุสมผลและน่าเชื่อถือ

Baker สรุปว่า การวางตำแหน่งของข้อมูลมักบ่งชี้ลำดับเหตุการณ์ที่เกิดก่อน-หลัง ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสำคัญของเรื่องเล่า

¹¹ 11 May, Yorkshire. A day or two after the accident at Chernobyl, Barry Brewster, our local doctor, called all the local farmers and told them to keep their cows indoors and alerted all the schools to stop them drinking the milk. He rang the Department of Health and various other authorities wanting information about the likelihood of contamination but got no help whatsoever.

¹² 11 May, Yorkshire. A day or two after the accident at Chernobyl, Barry Brewster, our local doctor, rang the Department of Health and various other authorities wanting information about the likelihood of contamination. Getting none, and indeed no help whatsoever, he called all the local farmers and told them to keep their cows indoors and alerted all the schools to stop them drinking the milk. On such people will survival depend.

การ์ตูนชื่อ “Big Bad World” ของ Paul Fitzgerald ที่ตีพิมพ์ในนิตยสาร New Internationalist ฉบับเดือนเมษายน ค.ศ. 2005 เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการลำดับเหตุการณ์และการตีความหมาย (Baker, 2006: 53)

รูปที่ 1 การ์ตูน “Big Bad World” ของ Paul Fitzgerald ในนิตยสาร *New Internationalist* เมษายน ค.ศ. 2005

Figure 5 Paul Fitzgerald's 'Big Bad World' cartoon, *New Internationalist* (April 2005)

เมื่ออ่านการ์ตูนนี้จากซ้ายไปขวา ความหมายที่ได้ก็คือ เมื่อประตูแห่งอิสรภาพ ความยุติธรรม และความหวังถูกปิดตาย ทางเลือกเดียวของผู้ที่เป็นเหยื่อของความอยุติธรรมก็คือการก่อการร้าย เรื่องเล่าที่การ์ตูนชิ้นนี้นำเสนอก็คือ การก่อการร้ายเป็นผลมาจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายและเป็นระบบ แต่ถ้าเราเปลี่ยนทิศทางการอ่านการ์ตูนนี้เป็นจากขวาไปซ้าย โดยให้ประตูก่อการร้ายเป็นประตูแรก การ์ตูนนี้จะสื่อความหมายที่ต่างออกไป นั่นคือ เมื่อมีการก่อการร้าย ประตูแห่งความหวัง ความยุติธรรมและอิสรภาพก็ถูกปิดลง

ประเด็นที่สามที่ต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการลำดับเรื่องก็คือ กระบวนการจัดวางตำแหน่งเหตุการณ์ ตัวละคร และการลำดับเหตุการณ์ก่อน-หลังเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงกับการวางโครงเรื่อง (causal emplotment) ซึ่งเป็น 1 ใน 4 องค์ประกอบหลักของเรื่องเล่า การลำดับเรื่องไม่ได้เป็นแค่เรื่องของอดีตและปัจจุบัน แต่ยังเป็นเรื่องของอนาคตด้วย เรื่องเล่ามักจบลงด้วยศีลธรรมอันดีงาม เป้าหมาย การพยากรณ์ หรือความคาดหวัง ซึ่งล้วนแต่มีผลต่อการกำหนดพฤติกรรมและการกระทำของผู้คน

ประเด็นที่สี่ การลำดับเรื่องเป็นสิ่งที่ย้ำเตือนเราว่าเรื่องเล่าหรือทุกสิ่งทุกอย่างที่เรารับรู้ล้วนอัดแน่นไปด้วยประวัติศาสตร์ และในทางกลับกันประวัติศาสตร์ก็เป็นการเล่าเรื่องอย่างหนึ่งที่ถูกนำมาใช้เพื่อสนับสนุนเรื่องเล่าในปัจจุบันและทำให้เรื่องเล่านั้นมีรายละเอียดมากขึ้น

(2) ความเชื่อมโยงของเรื่องเล่า (Relativity)

เราไม่อาจเข้าใจเหตุการณ์หนึ่งได้อย่างโดดๆ แต่จะต้องเชื่อมโยงเหตุการณ์นั้นเข้ากับเหตุการณ์อื่นๆ เช่นเดียวกับที่เรื่องเล่าหนึ่งไม่อาจแยกขาดจากเรื่องเล่าอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในกระบวนการแปล นักแปลเป็นผู้เชื่อมโยงเรื่องเล่าต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจและสร้างเรื่องเล่าใหม่ขึ้นมาซึ่ง Somers และ Gibson (1994 อ้างถึงใน Baker, 2006: 61) เรียกสิ่งนี้ว่าการเชื่อมโยงของเรื่องเล่า

Bruner (1991 อ้างถึงใน Baker, 2006: 61) กล่าวว่า เรื่องเล่าเป็นสิ่งที่มองไม่เห็นจนกว่ามันจะถูกจับมาได้ไว้ในตัวบท การสร้างเรื่องเล่าไม่ได้เป็นเพียงการ “เลือก” เหตุการณ์มาร้อยเรียงตามลำดับเท่านั้น แต่เป็นการนำเหตุการณ์นั้นมา “ประกอบ” ขึ้นในโครงของเรื่องเล่า ความเชื่อมโยงของเรื่องเล่าเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับนักแปล กล่าวคือ เมื่อตัดสินใจหยิบเรื่องเล่าอื่นมาใช้ในกระบวนการแปล นักแปลจะนำเรื่องเล่าอื่นๆ นั้นมาผสมผสานกับเรื่องเล่าที่กำลังแปล นักแปลจะสร้างเรื่องเล่าขึ้นมาใหม่จากการร้อยเรียงองค์ประกอบต่างๆ และจัดวางมันในกาลและเทศะที่ต่างจากเดิม ซึ่งเป็นการให้ความหมายใหม่ต่อเรื่องเล่านั้น กระบวนการที่เกิดขึ้นในการแปลเรื่องเล่าจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่งสำหรับวัฒนธรรมปลายทางนี้ทำให้เกิด “การปนเปื้อน” (contamination) ขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

Baker พบว่าบางครั้งนักแปลหลีกเลี่ยงที่จะใช้ความหมายตรงของคำในต้นฉบับ หากว่าคำนั้นมีความหมายเชิงลบในเรื่องเล่าของวัฒนธรรมปลายทาง ซึ่งการทำเช่นนี้เป็นตัวอย่างหนึ่งของการเชื่อมโยงเรื่องเล่า Baker ยกตัวอย่างการแปลคำบรรยาย (subtitle) ของภาพยนตร์สารคดีเรื่อง *Jenin Jenin* ของ Mohammad Bakri ซึ่งเผยแพร่ในปี 2002 ภายหลังจากที่กองทัพอิสราเอลโจมตีค่าย Jenin ในเขตเวสต์แบงก์ (Baker, 2006: 64-65)

ภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ถ่ายทอดคำบอกเล่าของชาวปาเลสไตน์ที่อยู่ในเหตุการณ์โจมตีค่าย Jenin ในเดือนเมษายน 2002 โดยผู้ให้สัมภาษณ์เรียกชาวปาเลสไตน์ที่เสียชีวิตในเหตุการณ์ดังกล่าวว่า shaheed ซึ่งเป็นภาษาอาหรับแปลว่า “มรณสักขี” (matyr) แต่ผู้แปลคำบรรยายเป็นภาษาอังกฤษใช้คำว่า “เหยื่อ” (victim) และเมื่อมีคำที่เกี่ยวข้องกับการเสียชีวิตของชาวปาเลสไตน์ ผู้แปลก็หลีกเลี่ยงที่จะใช้คำที่มีความหมายในเชิงยกย่อง และเลือกใช้คำที่ธรรมดา เช่น มรณสักขี ใช้คำว่าเหยื่อ (matyrs-victims), กระทำมรณสักขี ใช้คำว่า ถูกฆ่า/ตาย (matyred-killed/dead), ร่างมรณสักขี ใช้คำว่า ศพ (matyrs-corpes) เป็นต้น

การที่ผู้แปลหลีกเลี่ยงใช้คำธรรมดาๆ เช่นนี้ก็เพราะไม่ต้องการข้องเกี่ยวกับหลักอิสลาม (Islamic fundamentalism) การก่อการร้าย และระเบิดฆ่าตัวตาย เพราะถ้อยคำเหล่านั้นมีความเชื่อมโยงกับเรื่องเล่าว่าด้วยการต่อต้านมุสลิมและอาหรับที่แพร่หลายอยู่ในโลกตะวันตก

Baker อธิบายเพิ่มเติมว่า ความจริงแล้ว คำว่า shaheed ในภาษาอาหรับไม่ได้มีความหมายเกี่ยวข้องกับปฏิบัติการของกองกำลังที่ใช้ความรุนแรง โดยทั่วไปคำว่า shaheed เป็นคำธรรมดาสามัญที่ใช้เรียกใครก็ตามที่ถูกฆ่าอย่างโหดเหี้ยม เสียชีวิตในสงคราม หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุรุนแรงอันเนื่องมาจากความขัดแย้ง แต่ไม่ว่า shaheed จะมีความหมายอย่างไรในวัฒนธรรมต้นทาง เมื่อถูกแปลเป็นภาษาอังกฤษแล้วคำนี้จะกลายเป็นคำไม่พึงประสงค์โดยทันที เพราะมันถูกเชื่อมโยงกับเรื่องเล่าเกี่ยวกับการต่อต้านมุสลิมและอาหรับในโลกตะวันตก (Baker, 2006: 66) Harding (2011: 47-52) ซึ่งศึกษาการนำเสนอและการแปลข่าวเกี่ยวกับเหตุจذبตัวประกันในเมืองเบสตัน ประเทศรัสเซีย ของสื่อออนไลน์ 3 สื่อ พบว่าสื่อแต่ละแห่งต่างก็เชื่อมโยงเหตุการณ์จذبตัวประกันเข้ากับเรื่องเล่าอื่นที่ใหญ่กว่า เช่น RIA-Novosti ซึ่งเป็นสื่อของรัฐบาลรัสเซีย เชื่อมโยงเหตุจذبตัวประกันเข้ากับการก่อการร้ายสากลที่รัฐบาลรัสเซียต้องเผชิญ ทั้งที่ข้อมูล ณ ขณะที่น่าเสนอข่าวนั้นยังไม่ยืนยันว่าผู้ก่อเหตุเป็นใคร เกี่ยวข้องกับขบวนการก่อการร้ายสากลหรือไม่ Harding บอกว่าการที่ RIA-Novosti เชื่อมเหตุการณ์นี้เข้ากับสงครามต่อต้านการก่อการร้ายยังเป็นการเชื่อมโยงเข้ากับเรื่องเล่าแม่บทว่าด้วยการต่อสู้ระหว่างความดีกับความเลว โดยรัฐบาลรัสเซียคือฝ่ายธรรมะและฝ่ายผู้ก่อเหตุคือฝ่ายอธรรม

ไม่เพียงสื่อของรัฐบาลรัสเซียเท่านั้นที่เชื่อมโยงวิกฤตจذبตัวประกันที่เบสตันเข้ากับเรื่องเล่าอื่นที่ใหญ่กว่า Kavkazcenter ซึ่งเป็นสื่อออนไลน์ที่ของชาวเชเชน เชื่อมโยงเหตุการณ์นี้เข้ากับปฏิบัติฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวเชเชนโดยรัฐบาลรัสเซีย Kavkazcenter สร้างภาพให้รัฐบาลรัสเซียเป็นตัวอันตราย ไว้ใจไม่ได้ มักใช้กำลังทำร้ายผู้บริสุทธิ์ในเหตุการณ์ที่ผ่านๆ มา

(3) การวางโครงเรื่อง (Causal emplotment)

การวางโครงเรื่อง หมายถึง การนำเหตุการณ์แต่ละอย่างมาร้อยเรียงกันโดยไม่ได้ยึดติดตามลำดับการเกิดก่อน-หลัง และไม่ได้แบ่งตามประเภทของข้อมูล แต่คำนึงถึงการให้น้ำหนัก การเน้น การอธิบายขยายความ การจัดลำดับประพจน์เพื่อให้เกิดความหมายตามที่ต้องการและเข้าใจได้ รวมทั้งสามารถโน้มน้าวให้ผู้รับสารเกิดความคิดเห็นบางอย่าง (Somers 1997, อ้างถึงใน Baker, 2006: 67)

การวางโครงเรื่องเป็นการเติมความหมายทางศีลธรรมและจริยธรรมลงไปในเหตุการณ์ที่เรากำลังอธิบาย และนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของเรื่องเล่า (Bennett and Edelman, 1985 อ้างถึงใน Baker, 2006: 67)

การให้น้ำหนักขององค์ประกอบต่างๆ ในเรื่องเล่า รวมทั้งตัวละคร อาจถูกเปลี่ยนไปได้ในขั้นตอนการแปลเพื่อให้ได้โครงเรื่องที่แตกต่างออกไป การแปลสามารถเปลี่ยนรูปแบบการวางโครงเรื่องได้อย่างแนบเนียน โดยการปรับโน้มน้าวให้เนื้อหาของเรื่องต่างไปจากต้นฉบับ

รูปแบบการวางโครงเรื่องยังอาจเปลี่ยนแปลงได้แบบพลิกหน้ามือเป็นหลังมือจากการเลือกใช้คำ และความหมายในการแปล

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนโครงเรื่องของเรื่องเล่าไม่ได้เกิดจากผู้แปลเท่านั้น แต่ยังเป็นผล มาจากการแทรกแซงของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ผสมผสานกับการทำงานของนักแปล ทำให้ โครงเรื่องของเรื่องเล่านั้นบิดเบี้ยวไป (Baker, 2006: 70)

(4) การเลือกสรรข้อมูล (Selective appropriation)

การคัดเลือกเหตุการณ์และข้อมูลเป็นขั้นตอนหนึ่งของการประกอบสร้างเรื่องเล่า ข้อมูล และเหตุการณ์บางอย่างอาจถูกตัดทิ้งไปในขณะที่ข้อมูลบางอย่างถูกนำเสนอและให้ความสำคัญ เรื่องเล่าต่างๆ ทั้งเรื่องเล่าวิชาการและเรื่องเล่าแม่บทที่เรายึดถือจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจว่า ข้อมูลใดควรตัดทิ้งหรือเก็บไว้

ในการถ่ายทอดเรื่องเล่า เราหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องตัดเหตุการณ์บางอย่างทิ้งไป และเก็บ บางอย่างเอาไว้ คำถามสำคัญก็คือ อะไรเป็นสิ่งที่อยู่เบื้องหลังการตัดสินใจว่าจะเก็บหรือทิ้งข้อมูล ใดบ้าง Polkinghorne (1995 อ้างถึงใน Baker, 2006: 70) กล่าวว่า การเลือกสรรเหตุการณ์เพื่อ ร้อยเรียงไว้ในเรื่องเล่านั้นถูกกำหนดด้วยโครงเรื่อง (plot) ซึ่งเป็นสิ่งที่นำทางให้ผู้เล่าเรื่องบรรยาย แต่ละเหตุการณ์จนคลี่คลายมาถึงจุดสุดท้ายของเรื่อง แม้แต่จุดหมายเหตุก็ยังมีทางเลือกเรื่องที่จะ บันทึกลงเพื่อให้สอดคล้องกับหัวข้อการบันทึก เช่น มหาสงคราม ความอดอยาก หรือ ความรุนแรง ขณะที่ Baker มองว่า “ค่านิยม” เป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางการเลือกข้อมูลของเรา เราตัดสินใจเลือก บนพื้นฐานที่ว่าเหตุการณ์หรือข้อมูลนั้นส่งเสริมหรือบั่นทอนค่านิยมของเรา

Baker ยกตัวอย่างการทำงานแปลของกลุ่ม MEMRI มาแสดงให้เห็นถึงการเลือกสรรข้อมูล ในการทำงานแปล MEMRI เป็นกลุ่มอาสาสมัครที่แปลข่าวจากหนังสือพิมพ์ภาษาอาหรับเพื่อส่งให้ สื่อมวลชนและนักวิชาการทั่วโลก Brian Whitaker นักข่าว *The Guardian* เป็นผู้ที่ได้รับข่าว แปลจากองค์กรนี้ Whitaker เขียนบทความเรื่อง Selective Memri ขึ้นใน ค.ศ. 2002 มีใจความ ว่า MEMRI เป็นองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นโดยอดีตเจ้าหน้าที่หน่วยข่าวกรองของอิสราเอล ข่าวและ บทความที่ MEMRI เลือกแปลจะมีลักษณะเหมือนกันหมด คือ “ถ้าไม่เป็นข่าวเกี่ยวกับด้านลบของ อาหรับ ก็เป็นข่าวที่สนับสนุนวาระทางการเมืองของอิสราเอล” ขณะที่ Ken Livingstone นายกรัฐมนตรีลอนดอนตั้งข้อสังเกตว่า MEMRI เป็นองค์กรที่มีเงินหนาและมีความเชี่ยวชาญใน การเสาะหาข่าวและบทความในสื่ออาหรับเพื่อนำไปเผยแพร่ในโลกตะวันตก ซึ่งเนื้อหาและ ข้อมูลที่แปลมานั้นล้วนแต่สร้างภาพให้อิสลามดูเลวร้าย (Baker, 2006: 74)

Baker สรุปว่า นักแปลไม่ได้ร้อยเรียงเรื่องเล่าอย่างไรได้ง่ายๆ หากแต่ใช้กระบวนการเลือกสรรข้อมูลอย่างเป็นระบบ แต่จะทำได้โดยมีประสิทธิภาพมากน้อยแค่ไหนนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง (Baker, 2006: 75)

2.1.6 การวางกรอบเรื่องเล่าในการแปล (Framing narratives in translation)

นักแปล ผู้จัดพิมพ์ บรรณาธิการ ฯลฯ ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องในการเผยแพร่ เน้นย้ำ ลดทอน ความสำคัญ หรือปรับเปลี่ยนมุมมองของเรื่องเล่าที่แฝงอยู่ในต้นฉบับ โดยใช้กลวิธีต่างๆ Baker ใช้แนวคิดเรื่อง “การกำหนดกรอบ” (framing) ในการวิเคราะห์กลวิธีในการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบต่างๆ เพื่อผลิตเรื่องเล่าสำหรับวัฒนธรรมปลายทาง โดยตั้งสมมติฐานว่า นักแปลไม่ได้เป็นเพียงผู้รับงานมาแปลเท่านั้น หากแต่ยังเป็นฝ่ายเลือกต้นฉบับที่จะแปลเพื่อมีส่วนร่วมในการเผยแพร่เรื่องเล่าหนึ่งเป็นการเฉพาะ นักแปลจึงต้องรับผิดชอบต่อดัชนีที่เขาส่งไป เพราะไม่ว่าจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม นักแปลมีส่วนในการสร้าง แลกเปลี่ยน และได้แย้งความเป็นจริงบางอย่างในสังคม กล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ การกำหนดกรอบเป็นกระบวนการที่เรามีส่วนร่วมในการสร้างความจริง (Baker, 2006: 105)

การแปลมีส่วนในการกำหนดกรอบในหลายๆ ทาง ซึ่งกระบวนการนี้มักถูกกลบเกลื่อนซ่อนเร้นจนผู้อ่านหรือผู้ฟังไม่ทันได้สังเกตเห็น

Draper (2002 อ้างถึงใน Baker, 2006: 106) วิเคราะห์ไวยากรณ์ที่ใช้ในการกำหนดกรอบเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายหลังเหตุการณ์ ก่อวินาศกรรม 11 กันยายน 2001 โดยพบว่า สหรัฐฯ สร้างความชอบธรรมให้แก่การกระทำของตนโดยการ “แปล” เหตุรุนแรงที่กระทำโดยฝ่ายตรงข้ามว่าเป็น “การก่อการร้าย” ซึ่งทำให้ประเทศมหาอำนาจอื่นๆ อย่างรัสเซียและอินเดียดำเนินรอยตาม กล่าวคือ จัดการให้เหตุรุนแรงที่กระทำโดยฝ่ายตรงข้ามให้ไปอยู่ในวาทกรรมการก่อการร้ายและตีตป้ายว่าเป็นผลผลิตของความชั่วร้าย การก่อเหตุรุนแรงถูกจัดให้เข้าไปอยู่ใน “กรอบแม่บท” (master frame) และกลายเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องเล่าว่าด้วยศัตรูของสหรัฐฯ โดยมีการกำจัดบริบททางประวัติศาสตร์และแรงจูงใจในการก่อเหตุทิ้งไปเสีย เพื่อให้การก่อเหตุรุนแรงนั้นเป็นการก่อการร้ายที่สมบูรณ์แบบ

ชุดเหตุการณ์เดียวกันอาจถูกกำหนดกรอบไม่เหมือนกันเพื่อรองรับเรื่องเล่าที่ต่างกัน ผ่านการให้ข้อมูลเกี่ยวกับฝ่ายต่างๆ ในความขัดแย้งที่ต่างกัน ซึ่งทำให้เกิด “ความกำกวมของกรอบ” (frame ambiguity) ตัวอย่างเช่น ความขัดแย้งที่นำมาสู่ความรุนแรง อาจถูกเรียกว่า “สงคราม” (war) “สงครามกลางเมือง” (civil war) “สงครามกองโจร” (guerrilla warfare) “ปฏิบัติการของผู้ก่อการร้าย” (terrorist acts) หรือ “การกระทบกระทั่ง” (low intensity act) ก็ได้

Smith (1997 อ้างถึงใน Baker, 2006: 107) หยิบยกกรณีความขัดแย้งในเซเชนเพื่อมาอธิบายเรื่องความกำกวมของกรอบ โดยชี้ให้เห็นว่า ฝ่ายที่สนับสนุนการต่อสู้ของชาวเซเชนยืนกรานว่าความขัดแย้งระหว่างเซเชนกับรัสเซียนั้นเป็น “สงครามระหว่างรัฐ” หรือ “การต่อสู้เพื่อเอกราช” เพราะหากไม่เรียกเช่นนั้นแล้ว ก็เท่ากับยอมรับอำนาจอธิปไตยของรัสเซียเหนือดินแดนเซเชนีย์ซึ่งเป็นสิ่งที่ฝ่ายเซเชนไม่ยอมรับมาโดยตลอด

ความกำกวมของกรอบ ซึ่งหมายถึง ความคลุมเครือที่เกิดจากการนิยามเหตุการณ์หนึ่งๆ มักจะเกิดขึ้นเวลาที่คู่ขัดแย้งแต่ละฝ่ายพยายามสร้างความชอบธรรมให้เรื่องเล่าที่ฝ่ายตนผลิตขึ้น ประเด็นเรื่องความกำกวมของกรอบนี้ได้รับการกล่าวถึงในบทความของ Harding ด้วยเช่นกัน โดย Harding ชี้ให้เห็นว่าสื่อของรัฐบาลรัสเซีย คือ RIV-Novosti ใช้คำเรียกผู้ก่อเหตุจับตัวประกันต่างจาก Kavkazcenter ซึ่งเป็นสื่อของฝ่ายเซเชนและ Caucasian Knot ซึ่งเป็นสื่อขององค์กรสิทธิมนุษยชน กล่าวคือ RIV-Novosti เรียกผู้ก่อเหตุว่า นักรบแบ่งแยกดินแดน (separatist fighter) , ผู้ก่อการร้าย (terrorist) และคนร้าย (bandit) ในขณะที่สื่ออีก 2 แห่งเลือกใช้คำอย่างระมัดระวังมากกว่า โดยพยายามเลือกใช้คำที่เป็นกลางๆ เช่น กองกำลังติดอาวุธ (armed detachment) กลุ่มติดอาวุธ (armed group) ผู้ที่มีอาวุธ (armed people) และผู้ก่อเหตุ (attackers) เป็นต้น (Harding, 2011: 47-52)

นักแปลอาจสอดแทรกวาทกรรมบางอย่างลงไปในตัวบทแปล กล่าวคือ นักแปลมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบของเรื่องเล่านั่นเอง การเติมโน้มนำที่น้อย หรือการเปลี่ยนถ้อยคำเป็นกลวิธีในการวางกรอบเพื่อทำให้ตัวบทต้นฉบับสอดคล้องกับเรื่องเล่าที่ผู้แปลสนับสนุน หรืออยู่ในขอบเขตของเรื่องเล่าที่ผู้แปลคิดว่าเหมาะสม (Baker, 2006: 111)

Baker นำเสนอกลวิธีหลัก 4 ประการที่ใช้เพื่อขบเน้นเรื่องเล่าที่อยู่ในตัวบท ได้แก่ การกำหนดกรอบโดยใช้การลำดับเรื่องและสถานที่, การกำหนดกรอบโดยใช้การเลือกสรรข้อมูล, การกำหนดกรอบโดยใช้ถ้อยคำตีตราและการกำหนดกรอบโดยการเปลี่ยนตำแหน่งผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์

(1) การกำหนดกรอบโดยใช้การลำดับเรื่องและสถานที่ (Temporal and spatial framing)

เป็นการกำหนดกรอบโดยนำตัวบทมาใส่ไว้ในบริบทของเวลาและสถานที่หนึ่งที่ช่วยขบเน้นเรื่องเล่าที่ต้องการสื่อและโน้มนำให้ผู้รับสารเชื่อมโยงเรื่องเล่านั้นเข้ากับเรื่องเล่าในปัจจุบัน บริบทด้านเวลาและสถานที่มักจะมีส่วนในการกำหนดความหมายและนัยของตัวบทหรือคำพูด (Baker, 2006: 112)

(2) การกำหนดกรอบโดยใช้การเลือกสรรข้อมูล (Selective appropriation of textual material)

การเลือกสรรข้อมูล คือ การละหรือเติมข้อความโดยมีเป้าหมายเพื่ออำพราง ชับเน้น หรือขยายความเรื่องเล่าที่ถูกซ่อนอยู่ในตัวบทต้นฉบับ หรือเรื่องเล่าที่ใหญ่กว่าที่ตัวบทนั้นดำรงอยู่ (Baker, 2006: 114)

Baker ตรวจสอบรูปแบบของการเลือกสรรข้อมูลในการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน และพบว่า การปรับเปลี่ยนเรื่องเล่าโดยการละความ และ/หรือ เติมข้อความบางอย่างในกระบวนการแปลมักถูกนำมาใช้เมื่อมีการกล่าวถึงบุคคลที่มีบุคลิกแบบ “อันธพาล” เช่น ชัดดม สุสเซนและโอชา มา บินลาเดน เป็นต้น (Baker, 2006: 118)

หนังสือพิมพ์หัวสีส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะขยายแง่มุมที่หวิอหาวของเรื่องเล่าสาธารณะ เพื่อเพิ่มยอดขาย และมักจะผลิตซ้ำเรื่องเล่าของทางการ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์หัวสีในประเทศที่ไม่ค่อยเป็นประชาธิปไตย ซึ่งน่าจะเป็นเพราะต้องการเอาใจผู้ที่อยู่ในอำนาจหรืออย่างน้อยก็เพื่อไม่ให้ขัดแย้งกับผู้มีอำนาจ (Baker, 2006: 119)

(3) การกำหนดกรอบโดยการใช้ถ้อยคำตีตรา (Framing by labelling)

การใช้ถ้อยคำตีตรา หมายถึง ปฏิบัติการทางวาทกรรม (discursive process) ที่เกี่ยวกับการใช้คำศัพท์ (lexical item) ชื่อเรียก (term) หรือ วลี (phrase) เพื่อเรียกบุคคล สถานที่ กลุ่มคน เหตุการณ์ หรือ องค์ประกอบใดก็ตามในเรื่องเล่า เพราะการเลือกใช้ถ้อยคำย่อมให้ความหมายต่อสิ่งนั้นๆ แตกต่างกันไป (Baker, 2006: 122)

ถ้อยคำที่เราเลือกใช้เรียกองค์ประกอบหรือบุคคลที่อยู่ในเรื่องเล่าจะเป็นตัวกำหนดกรอบความคิดและชี้นำปฏิกิริยาของผู้รับสารที่มีต่อเรื่องเล่า นั้น ดังจะเห็นได้จากการใช้ถ้อยคำรื่นหู (euphemisms) ที่พบได้บ่อยๆ

Reynolds (2004 อ้างถึงใน Baker, 2006: 122-123) ศึกษาการใช้ถ้อยคำในโฆษณาพืชตัดแต่งพันธุกรรมของบริษัทมอนซานโตและตั้งข้อสังเกตว่า “โฆษณาของมอนซานโตไม่มีคำว่า ‘ตัดแต่งพันธุกรรม’ (genetically modified) หรือ ตัวย่อ ‘GM’ อยู่เลย แม้ว่าสองคำนี้จะ เป็นคำที่ใช้กันโดยทั่วไปเมื่อพูดถึงพืชตัดแต่งพันธุกรรม ซึ่งบริษัทที่รับทำโฆษณาชิ้นนี้เปิดเผยว่า ‘ลูกค้า (ซึ่งหมายถึงมอนซานโต) ขอให้หลีกเลี่ยงการใช้สองคำนี้เพราะว่ามันเป็นคำที่ทำให้ผู้บริโภคเกิดความรู้สึกไม่ดี เราจึงเลยมาใช้คำว่า ‘เทคโนโลยีชีวภาพด้านอาหาร’ (food biotechnology) ซึ่งฟังดูรื่นหูกว่า”

ตัวบทที่เกี่ยวกับการเมืองและการค้ามีการใช้คำรื่นหูอยู่มากมาย เช่น คำว่า “comfort woman” ที่ใช้เรียกผู้หญิงที่เป็นนางบำเรอให้ทหารในกองทัพในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 คำว่า “civilian contractor” เป็นคำที่ใช้เรียกมือปืนรับจ้าง หรือ คำว่า “neighbourhoods” ในเขต

Occupied Palestine เป็นคำรึ้นหูของคำว่าถิ่นฐานอาณานิคม และคำว่า “rationalization” แท้จริงแล้วก็คือการไล่ลูกจ้างออกนั่นเอง นักแปลมักจะภูมิใจกับการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแปลถ้อยคำเหล่านี้ แต่บางครั้งก็ลืมนึกถึงบริบททางสังคมและการเมืองที่คำเหล่านี้ถูกนำมาใช้ (Baker, 2006: 123)

การใช้ถ้อยคำที่ตรานั้นยังรวมถึงการใช้คำเรียกบุคคล-สถานที่ และการตั้งชื่อเรื่องด้วย ซึ่งเป็นวิธีการที่มีผลมากในการกำหนดกรอบ และการควบคุมการตีความเรื่องเล่า

MacIntyre (1988 อ้างถึงใน Baker, 2006: 123-124) เสนอว่า ชื่อบุคคลหรือสถานที่มิได้ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อใช้เรียกเท่านั้น หากยังถูกตั้งขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างด้วย กลุ่มคนที่มีความเชื่อเหมือนกันและยอมรับอำนาจแบบเดียวกันย่อมใช้คำเรียกชื่อบุคคลและสถานที่เหมือนกัน ชื่อเป็นสิ่งที่ใช้ปลุกฝังและเผยแพร่จุดยืนและประเพณีที่คนในสังคมยึดถือร่วมกัน การชวงชิงการตั้งชื่อเกิดขึ้นเมื่อฝ่ายที่เป็นศัตรูกันต้องการใช้ชื่อนั้นเพื่อสร้างความชอบธรรมทางการเมืองและสังคม และเพื่อแสดงการไม่ยอมรับชื่อที่เรียกโดยฝ่ายตรงข้าม

Baker ยกตัวอย่างของการชวงชิงการเรียกชื่อสถานที่ เช่น ปัญหาการเรียกชื่อดินแดนในปาเลสไตน์ ฝ่ายหนึ่งเรียกว่า West Bank อีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า Judea Samaria ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาในบริบทด้วยความขัดแย้งในตะวันออกกลาง Judea Maria เป็นชื่อในคัมภีร์ไบเบิลที่ใช้เรียกดินแดนในภาคใต้และภาคกลางของปาเลสไตน์ ซึ่งปัจจุบันถูกอิสราเอลยึดครอง นักแปลและบรรณาธิการของสำนักข่าวบีบีซีมีนโยบายว่า เมื่อใดที่อ้างคำพูดของนักการเมืองอิสราเอลหรือรายงานข่าวที่นำมาจากสื่ออิสราเอล บีบีซีจะใช้ชื่อดีเดิมคือ Judea Maria แล้วใส่ชื่อ West Bank ไว้ในวงเล็บในการกล่าวถึงครั้งแรก เช่น The presentation of construction in Judea Maria [West Bank] constitute another manoeuvre by Prime Minister Ariel Sharon. แต่การกล่าวถึงครั้งต่อๆ มาจะไม่ใส่วงเล็บ (Baker, 2006: 123-124)

Baker แนะนำว่า นักแปลควรศึกษาเรื่องเล่าที่ครอบคลุมไว้ เพื่อจะได้เลือกใช้ชื่อเรียกสถานที่และบุคคลได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะในประเด็นที่มีความขัดแย้งสูง การหลบหลับตาใช้ชื่อเรียกตามผู้เขียนต้นฉบับหรือผู้พูดโดยปราศจากการพินิจพิเคราะห์ย่อมเท่ากับช่วยเผยแพร่เรื่องเล่าใดเรื่องเล่าหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องเล่าที่ไม่ชอบธรรมก็เป็นได้ ทั้งนี้ นักแปลอาจจะให้ความเห็นหรือใส่คำอธิบายไว้ในวงเล็บในฉบับแปลก็ได้ ซึ่งผู้อ่านหลายคนอาจจะไม่ชอบ แต่อย่างน้อยการทำเช่นนี้ ก็ทำให้นักแปลบอกจุดยืนของตัวเองต่อเรื่องเล่านั้นได้ Baker ยังย้ำอีกด้วยว่า “ความเป็นกลางนั้นเป็นภาพลวงตา การแปลอย่างซื่อสัตย์ต่อต้นฉบับโดยไม่ตั้งคำถามย่อมไม่ใช่วิสัยของนักแปลที่มีความรู้ และเราไม่มีทางถ่ายทอดเรื่องเล่าได้อย่าง ‘เป็นกลาง’ ได้ เพราะคนที่ถ่ายทอดเรื่องเล่าตัวเองก็ถูกเรื่องเล่าครอบงำอยู่เช่นกัน” (Baker, 2006: 127-128)

(4) การกำหนดกรอบโดยการเปลี่ยนตำแหน่งผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ (Repositioning of participants)

กลวิธีในการวางกรอบโดยการเปลี่ยนตำแหน่งแห่งที่ของผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์มีความคล้ายคลึงกับองค์ประกอบเรื่องความเชื่อมโยงระหว่างเรื่องเล่า (Relationality) ซึ่งเป็นการจัดวางความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์นั่นเองและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์และนอกเหตุการณ์ การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของคนเหล่านี้ย่อมเปลี่ยนโครงสร้างของเรื่องเล่าที่แฝงอยู่ในเหตุการณ์นั้นและเรื่องเล่าที่ครอบเหตุการณ์นั้นอยู่

ในกระบวนการแปล ตำแหน่งและความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเหตุการณ์กับผู้อ่านอาจถูกจัดวางเสียใหม่ผ่านถ้อยคำที่ระบุเวลา สถานที่ คำบ่งชี้ ภาษาถิ่น ระดับภาษา การใช้ฉายา และการชี้เฉพาะ ซึ่งเป็นคำที่มีอยู่มากมายจึงเอื้อให้นักแปลเปลี่ยนความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ได้อย่างง่ายดาย เช่น ที่นี่-ที่นั่น, ตอนนี่-ตอนนั้น, พวกเขา-พวกเรา, ผู้อ่าน-ผู้เล่า, ผู้อ่าน-ผู้แปล, ผู้ฟัง-ล่าม เป็นต้น

นักแปลกำหนดกรอบเรื่องเล่าได้ใหม่โดยการเปลี่ยนตำแหน่งของสิ่งต่างๆ ให้อยู่ในพื้นที่ทางสังคมและการเมืองแบบใหม่ การเปลี่ยนตำแหน่งในการแปลยังมีผลต่อการเปลี่ยนชนิดของเรื่องเล่าจากเรื่องเล่าส่วนบุคคลไปเป็นเรื่องเล่าสาธารณะ ซึ่งมีผลทำให้ระดับของความใกล้ชิดต่อเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไปด้วย เช่น ในการแปลเรื่อง *To Lhasa and Beyond* มีการเปลี่ยนไวยากรณ์และสรรพนามของผู้เล่าเรื่องจนทำให้ดูเหมือนผู้เล่าไม่ได้มีประสบการณ์ตรงในการเดินทางไปทิเบต ทั้งที่ต้นฉบับภาษาฝรั่งเศสนั้นใช้ไวยากรณ์และสรรพนามที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกใกล้ชิดกับสถานที่และเหตุการณ์ราวกับได้ไปสัมผัสด้วยตนเอง

กรณีเช่นนี้เกิดขึ้นในการแปลวรรณกรรมรัสเซียเช่นกัน May (1994 อ้างถึงใน Baker, 2006:139) ตั้งข้อสังเกตว่าในการแปลวรรณกรรมรัสเซียเป็นภาษาอังกฤษนั้น ผู้แปลมักจะ “กด” เสียงของผู้เล่า พยายามไม่ให้มีมุมมองของผู้เล่า ตัดเสียงของผู้เล่าหรือผู้เขียนทิ้งไป ซึ่งการทำเช่นนี้ทำให้เรื่องเล่าส่วนบุคคลกลายเป็นเรื่องเล่าสาธารณะได้

กล่าวโดยสรุป ไม่ว่าจะนักแปลจะใช้กลยุทธ์ใดในการแปล ทางเลือกนั้นย่อมส่งผลกระทบมากกว่าเพียงแค่การเปลี่ยนแปลงเนื้อหาหรือเหตุการณ์ เรื่องเล่าหนึ่งๆ ไม่อาจแยกจากร่องเรื่องที่ใหญ่กว่าที่อยู่ในสังคมนั้นได้ และเรื่องเล่าที่อยู่ในสังคมนั้นก็อาจแยกจากร่องเล่าแม่บทที่ไหลเวียนอยู่ในสังคมโลกได้ นักแปลในฐานะที่เป็นผู้กระทำทางสังคม (social actor) ย่อมมีส่วนในการเป็นผู้เผยแพร่เรื่องเล่า และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้คนจากการเผยแพร่และสร้างความชอบธรรมให้เรื่องเล่าเหล่านั้นๆ

2.2 ศาสตร์แห่งเรื่องเล่าและแนวคิดเรื่องการกำหนดกรอบในแวดวงวิชาการไทย

ทฤษฎีเรื่องเล่าได้รับความสนใจจากนักวิชาการไทยอยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะในสายวรรณกรรม นพพร ประชากุลและชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช¹³ เป็นนักวิชาการคนแรกๆ ที่นำทฤษฎีนี้มาเผยแพร่ในสังคมไทยรวมทั้งใช้ในการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรม

เพื่อให้เห็นภาพว่านักวิชาการไทยอธิบายทฤษฎีเรื่องเล่าว่าอย่างไรบ้าง จึงขอหยิบยกงานเขียนบางชิ้นของนพพร ประชากุลที่พูดถึงเรื่องเล่า ได้แก่ บทความเรื่อง “สัญศาสตร์โครงสร้างกับการวิจักษณ์ภาพยนตร์” ซึ่งเป็นคำแนะนำเสนอของหนังสือเรื่อง *แต่เนื้อ เกือบหนึ่ง เล่ม 2* และจากคำบรรยายในหัวข้อ “การเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ที่สัมพันธ์กับวิธีการเล่าเรื่องในสื่อมวลชน” ที่ตีพิมพ์ในหนังสือ *ยกอักษร ย้อนความคิด* มาดังนี้

นพพร (2542: (13) – (16)) อธิบายว่า มนุษย์ทุกหนแห่งและทุกยุคสมัยล้วนผลิตและบริโภคเรื่องเล่า เรื่องเล่าจึงปรากฏออกมาในหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นนิทาน ตำนาน จิตรกรรมฝาผนัง เรื่องสั้น นวนิยาย สารคดี ภาพยนตร์ หรือแม้ในยามฝัน มนุษย์ยังฝันเป็นเรื่องเล่า เรื่องเล่านั้นมีทั้งที่ถือกันว่าอิงกับข้อเท็จจริง (เช่น ข่าว สารคดี) และที่รับรู้กันว่าเป็นเรื่องสมมติขึ้น (เช่น นวนิยาย ภาพยนตร์) อีกทั้งยังสามารถใช้สื่อที่เป็นถ้อยคำและสื่อที่เป็นภาพ

“แต่ไม่ว่ารูปแบบที่ปรากฏจะเป็นเช่นไร เรื่องเล่า (narrative) ล้วนมีนิยามร่วมกันว่าเป็นการนำเสนอเหตุการณ์ชุดหนึ่ง ซึ่งมีกระบวนการเปลี่ยนแปลงจากสถานการณ์ตอนต้นไปสู่สถานการณ์ตอนจบ เกี่ยวข้องกับบุคคลจำนวนหนึ่งแลดำเนินไปในสถานที่-เวลา” (นพพร, 2542: (13))

นพพรอธิบายเพิ่มเติมว่า ศาสตร์แห่งเรื่องเล่า (narratology) จะเน้นย้ำอยู่เสมอว่า ความหมายที่สื่อโดยเรื่องเล่า นั้นเป็นผลจากการประกอบสร้าง (construction) ตามแบบแผนทางวัฒนธรรมของการเล่าเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดทิศทางการเดินทาง การเล่าอย่างสังเขปบ้าง ละเอียดบ้าง การจัดเรียงเหตุการณ์ตามลำดับเวลาหรือสลับลำดับบ้าง หรือการเลือกมุมมองอย่างรู้แจ้งหรืออย่างรู้จำกัด ดังนั้น การจำลองเอาแบบอย่างจากโลกของความเป็นจริงมาใช้ในเรื่องเล่า

¹³ รศ.นพพร ประชากุล อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาฝรั่งเศส คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านแนวคิดทฤษฎีด้านวรรณกรรมศึกษา และทฤษฎีร่วมสมัยอื่นๆ อย่าง สตรีนิยม หลังอาณานิคม โปสตีโมเดิร์น สัญศาสตร์ รวมถึงทฤษฎีการแปล อ.นพพร เสียชีวิตด้วยโรคมะเร็งเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2550 ด้วยวัย 51 ปี ส่วน รศ.ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาภาษาและวรรณคดีอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความเชี่ยวชาญด้านทฤษฎีวรรณกรรมร่วมสมัย โดยเฉพาะทฤษฎีวรรณกรรมเกี่ยวกับตัวบทและการเล่าเรื่อง

หนึ่งๆ จึงดำเนินไปภายใต้ตรรกะของการประกอบสร้างความหมายทางวัฒนธรรม มากกว่าจะเป็นไปตามตรรกะในโลกของความเป็นจริง ในกรณีเรื่องเล่าที่ประกาศว่าเป็นเรื่องสมมติจากจินตนาการ เช่น วรรณกรรม ภาพยนตร์ การประกอบสร้างย่อมเห็นได้ชัดเจนอยู่ ส่วนกรณีของข่าวหรือสารคดีซึ่ง “ติดป้าย” ไว้ว่าอิงกับความเป็นจริงนั้น เมื่อสำรวจพินิจลงไปในเรื่องอย่างละเอียดถี่ถ้วน ก็จะสังเกตเห็นได้ถึงบทบาทของกลวิธีประกอบสร้างเช่นกัน (นพพร, 2542: (13)-(14))

“ถึงที่สุดแล้ว เรื่องเล่าแต่ละเรื่องเปรียบเสมือนลำธารสายเล็กๆ ซึ่งแตกแขนงออกจากกระแสน้ำใหญ่แห่งความหมายที่สร้างโดยสังคม-วัฒนธรรม อันได้แก่ บรรดา ‘อภิเรื่องเล่า’ (grand narrative) หรือคำอธิบายใหญ่ๆ ทั้งหลายที่ว่าด้วยหญิง/ชาย ว่าด้วยพวกเรา/เขาอื่น ร่างกาย/จิตใจ ส่วนรวม/ส่วนตัว เปลือกนอก/เนื้อแท้ ฯลฯ เส้นทางการลำธารบางสายอาจดูเหมือนไหลห่างออกไปบ้างไหลอ้อม ไหลขวาง ไหลลดเลี้ยว แต่ในท้ายที่สุดแล้ว บรรดาเรื่องเล่าทั้งหลายก็ล้วนแต่พ่ายต่อแรงโน้มถ่วงของอภิเรื่องเล่า และหวนกลับมาหล่อเลี้ยงกระแสใหญ่แห่งความหมาย ไม่ช้าก็เร็ว” (นพพร, 2542: (36))

ในคำบรรยายเรื่อง “การเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ ที่สัมพันธ์กับวิธีการเล่าเรื่องในสื่อมวลชน นพพร (2552: 329-343) อธิบายถึงความเป็นมาของ “ศาสตร์แห่งเรื่องเล่า” ว่า องค์ความรู้ที่ศึกษาตัวเรื่องเล่าหรือ narrative พัฒนาขึ้นอย่างจริงจังในช่วงหลังของคริสต์ศตวรรษที่ 20 จึงถือว่าเป็นองค์ความรู้ร่วมสมัย การศึกษาเรื่องเล่าได้กลายมาเป็นสาขาวิชาการเฉพาะอย่างเต็มตัว มีการกำหนดวัตถุประสงค์และวัตถุประสงค์ที่ศึกษา มีการกำหนดวิธีการที่ใช้ศึกษา ซึ่งเรียกองค์ความรู้นี้รวมๆ ว่าเป็น “ศาสตร์แห่งเรื่องเล่า” (narratology) ซึ่งก็คือ ศาสตร์ที่ศึกษาตัว narrative ในช่วงที่ผ่านมา ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ในการศึกษาเรื่องเล่า 3 จุดใหญ่ๆ ได้แก่

จุดแรก – การเปลี่ยนแปลงนิยามของเรื่องเล่า คือ เปลี่ยนจากเดิมที่มองว่าเรื่องเล่าเป็นภาพสะท้อนของความเป็นจริง (reflection) มาเป็นการมองใหม่ว่าเรื่องเล่าไม่ได้เป็นสิ่งที่สะท้อนโลกของความเป็นจริง แต่เรื่องเล่ามีการประกอบสร้างในตัวของมันเอง

จุดที่สอง – การเปลี่ยนแปลงขอบเขตของเรื่องเล่า จากเดิมที่เรื่องเล่าถูกมองว่าจำกัดอยู่แต่เฉพาะในวรรณกรรม เป็นเรื่องสมมติ (fiction) ขอบเขตของเรื่องเล่าได้ขยายจาก fiction เช่น เรื่องสั้น นิยาย ออกไปสู่ตัวบทประเภท non-fiction เช่น ข่าว สารคดี ฯลฯ

ในประเด็นนี้ นพพร (2552: 335-336) อธิบายเพิ่มเติมว่า “ถึงแม้ข่าวจะพยายามถ่ายทอดความเป็นจริง แต่อย่างไรก็ตาม ก็ต้องผ่านกระบวนการของการเล่าเรื่อง ซึ่งอย่างน้อยต้องมีการเลือกว่าอะไรที่จะเอามาเล่า อะไรสำคัญ อะไรถูกกดไว้อยู่ในมุมมืด อะไรถูกชูให้เด่น และการเล่าก็ไม่ใช่ว่าเล่าตั้งแต่ต้นจนจบ เหตุการณ์อาชญากรรมนั้น มีการสลัดลำดับ chronology ว่าพบศพก่อนแล้วถึงไปฆ่าแหละ บางที่อ่านไปอ่านมาก็ไม่ได้ต่างไปจากนิยายสืบสวน ถ้าเราไม่รู้มาก่อนว่าเป็นข่าว อาจจะเป็นนิยาย”

จุดที่สาม – การเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ในการศึกษา จากเดิมที่เน้นเรื่องความซาบซึ้ง (appreciation) เปลี่ยนมาเน้นที่ความเข้าใจ (understanding) เป็นหลักแทน คือ พยายามทำความเข้าใจกับตัวเรื่องเล่ามากกว่า

สำหรับการศึกษาเรื่องเล่า นั้น นพพร (2552: 338-343) เสนอว่า เรื่องเล่าที่เรานำมาศึกษา นั้นแบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ ระดับเนื้อความหรือตัวบทที่ปรากฏ (discourse) และระดับเนื้อเรื่อง (story) หรือระดับโครงสร้าง (structure)

การศึกษาเรื่องเล่าในระดับเนื้อความ คือ การดูว่าเรื่องเล่าประกอบสร้างอย่างไร มีแบบแผนตรรกะภายในอย่างไร การเดินเรื่องหรือองค์ประกอบของเรื่องถูกกำหนดด้วยชนบหรือกติกาอะไรบ้าง โดยสิ่งแรกที่ต้องดูก็คือ องค์ประกอบและกลวิธีการนำเสนอ องค์ประกอบ ได้แก่ ตัวละคร สถานที่ เวลา และพล็อต ส่วนกลวิธี คือ ผู้เล่าเรื่องซึ่งอาจจะปรากฏหรือไม่ปรากฏตัว, วิธีเล่า การลำดับเหตุการณ์ที่เล่า เช่น เล่าตามการเกิดก่อน-หลัง หรือ สลับไปมา, มุมมองที่ใช้ในเรื่องเล่า คือ นำเสนอผ่านสายตาใคร, ความสมจริงในการสร้างเรื่องเล่า

ส่วนการศึกษาเรื่องเล่าในระดับโครงสร้างนั้น คือ การศึกษาไวยากรณ์ของเรื่องเล่า (narrative grammar) ที่เป็นตัวกำกับและทำให้เรามองเห็นโครงสร้างความสัมพันธ์ของหน่วยต่างๆ ในเรื่องเล่า เป็นไวยากรณ์ที่สามารถอธิบายเรื่องเล่าได้ทุกชนิด ซึ่งจะไม่ขอลงรายละเอียดในที่นี้

นพพรสรุปว่า เรื่องเล่านั้นเป็นการประกอบสร้าง (construction) เพื่อสื่อความหมายบางอย่าง ไม่ใช่การเลียนแบบความจริง และ “เรื่องเล่าได้เข้ามาจัดระเบียบ จัดรูปทรง และสร้างนัยให้กับมวลสิ่งที่ยับความหมายไม่ได้ มวลสิ่งที่หาจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดไม่ได้ เรื่องเล่าช่วยจัดว่านี่จุดเริ่มต้น นี่จุดจบ ทำให้เห็นว่ามี การคลี่คลาย เราอาจจะคิดว่าเราไม่จำเป็นต้องเรื่องเล่า ชีวิตเราก็มีความหมาย แต่ถ้าเราลองถามตัวเองให้แน่ว่า ความหมายที่เราคิดว่ามีนั้นมันมาจากไหน อาจจะพบว่ามันมาจากเรื่องเล่าบางเรื่องที่เราลืมไปแล้วว่าเป็นเรื่องเล่าที่เราถูกปลูกฝังเข้ามาในความคิดของเราตั้งแต่เรายังเด็ก” (นพพร, 2552: 358)

สำหรับแนวคิดเรื่องกำหนดกรอบ (framing) ซึ่ง Baker (2006: 105-139) ได้กล่าวถึงในหนังสือเรื่อง *Translation and Conflict : A Narrative Account* นั้น นักวิชาการด้านสื่อมวลชนไทยก็ได้้นำแนวคิดดังกล่าวมาศึกษาการนำเสนอข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เช่นกัน ตัวอย่างเช่น งานของ เสริมศิริ นิลดำ¹⁴ (2556: 131-132) ซึ่งศึกษาการกำหนดกรอบในการนำเสนอข่าวความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยพบว่า องค์กรข่าวหรือผู้สื่อข่าวมีความพยายามที่จะกำหนดกรอบเพื่อเสนอลักษณะของความเป็นจริงบางประการไปสู่สังคม โดย

¹⁴ อาจารย์หลักสูตรวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ผู้สื่อข่าวจะเลือกบางแง่มุมหรือลักษณะบางประการของความเป็นจริงในเหตุการณ์ที่ตนได้รับรู้มา นำเสนอผ่านกระบวนการเล่าเรื่องเพื่อทำให้ผู้รับสารมองเห็นความสำคัญหรือความน่าสนใจในแง่มุมของเหตุการณ์เฉพาะที่ตนเลือกมาเป็นข่าวได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

“ดังนั้น หากเหตุการณ์หนึ่งๆ ถูกเล่าเรื่องด้วยวิธีต่างกันก็อาจจะทำให้ผู้รับสารรับรู้ข่าวนั้นแตกต่างกันออกไปได้ ขึ้นอยู่กับว่าผู้ส่งสารอาศัยกรอบใดในการเล่าเรื่องนั้นๆ และผู้รับสารย่อมจะรับรู้ข่าวต่างๆ ตามกรอบที่นักข่าววางเอาไว้” (เสริมศิริ, 2556:131)

เสริมศิริพบว่า กรอบที่ผู้สื่อข่าวนิยมใช้นำเสนอข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีเพียง 3 ประเภท คือ ความขัดแย้ง (conflict) มนุษย์บุกขุสนใจ (human interest) และ ผลกระทบ (effect) เช่น กรอบความขัดแย้งระหว่างรัฐไทยกับขบวนการแบ่งแยกดินแดน ความขัดแย้งระหว่างไทยพุทธกับมุสลิม ความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับชาวบ้าน ฯลฯ กรอบการเสนอข่าวที่จำกัดอยู่เพียงไม่กี่แบบ ทำให้ความรับรู้ของสังคมต่อสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้จำกัดไปด้วยและไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น

2.3 การนำแนวทางการศึกษาการแปลโดยใช้ทฤษฎีเรื่องเล่ามาวิจัยการแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ดังที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้นของบทที่ 2 ว่า ผู้วิจัยได้นำแนวทางการศึกษาการแปลโดยใช้ทฤษฎีเรื่องเล่า (Narrative approach to translation) ของ Mona Baker มาใช้ศึกษาการแปลข่าวความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้จากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ เนื่องจากข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นดั่งบทประเภทวัจนปฏิบัติ (pragmatics) ที่เกี่ยวกับประเด็นความขัดแย้ง ซึ่งมีความใกล้เคียงกับดั่งบทที่ Baker นำมาศึกษา เช่น สงครามต่อต้านการก่อการร้าย ความขัดแย้งระหว่างอิสราเอล-ปาเลสไตน์ และความขัดแย้งในตะวันออกกลาง เป็นต้น

พ.ศ. 2558 เป็นปีที่สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดขึ้นต่อเนื่องมาเป็นปีที่ 11 ถ้านับจากเหตุปล้นปืนจากค่ายทหารกองพันพัฒนาที่ 4 อ.เจาะไอร้อง จ.นราธิวาส เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2547 ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของเหตุรุนแรงในพื้นที่ ตลอด 11 ปีที่ผ่านมา สื่อมวลชนนำเสนอข่าวเหตุการณ์ในภาคใต้แทบจะทุกวัน ทั้งข่าวเหตุรุนแรงที่เกิดขึ้นรายวัน ไม่ว่าจะระเบิด ยิง เผาทำลายสถานที่ราชการ หรือแม้แต่ฆ่าตัดคอ และข่าวเชิงนโยบาย เช่น การประชุมของหน่วยงานด้านความมั่นคง นโยบายของกองทัพ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งคำให้สัมภาษณ์ของผู้นำรัฐบาลและรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

สถานการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ได้รับความสนใจจากต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศมากพอสมควร เพราะเป็นเหตุการณ์ที่มีความรุนแรง มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก มีประเด็นเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามเพราะเหตุการณ์เกิดขึ้นในจังหวัดที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นมุสลิม ข่าวสารข้อมูลที่ถูกนำเสนอจึงไม่ได้มีแต่ภาษาไทยเท่านั้น แต่ยังมีกรนำเสนอเป็นภาษาอังกฤษโดยผู้สื่อข่าวสำนักข่าวต่างประเทศที่ประจำอยู่ในไทย และอีกส่วนหนึ่งได้รับการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษเพื่อนำเสนอในสื่อไทยภาคภาษาอังกฤษอีกด้วย¹⁵

เมื่อพิจารณานิยามของ “เรื่องเล่าสาธารณะ” โดย Somers และ Gibson (1994 อ้างถึงใน Baker, 2006: 33) ที่ว่า “เรื่องเล่าสาธารณะ คือ เรื่องเล่าที่ได้รับการอธิบายและเผยแพร่โดยสถาบันหลักทางสังคม เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันทางศาสนา สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน และชาติ” ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้พัฒนามาเป็นเรื่องเล่าสาธารณะของสังคมไทยแล้ว ซึ่งก็ไม่ต่างจากเรื่องเล่าสาธารณะอื่นๆ ที่มีหลายแบบ (version) ขึ้นอยู่กับว่า “ผู้เล่า” เป็นใคร

หากว่าผู้เล่าเป็นรัฐไทย เรื่องเล่าเกี่ยวกับความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้จะเน้นที่เรื่องของการต่อสู้ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับกลุ่มที่ต้องการแบ่งแยกดินแดนและความพยายามในการสร้างสันติสุขให้กลับคืนมาในพื้นที่ แต่ถ้าเป็นเรื่องเล่าจากฝ่ายผู้ก่อความไม่สงบ ก็จะเป็นเรื่องที่ชาวมุสลิมถูกกดขี่ข่มเหงจากรัฐไทยตั้งแต่อดีต¹⁶ ทำให้พวกเขาต้องจับอาวุธขึ้นมาต่อสู้เพื่อทวงคืนสิทธิของตน ในขณะที่องค์กรพัฒนาเอกชนจะเผยแพร่เรื่องเล่าว่าด้วยการละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งโดยฝ่ายรัฐและฝ่ายผู้ก่อเหตุ เป็นต้น

¹⁵ สื่อไทยที่นำเสนอข่าวสาร รวมทั้งข่าวเหตุความไม่สงบในจังหวัดภาคใต้เป็นภาษาอังกฤษ เช่น หนังสือพิมพ์และเว็บไซต์บางกอกโพสต์, เดอะเนชั่น, สำนักข่าวไทย, สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์ และสื่ออิสระ เช่น เว็บไซต์ประชาไท ศูนย์ข่าวอิศรา เป็นต้น

¹⁶ International Crisis Group อธิบายถึงประวัติศาสตร์ที่อยู่เบื้องหลังเหตุความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่าไว้ว่า ชาวมุสลิมในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของไทยส่วนใหญ่เป็นคนเชื้อสายมาเลย์ พุทธภาษามาเลย์มากกว่าพุทธภาษาไทย ครั้งหนึ่งดินแดนนี้เคยเป็นส่วนหนึ่งของรัฐปาตานีที่เป็นอิสระและอยู่ภายใต้การปกครองของสุลต่าน ในปี 2445 สยามได้ผนวกรัฐปาตานีซึ่งมีสุลต่านเป็นผู้ปกครองเข้ากับไทยอย่างเป็นทางการ โดยได้รับการรับรองจากสนธิสัญญาอังกฤษและสยามปี 2452 ที่ปักปันเขตแดนระหว่างปาตานีกับรัฐกลันตัน ปะริคเคดะห์และปะลิสซึ่งเป็นพื้นที่ของชาวมาเลย์ (อยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษในเวลานั้นและต่อมาเป็นของมาเลเซีย) ผู้ปกครองของปาตานีหลุดจากอำนาจและทำให้รัฐปาตานีถูกแบ่งเป็นสามจังหวัด คือปัตตานี ยะลา และนราธิวาส นับแต่ประชาชนในพื้นที่นี้ก็กลายเป็นชนกลุ่มน้อยเชื้อสายมาเลย์ที่แทบจะกลายเป็นพลเมืองชั้นสอง ประวัติศาสตร์นี้กลายเป็นฉากให้กับเหตุการณ์ความรุนแรงในปัจจุบัน

คำถามก็คือ ในการแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น ผู้แปลและกองบรรณาธิการทำไปเพื่อสนับสนุนเรื่องเล่าในแบบใดหรือเผยแพร่เรื่องเล่าของใคร และใช้กลวิธีใดบ้างในกระบวนการแปลเพื่อให้ข่าวชิ้นนั้นสอดคล้องกับเรื่องเล่าที่ผู้แปลและกองบรรณาธิการต้องการนำเสนอ

เพื่อที่จะตอบคำถามข้างต้น ผู้วิจัยใช้แนวทางการศึกษาการแปลโดยใช้ทฤษฎีเรื่องเล่าของ Baker ซึ่งแสดงให้เห็นถึงวิธีการที่นักแปลนำมาใช้เพื่อสนับสนุนหรือคัดค้านเรื่องเล่า โดยจะต้องเริ่มจากการทำความเข้าใจว่า เรื่องเล่า (ซึ่งแฝงตัวอยู่ในรายงานข่าว) ไม่เพียงนำเสนอความจริง แต่ยังสร้างความจริงอีกด้วย และนักแปลมีส่วนสำคัญในการอธิบายและสนับสนุนเรื่องเล่าผ่านการแต่งเติม เน้นย้ำ กลบเกลื่อนเนื้อหาและองค์ประกอบของเรื่องเล่า

ผู้วิจัยคัดเลือกข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวน 30 ข่าว ที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* ระหว่างวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556- 28 กุมภาพันธ์ 2557 ซึ่งเป็นระยะเวลา 1 ปีตั้งแต่รัฐบาลไทยเริ่มมีการพูดคุยสันติภาพกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ข่าวที่เลือกมานี้เป็นข่าวที่ผ่านกระบวนการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ รวมทั้งการบรรณาธิการตามขั้นตอนการทำงานของกองบรรณาธิการ *บางกอกโพสต์* จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์โดยใช้แนวทางการศึกษาการแปลโดยใช้ทฤษฎีเรื่องเล่าของ Baker โดยมีประเด็นการวิเคราะห์หลักๆ 3 หัวข้อ คือ

1. ข่าวความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นำเสนอเรื่องเล่าแบบใด ซึ่ง Baker ได้แบ่งเรื่องเล่าเป็น 4 ประเภทตามแนวทางของ Somers และ Somers&Gibson คือ เรื่องเล่าปัจเจกบุคคล เรื่องเล่าสาธารณะ เรื่องเล่าวิชาการ และเรื่องเล่าแม่บท

2. การแปลในกระบวนการสร้างเรื่องเล่าของข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ 4 อย่างของเรื่องเล่า ได้แก่ การลำดับเรื่อง ความเชื่อมโยงของเรื่องเล่า การวางโครงเรื่อง และการเลือกสรรข้อมูล

3. กลวิธีการกำหนดกรอบเรื่องเล่าในการแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่ง Baker นำเสนอว่ากลวิธีหลักๆ ในการกำหนดกรอบมีอยู่ 4 แบบ คือ การกำหนดกรอบโดยใช้การลำดับเรื่องและสถานที่ การกำหนดกรอบโดยการเลือกสรรข้อมูล การกำหนดกรอบโดยใช้ถ้อยคำตีตรา และการกำหนดกรอบโดยการเปลี่ยนตำแหน่งผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์

ในที่นี้จะขอสรุปประเด็นและคำถามสำคัญที่ Baker กล่าวถึงบทบาทของการแปลกับการเผยแพร่เรื่องเล่ามาไว้อีกครั้งหนึ่ง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์การแปลข่าวความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

- การแปลทำหน้าที่อย่างไรในโลกไร้พรมแดนที่เต็มไปด้วยความขัดแย้ง ซึ่งคู่ขัดแย้งต่างก็อาศัยการแปลเป็นเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมให้ฝ่ายตน

- การแปลมีบทบาทอย่างมากในการทำให้เรื่องเล่า “ดูเป็นธรรมชาติ” และเผยแพร่เรื่องนั้นไปในสังคมที่ใช้ภาษาต่างๆ กัน
- นักแปลพึงตระหนักว่าตนเองมีส่วนในการอธิบายและสนับสนุนเรื่องเล่า ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยง แม้แต่เรื่องที่เป็นวิทยาศาสตร์หรือประวัติศาสตร์ก็ไม่ได้ตรงไปตรงมาอย่างที่หลายคนคิด ทุกเรื่องแฝงไว้ด้วยความมุ่งหมายบางอย่าง
- การแปลมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการโน้มน้าวให้ผู้คนตีความเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้สอดคล้องกับเรื่องเล่าใดเรื่องเล่าหนึ่ง ชัดแย้งส่วนใหญ่ในปัจจุบันไม่ได้จำกัดขอบเขตอยู่ในสังคมใดสังคมหนึ่ง แต่มักจะเกี่ยวพันกับประเทศอื่นๆ ด้วย แม้แต่ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นหนึ่งๆ บางครั้งก็เกี่ยวข้องกับผู้มีวัฒนธรรมและใช้ภาษาต่างกัน เพราะสังคมทุกวันนี้มีความเป็นพหุวัฒนธรรมที่คนหลายเชื้อชาติหลายภาษามายู่ร่วมกัน
- ทุกครั้งที่เรื่องเล่าถูกเล่าซ้ำหรือแปลเป็นภาษาอื่น เรื่องเล่านั้นจะถูกเจือปนด้วยเนื้อหาจากเรื่องเล่าอื่นๆ ที่ผู้แปลยึดถืออยู่ รวมทั้งจากเรื่องเล่าที่ไหลเวียนอยู่ในสังคมในช่วงที่ทำการแปล และเรื่องเล่าที่ได้รับการแปลหรือเล่าซ้ำนั้นก็จะถูกเล่าใหม่และไป “ปนเปื้อน” อยู่ในเรื่องเล่าอื่นๆ ในสังคมและภาษาอื่นๆ ต่อเนื่องกันไป
- การแต่งเติม เน้นย้ำ กลบเกลื่อนหรือกดทับเนื้อหาและองค์ประกอบของเรื่องเล่าแต่ละแบบมักเกิดขึ้นระหว่างการถ่ายทอด ผลิตซ้ำ รวมทั้งการแปล
- นักแปลก็เป็นเช่นเดียวกับผู้กระทำกรในสังคม (social actor) อื่นๆ ที่ฝังตัวอยู่ในเรื่องเล่าที่หลากหลาย นักแปลบางคนไม่เปิดเผยว่าตนสนับสนุนเรื่องเล่าใดบ้างและแปลด้วยบทบาทอย่างไรโดยไม่สนใจว่าตัวบทนั้นสนับสนุนเรื่องเล่าแบบใด แต่นักแปลอีกส่วนหนึ่งจะไม่ยอมแปลด้วยบทบาทที่ขัดแย้งกับเรื่องเล่าที่ตนยึดถือ ซึ่งไม่ว่าจะยึดแนวทางใดนักแปลก็ไม่อาจปฏิเสธความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการเผยแพร่เรื่องเล่าผ่านการทำงานแปลของตนได้
- การไม่แปลถ้อยคำที่เหยียดหยามสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือการห้ามอ้างถึงบางสิ่งบางอย่างล้วนถือว่าเป็นความพยายามในการปกป้องเรื่องเล่าสาธารณะหลักหรืออย่างน้อยก็ไม่เข้าไปมีส่วนในการบ่อนทำลายเรื่องเล่าสาธารณะนั้น
- นักแปลมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่เรื่องเล่าสาธารณะในสังคมที่ตนอยู่ และปรับความคิดของคนในสังคมให้มองโลกในแบบเดียวกับเรื่องเล่าสาธารณะนั้น และยังมีบทบาทในการเผยแพร่เรื่องเล่าสาธารณะของประเทศหนึ่งไปสู่ประเทศอื่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้เรื่องเล่านั้นได้รับการยอมรับในวงกว้างมากขึ้นหรือเพื่อต่อต้านเรื่องเล่านั้นโดยการเปิดเผยให้คนต่างชาติซึ่งมีมุมมองต่อโลกที่แตกต่างออกไปได้รับรู้ ซึ่งอาจนำไปสู่การทำลายเรื่องเล่านั้นในที่สุด
- ความเชื่อมโยงของเรื่องเล่าเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับนักแปล กล่าวคือ นักแปลจะนำเรื่องเล่าต่างๆ มาผสมผสานกับเรื่องเล่าที่กำลังแปล เท่ากับเป็นการสร้างเรื่องเล่าขึ้นมา

ใหม่และเป็นการให้ความหมายใหม่ต่อเรื่องเล่านั้น กระบวนการที่เกิดขึ้นในการแปลเรื่องเล่าจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่งสำหรับวัฒนธรรมปลายทางนี้ทำให้เกิด “การปนเปื้อน” ของเรื่องเล่า (contamination) ขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

- การแปลสามารถเปลี่ยนรูปแบบการวางโครงเรื่องของเรื่องเล่าได้อย่างแนบเนียน โดยการปรับโน้มนัดนี้หน่อยเพื่อให้หน้าหนักของเรื่องต่างไปจากต้นฉบับ รวมทั้งการเลือกใช้คำและการให้ความหมาย

- นักแปลไม่ได้ร้อยเรียงเรื่องเล่าอย่างไร้เดียงสา หากแต่ใช้กระบวนการเลือกสรรข้อมูลอย่างเป็นระบบ

- นักแปลไม่ได้เป็นเพียงผู้รับงานมาแปลเท่านั้น หากแต่ยังเป็นฝ่ายเลือกต้นฉบับที่จะแปลเพื่อมีส่วนร่วมในการเผยแพร่เรื่องเล่าหนึ่ง ไม่ว่าจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม นักแปลมีส่วนในการสร้างและโต้แย้งความเป็นจริงบางอย่างในสังคม

- นักแปลมีส่วนในการกำหนดกรอบของเรื่องเล่าด้วยการสอดแทรกวาทกรรมบางอย่างลงไปในตัวบทแปล การเติมข้อมูลหรือเปลี่ยนถ้อยคำ เพื่อทำให้ตัวบทต้นฉบับสอดคล้องกับเรื่องเล่าที่ผู้แปลสนับสนุนหรืออยู่ในขอบเขตของเรื่องเล่าที่ผู้แปลคิดว่าเหมาะสม

- การแปลอย่างซื่อสัตย์ต่อต้นฉบับโดยไม่ตั้งคำถามยอมไม่ใช้วิสัยของนักแปลที่ดี นักแปลไม่อาจถ่ายทอดเรื่องเล่าได้อย่าง “เป็นกลาง” ได้เพราะตนเองก็ถูกเรื่องเล่าอื่นๆ ครอบงำอยู่เช่นกัน

- นักแปลกำหนดกรอบเรื่องเล่าเสียใหม่ได้โดยการเปลี่ยนตำแหน่งและความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ให้อยู่ในพื้นที่ทางสังคมและการเมืองแบบใหม่ ผ่านการใช้ถ้อยคำระยะเวลา สถานที่ คำบ่งชี้ ภาษาถิ่น ระดับภาษา การใช้ฉายา และการชี้เฉพาะ ฯลฯ การเปลี่ยนตำแหน่งในการแปลยังมีผลต่อการเปลี่ยนชนิดของเรื่องเล่าจากเรื่องเล่าส่วนบุคคลไปเป็นเรื่องเล่าสาธารณะ ซึ่งมีผลทำให้ระดับของความใกล้ชิดต่อเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไปด้วย

นอกจากคำถามและประเด็นสำคัญที่ Baker นำเสนอไว้ข้างต้นแล้ว ในการวิเคราะห์การแปลข่าวความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามแนวทางทฤษฎีเรื่องเล่า ได้นำข้อสังเกตของ นพพร ประชากุล มาประกอบด้วย เนื่องจากคนส่วนใหญ่มักจะเข้าใจตามทฤษฎีสื่อสารมวลชนว่า “ข่าว” คือการนำเสนอความจริง แต่นพพร (2552: 329-343) ได้แย้งว่า “ถึงแม้ข่าวจะพยายามถ่ายทอดความเป็นจริง แต่อย่างไรก็ตาม ก็ต้องผ่านกระบวนการของการเล่าเรื่อง ซึ่งอย่างน้อยต้องมีการเลือกว่าอะไรที่จะเอามาเล่า อะไรสำคัญ อะไรถูกกดไว้อยู่ในมุมมืด อะไรถูกชูให้เด่น และการเล่าก็ไม่ใช่ว่าเล่าตั้งแต่ต้นจนจบ เหตุการณ์อาชญากรรมนั้น มีการสลัดลำดับ chronology ว่าพบศพก่อนแล้วถึงไปฆ่าแหละ บางทีอ่านไปอ่านมาก็ไม่ได้ต่างไปจากนิยายสืบสวน ถ้าเราไม่รู้ว่าก่อนว่าเป็นข่าว อาจจะเป็นนิยาย” และ “ในกรณีเรื่องเล่าที่ประกาศว่าเป็นเรื่องสมมติจาก

จินตนาการ เช่น วรรณกรรม ภาพยนตร์ การประกอบสร้างย่อมเห็นได้ชัดเจนอยู่ ส่วนกรณีของข่าวหรือสารคดีซึ่ง ‘ติดป้าย’ ไว้ว่าอิงกับความเป็นจริงนั้น เมื่อสำรวจพินิจลงไปในเรื่องความอยุ่อย่างละเอียดถี่ถ้วน ก็จะสังเกตเห็นได้ถึงบทบาทของกลวิธีประกอบสร้างเช่นกัน”

ที่ผ่านมา การศึกษาเกี่ยวกับการแปลข่าวมักมุ่งเน้นที่การค้นหากลวิธีการแปลให้ถูกต้องเพียงตรง แต่การศึกษาการแปลข่าวโดยใช้ทฤษฎีเรื่องเล่าจะเปิดมุมมองใหม่ต่อการแปลข่าว กล่าวคือ ทำให้เราเห็นบทบาทของนักแปลและกลวิธีการแปลข่าวในการสนับสนุนหรือคัดค้านเรื่องเล่าที่ไหลเวียนอยู่ในสังคม ซึ่งถึงที่สุดแล้วจะช่วยให้ผู้รับสารมีความรู้เท่าทันเนื้อหาที่น่าเสนอในสื่อมวลชนว่าไม่ได้เป็นการนำเสนอความจริงเสนอไป แต่เป็นการประกอบสร้างความจริงเพื่อโน้มน้าวให้ผู้คนมีความคิดให้สอดคล้องกับเรื่องเล่าใดเรื่องเล่าหนึ่ง

การนำทฤษฎีเรื่องเล่ามาศึกษาการแปลยังทำให้ผู้แปลเองตระหนักรู้และทบทวนตัวเองอยู่เสมอว่า การตัดสินใจแต่ละครั้งที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานแปลนั้นเกิดขึ้นจากอะไร ใช่หรือไม่ว่าการตัดสินใจนั้นได้รับอิทธิพลจากเรื่องเล่าที่ตนเองยึดถือ ซึ่งย่อมจะทำให้การทำงานแปลเป็นไปด้วยความรอบคอบยิ่งขึ้น

บทที่ 3

หลักการแปลข่าวทั่วไป

และกระบวนการแปลข่าวของหนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์

“การแปลข่าวมีเป้าหมายอยู่ที่การปรับตัวบทเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับข่าวสารที่หลากหลาย ซึ่งต้องอาศัยทั้งการจัดเรียงข้อมูล การให้บริบทและการเรียบเรียงขึ้นใหม่อย่างแยบยลเพื่อขบเน้นความสำคัญของข่าวขึ้นนั้นในสังคมปลายทาง” --Esperança Bielsa and Susan Bassnett (2009:104)

แม้ว่าปัจจุบันประเทศไทยจะมีงานวิชาการด้านการแปลและเทคนิคการแปลอยู่จำนวนมาก แต่มักจะเป็นการกล่าวถึงการทฤษฎีการแปลและหลักการแปลโดยทั่วไป อีกทั้งส่วนมากจะมุ่งเน้นที่การแปลตัวบทประเภทวรรณกรรมและวรรณคดี แต่ตัวบทประเภทอื่นรวมทั้ง “ข่าว” ยังมีผู้ให้ความสนใจน้อย เห็นได้จากกรณีที่ “หลักการแปลข่าว” มักจะเป็นเพียงหัวข้อย่อยในตำราด้านการแปลและเนื้อหาที่เป็นเพียงการกล่าวถึงการแปลข่าวอย่างผิวเผิน ใช้หลักการการแปลพื้นฐานทั่วไป และเกือบทั้งหมดเป็นตำราเกี่ยวกับการแปลข่าวจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

Bielsa และ Bassnett (2009:17) ตั้งข้อสังเกตไว้น่าสนใจว่า งานวิจัยเรื่องของการแปลมุ่งเน้นศึกษาตัวบทประเภทอื่นๆ มากกว่าที่จะศึกษาเรื่องการแปลข่าว (news translation) ในขณะที่งานวิจัยด้านสื่อสารมวลชนก็มักจะศึกษาเรื่องการนำเสนอข่าวในภาษาใดภาษาหนึ่งและไม่ค่อยให้ความสนใจกระบวนการแปลข่าว

“งานศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการผลิตและการนำเสนอข่าวในสื่อสิ่งพิมพ์และวิทยุโทรทัศน์นั้นมีอยู่จำนวนมาก ในขณะที่งานวิจัยด้านการแปลก็มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ สิ่งที่เราต้องการขณะนี้คือนำงานวิจัยในสองแขนงนี้มาประกอบกันเพื่อศึกษาการผลิตและการนำเสนอข่าวข้ามภาษาและวัฒนธรรม” (Bielsa และ Bassnett, 2009:17)

ในบทนี้ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาเป็น 2 ส่วนหลัก คือ ส่วนแรกว่าด้วยหลักการแปลข่าวทั่วไปที่อยู่ในตำราด้านเทคนิคการแปล รวมถึงแนวคิดว่าด้วยการแปลแบบเรียบเรียง (transediting) ซึ่งนักวิชาการด้านการแปลของต่างประเทศพบว่าเป็นลักษณะพิเศษของการแปลข่าว ส่วนที่สองอธิบายถึงกระบวนการผลิตและการแปลข่าวของกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์การแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของบางกอกโพสต์ ในบทที่ 4 ต่อไป

3.1 หลักการแปลทั่วไป

3.1.1 หลักการแปลข่าวภาษาไทย-อังกฤษและอังกฤษ-ไทย

เด็อนจิตต์ จิตต์อารี (2548: 406) กล่าวว่า การแปลข่าวแสดงให้เห็นถึงความสามารถของนักแปลได้เป็นอย่างดี เพราะมีลักษณะพิเศษต่างจากการแปลด้วยทฤษฎีประเภทอื่นตรงที่ ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในการนำเสนอข่าวที่แปลนั้นในรูปแบบของสื่อประเภทต่างๆ ด้วย และในบางครั้งการแปลอาจต้องตัดรายละเอียดของเนื้อข่าวบางส่วนออกเพื่อการประหยัดพื้นที่การพิมพ์หรือประหยัดเวลาของการนำเสนอข่าวทางวิทยุและโทรทัศน์

เด็อนจิตต์เสนอว่า การแปลข่าวมีลักษณะเป็นการแปลแบบเอาความ (free translation) เพราะความมุ่งหมายอันดับหนึ่งของข่าวคือการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ภาษาที่ใช้มีลักษณะของตัวเอง ทั้งด้านคำศัพท์ โครงสร้างของคำและประโยค ความซับซ้อนของประโยค การเรียงลำดับความคิด ต้องง่ายและชัดเจน ผู้แปลต้องใช้วิธีการตัดตอน การย่อและสรุปข่าวโดยดึงประเด็นสำคัญของข่าวที่แปลออกมา

หลักในการแปลข่าวนั้น ผู้แปลควรอ่านข่าวให้ตลอดและทำความเข้าใจก่อนแปล วางแผนว่าจะถ่ายทอดข่าวนั้นอย่างไรให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเข้าใจอย่างง่ายและสั้นที่สุด ซึ่งอาจทำได้โดยการเขียนร่างหรือเค้าโครงเรื่องที่จะเล่าเป็นภาษาง่ายๆ ก่อนการแปล นอกจากนี้ผู้แปลยังต้องเลือกใช้ถ้อยคำหรือสำนวนที่เหมาะสมเพื่อให้เข้ากับข่าวแต่ละประเภท เช่น ข่าวการเมือง ข่าวชาวบ้าน เกร็ดข่าว เป็นต้น และควรใช้ถ้อยคำที่กระชับและเข้าใจง่าย

นอกจากเทคนิคการแปลแล้ว ผู้แปลข่าวยังต้องนำหลักการเขียนข่าวมาใช้ประกอบการแปลด้วย กล่าวคือ ผู้แปลต้องดึงประเด็นสำคัญในข่าวให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังข่าวได้ทราบอย่างครบถ้วน ตามองค์ประกอบของข่าวคือ “5 W-1H” (Who, What, When, Where, Why, How) รักษาคุณสมบัติของข่าว ได้แก่ ความถูกต้อง (accuracy) ความสมดุล (balance) การรู้จักเลือก (selection) การจัดลำดับความสำคัญของข้อเท็จจริง (order) ความเที่ยงธรรม (fair) การไม่เอาตัวของผู้แปลเข้าไปพัวพัน ควรมีจุดยืนในการแปล (objective) มีความชัดเจน (clear) กระชับ (concise) และทันต่อเหตุการณ์ที่เป็นปัจจุบัน (current) (เด็อนจิตต์, 2548: 418)

เด็อนจิตต์สรุปจรรยาบรรณของนักแปลข่าว 6 ข้อไว้ดังนี้

1. ผู้แปลไม่ควรสอดแทรกความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวในเนื้อข่าว
2. ผู้แปลต้องไม่บิดเบือนเนื้อข่าวที่นำเสนอและต้องรักษาความหมายตามต้นฉบับเดิมให้มากที่สุด
3. ผู้แปลต้องให้ข้อมูลถูกต้องแม่นยำ สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาได้ เพื่อทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ
4. ผู้แปลควรใช้คำศัพท์ สำนวน ประโยคง่ายๆ กระชับ ชัดเจน ถูกไวยากรณ์และสุภาพ
5. ในกรณีที่เนื้อข่าวไม่ชัดเจนหรือสั้นมาก ผู้แปลอาจทำเป็นเชิงอรรถกำกับหรือข้อความอธิบายเพิ่มเติมในวงเล็บ

6. ผู้แปลต้องมีความรู้ด้านการใช้ภาษาและสนใจศึกษาหาความรู้ในทุกๆ เรื่องที่เป็นข่าว ควรเปิดหูเปิดตาเพื่อรับข้อมูลทันสมัยตลอดเวลา และฝึกหัดแปลทุกข่าวที่ได้รับมอบหมาย (เดือนจิตต์, 2548: 406)

สิทธา พิณีภูวดล (2542: 123) เปรียบเทียบการแปลงานสื่อสารมวลชนกับการแปลงานประเภทอื่นๆ ไว้ที่น่าสนใจว่า

“ในวงการแปลทางวิชาการและการแปลผลงานอื่นๆ ที่มีลิขสิทธิ์ วิธีที่ใช้แปลมักจะเป็นการแปลโดยตรงจากภาษาหนึ่งมายังอีกภาษาหนึ่ง ผู้แปลจะรักษาความเท่ากันของต้นฉบับกับบทแปลไว้อย่างเคร่งครัด เก็บรักษาเนื้อหาสาระและความหมายไว้ให้ครบ จะตัดต่อเติมแต่งไม่ได้ มิฉะนั้นจะเรียกว่าเป็นการแปลที่ทรยศ แต่ในวงการแปลงานสื่อสารมวลชนมีข้อจำกัดหลายอย่างที่ไม้อึดต่อการแปลโดยตรง เพราะข้อมูลข่าวสารเข้ามาอย่างต่อเนื่องแต่ละวันมีจำนวนมาก แต่ขีดจำกัดในการนำเสนอมีน้อย ผู้มีหน้าที่คัดเลือกข่าวหรือบรรณาธิการข่าวจำเป็นต้องแปลให้ทันการ โดยใช้วิธีแปลโดยอ้อมซึ่งไม่เคร่งครัดต่อต้นฉบับ แต่จะตัดต่อย่อขยายได้โดยไม่กระทบกระเทือนเนื้อหาสาระของข่าว”

สิทธานำเสนอขั้นตอนการแปลข่าวซึ่งเป็นวิธีการพื้นฐานของการแปลข่าวทุกประเภท ทั้งข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวกีฬา ข่าวอาชญากรรม ไว้ดังนี้

1. อ่านข้อความอย่างรวดเร็วเพื่อตีความและทำความเข้าใจ ซึ่งจุดที่เป็นอุปสรรคคือ คำศัพท์ที่ไม่รู้จักและมีหลายความหมาย ชื่อองค์กรและชื่อเฉพาะอื่นๆ
2. แสวงหาคำตอบของสิ่งที่ไม่รู้จักและไม่เข้าใจ
3. อ่านซ้ำอีกครั้งหนึ่งจนแน่ใจว่ามีความเข้าใจเรื่องราวทั้งหมดอย่างกระจ่างชัดแล้วจึงลงมือเขียนบทแปล (สิทธา, 2542: 128-129)

ผู้แปลข่าวที่เพิ่งเริ่มงานจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนการแปลอย่างถูกหลักวิชา เริ่มด้วยการศึกษาข่าวประเภทต่างๆ และลีลาการเขียนข่าวซึ่งใช้ภาษาที่มีลักษณะเฉพาะที่เรียกกันว่า “ภาษาหนังสือพิมพ์” จากนั้นจึงฝึกฝนกระบวนการแปล ซึ่งเริ่มด้วยการอ่าน ตีความ และจบลงด้วยการเขียนบทแปล ข้อควรระวังในการเขียนบทแปลคือการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับประเภทของข่าว และสิ่งที่ต้องฝึกฝนเป็นพิเศษคือการแปลพาดหัวข่าว (headline) ซึ่งมีลักษณะเป็นประโยคหรือวลีสั้นๆ เน้นประเด็นสำคัญของข่าวเพื่อดึงความสนใจของผู้อ่าน สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งในการทำงานแปลข่าว คือ ผู้แปลควรเก็บรวบรวมถ้อยคำสำนวนเฉพาะด้านของข่าวไว้ให้มากที่สุด พร้อมทั้งความหมายและคำแปลที่เหมาะสมไว้เป็นคลังคำ (word bank) ซึ่งจะช่วยให้งานแปลข่าวได้อย่างรวดเร็วและลดความผิดพลาดในการแปล (สิทธา, 2542: 124-128)

ธนพล จาดใจดี (2543: 1-3) กล่าวถึงปัญหาการแปลข่าวจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษว่า ปัญหาหลักอยู่ที่การใช้คำศัพท์ไม่ตรงกับความหมายในภาษาไทย ผู้แปลสับสนในการการใช้

กาลหรือ tense และย่ำว่าข่าวแต่ละประเภท เช่น ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวกีฬา ข่าวอาชญากรรม มีคำศัพท์และสำนวนเฉพาะ รวมทั้งเนื้อหาที่ผู้แปลต้องศึกษาค้นคว้าเป็นพิเศษและต้องอาศัยทักษะและการเรียนรู้มากพอสมควร

ขณะที่ สุพรรณิ ปิ่นมณี (2555: 303) มองว่า ในการแปลต้นฉบับจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษนั้น ผู้แปลชาวไทยมักไม่มีปัญหาในการทำความเข้าใจต้นฉบับ แต่ปัญหาหลักอยู่ที่กระบวนการถ่ายทอดเป็นภาษาอังกฤษ เพราะการที่ผู้แปลคนไทยที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาอังกฤษจะถ่ายทอดความหมายออกมาเป็นภาษาอังกฤษให้เทียบเท่าเจ้าของภาษานั้นย่อมเป็นเรื่องยาก ผู้แปลต้องฝ่าฟันหลายด่านกว่าจะแปลความหมายให้ตรงกันได้ เช่น การเลือกใช้คำ ระดับ ลีลา สหพท สำนวน น้ำหนักของคำ การเขียนประโยค อนุประโยค และส่วนขยาย

สุพรรณิ (2555: 82-85) รวบรวมเทคนิคการแปลที่สำคัญ ซึ่งไม่ได้เจาะจงว่าเป็นเทคนิคของการแปลข่าว ไว้ดังนี้

1. การเติม (addition) คือ การขยายเพื่อความเข้าใจ
2. การตัด (deletion) คือ การตัดข้อความในภาษาต้นฉบับออกจากบทแปล เมื่อต้นฉบับมีคำ วลีหรือสำนวนที่ไม่ได้มีความสำคัญหรือเป็นประเด็นหลักในข้อความ หรือเป็นสิ่งที่ไม่ปรากฏในวัฒนธรรมของภาษาแปล หรือตัดทิ้งเพราะความหมายของคำเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วในวัฒนธรรมของภาษาแปล เช่น Chiang Mai, which is in the north of Thailand, is the birthplace of Thaksin Shinawatra, the ex-prime minister of Thailand. เมื่อแปลเป็นไทยอาจตัดส่วนขยายที่ขีดเส้นใต้ทิ้งไป เพราะคนไทยย่อมรู้จักที่ตั้งของจังหวัดเชียงใหม่ดีอยู่แล้ว
3. การใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้างๆ (generalization) คือ การใช้คำอย่างกว้างๆ ในภาษาแปลเพื่อปกเกล้าลักษณะของสิ่งของหรือกิจกรรมในข้อความต้นฉบับที่อาจไม่เป็นที่รู้จักหรือคุ้นเคยของผู้อ่านในภาษาแปล
4. การใช้คำยืมหรือคำทับศัพท์ (loan word/borrowed word) คือ การนำคำจากภาษาอื่นมาใช้ในภาษาของผู้พูด คำยืมนั้นมีทั้งเข้ามาผสมกลมกลืนจนเป็นส่วนหนึ่งของภาษาผู้พูดแล้ว ซึ่งเรียกว่า loan word และคำทับศัพท์ (borrowed word) ซึ่งที่แรกเป็นของใหม่ในภาษาหนึ่ง แต่ใช้ไปนานๆ เข้าก็กลายเป็นส่วนหนึ่งของภาษานั้นๆ
5. การแทนที่ด้วยสิ่งที่ปรากฏในวัฒนธรรมภาษาแปล (cultural substitute) คือ วิธีการแปลที่ผู้แปลใช้สิ่งที่เหมือนกันหรือคล้ายกัน หรือมีความเท่าเทียมกันประการใดประการหนึ่งในวัฒนธรรมภาษาแปล เพื่อนำมาแทนที่สิ่งที่ไม่เป็นที่รู้จักหรือไม่ปรากฏในวัฒนธรรมภาษาแปล เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจหรือเกิดภาพที่ตรงกันหรือที่เรียกว่า “equivalence by cultural substitute” เช่น น้ำพริก-dip พระฉันทเพล-lunch ประเคน-offerings เป็นต้น

6. การถอดตัวอักษร (transliteration) คือ เทคนิคการถอดตัวอักษรโดยการเลียนเสียงคำในต้นฉบับ ซึ่งต้องอ้างอิงกับกฎเกณฑ์ทางสัทศาสตร์และหลักการถอดตัวอักษรจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่งอย่างมีระบบ เช่น ชื่อคน ชื่อประเทศ เมือง สถานที่ สิ่งประดิษฐ์ อุปกรณ์ เป็นต้น

สุพรรณิ (2555: 304) สรุปว่า “การเขียนอธิบายความคิดของตนเองเป็นเรื่องยากอยู่แล้ว แต่การเขียนอธิบายความคิดของคนอื่นยิ่งยากกว่าหลายเท่า และถ้าเป็นการอธิบายความคิดของคนอื่นด้วยภาษาอื่น ความยากก็จะยิ่งเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ นักแปลต้องเป็นทั้งนัก ‘อ่าน’ ความคิดของคนอื่น และนักเขียนอธิบายความคิดของคนอื่นไปด้วย”

จากการทบทวนงานวิชาการภาษาไทยที่เกี่ยวกับเทคนิคการแปลข่าวจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยและจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. งานแปลข่าวมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากการแปลตัวบทประเภทอื่นๆ ตรงที่ผู้แปลต้องใช้ทั้งทักษะด้านการแปลและทักษะด้านการเขียนข่าว ซึ่งต้องอาศัยความรวดเร็ว การจับประเด็น การเรียบเรียงข้อมูล การเขียนพาดหัวข่าว และการติดตามข่าวสาร เหตุการณ์ปัจจุบันอย่างรอบด้าน

2. การแปลข่าว ไม่ใช้การแปลแบบตรงตัว ไม่เคร่งครัดต่อต้นฉบับเหมือนกับการแปลงานที่มีลิขสิทธิ์ ตำราบางเล่มเสนอว่าการแปลข่าวใช้เทคนิคการแปลแบบเอาความ (free translation) และบางครั้งก็เรียกการแปลข่าวว่าเป็นการ “ถอดความ” มากกว่าจะเป็น “การแปล”

การแปลงานสื่อสารมวลชนถูกแยกจากงานแปลทางวิชาการและงานอื่นๆ อย่างชัดเจน เพราะการแปลงานวิชาการหรือวรรณกรรมนั้นผู้แปลจะต้องรักษาความเท่ากันของต้นฉบับกับบทแปลอย่างเคร่งครัด เก็บเนื้อหาและความหมายให้ครบ มิฉะนั้นจะเรียกว่าเป็น “การแปลที่ทรยศ” แต่ในการแปลงานสื่อสารมวลชนหรือการแปลข่าว จะใช้วิธีการแปลแบบไม่เคร่งครัดต่อต้นฉบับ ตัด ย่อ ขยายได้แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาสาระของข่าว

แนวทางการแปลเช่นนี้เป็นการแปลที่ยึดหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลให้ผู้รับสารปลายทางเป็นหลักซึ่งตรงกับทฤษฎีการแปล Skopostheorie ของ Katharina Reiss และ Hans Vermeer ที่ยึดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการแปลเป็นหลัก โดยผู้แปลจะต้องประเมินว่าใครเป็นผู้รับสารปลายทาง จากนั้นจึงทำการแปลโดยอาจตัดทอนหรือเพิ่มเติมเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้รับสาร ผู้แปลอาจตัดสินใจเปลี่ยนแปลงหน้าที่เดิมของตัวบทต้นฉบับเพื่อนำเสนอข้อมูลตามสถานการณ์ของผู้รับสารในภาษาปลายทาง ทฤษฎีนี้มองว่า การแปลไม่ใช่เป็นเพียงการถ่ายโอนตัวบทเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างตัวบทใหม่ของ “สาร” ที่ต้องการส่งด้วย (วรรณภา, 2552: 11-18)

3. แม้ว่าขั้นตอนและหลักการพื้นฐานในการแปลข่าวนั้นไม่ต่างจากการทำงานแปลทั่วไป คือ เริ่มจากการอ่านต้นฉบับให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ค้นหาคำศัพท์หรือข้อมูลที่ไม่รู้ และเขียนบทแปล

ผู้แปลควรมีคลังคำศัพท์เพื่อให้แปลได้รวดเร็วและแม่นยำขึ้น มีการใช้เทคนิคการแปล เช่น การเติม การตัด การใช้คำยืม หรือคำทับศัพท์ เหมือนกับการทำงานแปลตัวบทประเภทอื่นๆ

4. ตำราด้านการแปลข่าวส่วนใหญ่เป็นการให้คำแนะนำเชิงเทคนิคหรือเรียกอีกอย่างว่าเป็นตำราประเภท “how-to” องค์ความรู้เกี่ยวกับการแปลข่าวจึงค่อนข้างจำกัด ไม่มีการวิเคราะห์ถึงการตัดสินใจในการแปล ทางเลือกในการแปล และผลกระทบจากการแปลในแง่มุมต่างๆ ทั้งที่ปัจจุบันมีการนำทฤษฎีหลายอย่างมาวิเคราะห์การทำงานแปลและการนำเสนอข่าว เช่น ทฤษฎีเรื่องเล่า (Narrative theory) วาทกรรมวิเคราะห์ (Discourse analysis) สัญศาสตร์ (Semiotics theory) และวัฒนธรรมศึกษา (Cultural studies) เป็นต้น

นอกจากนี้ตำราส่วนใหญ่ยังเป็นเรื่องของ การแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย มีเพียงส่วนน้อยที่ศึกษาการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ อีกทั้งยังไม่สะท้อนภาพการทำงานที่แท้จริงของผู้ที่ทำหน้าที่แปลข่าวในกองบรรณาธิการสื่อมวลชน รวมถึงกระบวนการแปลข่าวซึ่งมีปัจจัยต่างๆ ที่ต้องคำนึงถึงมากกว่าเทคนิคการแปล

ประเด็นที่ผู้วิจัยเห็นว่าสำคัญที่สุดและควรแก่การศึกษาเพิ่มเติมคือ แนวทางการแปลข่าวที่มีได้เป็นการแปลตามต้นฉบับอย่างเคร่งครัด แต่เป็นการเรียบเรียงขึ้นใหม่หรือเป็นการถอดความ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนักวิชาการต่างประเทศอย่าง Bielsa และ Bassnett (2009) ที่ทำการศึกษาวิจัยการแปลข่าวของสำนักข่าวต่างประเทศและได้ข้อสรุปว่าการแปลข่าวมิได้เป็น “การแปล” เพื่อถ่ายทอดข้อมูลจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่งตามนิยามที่รับรู้กันโดยทั่วไปของการแปล แต่ในการแปลข่าว ตัวบทจะถูกเปลี่ยนรูป (reshape) ตัดต่อ (edit) สังเคราะห์ (synthesize) และแปลงโฉม (transform) เพื่อตอบสนองการรับรู้ข่าวสารของผู้อ่านกลุ่มใหม่ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของการแปลข่าวที่เรียกว่าเป็น “การแปลแบบเรียบเรียง” (transediting) ที่จะกล่าวถึงต่อไป

3.1.2 การแปลข่าวในสำนักข่าวระดับโลก (News agencies) และการแปลแบบเรียบเรียง (Transediting)

หนังสือเรื่อง *Translation in Global News* ของ Bielsa และ Bassnett (2009) ได้ศึกษาการแปลข่าวในสำนักข่าวระดับโลก 3 แห่ง คือ Reuters, Agence France-Presse (AFP) และ Inter Press Service (IPS) ซึ่งถือว่าเป็น “หน่วยด้านการแปลขนาดใหญ่” เนื่องจากสำนักข่าวเหล่านี้ถูกออกแบบมาเพื่อรองรับการแปลข้อมูลปริมาณมหาศาลให้ได้ถูกต้อง น่าเชื่อถือและรวดเร็ว (Bielsa and Bassnett, 2009: 56)

จากการสัมภาษณ์บุคลากรในสำนักข่าวทั้ง 3 แห่ง หลายคนมองว่าการแปลข่าวเป็นการตีความ (interpreting) มากกว่าการแปล (translation) ผู้แปลข่าวจะต้องทำงานแข่งกับเวลาและ

ต้องสังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่งมาประกอบกันอย่างรวดเร็ว (Bielsa and Bassnett, 2009: 16)

วัตถุประสงค์ของการแปลข่าว ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการผลิตข่าว คือ การถ่ายทอดข้อมูลอย่างชัดเจนและรวดเร็วเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ทันที หลักการด้านสื่อสารมวลชน เช่น ความเร็ว เนื้อที่และเวลาที่จำกัด รวมทั้งแบบแผนการเสนอข่าว (genre) จึงมีความสำคัญในการทำงานแปลไม่น้อยไปกว่าหลักการด้านภาษาและการแปล (Bielsa and Bassnett, 2009: 57)

Maria Jose Tapia (อ้างถึงใน Bielsa and Bassnett, 2009: 63) สรุปลักษณะสำคัญของการแปลข่าวที่ไว้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์สำคัญของการแปลข่าว คือ เพื่อถ่ายทอดข้อมูล (transmit information)
2. ผู้แปลข่าวทำงานแปลเพื่อตอบสนองมวลชน (mass audience) ดังนั้นจึงต้องใช้ภาษาที่สื่อความหมายชัดเจนและตรงไปตรงมา
3. ผู้แปลข่าวทำงานแปลเพื่อตอบสนองผู้รับสารในบริบทด้านภูมิศาสตร์ ช่วงเวลาและวัฒนธรรมที่เฉพาะเจาะจง และปรับเปลี่ยนไปตามสื่อที่นำเสนอ
4. การแปลข่าวถูกจำกัดด้วยเวลาและเนื้อหาการนำเสนอ
5. ผู้แปลข่าวมักจะทำหน้าที่ “แปลแบบย้อนกลับ” (backtranslators) และ “พิสูจน์อักษร” (proofreaders) ไปพร้อมๆ กัน

ในการแปลข่าวนั้น ผู้แปล¹⁷ จะต้องแปลข่าวเพื่อให้เหมาะกับบริบทใหม่ซึ่งถูกกำหนดด้วยรูปแบบและชนิดของสื่อที่ตนสังกัดอยู่ ข่าวที่แปลแล้วจึงแตกต่างจากต้นฉบับค่อนข้างมาก ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของการแปลข่าวก็คือ ในกระบวนการแปลนั้นผู้แปลจะมีการตรวจสอบข้อมูล แก้ไข ปรับเปลี่ยน ชัดเกล้าเพื่อให้ข่าวมีความสมบูรณ์พร้อมที่จะเผยแพร่ ซึ่งเป็นกระบวนการเดียวกับการบรรณาธิการ (editing) นั่นเอง (Bielsa and Bassnett, 2009: 63)

ด้วยเหตุนี้ Karen Stetting (1989 อ้างถึงใน Bielsa and Bassnett, 2009: 63) จึงเสนอแนวทางการแปลที่เรียกว่า “การแปลแบบเรียบเรียง” (transediting)¹⁸ โดยอธิบายว่า transediting “เป็นคำที่ใช้เรียกพื้นที่สีเทาที่อยู่ระหว่างการบรรณาธิการ (editing) กับการแปล (translating)”

¹⁷ Bielsa และ Bassnett เรียกผู้แปลข่าวว่า “news translator” และ “journalist” สลับกันไป แสดงให้เห็นว่าเส้นแบ่งระหว่าง “นักแปลข่าว” กับ “นักข่าว” นั้นคลุมเครือ ซึ่ง Bielsa และ Bassnett ได้อธิบายประเด็นนี้ไว้ในหนังสือ *Translation in Global News* ว่าบางครั้งนักข่าวก็ต้องทำหน้าที่แปลข่าวด้วยในขณะที่นักแปลก็ต้องทำหน้าที่เสมือนนักข่าวที่เขียนข่าวขึ้นใหม่ด้วย เป็นที่น่าสังเกตว่า ความคลุมเครือที่เกิดขึ้นในกระบวนการแปลข่าวและผลิตข่าวของสื่อมวลชนไทยเช่นกัน

Stetting (1989 อ้างถึงใน Bielsa and Bassnett, 2009: 63) อธิบายเพิ่มเติมว่า จริงอยู่ที่ว่าการบรรณาธิกรณเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการแปลอยู่แล้ว เนื่องจากผู้แปลมีหน้าที่ต้องปรับบทแปลตามปัจจัยด้านวัฒนธรรมและเงื่อนไขเวลา รวมทั้งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากความไม่สมบรูณ์ของต้นฉบับ แต่การแปลในงานสื่อสารมวลชนมีการใช้การแปลแบบเรียบเรียงเป็นหลักเพื่อตอบสนองกลุ่มผู้รับสาร จึงอาจเรียกได้ว่าการแปลแบบเรียบเรียงเป็นเทคนิคที่ใช้ในการทำงานแปลที่คาบเกี่ยวกันระหว่างการแปลและการบรรณาธิกรณ ซึ่งก็คืองานด้านสื่อสารมวลชนและการผลิตข่าวนั่นเอง

Ya-Mei Chen (2011: 119) ศึกษาวิธีการแปลแบบเรียบเรียง (transediting) ในการแปลข่าวจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาจีนของสื่อได้วันและได้ข้อสรุปว่า การแปลแบบเรียบเรียงถูกกำหนดด้วยปัจจัยหลัก 3 อย่าง คือ ข่าวต้นฉบับ ผู้รับข่าวสารปลายทาง และความต้องการของสื่อที่นำข่าวแปลขึ้นนั้นๆ ไปเผยแพร่ ผู้แปลข่าวมีบทบาทสำคัญในกระบวนการแปลแบบเรียบเรียงในฐานะที่เป็นผู้กั้นกรองข้อมูลหรือ “ผู้เฝ้าประตู” (gate-keeper) ซึ่งจะต้องใช้วิจารณญาณที่เหมาะสมในการทำงานแปลภายใต้เงื่อนไขที่หลากหลาย

Ma Jing-xiu (2006, อ้างถึงใน Ya-Mei Chen, 2011:120) สรุปลักษณะสำคัญของการแปลแบบเรียบเรียงไว้ว่า “ในด้านหนึ่งผู้แปลข่าวจะต้องเคร่งครัดต่อต้นฉบับในแง่ของการถ่ายทอดข้อเท็จจริง แต่ในแง่ของภาษาและการนำเสนอ ผู้แปลอาจปรับเปลี่ยนได้เพื่อให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับวัฒนธรรมของผู้รับข่าวสารปลายทาง”

เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนว่าในการแปลแบบเรียบเรียงนั้น ผู้แปลข่าวมีการปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมเสริมแต่ง หรือตัดทอนเนื้อหาข่าวอย่างไรบ้าง Bielsa and Bassnett (2009: 64) ได้สรุปลักษณะการทำงานที่สำคัญๆ ของผู้แปลข่าวไว้ดังนี้

1. เปลี่ยนพาดหัวข่าวและความนำ (Change of title and lead): ผู้แปลมักเขียนส่วนที่เป็นพาดหัวข่าวและความนำขึ้นใหม่เพื่อให้เหมาะกับกลุ่มผู้รับข่าวสารปลายทางและเพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบของสื่อที่นำเสนอ

---

¹⁸ ผู้วิจัยเลือกที่จะแปล transediting ว่า “การแปลแบบเรียบเรียง” ซึ่งเป็นคำเดียวกับที่อาจารย์นพพร ประชากุล ใช้เรียกการแปลแบบ *traduction libre* ในหนังสือเรื่อง *ศาสตร์แห่งการแปล รวมบทความเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ* (2540: (3)) เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่ามีความหมายใกล้เคียงกัน อาจารย์นพพรอธิบายว่า “การแปลแบบเรียบเรียงหรือการแปลแบบอิสระ (*traduction libre*) เป็นการจับเอาความคิดหลักๆ ในต้นฉบับมาถ่ายทอด โดยนำเสนอมาปรับแต่งเสียใหม่ เช่น ตัดทอนข้อความบางตอนออก เพิ่มการขยายความบางแห่งเข้าไป ดัดแปลงรายละเอียดข้อเท็จจริงไปตามวัฒนธรรมของผู้อ่าน ฯลฯ ผลงานที่ได้ออกมาแม้จะใช้ภาษาเป็นธรรมชาติ อ่านเข้าใจง่าย แต่สิ่งที่เข้าใจมักจะห่างไกลจากสารที่สื่อไว้แต่เดิม จนเราไม่อาจถือเอาบทเรียบเรียงใหม่เป็นตัวแทนของต้นฉบับได้”

2. ตัดข้อมูลที่ไม่ว่าจำเป็นทิ้งไป (Elimination of unnecessary information): ข้อมูลบางอย่างกลายเป็นสิ่งที่ฟุ่มเฟือยและไม่จำเป็น ซึ่งอาจเป็นเพราะข้อมูลนั้นเป็นสิ่งที่ผู้รับสารปลายทางทราบดีอยู่แล้ว หรือเพราะลงรายละเอียดและเฉพาะเจาะจงเกินไปสำหรับกลุ่มผู้รับสารปลายทางซึ่งอยู่ในประเทศและวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไปจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องรับรู้ข้อมูลเหล่านั้น

3. เพิ่มเติมข้อมูลประกอบข่าว (Addition of important background information): เมื่อกลุ่มผู้รับข่าวสารเปลี่ยนไป ก็ย่อมจำเป็นต้องให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ผู้รับข่าวสารปลายทางอาจจะไม่ทราบมาก่อน เพื่อช่วยให้ทำความเข้าใจเนื้อหาของข่าวได้ดีและถูกต้องขึ้น

4. เปลี่ยนลำดับย่อหน้า (Change in order of paragraphs): การเชื่อมโยงข้อมูลและประเด็นในข่าวอาจเปลี่ยนไปตามบริบทของผู้รับสารปลายทางและรูปแบบการนำเสนอของสื่อแต่ละประเภท

5. สรุปความ (Summarizing information): ผู้แปลข่าวมักใช้กลวิธีสรุปความเมื่อต้องแปลข่าวให้สั้นกระชับเพื่อให้ความยาวพอดีกับเนื้อที่และเวลาในการนำเสนอข่าว

จากการใช้กลวิธีข้างต้น อาจสรุปได้ว่าผลผลิตของการแปลข่าวคือ การเขียนข่าวขึ้นใหม่อีก 1 ชิ้นในอีกภาษาหนึ่งสำหรับผู้รับสารปลายทางที่อยู่ในบริบทใหม่ ดังนั้นผู้แปลจึงมีหน้าที่เป็นผู้ผลิตตัวบทหรือผู้เขียนข่าว ซึ่งแตกต่างไปจากบทบาทของผู้แปลที่รับรู้กันโดยทั่วไป กล่าวคือผู้แปลข่าวมีหน้าที่เหมือนกับนักข่าวที่ผู้เลือกข้อมูล ประเด็นสำคัญของข่าวและเรียบเรียงเนื้อหาให้ข่าวชิ้นนั้นมีผลกระทบสูงสุด

Bielsa and Bassnett (2009: 65) เสนอว่าการแปลข่าวต่างจากการแปลตัวบทประเภทวรรณกรรมตรงที่ผู้แปลไม่จำเป็นต้องเคารพและชื่อตรงต่อต้นฉบับอย่างเคร่งครัด ส่วนหนึ่งเป็นเพราะเป้าหมายของการแปลข่าวก็คือเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจนและตรงประเด็น อีกทั้งในการแปลข่าวนั้นไม่ได้ใช้ต้นฉบับเพียงชิ้นเดียวแต่เป็นการรวบรวมข้อมูลมาจากหลายแหล่งเพื่อให้ข่าวนั้นมีความสมบูรณ์มากที่สุด ผู้เขียนต้นฉบับจึงไม่ได้มีคนเดียวและหลายครั้งไม่ปรากฏชื่อนักวิชาการในต่างประเทศที่ศึกษาเรื่องการแปลข่าวให้ความเห็นว่า สิ่งที่เป็นประเด็นปัญหาในการแปลข่าวคือเรื่องของความเป็นกลาง (objectivity) ของผู้แปล มากกว่าปัญหาเรื่องความชื่อตรงต่อต้นฉบับ

ในเชิงโครงสร้างการทำงานของกองบรรณาธิการสำนักข่าวต่างประเทศ เป็นที่น่าสนใจว่าสำนักข่าวต่างประเทศส่วนใหญ่ไม่ได้จ้างนักแปลมาทำหน้าที่แปลข่าวโดยตรงเนื่องจากมองว่าการแปลข่าวไม่ได้แยกออกจากการเขียนข่าวและการบรรณาธิการ ผู้ที่ทำหน้าที่แปลข่าวหลักๆ คือบรรณาธิการประจำโต๊ะข่าวซึ่งสวมบทบาทเป็นทั้งผู้แปลข่าวและตรวจสอบความถูกต้องของข่าวก่อนที่จะเผยแพร่ข่าวออกไป กระบวนการแปลและการบรรณาธิการนี้ประกอบด้วย

เลือกสรรข้อมูล การแก้ไขข้อความที่ผิด การตรวจสอบความถูกต้อง การเติมส่วนที่ขาด การขยายประเด็น หรือการตัดทอนเนื้อหาบางส่วนเพื่อให้ข่าวชิ้นนั้นสมบูรณ์ที่สุด

สรุปได้ว่าการแปลเป็นกระบวนการหนึ่งของการผลิตข่าว การแปลข่าวจึงต้องคำนึงถึงหลักการเขียนข่าว ด้วยเหตุนี้สำนักข่าวส่วนมากจึงเลือกที่จะจ้างผู้สื่อข่าวมากกว่านักแปล เพราะผู้สื่อข่าวมีทักษะด้านการทำข่าวและเขียนข่าวที่ดีกว่า หรือถึงแม้ว่าสำนักข่าวบางแห่งจะจ้างนักแปลเพื่อทำหน้าที่แปลข่าวโดยตรง นักแปลที่อยู่ในสำนักข่าวก็ต้องทำหน้าที่เหมือนผู้สื่อข่าวด้วย (Bielsa and Bassnett , 2009: 57)

“การแปลแบบเรียบเรียง” เป็นสิ่งที่แทบไม่ได้รับการพูดถึงทั้งในวงการวิชาชีพสื่อมวลชนและวงการวิชาการด้านการแปลของไทย ทั้งที่การแปลแบบเรียบเรียงเป็นปฏิบัติการทางภาษาที่น่าสนใจอย่างยิ่ง เพราะเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการทำงานของสื่อมวลชน ตัวอย่างเช่น ในกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* ผู้แปลข่าวเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเลือกสรรข้อมูลจากต้นฉบับข่าวหลายชิ้น เลือกประเด็นนำของข่าว รวมทั้งเติมข้อมูลประกอบข่าว (background) และขยายความในส่วนที่จำเป็นเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจข่าวนั้นได้ดีขึ้น จนอาจเรียกได้ว่าเป็นการเขียนข่าวชิ้นใหม่ 1 ชิ้น ซึ่งตรงกับข้อสังเกตของ Bielsa and Bassnett ที่อ้างถึงข้างต้น

ประเด็นที่ต้องวิเคราะห์ต่อไปก็คือ การที่ผู้แปลข่าวทำหน้าที่ 2 บทบาท คือ เป็นทั้งผู้แปลและเป็นผู้สื่อข่าวหรือผู้เขียนข่าวทำให้เกิดความขัดแย้งในตัวเองหรือไม่ เพราะในขณะที่การแปลต้องมีความซื่อตรงต่อต้นฉบับ แต่บทบาทของการเป็นผู้สื่อข่าวหรือ “ผู้เฝ้าประตู” (gate-keeper) นั้นทำให้ผู้แปลมีหน้าที่กลั่นกรองและเรียบเรียงข้อมูลที่จะแปลได้

จากประสบการณ์การทำงานของผู้วิจัยในฐานะผู้สื่อข่าวและรองบรรณาธิการข่าวในประเทศ หนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* ซึ่งจะต้องทำงานร่วมกับผู้แปลข่าว (rewriter) และบางครั้งจะต้องทำหน้าที่แปลข่าวด้วยตนเอง ผู้วิจัยพบว่าผู้ที่ทำหน้าที่แปลข่าวจะให้ความสำคัญกับการทำหน้าที่เป็น “ผู้เฝ้าประตู” มากกว่าการทำหน้าที่ของนักแปล กล่าวคือ การแปลข่าวนั้นมุ่งให้ได้ข่าวที่สมบูรณ์ มีข้อมูลครบถ้วนรอบด้านมากกว่าการยึดให้ตรงกับต้นฉบับเดิม ผู้แปลจะตัดทอนหรือนำข้อมูลบางส่วนจากต้นฉบับข่าวหลายชิ้นมาเรียบเรียงเป็นข่าวชิ้นใหม่ รวมทั้งปรับรูปแบบประโยคให้กระชับขึ้นหรือสลับตำแหน่งประโยคเพื่อให้สื่อสารได้ตรงประเด็นยิ่งขึ้น แต่ขณะเดียวกันผู้แปลข่าวก็ต้องรักษาใจความสำคัญของข่าวเอาไว้ โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นการหยิบยกคำพูดของบุคคล (direct quote) ซึ่งผู้แปลจะต้องแปลให้ตรงกับต้นฉบับอย่างเคร่งครัด

อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจว่าจะตัดข้อมูลส่วนไหนทิ้ง เก็บส่วนไหนไว้ หรือนำประเด็นใดขึ้นเป็นประเด็นนำของข่าว ไม่ได้เป็นการตัดสินใจของผู้แปลแต่เพียงผู้เดียว แต่มาจากการกำหนดประเด็นของที่ประชุมข่าวและหัวหน้าข่าวที่รับผิดชอบ (ดูรายละเอียดกระบวนการแปลข่าวของหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* ในข้อ 3.2) มีบางครั้งที่ผู้สื่อข่าวไม่พอใจที่ข่าวของตนถูกตัดทอน

หรือนำไปรวมกับข่าวในเรื่องเดียวกันที่ผู้สื่อข่าวคนอื่นๆ ส่งมา เนื่องจากเห็นว่าทำให้ขาดรายละเอียดหรือบริบทของข่าวไป

ผู้วิจัยมองว่า จุดที่ยากของการทำงานแปลข่าวที่ต้องสวมบทบาททั้งเป็นนักแปลและเป็นผู้สื่อข่าวในเวลาเดียวกันก็คือ การรักษาความสมดุลระหว่างสองบทบาทนี้ เพราะด้านหนึ่งผู้แปลมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อดัชนีข่าวที่ผู้สื่อข่าวส่งมา ซึ่งผู้สื่อข่าวย่อมคาดหวังว่าจะได้รับการแปลอย่างครบถ้วนและตรงกับต้นฉบับ ในขณะที่เดียวกันผู้แปลข่าวก็ต้องทำหน้าที่กั้นกรองและเรียบเรียงข้อมูลเพื่อเขียนเป็นข่าวให้ได้ตามประเด็นและความยาวตามที่หัวหน้าข่าวกำหนดด้วย

การแปลข่าวและบทบาทของผู้แปลข่าวในสำนักข่าวต่างประเทศตามที่ Bielsa and Bassnett อธิบายนั้นมีทั้งส่วนที่เหมือนและต่างจากของกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ส่วนที่ต่างคือ บางกอกโพสต์ มีการรับนักแปลเพื่อทำหน้าที่แปลข่าวจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษโดยตรง แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าตำแหน่งของผู้แปลข่าวนั้นเรียกว่า “rewriter” ไม่ใช่ “translator” และส่วนที่เหมือนคือ ผู้ทำหน้าที่แปลข่าวจะต้องมีทักษะด้านสื่อสารมวลชนเพราะจะต้องเป็นผู้เรียบเรียงข้อมูลต่างๆ และเขียนข่าวขึ้นจากต้นฉบับข่าวภาษาไทยที่มาจากหลายแหล่ง

3.2 กระบวนการทำงานและการแปลข่าวของกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์

3.2.1 ประวัติและข้อมูลพื้นฐานของหนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์

หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ เป็นหนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษ พิมพ์และจำหน่ายโดยบริษัท โพสต์ พับลิชชิง จำกัด (มหาชน) ออกฉบับปฐมฤกษ์เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2489 ขณะนี้ (พ.ศ.2558) หนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์ ตีพิมพ์มาแล้ว 68 ปี เป็นหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษที่เก่าแก่ที่สุดฉบับหนึ่งของประเทศ และได้รับความเชื่อถือทั้งจากชาวไทยและชาวต่างประเทศ

ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัท โพสต์ พับลิชชิง ที่รายงานต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยระบุว่า เป็นบริษัทผลิตและจำหน่ายหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และหนังสือ รวมถึงข้อมูลข่าวสาร ผ่านช่องทางมัลติมีเดีย อาทิ โทรทัศน์ วิทยุ และสื่อดิจิทัล ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 3 อันดับแรก ได้แก่ South China Morning Post Publishers Limited (20.28%) นายสุทธิเกียรติ จิราธิวัฒน์ (19.22%) และบริษัท คอม-ลิงค์ จำกัด (11.20%)¹⁹

¹⁹ <http://www.set.or.th/set/factsheet.do?symbol=POST&language=th&country=TH> [15 กุมภาพันธ์ 2558]

วิสัยทัศน์ของ บริษัท โฟสต์ พับลิชซิง คือ การเป็นผู้นำในอุตสาหกรรมสื่อของประเทศไทย โดยผ่านช่องทางสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัลที่มีความหลากหลาย ด้วยการนำเสนอข่าวสารและข้อมูล ที่แม่นยำ ครบครันด้วยเนื้อหาและหัวข้อด้านธุรกิจและไลฟ์สไตล์ที่ทันต่อเหตุการณ์และสอดคล้อง กับความต้องการและความสนใจที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาของผู้อ่านและผู้ชมกลุ่มเป้าหมาย²⁰

ปัจจุบัน บริษัท โฟสต์ พับลิชซิง ผลิตสื่อที่หลากหลายทั้งประเภทสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย โฟสต์ทูเดย์ หนังสือพิมพ์แทบลอยด์แจกฟรี M2F และ Student Weekly รวมถึงสื่อออนไลน์ (www.bangkokpost.co.th) และรายการโทรทัศน์ แต่หนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์ ยังเป็นผลิตภัณฑ์หลักขององค์กรและเป็นหนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษอันดับ หนึ่งของประเทศทั้งในแง่ของจำนวนผู้อ่าน ยอดจำหน่ายและรายได้จากการโฆษณา โดยมุ่งหวังให้ บางกอกโพสต์เป็นทั้ง “หน้าต่างสู่ประเทศไทย” และ “หน้าต่างสู่อาเซียน”

แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีของบริษัท โฟสต์ พับลิชซิง แนะนำหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ไว้ว่า “เป็นหนังสือพิมพ์รายวันที่น่าเสนอข่าวในลักษณะเป็นกลาง มีการตีพิมพ์บท วิพากษ์วิจารณ์ที่ตรงประเด็น เสริมด้วยบทความที่วิเคราะห์เจาะลึกทั้งในส่วนของข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศ ข่าวธุรกิจ ข่าวเศรษฐกิจและการเงิน ข่าวการเมือง และข่าวสังคม ยังคงรักษาตำแหน่งหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษอันดับ 1 ของประเทศไทยได้อย่างเหนียวแน่น ทั้ง ในแง่ของผู้อ่าน ยอดขาย และโฆษณา มีการเพิ่มการรายงานข่าวให้ครอบคลุมธุรกิจทั้งในเอเชีย และประเทศในกลุ่มอาเซียน”²¹

รูปที่ 2 หนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์

ภาพจาก: www.postpublishing.co.th

²⁰ รายงานประจำปี 2556 บริษัท โฟสต์ พับลิชซิง จำกัด (มหาชน)

http://www.postpublishing.co.th/annualreport/annual2013/Total%20Annual%20Report%202013_THAI%20Final.pdf [15 กุมภาพันธ์ 2558]

²¹ <http://www.postpublishing.co.th/56-1/2012%2056-1%20web.pdf> [15 กุมภาพันธ์ 2558]

ข้อมูลจาก Audit Bureau of Circulation ณ เดือนมีนาคม 2557 ระบุว่า *บางกอกโพสต์* มียอดจำหน่ายเฉลี่ยอยู่ที่ 35,550 ฉบับต่อวัน²² แม้ว่าธุรกิจสื่อในเครือ *โพสต์* พับลิชชิงจะเติบโตขึ้นตามลำดับ แต่มีข้อมูลที่น่าสนใจว่ารายรับจากโฆษณาและยอดจำหน่ายหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* มีแนวโน้มลดลง ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะพฤติกรรมการรับข่าวสารของผู้บริโภคเปลี่ยนไป โดยมีรับข่าวสารทางสื่อออนไลน์มากขึ้น คนอ่านและซื้อหนังสือพิมพ์น้อยลง ข้อมูลจากเอกสารรายงานผลการดำเนินงานไตรมาสที่ 3/2557 ระบุว่า ยอดโฆษณาของหนังสือพิมพ์ลดลงร้อยละ 13.9 จากจำนวน 415.7 ล้านบาท เป็น 358.1 ล้านบาท ขณะที่ยอดขายหนังสือพิมพ์ลดลงร้อยละ 8.1 จากจำนวน 73.1 ล้านบาท เป็น 67.2 ล้านบาท โดยยอดโฆษณาหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* ลดลงมากที่สุด

หนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* ประกอบด้วย section ต่างๆ ดังนี้

- 1) Main section: เป็นส่วนหลักของหนังสือพิมพ์ ประกอบด้วยข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศ และข่าวกีฬา รวมทั้งบทบรรณาธิการ หน้าบทความ บทวิเคราะห์และคอลัมน์แสดงความคิดเห็น
- 2) Business section: นำเสนอข่าวเศรษฐกิจโดยเฉพาะ ทั้งข่าวเศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งรายงานข่าวเกี่ยวกับบริษัทเอกชน ตลาดหุ้น ราคาสินค้าและพลังงาน
- 3) Life section: เป็นส่วนที่นำเสนอสารคดีเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว ศิลปะ วัฒนธรรม ภาพยนตร์ สุขภาพ ไลฟ์สไตล์ ข่าวสังคม รวมถึงเทคโนโลยี นวัตกรรมและยานยนต์
- 4) Bangkok Post Sunday: *บางกอกโพสต์* ฉบับวันอาทิตย์มีความแตกต่างพิเศษจากวันอื่นๆ ทั้งในด้านการออกแบบและเนื้อหาที่นอกจากจะนำเสนอข่าวปกติแล้ว ยังมีฉบับแทรกที่เป็นหนังสือพิมพ์ขนาดแท็บลอยด์ ได้แก่ Brunch, Spectrum และ Sports Sunday ทำให้หนังสือพิมพ์ฉบับวันอาทิตย์ของ *บางกอกโพสต์* มีความหนาแน่นกว่าฉบับอื่นๆ ซึ่งมักจะมีเนื้อหาน้อยเพราะมีข่าวสารเกิดขึ้นไม่มาก

รูปที่ 3 หนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* แบ่งตาม Section

²² <http://www.abc.org.uk/Certificates/19288961.pdf> [15 กุมภาพันธ์ 2558]

ข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งเป็นหัวข้อของงานวิจัยชิ้นนี้ได้รับการตีพิมพ์อยู่ในหมวดข่าวในประเทศซึ่งอยู่ในส่วนของ Main section ซึ่งบริหารจัดการและควบคุมดูแลโดย “โต๊ะข่าวในประเทศ” (Local news desk) ซึ่งจะขออธิบายกระบวนการและโครงสร้างการทำงานดังต่อไปนี้

3.2.2 กระบวนการผลิตข่าวและแปลข่าวของกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ตามที่กล่าวไปแล้วข้างต้นว่าหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์แบ่งเป็น 4 เซกชัน ซึ่งแต่ละเซกชันจะมี “โต๊ะข่าว” ที่รับผิดชอบกระบวนการผลิตข่าว ซึ่งโดยทั่วไปจะเริ่มตั้งแต่การส่งผู้สื่อข่าวไปทำข่าว ข่าวที่เขียนเป็นภาษาไทยจะถูกส่งให้ผู้แปลแปลเป็นภาษาอังกฤษ จากนั้นจึงส่งให้หัวหน้าข่าวและบรรณาธิการประจำโต๊ะตรวจสอบความถูกต้อง แล้วส่งให้ subeditor ซึ่งเป็นเจ้าของภาษา (native speaker) ตรวจสอบความถูกต้องของไวยากรณ์ ความถูกต้องและใส่พาดหัวข่าว ก่อนที่จะส่งเนื้อหาไปที่แผนก Layout เพื่อจัดหน้าหนังสือพิมพ์

ในที่นี้จะอธิบายเฉพาะกระบวนการทำงานโดยละเอียดของ “โต๊ะข่าวในประเทศ” ซึ่งรับผิดชอบเนื้อหาข่าวในประเทศ (Local news) รวมทั้งข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เป็นหัวข้อของการวิจัยชิ้นนี้ ดังนี้²³

ก) จำนวนคนและตำแหน่งหน้าที่

โต๊ะข่าวในประเทศมีพนักงานประมาณ 30 คน (ไม่รวม stringer หรือผู้สื่อข่าวที่ประจำอยู่ในต่างจังหวัดซึ่งส่งข่าวให้สื่อหลายแห่ง) แบ่งตามหน้าที่ได้เป็น 4 กลุ่ม คือ

-ผู้สื่อข่าว (Reporter) 16-18 คน ซึ่งแบ่งย่อยเป็น “สาย” ต่างๆ ได้แก่ สายการเมืองและนโยบายสาธารณะ, สายอาชญากรรมและความมั่นคง, สายต่างประเทศ, สายการศึกษาและวัฒนธรรม, สายสิ่งแวดล้อม สุขภาพและชุมชนเมือง, สายคมนาคมและข่าวภูมิภาค ผู้สื่อข่าวส่วนมากจะทำงานภาคสนาม คือ อยู่ประจำหน่วยงานสำคัญตามสายงานที่รับผิดชอบ เช่น ทำเนียบรัฐบาล, รัฐสภา, กระทรวงคมนาคม, กระทรวงศึกษาธิการ, กองบังคับการกองปราบปราม หรือถูกส่งไปทำข่าวตามที่ต่างๆ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์ มีทั้งผู้สื่อข่าวที่เขียนข่าวเป็นภาษาอังกฤษและภาษาไทย

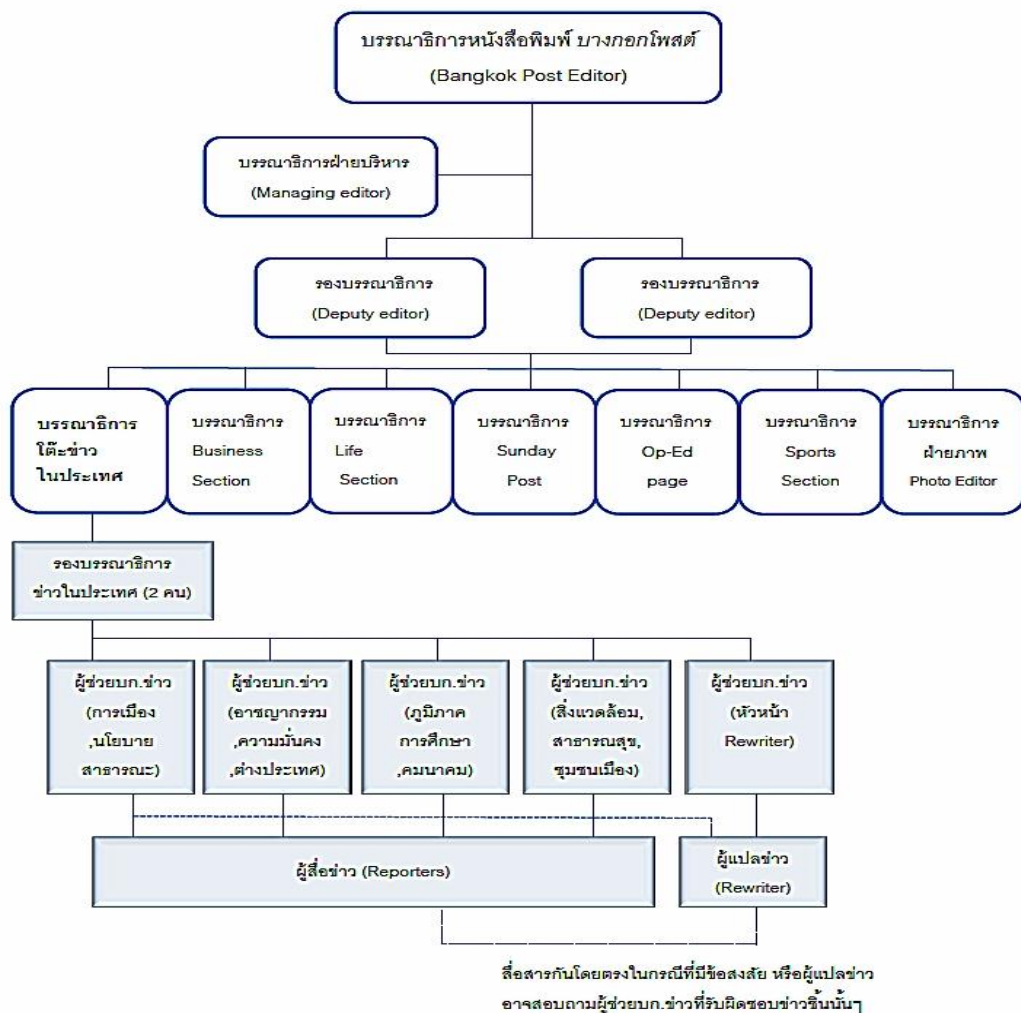
-ผู้แปลข่าว (Rewriter) 7 คน ประกอบด้วยหัวหน้าผู้แปลข่าว 1 คน และผู้แปลข่าว 6 คน หัวหน้าผู้แปลข่าวมีหน้าที่แบ่งงานให้ผู้แปล ซึ่งแต่ละคนจะแปลข่าวเฉลี่ยวันละ 3-4 ข่าว

²³ ข้อมูลในส่วนนี้ได้จากประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยที่ทำงานในโต๊ะข่าวในประเทศ หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ระหว่างปี 2544-2557 โดยมีตำแหน่งเป็นผู้สื่อข่าว ผู้ช่วยบรรณาธิการข่าว และรองบรรณาธิการข่าวตามลำดับ ทั้งนี้จำนวนพนักงาน การแบ่งสายงาน และโครงสร้างของโต๊ะข่าวในประเทศจะมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเป็นระยะๆ ข้อมูลนี้เป็นข้อมูล ณ ปี 2557

-ผู้ช่วยบรรณาธิการข่าว (Assistant news editor) 4 คน รับผิดชอบข่าวในแต่ละสาย มีหน้าที่มอบหมายงานให้ผู้สื่อข่าว คิดประเด็นข่าว ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข่าว ตำแหน่งผู้ช่วยบรรณาธิการข่าวเทียบเท่าตำแหน่ง “หัวหน้าข่าว” ในสื่ออื่นๆ

-บรรณาธิการข่าวและรองบรรณาธิการข่าว ตำแหน่งละ 1 คน มีหน้าที่ทั้งด้านการบริหาร และดูแลเนื้อหาข่าว เช่น กำหนดประเด็นและทิศทางข่าวร่วมกับผู้ช่วยบรรณาธิการข่าว ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข่าวทุกชิ้นในขั้นตอนสุดท้ายก่อนตีพิมพ์ ประชุมร่วมกับบรรณาธิการหนังสือพิมพ์, บรรณาธิการฝ่ายภาพ และ subeditor เพื่อสรุปประเด็นสำคัญของข่าว และแผนการนำเสนอ

ผู้วิจัยสรุปโครงสร้างการทำงานของกองบรรณาธิการ *บางกอกโพสต์* เป็นแผนผัง ดังนี้

รูปที่ 4 แผนผังแสดงโครงสร้างการทำงานของกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์*

ข) ขั้นตอนและกระบวนการทำงาน

ในแต่ละวันผู้ช่วยบรรณาธิการข่าวจะตรวจสอบประเด็นและเหตุการณ์ที่จะต้องติดตาม แล้วจึงมอบหมายในผู้สื่อข่าวไปทำข่าว ผู้สื่อข่าวจะรายงานความคืบหน้าเป็นระยะๆ ว่าได้ประเด็นข่าวตามที่มอบหมายหรือไม่ ถ้าข่าวนั้นมีประเด็นที่สำคัญ น่าสนใจก็จะเขียนข่าวและส่งข่าวเข้ามาที่กองบรรณาธิการ ข่าวที่ส่งมาเป็นภาษาไทยจะถูกส่งให้ผู้แปลข่าว (rewriter) แปลก่อนจะส่งให้รองบรรณาธิการข่าวและบรรณาธิการข่าวตรวจแก้ สำหรับข่าวที่ส่งมาเป็นภาษาอังกฤษก็จะเข้ากระบวนการตรวจแก้โดยตรง

โต๊ะข่าวในประเทศมีการประชุมข่าววันละ 4 ครั้ง ดังนี้

-ประชุม 10.00 น. บรรณาธิการข่าวหรือผู้แทนเข้าประชุมร่วมกับบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์, บรรณาธิการเซคชั่นอื่นๆ และบรรณาธิการภาพ เพื่อวางแผนข่าวประจำวัน รวมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็น-ข้อเสนอแนะของเนื้อหาหนังสือพิมพ์ฉบับที่ผ่านมา

-ประชุม 14.00 น. เป็นการประชุมเฉพาะโต๊ะข่าวในประเทศและฝ่ายภาพ เพื่อสรุปว่าในวันนั้นจะนำเสนอข่าวใดบ้าง โดยผู้ช่วยบรรณาธิการข่าว (หัวหน้าข่าว) แต่ละสายจะเป็นผู้นำเสนอประเด็นข่าวต่อที่ประชุม จากนั้นที่ประชุมจะร่วมกันตัดสินใจว่าจะนำเสนอข่าวใดที่หน้าใด ข่าวใดเป็นข่าวหน้า 1 (front page lead) เลือกภาพประกอบข่าว

-ประชุม 16.00 น. เป็นการประชุมเฉพาะโต๊ะข่าวในประเทศ ครั้งที่ 2 เพื่อทบทวนว่าแผนการนำเสนอข่าวที่วางไว้เหมาะสมและได้เนื้อหาตามที่ต้องการหรือไม่ หรือมีเหตุการณ์สำคัญอื่นๆ เกิดขึ้นหรือไม่ เป็นการปรับแผนการนำเสนอข่าวรอบสุดท้าย

-ประชุม 18.00 น. บรรณาธิการข่าวหรือรองบรรณาธิการข่าวประชุมร่วมกับหัวหน้าซับเอดิเตอร์ (subeditor) ซึ่งมีหน้าที่ตรวจแก้ข่าวภาษาอังกฤษขั้นสุดท้ายให้มีความถูกต้องทั้งด้านไวยากรณ์และข้อมูล รวมทั้งพาดหัวข่าว และตรวจสอบหน้าหนังสือพิมพ์ที่จัดหน้าเสร็จแล้วรอบสุดท้ายก่อนส่งพิมพ์

ค) การแปลข่าวของโต๊ะข่าวในประเทศ

ผู้ทำหน้าที่แปลข่าวจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในกองบรรณาธิการ *บางกอกโพสต์* มีชื่อตำแหน่งว่า “rewriter” ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเขาและเธอไม่ได้มีหน้าที่เพียงแค่ “การแปล” แต่ยังต้อง “เรียบเรียงขึ้นใหม่” โดยให้ได้ความยาวตามที่กำหนดอีกด้วย ซึ่งจากการทำงานในกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* ผู้วิจัยสรุปได้ว่า เหตุที่เรียกตำแหน่งผู้แปลข่าวว่า “rewriter” เป็นเพราะ

1) โครงสร้างการเขียนข่าวภาษาไทยแตกต่างจากข่าวภาษาอังกฤษ ข่าวที่ผู้สื่อข่าวส่งมาเป็นภาษาไทยจึงต้องผ่านการเรียบเรียงใหม่ให้เป็นไปตามแบบแผนการเขียนข่าวภาษาอังกฤษที่เน้นประเด็นสำคัญของข่าวมากกว่าจะเขียนไล่เรียงไปตามลำดับก่อนหลัง

2) ชาวบางชาวเกิดจากการนำข่าวหลายๆ ชิ้นมาประกอบกันขึ้นใหม่ จึงต้องมีการตัดทอนเนื้อหาบางส่วนออกไป และนำเนื้อหาจากหลายข่าวนั้นมาร้อยเรียงให้เป็นข่าวเดียวกัน

การเรียกตำแหน่งผู้แปลข่าวว่า rewriter นั้น ยังสอดคล้องกับหน้าที่ของผู้แปลข่าวที่ทำหน้าที่ “แปลแบบเรียบเรียง” หรือ transediting ตามที่ Karen Stetting (1989 อ้างถึงใน Bielsa and Bassnett, 2009: 63) เสนอไว้ว่า เป็นการแปลที่ผสมผสานระหว่างการบรรณาธิการ (editing) และการแปล (translating) นั่นเอง

แม้ว่าผู้แปลข่าวจะไม่มีแบ่งเป็นสายต่างๆ เหมือนนักข่าวและต้องสามารถแปลข่าวได้ทุกสาย แต่ผู้แปลแต่ละคนก็จะมีทัศนคติ ความเชี่ยวชาญและความสนใจเฉพาะทาง ดังนั้นจึงมักจะได้รอบหมายให้แปลข่าวในสายที่ตนเชี่ยวชาญ เช่น ผู้แปลบางคนถนัดแปลข่าวด้านกรณาคมนาคม บางคนถนัดแปลข่าวการเมือง หรือสิ่งแวดล้อม เป็นต้น การให้ผู้แปลแปลข่าวที่ตนถนัดมีความรู้และติดตามอย่างใกล้ชิดช่วยให้ได้งานแปลที่มีคุณภาพ ถูกต้องแม่นยำและรวดเร็ว

ทั้งนี้ ผู้แปลข่าวประจำโต๊ะข่าวในประเทศหลายคนเคยเป็นผู้สื่อข่าวภาคสนามมาก่อน กล่าวคือมีพื้นฐานในการจับประเด็นและเขียนข่าวเป็นอย่างดี จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้ที่ประสบการณ์ในการเป็นผู้สื่อข่าวมาก่อนมักจะได้รับพิจารณาเป็นพิเศษหากสมัครเข้ามาทำงานในตำแหน่ง rewriter เพราะในการแปลข่าวนั้น ทักษะด้านการเขียนข่าวสำคัญไม่น้อยกว่าความสามารถด้านการแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ

ในการแปลข่าว เมื่อผู้แปลมีข้อสงสัยก็จะสอบถามจากผู้ช่วยบรรณาธิการข่าวที่รับผิดชอบข่าวนั้นๆ หรืออาจสอบถามจากผู้สื่อข่าวโดยตรงได้

ในกรณีที่มิใช่ข่าวด่วนหรือผู้สื่อข่าวไม่สามารถพิมพ์ข่าวส่งได้ ผู้แปลข่าวอาจได้รับมอบหมายให้รับข่าวจากนักข่าวทางโทรศัพท์แล้วเขียนข่าวเป็นภาษาอังกฤษ

ข่าวที่ผ่านการแปลเป็นภาษาอังกฤษแล้วจะเข้าสู่กระบวนการตรวจแก้โดยตรง บรรณาธิการข่าวหรือบรรณาธิการข่าวซึ่งนอกจากจะตรวจสอบความถูกต้องแล้ว ยังต้องดูประเด็นนำไปเป็นไปตามที่วางแผนในห้องประชุมข่าวและเพิ่มหรือลดความยาวของข่าวให้พอดีกับที่กำหนดไว้ จากนั้นส่งให้ subeditor ตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษาและพาดหัวข่าว ก่อนส่งให้แผนกจัดหน้าหนังสือพิมพ์ (layout) ต่อไป

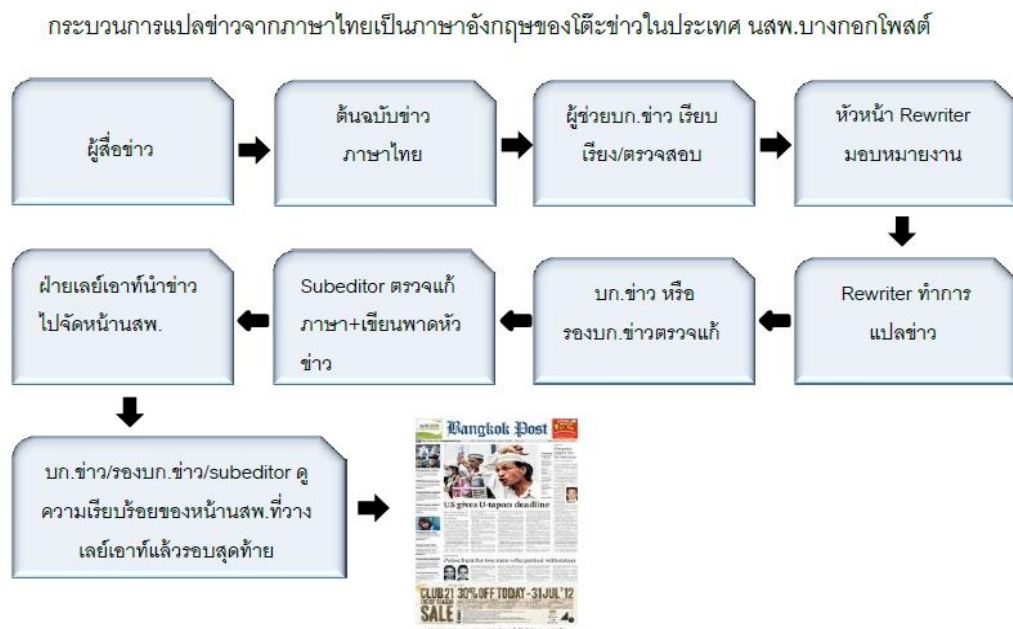
สำหรับการใส่ชื่อผู้สื่อข่าว (byline) ในข่าวที่ตีพิมพ์นั้น กองบรรณาธิการมีหลักเกณฑ์ว่า หากข่าวชิ้นนั้นแปลจากต้นฉบับของผู้สื่อข่าว 1-3 คนจะใส่ชื่อผู้สื่อข่าวทุกคน แต่หากเกินกว่านั้นจะใช้คำว่า “Post reporters” เนื่องจากเนื้อที่จำกัดไม่สามารถใส่ชื่อผู้สื่อข่าวทุกคนได้ แต่จะไม่มีการใส่ชื่อผู้แปลในข่าวที่ตีพิมพ์ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การไม่ใส่ชื่อของผู้แปลข่าวเป็นการทำให้ผู้แปลเป็นบุคคลที่ไม่มีตัวตนในกระบวนการแปล แม้ว่าผู้แปลจะมีบทบาทสำคัญในการเรียบเรียงข่าวนั้น

ขึ้นมาก็ตาม และยังสะท้อนให้เห็นว่ากองบรรณาธิการให้ความสำคัญกับผู้สื่อข่าวที่เป็นผู้เขียนหรือเจ้าของผลงาน มากกว่าผู้แปล

แต่หากมองอีกด้านหนึ่งจะเห็นว่า การใส่ชื่อผู้สื่อข่าวทำให้ผู้สื่อข่าวต้องรับผิดชอบต่อนโยบายที่ตนนำเสนอ ต่างจากผู้แปลที่เมื่อไม่มีชื่อและไม่มีตัวตนในกระบวนการเขียนข่าว ก็ไม่ถูกคาดหวังว่าจะต้องแสดงความรับผิดชอบต่อสาธารณะต่อนโยบายข่าวที่เผยแพร่ออกไป เว้นแต่เมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้นก็จะมี การตรวจสอบภายในกองบรรณาธิการ

ผู้วิจัยสรุปกระบวนการแปลข่าวจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษของโต๊ะข่าวในประเทศหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* เป็นแผนผัง ดังนี้

รูปที่ 5 แผนผังแสดงขั้นตอนแปลข่าวจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษของโต๊ะข่าวในประเทศ หนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์*

3.2.3 การนำเสนอข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

หนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* นำเสนอข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มาอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ความขัดแย้งรอบล่าสุดปะทุขึ้นจากเหตุการณ์ปล้นปืนที่ค่ายทหารในจ.นราธิวาสเมื่อพ.ศ. 2547 และดำเนินต่อเนื่องมาจนถึงขณะนี้

นอกจากข่าวและยังมีการนำเสนอในรูปแบบของรายงานพิเศษ (special report) สารคดีข่าว (news feature) บทสัมภาษณ์พิเศษ (exclusive interview) บทบรรณาธิการ บทความ บทวิเคราะห์ คอลัมน์แสดงความคิดเห็น ตลอดจนภาพชุดเมื่อมีเหตุการณ์ใหญ่เกิดขึ้น และ

Infographic เช่น แผนที่จุดเกิดเหตุ ลำดับเหตุการณ์ เป็นต้น ซึ่งเนื้อหาทั้งหมดนี้มีการนำเสนอในทุกเซกชันของหนังสือพิมพ์ ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในส่วนของข่าวในประเทศเท่านั้น

ข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดภาคใต้ นั้นมาจากนักข่าวหลายสาย ดังนี้

-นักข่าวภูมิภาค (stringer) ซึ่งประจำอยู่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาสและสงขลา ข่าวส่วนมากเกี่ยวกับสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่, เสียงสะท้อนจากผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ และความเคลื่อนไหวของภาครัฐในพื้นที่ เช่น ทหาร ตำรวจ ฝ่ายปกครอง เป็นต้น

นักข่าวภูมิภาคโดยส่วนมากจะเป็นนักข่าวที่เป็นคนในพื้นที่ องค์กรสื่อแต่ละแห่งมักจะมีนักข่าวภูมิภาคประจำอยู่ในจังหวัดใหญ่ๆ หรือประจำศูนย์ข่าว เช่น ศูนย์ข่าวภาคใต้ ศูนย์ข่าวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นักข่าวภูมิภาคคนหนึ่งอาจรับส่งข่าวให้สื่อหลายแห่งในคราวเดียวกัน เนื่องจากบุคลากรมีจำกัด สำหรับหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* มีนักข่าวภูมิภาคประจำอยู่ที่จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสงขลา จังหวัดละ 1 คน ทั้งนี้ *บางกอกโพสต์* เคยส่งนักข่าวและช่างภาพข่าวจากส่วนกลางไปประจำอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ช่วงหนึ่ง แต่เนื่องจากสถานการณ์ความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นจึงเรียกทีมข่าวกลับเพื่อความปลอดภัย

-นักข่าวการเมือง ข่าวภาคใต้จากนักข่าวการเมืองมักเป็นเรื่องของการแก้ปัญหาความไม่สงบฯ ในเชิงนโยบาย รวมทั้งการเจรจา, ปฏิกริยาของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนฝ่ายค้านและฝ่ายนิติบัญญัติเมื่อเกิดเหตุรุนแรงหรือเกี่ยวกับความคืบหน้าในการเจรจา

-นักข่าวสายความมั่นคง รายงานความเคลื่อนไหวจากหน่วยงานความมั่นคง ได้แก่ กองทัพ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สภาความมั่นคงแห่งชาติ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นต้น

-นักข่าวสายต่างประเทศ รายงานข่าวท่าที แลกเปลี่ยนขององค์กรต่างประเทศ เช่น องค์กรด้านสิทธิมนุษยชน องค์กรความร่วมมืออิสลาม สหภาพยุโรป ที่ติดตามปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยโดยเฉพาะในประเด็นเรื่องการใช้ความรุนแรง สิทธิของผู้ต้องหาในคดีความมั่นคงและการใช้กฎหมายพิเศษ

นอกจากนี้ยังมีรายงานข่าวจากภาคประชาสังคม องค์กรสิทธิมนุษยชน นักวิชาการและเวทีเสวนาต่างๆ เกี่ยวกับเหตุการณ์ความสงบฯ ซึ่งผู้สื่อข่าวจะผลัดเปลี่ยนกันไปทำข่าวตามที่กองบรรณาธิการมอบหมายหรือตามความสนใจ

ด้วยความที่ข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มาจากนักข่าวหลายสาย ยิ่งเมื่อมีเหตุการณ์ใหญ่หรือเหตุการณ์สำคัญ นักข่าวก็จะส่งข่าวเข้ามาหลายชิ้นเพราะมีความเคลื่อนไหวจากหลายฝ่าย ซึ่งเป็นหน้าที่ของบรรณาธิการข่าวที่จะวางแผนการนำเสนอ รวมทั้งประเมินคุณค่าข่าวว่าข่าวชิ้นไหนควรนำเสนอในหน้าไหน ข่าวไหนควรนำมารวมกันเป็นข่าวเดียว ข่าวชิ้นไหนที่จะนำเสนอแยกต่างหาก หรือจะนำข้อมูลใดมาทำเป็น Infographic ประกอบข่าว

กระบวนการทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นที่มาของข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้รับการแปลและนำเสนอในเซกชั่นข่าวในประเทศของหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกมาทั้งหมด 30 ข่าวเพื่อนำมาวิเคราะห์ในบทต่อไป

3.3 แนวทางการศึกษาการแปลในกระบวนการสร้างเรื่องเล่าของ Mona Baker กับกระบวนการแปลข่าวของหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์*

เมื่อนำแนวทางการศึกษาการแปลในกระบวนการสร้างเรื่องเล่าของ Mona Baker ซึ่งได้นำเสนอไว้ในบทที่ 2 มาวิเคราะห์กระบวนการแปลข่าวของหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* ผู้วิจัยพบว่า ผู้แปลหรือที่เรียกว่า *rewriter* ประจำกองบรรณาธิการจะต้องรับหน้าที่ 2 บทบาท คือ เป็นทั้งผู้สื่อข่าวที่นำข่าวและข้อมูลต่างๆ มาเรียบเรียงขึ้นเป็นข่าวใหม่ขึ้นหนึ่ง และเป็นทั้งผู้แปลที่จะต้องแปลข่าวโดยยึดตามต้นฉบับที่ผู้สื่อข่าวส่งมา นั้นหมายถึงว่าผู้แปลต้องอยู่กับเรื่องเล่าวิชาการ 2 เรื่องที่ซ้อนทับกัน คือ เรื่องเล่าวิชาการว่าด้วยการแปลและเรื่องเล่าวิชาการด้านสื่อสารมวลชน ขณะที่เรื่องเล่าวิชาการว่าด้วยการแปลมีใจความสำคัญอยู่ตรงที่การแปลต้นฉบับจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่งโดยไม่เข้าไปแทรกแซงกับต้นฉบับ แต่วิชาการด้านสื่อสารมวลชนผู้ที่ทำหน้าที่รายงานข่าวจะต้องทำหน้าที่เหมือน “คนเฝ้าประตู” (*gate-keeper*) ที่คอยกั้นกรอง ตัดทอน หรือเติมข้อมูลเพื่อให้ข่าวชิ้นนั้นสมบูรณ์ครบถ้วนรอบด้านที่สุด

อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือ ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* ทำหน้าที่เป็นผู้สร้าง ผลิตซ้ำ สนับสนุนและเผยแพร่เรื่องเล่าต่างๆ ที่ไหลเวียนอยู่ในสังคมไทย ทั้งเรื่องเล่าส่วนบุคคล เรื่องเล่าสาธารณะ เรื่องเล่าวิชาการ ไปจนถึงเรื่องเล่าแม่บท

เนื่องจาก *บางกอกโพสต์* เป็นหนังสือพิมพ์ไทยที่นำเสนอข่าวเป็นภาษาอังกฤษ บทบาทในการผลิตซ้ำและเผยแพร่เรื่องเล่าของ *บางกอกโพสต์* จึงเกิดขึ้นทั้งในบทบาทของสื่อมวลชนและบทบาทของผู้ที่แปลข่าว/เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยไปสู่สังคมโลก ซึ่งทั้งการนำเสนอข่าวและการแปลนั้นมีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เช่น การประชุมข่าวเพื่อคัดเลือกข่าวและประเด็นที่จะนำเสนอ รูปแบบการนำเสนอ การจัดลำดับความสำคัญของข่าว การเรียบเรียงเนื้อหาข่าวก่อนจะส่งแปลเป็นภาษาอังกฤษ และกระบวนการตรวจแก้ต้นฉบับที่ต้องผ่านหลายขั้นตอน

Baker ได้หยิบยกข้อสังเกตของ Bennett and Edelman (1985 อ้างถึงใน Baker, 2006: 20) ว่าด้วยการ “ปนเปื้อน” (*contamination*) ในเรื่องเล่าว่า ทุกครั้งที่เรื่องเล่าถูกเล่าซ้ำหรือแปลเป็นภาษาอื่น เรื่องเล่านั้นจะถูกเจือปนด้วยเนื้อหาจากเรื่องเล่าอื่นๆ ที่ผู้เล่าหรือผู้แปลยึดถืออยู่ รวมทั้งจากเรื่องเล่าที่ไหลเวียนอยู่ในสังคม ณ เวลานั้น และเรื่องเล่าที่ได้รับการแปลหรือเล่าซ้ำนั้นก็จะถูกเล่าใหม่และไป “ปนเปื้อน” อยู่ในเรื่องเล่าอื่นๆ ในสังคมและภาษาอื่นๆ ต่อเนื่องกันไป ซึ่งเมื่อพิจารณาจากกระบวนการเสนอข่าวและแปลข่าวของ *บางกอกโพสต์* ที่มีหลายขั้นตอน

นับตั้งแต่ผู้สื่อข่าวเขียนข่าวส่งเข้ามาที่กองบรรณาธิการ ที่ประชุมข่าวคัดเลือกข่าวและประเด็นที่จะนำเสนอ หัวหน้าข่าวตรวจสอบความถูกต้องและเรียบเรียงเนื้อหา ผู้แปลทำการแปลข่าวก่อนส่งให้บรรณาธิการข่าวและซิปเอดิเตอร์ตรวจสอบรอบสุดท้าย ย่อมแสดงให้เห็นว่าข่าวนั้นมีโอกาสสูงที่จะเกิดการ “ปนเปื้อน” จากเรื่องเล่าอื่นๆ ที่บุคคลที่อยู่ในกระบวนการผลิตข่าวทั้งหมดยึดถือ

แม้ว่าการเจือปนผสมผสานกันของเรื่องเล่าจะเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงได้ยาก แต่ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ทั้งกองบรรณาธิการ *บางกอกโพสต์* และผู้อ่านจะต้องตระหนักถึงการปนเปื้อนที่วุ่นๆ เพื่อให้การเสนอข่าวและการเสิร์ฟข่าวสารเป็นไปอย่างรู้เท่าทัน ซึ่งรวมทั้งการนำเสนอและการแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ในบทที่ 4 ต่อไปด้วย

บทที่ 4 การวิเคราะห์ตัวอย่างข่าว

ในบทที่ 2 ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวทางการศึกษาการแปลในกระบวนการสร้างเรื่องเล่า (narrative approach to translation) ของ Mona Baker ซึ่งเสนอนักแปลและล่ามไม่ได้ทำหน้าที่แปลตัวบทจากภาษาต้นทางเป็นภาษาปลายทางเท่านั้น แต่เป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างมากในการกำหนดกรอบ (framing) ในการแปลเพื่อสนับสนุน/เผยแพร่เรื่องเล่าใดเรื่องเล่าหนึ่ง ส่วนบทที่ 3 ได้กล่าวถึงหลักการแปลข่าว ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากการแปลตัวบทประเภทอื่น เนื่องจากต้องใช้ทักษะด้านการเขียนข่าวมาประกอบ นอกจากนี้ยังให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการแปลข่าวของกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์ข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

สำหรับบทที่ 4 เป็นการวิเคราะห์ข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* เพื่อดูว่าการแปลข่าวมีส่วนในการสร้างเรื่องเล่าเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้หรือไม่ อย่างไร

ข่าวที่นำมาศึกษามีจำนวน 30 ข่าว เป็นข่าวที่ตีพิมพ์ในส่วนของข่าวในประเทศระหว่างวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 – 28 กุมภาพันธ์ 2557 ซึ่งเป็นเวลา 1 ปีนับตั้งแต่การพุดคุยสันติภาพระหว่างทางการไทยกับกลุ่มบีอาร์เอ็นเริ่มต้นขึ้น

ในการคัดเลือกข่าวที่นำมาศึกษานั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการค้นหาข่าวจากฐานข้อมูลข่าว (archive) ของหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* เริ่มจากการกำหนดช่วงระยะเวลาที่ตีพิมพ์ (28 ก.พ. 2556-28 ก.พ. 2557) แล้วค้นหาข่าวที่มีคำว่า “BRN” ปรากฏอยู่ จากนั้นคัดเลือกเฉพาะข่าวที่ผู้สื่อข่าวส่งมาเป็นภาษาไทยและถูกแปลเป็นภาษาอังกฤษซึ่งมีทั้งหมด 131 ข่าว แล้วจึงเลือกเฉพาะข่าวที่ตีพิมพ์ในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์เพราะถือว่าเป็นข่าวที่เป็นเหตุการณ์สำคัญซึ่งมีจำนวน 30 ข่าว²⁴

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข่าวทั้ง 30 ข่าว ตามแนวทางการศึกษาการแปลโดยใช้ทฤษฎีเรื่องเล่าของ Baker โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 3 ประเด็น คือ

1. การแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้นำเสนอเรื่องเล่าแบบใด
2. องค์ประกอบของเรื่องเล่าที่พบในข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. กลวิธีการกำหนดกรอบเรื่องเล่าในการแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัด

ชายแดนภาคใต้

²⁴ ดูรายการข่าว 30 ข่าวที่นำมาศึกษาได้ในภาคผนวก ก.

4.1 เรื่องเล่าที่ถูกนำเสนอผ่านการแปลข่าวความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

Baker ได้แบ่งเรื่องเล่าเป็น 4 ประเภทตามแนวทางของ Somers และ Somers&Gibson คือ เรื่องเล่าปัจเจกบุคคล เรื่องเล่าสาธารณะ เรื่องเล่าวิชาการ และเรื่องเล่าแม่บท

เมื่อพิจารณาจากคำอธิบายของ Baker ถึงลักษณะของเรื่องเล่าแต่ละประเภท ผู้วิจัยพบว่าข่าวความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้นำเสนอเรื่องเล่าสาธารณะ (Public narrative) ซึ่งหมายถึงเรื่องเล่าที่แพร่หลายอยู่ในสังคมใดสังคมหนึ่งและได้รับการอธิบาย/เผยแพร่โดยสถาบันหลักทางสังคม เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา และสื่อมวลชน

จากการวิเคราะห์ตัวอย่างข่าวทั้ง 30 ข่าว พบว่าข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้นำเสนอเรื่องเล่าสาธารณะ 3 เรื่อง ได้แก่

4.1.1 การต่อสู้ระหว่างรัฐไทยและผู้ก่อความไม่สงบ (ขบวนการแบ่งแยกดินแดน)

เรื่องเล่าสาธารณะว่าด้วยการต่อสู้ระหว่างรัฐไทยและผู้ก่อความไม่สงบ หรือที่ฝ่ายรัฐไทยเรียกว่าขบวนการแบ่งแยกดินแดน ถูกนำเสนอในข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านการอ้างถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนานหลายปี ยอดรวมผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์ คำให้สัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่รัฐเกี่ยวกับการเหตุรุนแรง เป็นต้น ที่น่าสนใจก็คือ มีการนำเสนอเรื่องเล่านี้ในลักษณะที่ทำให้รัฐไทยดูเป็นฝ่าย “ถูกกระทำ” หรือ “ถูกคุกคาม” โดยไม่ได้กล่าวถึงที่มาหรือสาเหตุของความรุนแรงที่เกิดขึ้น กล่าวอีกอย่างหนึ่งคือ ข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้นำเสนอเรื่องเล่าว่าด้วยการต่อสู้ระหว่างรัฐไทยและผู้ก่อความไม่สงบจากมุมมองของรัฐไทยมากกว่าจากมุมมองของผู้ก่อเหตุที่มองว่า พวกเขาต่างหากที่เป็นฝ่ายถูกกระทำ/ถูกคุกคาม จึงต้องลุกขึ้นมาจับอาวุธต่อสู้และบางครั้ง และยังมีข้อมูลอีกด้วยว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นบางครั้งเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ไทย

รายงานของ International Crisis Group (ICG) เรื่อง "ปัญหาภาคใต้ของไทย การลุกฮือไม่ใช่สงครามศาสนา" (พฤษภาคม 2005) ระบุว่า สาเหตุหนึ่งที่มีความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มขึ้น คือ ความกลัวและไม่พอใจเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จับกุมประชาชนโดยไม่มี การตั้งข้อหา การถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจทารุณ และความล้มเหลวของรัฐบาลในอันที่จะสร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นกับเหยื่อและครอบครัวผู้เคราะห์ร้าย การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางสังคมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกขาดความมั่นคงในชีวิตและยึดอัดใจในหมู่ชุมชนมุสลิมมาเลย์ รวมทั้งความรู้สึกราววิถีชีวิต ค่านิยมและวัฒนธรรมของพวกเขากำลังได้รับผลกระทบ

ทว่าเรื่องเล่าแบบที่ ICG นำเสนอข้างต้นนี้ปรากฏอยู่น้อยมากในข่าวทั้ง 30 ข่าวที่นำมาศึกษา ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับต้นฉบับข่าวภาษาไทย ก็พบว่านำเสนอเรื่องเล่าสาธารณะนี้จากมุม

ของภาครัฐเป็นหลักเช่นกัน ขณะที่บางข่าว ผู้แปลหรือผู้ตรวจแก้ต้นฉบับแปลได้เติมข้อมูลที่ไม่มีในต้นฉบับภาษาไทยเข้าไป ทำให้เห็นภาพของการคุกคามรัฐไทยและผู้บริสุทธิ์ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น

The [peace talks] deal is the first formal engagement between the government and rebel group accused of inciting armed insurgency in the far South. The nine-year southern unrest has claimed more than 5,500 lives. (Govt, BRN ink peace talks pact , 1 March 2013)

ข้อความที่ขีดเส้นใต้ไม่มีในต้นฉบับข่าวภาษาไทย แต่เป็นส่วนที่ผู้แปลหรือผู้ตรวจแก้ต้นฉบับเติมเข้ามา เพื่อให้ข้อมูลว่าเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นมานาน 9 ปีแล้ว และมีผู้เสียชีวิตกว่า 5,500 คน ซึ่งการรายงานยอดผู้เสียชีวิตโดยไม่มีคำอธิบายหรือการกล่าวถึงเงื่อนไขที่ทำให้เกิดความรุนแรง เป็นการตอกย้ำเรื่องเล่าสาธารณะว่าด้วยการต่อสู้ระหว่างรัฐไทยและผู้ก่อความไม่สงบในแบบที่รัฐไทยเป็นฝ่ายถูกคุกคามให้เด่นชัดยิ่งขึ้น

ข่าวเหตุลอบวางระเบิด วางเพลิงและลอบยิงหลายจุด ใน จ.ปัตตานี ยะลา นราธิวาสและสงขลา เมื่อวันที่ 9 ต.ค. 2556 เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของการเสนอเรื่องเล่าว่าด้วยการต่อสู้ระหว่างรัฐไทยและขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่คุกคามรัฐไทย โดยพาดหัวข่าวและโปรยข่าวมีดังนี้

Wave of violence leaves three dead

Multiple bombing, arson and gun attacks in the deep South early yesterday left a female teacher and two rangers dead in one of the biggest coordinated waves of suspected insurgent violence in years.

The government said the attacks in Narathiwat, Yala, Pattani and Songkhla were intended to mark the founding anniversaries of the Barisan Revolusi Nasional (BRN) and Pattani United Liberation Organisation (Pulo).

More than 40 attacks were reported across 17 districts of these four provinces.

(Wave of violence leaves three dead, 10 October 2013)

ข่าวชิ้นนี้เป็นตัวอย่างของการใช้กลวิธีการแปลแบบเรียบเรียง (transediting) ที่ชัดเจน กล่าวคือ มีการสรุปความ การเขียนพาดหัวข่าวและความนำขึ้นใหม่²⁵ ซึ่งไม่มีอยู่ในต้นฉบับข่าวภาษาไทย แต่เป็นการนำข้อมูลต่างๆ ที่อยู่ในต้นฉบับข่าวภาษาไทยมาเรียบเรียงใหม่

²⁵ ดูรายละเอียดเกี่ยวกับการแปลแบบเรียบเรียง (transediting) ได้ในบทที่ 3

ข่าวนี้ถูกแปลและเรียบเรียงขึ้นจากข่าวภาษาไทยที่ผู้สื่อข่าวส่งมาทั้งหมด 13 ข่าว แต่ละข่าวเป็นการรายงานเหตุการณ์ในพื้นที่ที่ผู้สื่อข่าวรับผิดชอบ เช่น ผู้สื่อข่าว จ.ปัตตานี ส่งข่าว “ระเบิดตู้ ATM กลางเมืองปัตตานี 7 จุด มีผู้ได้รับบาดเจ็บและอาคารหูฉี่ 10 ราย”, ผู้สื่อข่าวประจำจ.นราธิวาส ส่งข่าว “ขวั่งระเบิด เผาและยิง อบต.-อนามัย-ฐานนปพ. 4 อำเภอที่นราฯ” และ “โจรได้วางระเบิดทหารพราน” เป็นต้น

แนวทางการแปลและเรียบเรียงข่าวนี้ได้ตอกย้ำเรื่องเล่าที่ว่ารัฐไทยและผู้บริสุทธ์ต้องเผชิญและตกเป็นเหยื่อของเหตุรุนแรงที่กระทำโดยกลุ่มกบฏ (insurgent violence) ผ่านการนำเสนอข้อมูล ได้แก่

- การเน้นจำนวนผู้เสียชีวิตพร้อมทั้งให้รายละเอียดของเหยื่อผู้เสียชีวิตว่าเป็น “ครูผู้หญิง” (female teacher) และทหารพราน 2 คน

- การรวบรวมจำนวนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ (More than 40 attacks were reported across 17 districts of these four provinces)

- การเติมข้อความขยายที่ว่า “[The series of attacks was] one of the biggest coordinated waves of suspected insurgent violence in years.” ซึ่งเป็นการตอกย้ำว่าเหตุรุนแรงเกิดขึ้นหลายครั้งในช่วงหลายปีที่ผ่านมา

นอกจากนี้ การอ้างความเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐว่าเหตุรุนแรงใน 3 จังหวัดภาคใต้ คือ การแสดงศักยภาพในโอกาสใกล้วันครบรอบวันสถาปนากลุ่มบีอาร์เอ็น ขบวนการพูโล และกลุ่มเบอร์ซาตู เป็นการเชื่อมโยงเหตุการณ์ความไม่สงบเข้ากับกลุ่มเหล่านี้ เป็นที่น่าสังเกตด้วยว่า ในต้นฉบับข่าวภาษาไทย พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ในขณะที่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์โดยเขาใช้คำว่า “การก่อวิน” แต่ในข่าวภาษาอังกฤษใช้คำว่า “attack” ซึ่งแปลว่า “การโจมตี” ที่มีความหมายรุนแรงกว่า นอกจากนี้ พล.ท.ภราดรยังระบุด้วยว่าเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น “ไม่ได้มีความรุนแรงหรือกระทบแก่ตัวบุคคล เป็นระเบิดที่ไม่รุนแรง ส่วนใหญ่จะเป็นประทัดยักษ์” แต่ความเห็นนี้ไม่ปรากฏในข่าวที่แปลเป็นภาษาอังกฤษ

แม้ว่าข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบฯ จะเน้นการนำเสนอเรื่องเล่าการต่อสู้ระหว่างรัฐไทยและขบวนการแบ่งแยกดินแดนในลักษณะที่รัฐไทยเป็นฝ่ายถูกคุกคาม แต่ก็มีกรนำเสนอข้อมูลบางส่วนที่ได้แย้งเรื่องเล่าดังกล่าวและนำเสนอเรื่องเล่านี้จากมุมมองของฝ่ายที่ไม่ใช่รัฐบาลด้วย เช่น คำให้สัมภาษณ์ของนายยาฮีร์ คาน บุตรชายของรองประธานองค์การเอกราชปัตตานี (พูโล) ที่กล่าวว่าสันติภาพในจังหวัดชายแดนภาคใต้จะไม่เกิดขึ้นตราบดีที่รัฐบาลยังไม่ยอมรับภาษา วัฒนธรรม และสิทธิในการกำหนดอนาคตตัวเองของคนในพื้นที่ ซึ่งการแปลสามารถเก็บประเด็นได้ค่อนข้างครบถ้วน แต่มีการสลับย่อหน้าโดยนำคำพูด (direct quote) ขึ้นมาก่อน ดังนี้

ชาวภาษาไทย	<p>ยาสรีมองว่า การต่อสู้ที่ผ่านมาทำให้ปัตตานีขาดการพัฒนาทั้งเศรษฐกิจ และสังคม แต่การแก้ปัญหาต้องรู้ถึงความคาดหวังของคนในพื้นที่ ที่ผ่านมารัฐไทยต้องการให้ผสมกลมกลืน โดยไม่เคารพต่อความคาดหวังของคนในพื้นที่</p> <p>เขามองว่า คนในพื้นที่คาดหวังว่า รัฐไทยต้องยอมรับภาษา วัฒนธรรม สิทธิในการกำหนดอนาคตตัวเอง ดังนั้นเรื่องเอกราช การปกครองรูปแบบพิเศษ เป็นเพียงกระบวนการโดยพื้นฐานเพื่อตอบสนองอารมณ์ความรู้สึกที่ว่านี้ แต่จะได้หรือไม่ ต้องดูจุดที่มีเป้าหมาย อยาามองแค่กระบวนการ การแก้ปัญหานั้นทุกฝ่ายจะต้องมองเห็นตรงกัน คือความต้องการที่แท้จริงที่วันนี้</p> <p>"เรา(คนปัตตานี ซึ่งหมายถึงประชาชนและนักต่อสู้) สามารถเชื่อมั่นต่อรัฐไทยได้แค่ไหน ทั้งๆ ที่ไม่เคยให้เกียรติเรา ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ช่วงปี 2523"</p>
ข่าวที่ตีพิมพ์	<p>"How much can we [the citizens of Pattani and the militant fighters] trust the Thai authorities when they have not treated us with dignity?" he said, referring to the government-sponsored insurgent defection programme in the past.</p> <p>He said the programme had failed because the government was not sincere in solving the basic problems affecting local people.</p> <p>Locals expected the state to genuinely embrace the differences in culture, language and the rights of people in the far South to determine their own future.</p> <p><i>(Peace talks fail to halt bomb attacks, 3 March 2013)</i></p>

อีกตัวอย่างหนึ่งของการนำเสนอข้อมูลที่ได้แย้งเรื่องเล่าที่ว่ารัฐไทยถูกคุกคามจากขบวนการแบ่งแยกดินแดน คือ ข้อมูลจากสมาคมผู้หญิงเพื่อสันติภาพที่นำเสนอสถิติว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่นั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการแบ่งแยกดินแดนเพียงส่วนน้อย แต่ส่วนใหญ่เป็นความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ ความขัดแย้งส่วนตัวและเรื่องยาเสพติด แต่มีการบิดเบือนข้อมูลให้เป็นปัญหาจากการแบ่งแยกดินแดน

แต่ข้อสังเกตก็คือ ในต้นฉบับภาษาไทยมีเนื้อหาส่วนนี้ค่อนข้างยาว แต่เมื่อแปลเป็นภาษาอังกฤษแล้วเหลือเพียง 3 ประโยคเท่านั้น

ชาวภาษาไทย	<p>น.ส ปาตีเมาะ เปาะอิตเตดาโอะ นายกสมาคมผู้หญิงเพื่อสันติภาพกล่าวว่า เหตุการณ์การแบ่งแยกดินแดนนั้นความจริงมีเพียง 20% เท่านั้น และยาเสพติดมีถึง 30% ซึ่งเป็นสิ่งที่ชาวบ้านต้องการให้ภาครัฐเข้ามาแก้ไขปัญหาให้มากที่สุด สำหรับ 50% ที่เหลือ เป็นเรื่องของการขัดแย้งผลประโยชน์และความขัดแย้งส่วนตัวเท่านั้น แต่มีการบิดเบือนข้อมูลให้เป็นปัญหาจากความต้อง การแบ่งแยกดินแดน เพื่อที่เจ้าหน้าที่อาจจะไม่ต้องตามตัวผู้ก่อเหตุ และชาวบ้านเองก็จะได้รับเงินเยียวยาจากความสูญเสีย</p> <p>"รัฐลืมนำคำนึงถึงคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ไม่เคยมีรัฐบาลชุดไหนที่เอาข้อเสนอของ</p>
------------	---

	<p>ชาวบ้านมาใช้แก้ปัญหา สิ่งที่ชาวบ้านต้องการคือ ให้แก้ไขปัญหายาเสพติด คุณภาพการศึกษา ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความยุติธรรมเท่านั้น” น.ส. ปาตีเมาะ กล่าว</p> <p>น.ส. ปาตีเมาะ ยังเรียกร้องเพิ่มเติมอีกว่า ผู้หญิงคือเพศที่ได้รับผลกระทบจากการใช้ความรุนแรง มากที่สุด เพราะนอกจากปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ปัญหาสังคมยังเป็นสิ่งที่ต้องเผชิญในพื้นที่ สามจังหวัดชายแดนใต้ ทั้งปัญหาการข่มขืน การกดขี่ข่มเหง รวมถึง “กฎของชุมชน” ที่มีการละเมิด สิทธิ เพียงแต่ยังไม่ได้รับความใส่ใจและช่วยเหลือ รวมถึงที่พึ่งจากรัฐอย่างแท้จริงเมื่อมีปัญหา เกิดขึ้น</p>
ชาวที่ตีพิมพ์	<p>Meanwhile, Patimoh Poh-ee-tae Da-oh, a leader of the women's advocate group “We Peace”, yesterday said only 20% of southern unrest incidents were the work of separatists. Up to 50% of the cases were linked to personal conflicts, Ms Patimoh told a seminar on solutions to the deep South violence, organised by the Thai Broadcast Journalists Association. Another 30% were connected to drug problems, she added.</p> <p><i>(South hit by two bomb blasts, 18 July 2013)</i></p>

4.1.2 การเจรจาสันติภาพคือหนทางดับไฟใต้

เนื่องจากตัวอย่างข่าวที่นำมาศึกษา เป็นข่าวในช่วง 1 ปีหลังจากที่สภาคความมั่นคง แห่งชาติ (สมช.) นำโดยพล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร เลขาธิการสมช. ในขณะนั้นเริ่มกระบวนการ พุดคุยสันติภาพกับกลุ่มบีอาร์เอ็น “การเจรจาสันติภาพ” จึงเป็นเรื่องเล่าสาธารณะอีกเรื่องหนึ่งที่ถูก นำเสนอในข่าวผ่านการให้ความเห็นของหลายฝ่าย ทั้งเจ้าหน้าที่รัฐ คนท้องถิ่น นักวิชาการ องค์กร พัฒนาเอกชน ตลอดจนนักการเมืองฝ่ายค้าน ซึ่งส่วนใหญ่มองว่า การเจรจาหรือการพูดคุยเป็น หนทางที่จะยุติเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แม้ว่าการเจรจาจะไม่อาจทำให้เหตุรุนแรงที่ เกิดขึ้นรายวันหมดไปในทันทีได้ แต่นี่เป็นก้าวแรกที่สำคัญที่จะนำสันติสุขกลับคืนมา โดยผู้ที่ออก ย้ำเรื่องเล่านี้มากที่สุด คือ พล.ท.ภราดร เลขาธิการสมช. ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะเจรจาของฝ่ายไทย

ตัวอย่างด้านล่างนี้ เป็นคำพูดของ พล.ท.ภราดรที่ย้ำถึงความสำคัญของการเจรจา สันติภาพว่าเป็นหนทางยุติความรุนแรงแต่ไม่ยืนยันว่าจะต้องใช้เวลานานเท่าไรถึงจะสำเร็จ ซึ่ง เป็นคำพูดที่ปรากฏอยู่ในเกือบทุกข่าวที่นำมาศึกษา สังเกตได้ว่าการแปลข่าว ผู้แปลมีการปรับ บทแปลเพื่อให้มีความสละสลวย กระชับและตรงประเด็นมากขึ้น ซึ่งผลก็คือทำให้เรื่องเล่า สาธารณะที่อยู่เบื้องหลังข้อความเหล่านี้เด่นชัดขึ้นด้วย

ตัวอย่าง 1

ข่าวภาษาไทย	<p>“ไม่ใช่ว่าลงนามวันนี้แล้ว ภาคใต้จะสงบเลย ไม่มีการก่อเหตุเลย คงไม่ใช่ ก็คงมีต่อไป แต่อาจจะดี ขึ้นๆ หากการเจรจาสำเร็จ แต่ก็ไม่ว่าจะเร็วแค่ไหน แต่ผมก็จะพยายามทำเต็มที่” พล.ท.ภราดร กล่าว</p>
-------------	---

ข่าวที่ตีพิมพ์	<p>“Will violence continue in the deep South? I believe so. But I also believe the situation will get better if we succeed in these negotiations. I don't know how soon that can be. I can only try my best,” Lt Gen Paradorn said.</p> <p>(Govt, BRN ink peace talks pact, 1 March 2013)</p>
----------------	---

ตัวอย่าง 2

ข่าวภาษาไทย	<p>[พล.ท.ภราดร] กล่าวว่า ยังไม่สามารถระบุได้ว่า [กระบวนการเจรจา] จะใช้ระยะเวลาเท่าไร และต้องพูดคุยกันกี่ครั้ง แต่มั่นใจว่าการเริ่มต้นเจรจจะทำให้สถานการณ์ต่างๆ ดีขึ้นเพราะเป็นการเปิดกว้างการแสดงความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหา และเชื่อว่ากลุ่มต่างๆ ในพื้นที่ที่มีอยู่ประมาณ 6-8 กลุ่ม จะร่วมเจรจาด้วย เพราะแต่ละกลุ่มมีความเชื่อมโยงกัน</p>
ข่าวที่ตีพิมพ์	<p>“The situation will get better. The peace talks process will allow for exchanges of opinions in solving the problem,” he said. “I believe other groups will jump on the bandwagon.”</p> <p>It is thought six to eight insurgent groups are involved in the southern violence, but the BRN is said to be one of the most active.</p> <p>However, Lt Gen Paradorn said it was too early to tell how long the peace process would take. (Govt denies pact stirred fresh unrest, 2 March 2013)</p>

สิ่งที่น่าสนใจในตัวอย่างนี้ คือ การเปลี่ยนคำพูดที่อ้างมาโดยอ้อม (indirect quote) มาเป็นการอ้างอิงโดยตรง (direct quote) ซึ่งทำให้ข้อความนั้นน่าสนใจและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น เพราะเป็นที่รู้กันว่าข้อความในอัญประกาศเป็นคำพูดที่อ้างจากผู้พูดโดยตรง โดยไม่ผ่านการเรียบเรียงของผู้สื่อข่าวหรือเรียบเรียงน้อยที่สุด

นอกจากนี้ผู้แปลยังมีการสลับประโยค โดยเอาประโยคที่อยู่ด้านหลังในต้นฉบับ มาไว้ด้านหน้าในฉบับแปล เพื่อเน้นความสำคัญและดึงความสนใจของผู้อ่าน (fronting) ในกรณีนี้ผู้แปลให้ความสำคัญกับประเด็นที่ พล.ท.ภราดรกล่าวว่าการเจรจาจะทำให้สถานการณ์ดีขึ้น จึงสลับข้อความในส่วนนี้มาไว้ด้านหน้าแทน

อย่างไรก็ตาม เรื่องเล่าว่าด้วย “การเจรจาสันติภาพคือทางออก” นี้ถูกทำทนายและตั้งคำถามโดยนักการเมืองฝ่ายค้าน ในหลายข่าวมีความคิดเห็นของส.ส. จากพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านในขณะนั้น แสดงความไม่เชื่อมั่นว่าการเจรจาจะยุติความรุนแรงได้จริง เช่น

Meanwhile, Democrat Party spokesman Chavanond Intarakomalyasut said yesterday there might an ulterior motive behind the peace talks agreement with the BRN. (Peace talks fail to halt bomb attacks, 3 March 2013)

Democrat MP Ong-art Klampaibul yesterday urged the negotiating team to ensure the peace process would not be exploited for political interests. He said the talks would bear fruit if the government keeps the national interest in mind. (BRN YouTube clip threatens talks , 29 April 2013)

4.1.3 ความรุนแรงรายวันในจังหวัดชายแดนภาคใต้และชะตากรรมของเหยื่อผู้บริสุทธิ์
ความรุนแรงที่เกิดขึ้นแทบจะทุกวันในจังหวัดชายแดนภาคใต้และชะตากรรมของเหยื่อผู้บริสุทธิ์ตลอดจนครอบครัวผู้สูญเสีย เป็นเรื่องเล่าสาธารณะอีกเรื่องหนึ่งที่ถูกนำเสนอในข่าว เหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น เหตุระเบิดที่ร้านไอศกรีมกลางเมืองปัตตานี เมื่อวันที่ 21 มี.ค.2556 เป็นเหตุให้เด็กชายวัย 9 ขวบเสียชีวิตและมีผู้บาดเจ็บจำนวนมาก ซึ่งผู้วิจัยได้หยิบยกบางส่วนของข่าวมาให้ดูเป็นตัวอย่างดังนี้

ข่าวภาษาไทย	<p>จยย.บอมบ์ กลางตลาดเปิดท้าย ใจกลางเมืองปัตตานี เด็ก 8 ขวบเสียชีวิตและบาดเจ็บ 10 คน ปาเรช</p> <p>เมื่อเวลา 13.40 น.วันที่ 21 มี.ค.พล.ต.ต.เอกภพ ประสิทธิ์วัฒนชัย ผบก.ภ.จ.ปัตตานี รับรายงาน เกิดเหตุระเบิดที่หน้าร้านเบเกอรี่ จำหน่ายไอศกรีม เลขที่ 44 ถ.สุวรรณมงคล ถ.อาเนาะรู ย่านตลาดนัดเปิดท้าย ใจกลางเมืองเขตเทศบาลเมืองปัตตานี จึงพร้อมด้วยกำลังตำรวจทหารและชุดเก็บกู้ และทำลายวัตถุระเบิด และตำรวจพิสูจน์หลักฐานปัตตานี พร้อมนายประมุข ลมูล ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี และหัวหน้าส่วนต่างๆ ร่วมเดินทางไปตรวจสอบที่เกิดเหตุ ปรากฏว่ากำลังนำคนที่ถูกสะกัดระเบิดขึ้นรถหน่วยกู้ภัยสันติปัตตานีอย่างโกลาหล จากนั้นรถดับเพลิงเทศบาลเมืองปัตตานี ได้ฉีดน้ำดับเพลิง จยย.ที่ถูกแรงระเบิดไฟไหม้ พร้อมทั้งได้กั้นบริเวณพื้นที่เกิดเหตุ เพราะอาจจะมีลูกระเบิดที่สอง จากนั้นได้ทำการปิดสัญญาณทุกชนิด เข้าไปเคลียร์พื้นที่ พบสะเก็ดระเบิด และชิ้นส่วนยานพาหนะกระจัดกระจายไปทั่วพื้นที่ และพบซากรถ จยย.บอมบ์ ฮอนด้าเวฟสีน้ำเงิน พังยับเยิน และพบรถ จยย.ของชาวบ้านถูกเพลิงเสียหายทั้งอีก 4 คัน และเสียหายบางส่วนอีก 8 คัน นอกจากนั้นพบรถยนต์ที่ถูกแรงระเบิดเสียหายเกือบทั้งคันจำนวน 3 คัน แรงระเบิดยังทำให้สำนักงานคุมประพฤติปัตตานี, สำนักงานสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจปัตตานีชั้นล่างพังเสียหาย และมีอาคารพาณิชย์เสียหายบางส่วน กระจกประตูหน้าต่างแตกอีก 10 กว่าหลัง</p> <p>ผู้บาดเจ็บ ที่ถูกแรงระเบิดประกอบด้วย เด็กชายนิเซเฟีย นิสานี อายุ 8 ขวบ ทนพิษบาดแผลไม่ไหว เสียชีวิตระหว่างส่งโรงพยาบาล นายอนันต์ เขียมคำนวน เจ้าของร้านเบเกอรี่บาดเจ็บสาหัส ส่งห้องไอซียู รายชื่อผู้บาดเจ็บคนอื่นๆ ได้แก่ นางรอกีเยาะ เหมาะสมาน, นางรอนา เหมาะสมาน, นายอันวา เจ๊ะลี, นางศุภรักร์ กาลเมฆ, นายฉัตรชัย กัมลา, นายชำซูดิง ตาเย๊ะ,นางแวลิ๊ะมาะ เจาะเลาะ, รตต.สุชาติ สมเอียด, นายอาหามะ เวาะเยาะ, นายอดิศร แว้อซอ, โดยมีบาดแผล ถูกแรงระเบิดและสะเก็ดระเบิดตามร่างกาย อาการปลอดภัย</p>
-------------	--

	<p>จากการสอบสวนทราบว่าที่เกิดเหตุเป็นตลาดนัดซึ่งมีพ่อค้าแม่ค้าเริ่มทยอยนำสินค้ามาจำหน่าย และมีคนจำนวนมากมาจับจ่ายซื้อของช่วงเวลา 17.00-21.00 น. โดยก่อนเกิดเหตุ ด.ช.นิโซเฟีย ได้ยื่นชื้อน้ำแข็งที่หน้าร้านเบเกอรี่ และนายอนันต์เจ้าของร้านได้ออกมาขายของ เจ้าหน้าที่คาดว่าก่อนหน้านั้นมีคนร้ายนำรถ จยย.ประกอบระเบิดแสวงเครื่องใส่ไว้ในกล่องเหล็กหนัก 5 กก.มาจอดไว้หน้าร้าน จากนั้นคนร้ายจุดชนวนระเบิดด้วยวิทยุสื่อสาร ทำให้ด.ช.นิโซเฟียและนายอนันต์ และผู้ที่อยู่บริเวณนั้นได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต ส่วนรถ จยย.บอมบ์นั้นคาดว่าเป็นรถที่ถูกขโมยมา ขณะนี้เจ้าหน้าที่กำลังอยู่ระหว่างตรวจสอบซึ่งเชื่อว่าเป็นการสร้างสถานการณ์ร้ายของกลุ่มผู้ไม่หวังดี</p>
ข่าวที่ตีพิมพ์	<p>A nine-year-old boy was killed and 14 people wounded by a bomb that was triggered in front of an ice-cream shop in downtown Pattani yesterday.</p> <p>The 5kg bomb hidden in a motorcycle parked in front of the ice-cream shop on Suwanmongkol Road in Muang district was detonated remotely about 1.30pm. Nisofian Nisani, nine, was buying ice at the shop at the time of the blast and was pronounced dead on the way to the hospital.</p> <p>The boy's mother, Waeleemoh Jehloh, and Anan Yiamkamnuan, the ice-cream shop owner, are among the 14 others who were injured.</p> <p>The explosion also damaged the ice-cream shop, 12 motorcycles, three cars and shattered the windows of 10 nearby buildings, including a probation office and police cooperative shop.</p> <p>The area is an evening market site and some merchants had begun setting up stalls when the bomb exploded. <i>(Boy killed in ice-cream shop bomb blast, 22 March 2013)</i></p>

อีกตัวอย่างหนึ่งของการบรรยายเหตุการณ์โดยละเอียดเพื่อตอบย้าถึงความรุนแรงและความน่าสงสารของเหยื่อ คือ ข่าวระเบิดที่ อ.ริอเสาะ จ.นราธิวาส ซึ่งมีตำรวจเสียชีวิต 3 นาย

The officers were travelling in a pickup truck in Ban Rueso when the bomb went off. The 90kg explosive device was buried under the road surface and detonated as the vehicle approached a canal bridge. The pickup truck was thrown into the canal by the force of the explosion. Body parts were scattered across the road. *(Blast fails to derail talks, 16 March 2013)*

นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอเรื่องเล่าเกี่ยวกับเหตุรุนแรงรายวันกับชะตากรรมของเหยื่อผ่านการเลือกแปลคำพูดและบรรยายรายละเอียดของเหตุการณ์เพื่อทำให้เรื่องเล่าว่าด้วยชะตากรรมของเหยื่อผู้บริสุทธิ์เด่นชัดขึ้น เช่นการเติมวลีที่ว่า “violent attacks against innocent civilians” ในตัวอย่างข่าวต่อไปนี้

ข่าวภาษาไทย	เราได้ขอให้มีการลดเหตุความรุนแรงในทุกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยตัวแทนกลุ่มบีอาร์เอ็นจะใช้เวลาไปสื่อสารกับกองกำลังและหาวิธีการต่างๆ ว่าจะทำอย่างไร [...] ทั้งนี้ คณะพูดคุยของสองกลุ่มจะมีการไปพบกันอีกครั้งในวันที่ 29 เม.ย.
ข่าวที่ตีพิมพ์	The period from now until the day when both sides meet again will be a test to see if the BRN can <u>end violent attacks against innocent civilians</u> , Lt Gen Paradorn said. <i>(Captain killed, 14 troops hurt in Narathiwat ambush, 30 March 2013)</i>

เรื่องเล่าสาธารณะทั้ง 3 เรื่อง คือ การต่อสู้ระหว่างรัฐไทยและผู้ก่อความไม่สงบ (ขบวนการแบ่งแยกดินแดน), การเจรจาสันติภาพคือหนทางดับไฟได้ และ ความรุนแรงรายวันในจังหวัดชายแดนภาคใต้และชะตากรรมของเหยื่อผู้บริสุทธิ์ เป็นเรื่องเล่าที่ถูกลำเลียงผ่านกระบวนการแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ตัวอย่างข่าวพบว่าผู้แปลข่าวใช้กลวิธีต่างๆ เช่น การเลือกสรรข้อมูล การให้ข้อมูลประกอบ (background) การขยายความ การเลือกคำศัพท์ การวางโครงเรื่องของข่าว ฯลฯ เพื่อขบเน้นเรื่องเล่านั้นให้เด่นชัดขึ้น ซึ่งจะกล่าวถึงในข้อ 4.2 และ 4.3 ต่อไป

4.2 องค์ประกอบของเรื่องเล่าในข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

หัวข้อนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์องค์ประกอบ 4 ประการของเรื่องเล่าที่พบในข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ เงื่อนไขเวลา ความเชื่อมโยงของเรื่องเล่า การวางโครงเรื่อง และการเลือกสรรข้อมูล

4.2.1 การลำดับเรื่อง (Temporality)

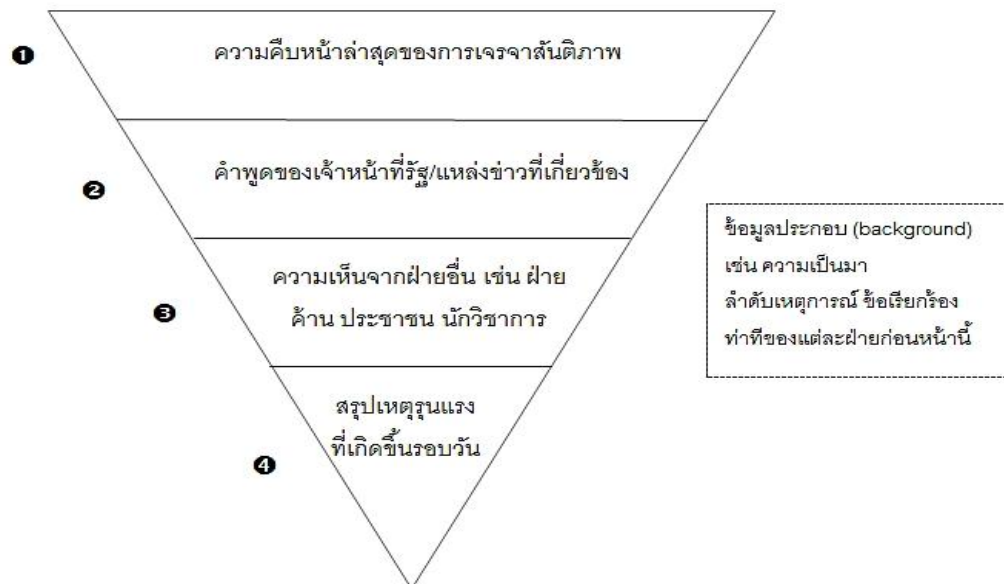
ตามที่ได้อธิบายถึงกระบวนการแปลข่าวของหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* ไว้ในบทที่ 3 ว่า ผู้แปลมีหน้าที่แปลและเรียบเรียงข้อมูลจากต้นฉบับข่าวภาษาไทยหลายข่าว ข่าวภาคใต้บางข่าวเป็นการแปลและเรียบเรียงขึ้นจากข่าวภาษาไทยมากกว่า 10 ชิ้น ดังนั้นผู้แปลจึงมีบทบาทอย่างมากในการลำดับเรื่อง เหตุการณ์และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่างๆ ในข่าว

ข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการลำดับเรื่องแบบผสมผสานระหว่างการจัดลำดับตามประเด็น (thematic) และลำดับการเกิดก่อนหลัง (chronological) แต่จะเน้นหนักที่การลำดับเรื่องตามประเด็นมากกว่า โดยเริ่มต้นจากประเด็นที่สำคัญที่สุดก่อนและตามด้วยประเด็นสำคัญรองลงมา เป็นไปตามหลักการเขียนข่าวทั่วไปที่เรียกว่าหลัก “ปิรามิดหัวกลับ” (inverted pyramid) ซึ่งเน้นการลำดับเรื่องตามความสำคัญของเหตุการณ์ ส่วนท้ายที่สุดจะเป็นส่วนที่มีความสำคัญน้อยหรือเป็นรายละเอียดปลีกย่อยซึ่งไม่มีความสำคัญมากนัก ทั้งนี้เพื่อให้

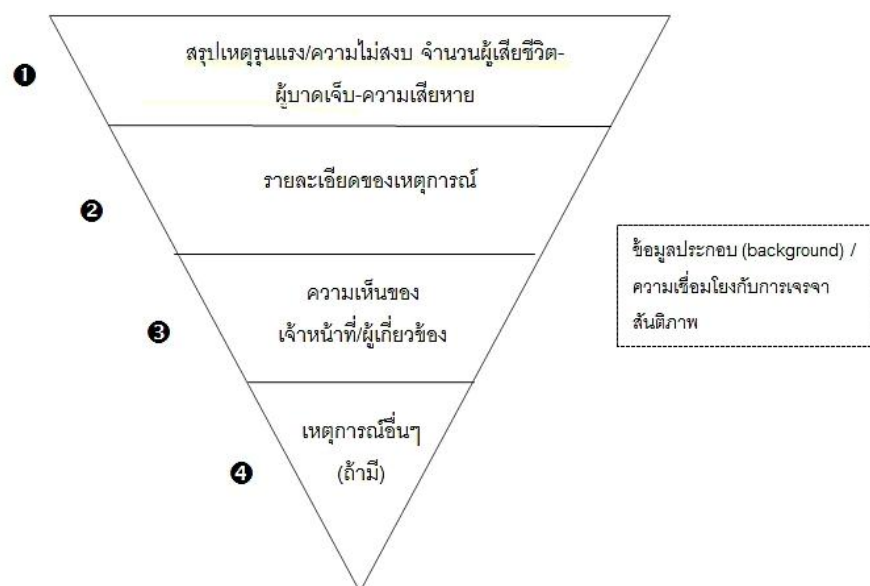
ผู้อ่านได้ทราบประเด็นที่สำคัญที่สุดและน่าสนใจที่สุดของข่าวก่อน รวมทั้งยังสะดวกต่อการจัดหน้าหนังสือพิมพ์ คือ หากที่ไม่พอก็สามารถตัดเนื้อหาที่อยู่ด้านล่างออกไปได้ (มาลี, 2537: 57-58)

จากการวิเคราะห์ตัวอย่างข่าวพบว่าการลำดับเรื่องหลักๆ 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 ข่าวที่ใช้ประเด็นเรื่องการเจรจาสันติภาพเป็นประเด็นนำ

แบบที่ 2 ข่าวที่ใช้เหตุการณ์ความไม่สงบเป็นประเด็นนำ

ตัวอย่างข่าวที่ใช้การลำดับเรื่องแบบที่ 1

Grenade attack tests NSC's patience for talks | 10 April 2013

- 1 [The National Security Council (NSC) has hinted that the peace talks between security officials and separatist groups risk being postponed.
- 2 [NSC chief Paradorn Pattanatabut yesterday expressed concern about the new wave of violence in the far South.
He said it is the Barisan Revolusi Nasional (BRN) insurgency movement's duty to talk to other insurgent groups to reduce the level of violence in the region.
"There will be problems concerning the peace talks if the violence continues," Lt Gen Paradorn said.
- background [He was commenting on a new attack on the house of an adviser to the deputy prime minister, which has been hit by grenades two days in a row.
Signs emerged independently yesterday that the next round of talks in Kuala Lumpur, on April 29, would be postponed, as Malaysia is going to the polls.
- 2 [Lt Gen Paradorn said officials have received a signal from Malaysia the talks could be deferred.
This, he said, had nothing to do with the violence in the deep South, but was an independent development.
The NSC, the BRN and the Malaysian government would decide if the talks should be postponed, he said.
- background [Prime Minister Najib Razak dissolved the Malaysian parliament on April 3.
The general election there must be held by June 27. The date is expected to be announced this week.
Lt Gen Paradorn came out to disclose the possible postponement after the house of former Muslim MP Najmuddin Uma in Narathiwat's Ragae district was hit by another grenade attack yesterday.
The grenade in the attack, which took place just after midnight, went over Mr Najmuddin's roof and landed near a neighbour's place, wounding a resident.
Two grenades were fired from an M-79 launcher on Monday, hitting the house but causing no casualties.
Authorities believe the same men are responsible for both attacks.
In the first attack on Monday, witnesses saw two men approach on a motorcycle, and the man riding pillion fired both rounds.
Mr Najmuddin is an adviser to Deputy Prime Minister Chalerm Yubamrung who oversees southern security affairs.

When asked about the attacks, Lt Gen Paradorn said the Muslim militants are now targeting more senior state officials.

Opposition leader Abhisit Vejjajiva yesterday urged the NSC to review its peace negotiation strategies before the next round of talks. He said Lt Gen Paradorn has admitted that insurgents were now targeting important people.

Lt Gen Sakol Chuentrakul, the 4th Army chief, said the repeated grenade attacks are unlikely to result from the NSC's negotiations with the BRN. He attributed them to local political conflicts, saying local elections are approaching in many areas.

However, Mr Chalerm said insurgents were not keeping their word and were focused on the use of force. He still refuses to visit the far South even though he is in charge of overseeing security problems there.

3 Prime Minister Yingluck Shinawatra yesterday would not accept that the peace talks could be postponed. She said she had ordered the NSC to talk to all insurgency movements and the talks would take time.

Mr Najmuddin said yesterday he was negotiating with local insurgents but he had limitations about talking to militants aged 20-30.

He said the insurgents who attacked his house should come and talk to him instead. He insisted he still lived in his house in Narathiwat despite the attacks.

Sunai Phasuk, an adviser to the Human Rights Watch organisation in Thailand, said Mr Najmuddin was one of the few people who could talk to the new wave of insurgents involved in attacks.

Hard-core insurgents were seriously viewing that Mr Najmuddin was a defector as he had turned to work for the government.

4 Meanwhile, intelligence authorities have warned of possible attacks in Hat Yai district of Songkhla province after the Songkran festival.

A police patrol vehicle was slightly damaged by a roadside bomb explosion in Narathiwat's Bacho district on Monday night, police said.

The attack occurred on the Ton Sai-Talohlue Raman road at Ban Talohtha of tambon Palukasamoh.

Pol Lt Warn Daengngern, deputy chief of Kapo police station, said he and three other police were travelling in the patrol vehicle when the improvised explosive was detonated. The vehicle was slightly damaged, but there were no injuries. Police blamed separatist militants.

(ที่มา: Bangkok Post, 10 April, 2013)

ตัวอย่างข่าวที่ใช้การลำดับเรื่องแบบที่ 2

Boy killed in ice-cream shop bomb blast | 22 March 2013

① A nine-year-old boy was killed and 14 people wounded by a bomb that was triggered in front of an ice-cream shop in downtown Pattani yesterday.

The 5kg bomb hidden in a motorcycle parked in front of the ice-cream shop on Suwanmongkol Road in Muang district was detonated remotely about 1.30pm. Nisofian Nisani, nine, was buying ice at the shop at the time of the blast and was pronounced dead on the way to the hospital.

The boy's mother, Waeleemoh Jehloh, and Anan Yiamkamnuan, the ice-cream shop owner, are among the 14 others who were injured.

② The explosion also damaged the ice-cream shop, 12 motorcycles, three cars and shattered the windows of 10 nearby buildings, including a probation office and police cooperative shop. The area is an evening market site and some merchants had begun setting up stalls when the bomb exploded.

③ Pattani governor Pramuk Lamul condemned the attackers for killing the boy and injuring several civilians. "They are all innocent people. I beg the assailants to stop harming the people," Mr Pramuk said. He said authorities are checking surveillance cameras to search for suspects.

เชื่อมโยงกรจาก

The explosion took place only a week before Thursday's talks between Thai security authorities, led by National Security Council (NSC) secretary-general Paradorn Patanatabut, and representatives of the insurgent Barisan Revolusi Nasional (BRN) movement in Malaysia.

④ Lt Gen Paradorn said the bombing could be the work of insurgent members who disagreed with the peace talks or those who want to be included in the negotiation process. He said the public should not expect the violence to end as soon as the talks begin.

"There is nothing unusual about violent attacks during the negotiation process. This happens in many places when conflicting parties initiate peace talks," Lt Gen Paradorn said. "The bomb attack will not derail the talks."

The Thai delegation will consist of 15 representatives from agencies including the army; the Office of the Chularatchamontri, the Islamic spiritual leader; governors of the three southern border provinces; academics; and a women's group. A negotiating team source, however, told Isra News Centre the NSC has yet to finalise the list of negotiators. The source said several people have been nominated to join the delegation and the NSC had to make difficult choices in cutting the list down to 15.

④ Meanwhile, Defence Minister Sukumpol Suwanatat yesterday led a group of reporters and commentators to Yala province. ACM Sukumpol said he wanted journalists to see how security forces perform their duty and the actual conditions in troubled areas so the media can report the situation more accurately.

(ที่มา: Bangkok Post, 22 March, 2013)

การลำดับเรื่องทั้ง 2 แบบนี้ เป็นการนำเสนอการลำดับเรื่องแบบกว้างๆ ดังนั้นในแต่ละข่าวอาจมีการลำดับเรื่องแตกต่างกันในรายละเอียด หรืออาจไม่มีข้อมูลครบถ้วนในทุกประเด็น เช่น ไม่มีความเห็นของฝ่ายค้าน เป็นต้น

อนึ่ง หลักการเขียนข่าวแบบปริมาตรหัวกลับ โดยตัวของมันเองก็เป็น “สาร” อย่างหนึ่งเหมือนกัน กล่าวคือ เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า สิ่งที่น่าเสนอเป็นอย่างแรกในข่าวคือประเด็นที่สำคัญที่สุด ขณะที่สิ่งที่อยู่ท้ายๆ เป็นประเด็นที่ไม่สำคัญเท่าไร ซึ่งอาจถูกตัดทิ้งไปได้หากเนื้อที่ไม่พอดังนั้นการที่ผู้แปลข่าวเลือกลำดับเรื่องแบบใดแบบหนึ่ง ย่อมเท่ากับเป็นการบอกผู้อ่านว่าประเด็นอะไรที่สำคัญและประเด็นอะไรไม่สำคัญนั่นเอง

4.2.2 ความเชื่อมโยงของเรื่องเล่า (Relationality)

ความเชื่อมโยงของเรื่องเล่า หมายถึง การที่ผู้แปลเชื่อมโยงเหตุการณ์หนึ่งๆ เข้ากับเหตุการณ์อื่นๆ เพราะเรื่องเล่าหนึ่งไม่อาจแยกขาดจากเรื่องเล่าอื่นที่เกี่ยวข้องได้ การเชื่อมโยงของเรื่องเล่ายังเป็นไปเพื่อทำความเข้าใจและสร้างเรื่องเล่าใหม่ขึ้นมาอีกด้วย การแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็มีการเชื่อมโยงของเรื่องเล่าเช่นกัน ทั้งโดยการเลือกใช้ถ้อยคำและการให้ข้อมูลเพิ่มเติมที่เชื่อมโยงเหตุการณ์ในข่าวเข้ากับเรื่องเล่าอื่นๆ ได้แก่

1) เรื่องเล่าว่าด้วยสันติภาพและความขัดแย้ง

คำว่า “peace” เป็นคำที่หนึ่งที่พบบ่อยที่สุดในตัวอย่างข่าวที่นำมาศึกษา เช่น peace agreement, peace process, peace plan, peace negotiation, peace dialogue, peace efforts, peace deal, peace talks เป็นต้น ซึ่งเป็นคำที่ผู้แปลเลือกที่จะใช้เมื่อกล่าวถึงกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพในจังหวัดชายแดนภาคใต้

นอกจากนี้ผู้แปลยังมักจะใช้คำว่า peace เมื่อกล่าวถึงการยุติความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยรวม แม้ว่าในต้นฉบับข่าวภาษาไทยจะไม่ได้ใช้คำว่า “สันติภาพ” ก็ตาม เช่น

ตัวอย่าง 1

ข่าวภาษาไทย	พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ระบุว่านี่เป็นแค่ก้าวแรกของการนำไปสู่ความสงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยที่ยังต้องมีอีกหลายก้าวตามมาเพื่อไปสู่ปลายอุโมงค์ซึ่งไม่รู้ว่าจะใช้เวลาเดินไปถึงแสงสว่างที่เห็นที่ปลายอุโมงค์นั้นนานแค่ไหน แต่ก็คือการเริ่มต้นที่ดี
ข่าวที่ตีพิมพ์	Lt Gen Paradorn said the agreement to hold talks was only the first step and <u>peace</u> remains a long way off. (Govt, BRN ink peace talks pact, 1 March 2013)

ตัวอย่าง 2

ข่าวภาษาไทย	<p>เลขาสมช.กล่าวว่า หากนายนาจิบ ราซัค นายกรัฐมนตรีมาเลเซียแพ้การเลือกตั้ง โด๊ะเจรจาจะยังอยู่หรือไม่เป็นเรื่องเชิงนโยบายของรัฐบาล และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ผลประโยชน์ของประเทศเขาด้วย หากพื้นที่ดังกล่าวไม่เป็นปัญหา มาเลเซียกับไทยจะได้ประโยชน์ร่วมกันในเรื่องของงานพัฒนา ทำให้การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแข็งแรง และรัฐบาลไทยไม่ได้มีสัมพันธภาพกับนายนาจิบ ราซัค แต่กับฝ่ายค้านของมาเลเซียก็ถือว่าไปด้วยกันได้ และหากสังเกตดีๆ ระหว่างที่เกิดกระบวนการพูดคุยจะไม่เคยเห็นฝ่ายค้านของมาเลเซียออกมาคัดค้านเลย ดังนั้นการเจรจาจะเกิดขึ้นต่อไป</p>
ข่าวที่ตีพิมพ์	<p>Lt Gen Paradorn yesterday tried to calm concerns that the peace talks, brokered by Malaysia, would be disrupted if Malaysian Prime Minister Najib Razak is not re-elected.</p> <p>“We believe Malaysia will continue to support the process no matter who wins the election,” he said. “If <u>peace</u> can be achieved in the region then it will benefit both countries.”</p> <p><i>(NSC approaches Jakarta to assist with South talks, 25 April 2013)</i></p>

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แปลเลือกที่จะใช้คำว่า peace ในการแปลคำว่า “ความสงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้” และ “พื้นที่ดังกล่าวไม่มีปัญหา” ซึ่งไม่ได้มีความหมายลึกซึ้งเท่ากับคำว่า “สันติภาพ”

นอกจากนี้ยังพบว่าผู้แปลมีการใช้คำว่า “conflict” เมื่อกล่าวถึงเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น

[Abhisit Vejjajiva] said Ms Yingluck must have a clear direction to solve the southern conflict and the government's policy on the southern problem must be reviewed. *(NSC presses on with South talks, 9 April 2013)*

The move marks a key milestone in the push to end the nearly decade-long conflict, which has claimed more than 5,700 lives since 2004. *(South ceasefire in place, 13 July 2013)*

Deputy Prime Minister Pol Gen Pracha Promnok insisted dialogue is the best way to end the conflict. *(Banpot warns of surge in Ramadan strife, 3 August 2013)*

การที่ผู้แปลเลือกใช้คำว่า peace และ conflict ในข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเชื่อมโยงเหตุการณ์ภาคใต้เข้ากับเรื่องเล่าว่าด้วยสันติภาพและความขัดแย้ง ซึ่งเป็นเรื่องเล่าแม่บทที่ครอบงำสังคมโลกมายาวนาน การเชื่อมโยงเรื่องเล่านี้ยังอาจส่งผลให้ผู้อ่านรับรู้เหตุการณ์ในภาคใต้ในฐานะที่เป็นความขัดแย้งเกี่ยวกับเรื่องดินแดนและการปกครอง

ตนเองเช่นเดียวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในที่อื่นๆ ที่ถูกเชื่อมโยงเข้ากับเรื่องเล่าว่าด้วยสันติภาพและความขัดแย้ง เช่น เหตุการณ์ในไอร์แลนด์ รัสเซีย อาเจห์ เป็นต้น

2) เรื่องเล่าเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม

ข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการเชื่อมโยงศาสนาอิสลามและชาวมุสลิม เป็นเพราะประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้นับถือศาสนาอิสลามและกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงส่วนใหญ่ก็เป็นคนมุสลิม ดังนั้นจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ข่าวเหตุการณ์ภาคใต้จะเชื่อมโยงกับเรื่องเล่าของศาสนาอิสลาม แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าบางครั้งผู้แปลก็เลือกที่จะใช้คำที่เกี่ยวข้องกับอิสลามแม้ว่าจะไม่ปรากฏคำดังกล่าวในต้นฉบับข่าวภาษาไทยก็ตาม ซึ่งการระบุถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิมและอิสลาม อาจมองว่าเป็นเพียงให้ข้อมูลแก่ผู้อ่าน แต่อีกนัยหนึ่งย่อมเป็นการเชื่อมโยงเหตุการณ์ความไม่สงบเข้ากับอิสลามและชาวมุสลิม เช่น

ตัวอย่างที่ 1

But critics wonder whether the BRN holds the key to solving the ongoing violence in the Muslim-dominated South and whether the peace agreement brokered by Malaysia would compromise the position of the government. (Govt, BRN ink peace talks pact, 1 March 2013)

ตัวอย่างที่ 2

ข่าวภาษาไทย	ส่วนการระเบิดที่บ้านนายนาจมุดิน อูมา ที่ปรีภรของนายกรัฐมนตรื (ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง) นั้น อยู่ระหว่างการสอบสวน แต่ยังไม่ขอเปิดเผยรายละเอียดที่แน่ชัด โดยยืนยันว่าเป้าหมายในการก่อเหตุคือเจ้าหน้าที่ [พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร กล่าว]
ข่าวที่ตีพิมพ์	When asked about the attacks, Lt Gen Paradorn said the <u>Muslim militants</u> are now targeting more senior state officials. (Grenade attack tests NSC's patience for talks, 10 April 2013)

จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่า ในต้นฉบับข่าวภาษาไทย ผู้พูดคือ พล.ท.ภราดรไม่ได้ระบุว่า “นักรบมุสลิม” คือผู้ก่อเหตุซึ่งมุ่งเป้าไปที่เจ้าหน้าที่ แต่ในข่าวภาษาอังกฤษมีการเติมคำว่า “Muslim militants” เข้าไป ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจเชื่อมโยงการก่อเหตุเข้ากับชาวมุสลิม นอกจากนี้ยังมีการเน้นย้ำสิ่งที่เกี่ยวข้องกับอิสลามและชาวมุสลิมให้เด่นชัดขึ้นโดยการเติมคำขยายบางคำเข้าไป เช่น ข่าวเกี่ยวกับข้อตกลงหยุดยิงในช่วงเดือนรอมฎอน ในต้นฉบับภาษาไทยเขียนเพียงว่า “เดือนรอมฎอน” แต่ในข่าวภาษาอังกฤษขยายความเป็น “Muslim holy month of Ramadan” ดังนี้

ข่าวภาษาไทย	นายฮัสซัน ตอยิบ แกนนำกลุ่มบีอาร์เอ็น ในฐานะตัวแทนในการพูดคุยสันติภาพกับตัวแทนรัฐบาลไทย ยื่นหนังสือต่อ นายดาโต๊ะ ศรี อาห์มัด ชัมซามิน ฮาซิม อดีตผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติมาเลเซีย ในฐานะผู้อำนวยการความสะดวกรุ้งการพูดคุย เพื่อประท้วงว่าฝ่ายไทย ได้ละเมิดข้อตกลงในการลดความรุนแรงช่วงเดือนรอมฎอน
ข่าวที่ตีพิมพ์	The BRN claims Thai authorities violated the agreement to reduce violence during the Muslim holy month of Ramadan. <i>(Govt not breaching South ceasefire pact: Paradorn, 21 July 2013)</i>

ในทำนองเดียวกัน ข่าวที่มีประเด็นที่เกี่ยวกับศาสนาพุทธ เช่น ข่าวเหตุระเบิดที่ อ.สายบุรี จ.ปัตตานี เมื่อวันที่ 24 พ.ค.2556 ซึ่งตรงกับวันวิสาขบูชา ผู้แปลก็มีการใส่คำขยายเพื่อขบขันให้องค์ประกอบเกี่ยวกับศาสนาในข่าวเด่นชัดขึ้น ซึ่งการใส่คำขยายเหล่านี้ช่วยให้ข้อมูลพื้นฐานแก่ผู้อ่านชาวต่างชาติที่อาจจะไม่มีความรู้เกี่ยวกับศาสนาพุทธก็จริง แต่เป็นการทำให้ประเด็นของข่าวเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทางศาสนาระหว่างพุทธและอิสลามได้ไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

The [bombing] incident prompted security boosts across the southern border provinces to ensure safety particularly for Buddhists who were performing activities on one of the holiest days on the Buddhist calendar. *(Visakha Bucha Day blast kills 5, 25 May, 2013)*

3) เรื่องเล่าว่าด้วยการแบ่งแยกดินแดนและการปกครองตนเอง

คำที่แสดงความเชื่อมโยงถึงการแบ่งแยกดินแดนและการปกครองตนเองที่พบในข่าวเหตุการณ์ภาคใต้ ได้แก่ separatist, separatist movement, separatism, special administrative zone, self-rule, Patani state เป็นต้น

จากการเปรียบเทียบต้นฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษพบว่า ข่าวที่แปลเป็นภาษาอังกฤษมีการเติมคำหรือวลีที่เชื่อมโยงขบวนการแบ่งแยกดินแดน ซึ่งในต้นฉบับข่าวภาษาไทยไม่ได้กล่าวถึง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ข่าวภาษาไทย	พล.ท.ภราดร กล่าวว่ ในข้อตกลงนี้เป็นแค่หลักการว่า มาเลเซียจะเป็นผู้อำนวยการความสะดวกรุ้งการเจรจาของฝ่ายไทยกับผู้ที่ความคิดเห็นและอุดมการณ์แตกต่าง โดยไม่ได้ระบุว่าในกลุ่มใดบ้าง แต่เราเริ่มจาก BRN ก่อน เพราะเราก้เชื่อว่าเป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับเหตุที่เกิดขึ้นในภาคใต้ โดยจากนี้ทุก 2 สัปดาห์ มาเลเซียก็จะนำตัวแทนกลุ่มต่างๆ ระดับต่างๆ มาคุยกับผมและทีมงานเพื่อรับทราบความคิดและความต้องการ
ข่าวที่ตีพิมพ์	He said Malaysia would facilitate the talks, and would help invite <u>key members from the</u>

	<p><u>separatist movement to the negotiating table.</u> (Govt, BRN ink peace talks pact, 1 March 2013)</p>
--	--

ในชวานี้ พล.ท.ภราดรกล่าวถึง “ตัวแทนกลุ่มต่างๆ” ที่มีความคิดเห็นและอุดมการณ์ที่แตกต่าง แต่ในชวานี้ภาษาอังกฤษระบุว่า เป็น “ตัวแทนขบวนการแบ่งแยกดินแดน” แม้จะไม่ผิดจากข้อเท็จจริงเพราะปัญหาความขัดแย้งในภาคใต้เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์การต่อสู้เรื่องดินแดน²⁶ แต่การใส่ข้อมูลเพิ่มเติมลงไปว่าเป็น separatist movement อาจทำให้ความหมายผิดไปได้ เพราะ “กลุ่มต่างๆ” ที่ พล.ท.ภราดรกล่าวถึงอาจรวมถึงกลุ่มอื่นๆ ที่ไม่ได้เคลื่อนไหวเพื่อแบ่งแยกดินแดนก็เป็นได้

ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าลักษณะของชวานภาษาไทยมักจะเป็นการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายกว้างๆ ไม่เฉพาะเจาะจง ในขณะที่ชวานภาษาอังกฤษมักจะใช้คำที่กระชับและเจาะจงกว่า ทำให้ผู้แปลหรือบรรณาธิการตรวจแก้ต้นฉบับเลือกใช้คำที่มีความเจาะจงอย่างเช่น separatist movement ที่กล่าวถึงข้างต้น

อีกตัวอย่างหนึ่งเป็นการแปลคำว่า “เอกราช” ซึ่งอยู่ในคำให้สัมภาษณ์ของนายยาเสรี คานบุตรชายของแกนนำองค์การปลดปล่อยรัฐปัตตานีที่วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลในการยุติความรุนแรงในภาคใต้ โดยบอกว่าการเคลื่อนไหวเรียกร้องเอกราชหรือการปกครองรูปแบบพิเศษนั้นเป็นข้อเรียกร้องที่เกิดจากความต้องการให้รัฐไทยยอมรับภาษา วัฒนธรรมและสิทธิของคนท้องถิ่นในการกำหนดอนาคตตัวเอง

²⁶ รายงานเรื่อง “ปัญหาภาคใต้ของไทย การลุกฮือไม่ใช่สงครามศาสนา” ของ International Crisis Group (18 พฤษภาคม 2005) อธิบายถึงที่มาของความขัดแย้งและความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยว่า ครั้งหนึ่งดินแดนนี้เคยเป็นส่วนหนึ่งของรัฐปัตตานีที่เป็นอิสระและอยู่ภายใต้การปกครองของสุลต่านครอบคลุมพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส บางส่วนทางภาคตะวันตกของจังหวัดสงขลาในปัจจุบัน พ.ศ. 2445 สยามซึ่งต่อมากลายเป็นประเทศไทยได้ผนวกรัฐปัตตานีซึ่งมีสุลต่านเป็นผู้ปกครองเข้ากับไทยอย่างเป็นทางการ การดำเนินการนี้ได้รับการรับรองจากสนธิสัญญาอังกฤษและสยาม พ.ศ. 2452 ที่ปักปันเขตแดนระหว่างปัตตานีกับรัฐกลันตัน เปรัก เคดะห์และปะลิสซึ่งเป็นพื้นที่ของชาวมาเลย์ (อยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษในเวลานั้นและต่อมาเป็นของมาเลเซีย) ผลจากการปฏิรูปการเมืองหลายหนในไทยทำให้ผู้ปกครองของปัตตานีหลุดจากอำนาจและทำให้รัฐปัตตานีถูกแบ่งเป็นสามจังหวัด คือ ปัตตานี ยะลาและนราธิวาส ผู้ปกครองเดิมหลุดจากอำนาจแทนที่ด้วยเจ้าหน้าที่รัฐไทยที่ทำงานตอบสนองรัฐบาลในกรุงเทพฯโดยตรง นับแต่นั้นมา ความเป็นอิสระทางการเมืองของพื้นที่นี้ก็กลายเป็นอดีต ขณะที่คนท้องถิ่นมีสถานภาพเป็นชนกลุ่มน้อยเชื้อสายมาเลย์แทบจะกลายเป็นพลเมืองชั้นสอง จุดนี้เองที่กลายเป็นฉากให้กับเหตุการณ์ความรุนแรงในปัจจุบัน

ข่าวภาษาไทย	<p>ยาเสรี คาน [บุตรชายของแกนนำขบวนการพูโลและเจ้าหน้าที่องค์กร Muslim for Justice and Peace] มองว่า คนในพื้นที่คาดหวังว่า รัฐไทยต้องยอมรับภาษา วัฒนธรรม สิทธิในการกำหนดอนาคตตัวเอง ดังนั้นเรื่องเอกราช การปกครองรูปแบบพิเศษ เป็นเพียงกระบวนการโดยพื้นฐานเพื่อตอบสนองอารมณ์ความรู้สึกที่ว่านี้</p>
ข่าวที่ตีพิมพ์	<p>Locals expected the state to genuinely embrace the differences in culture, language and the rights of people in the far South to determine their own future.</p> <p>Talk of <u>self-rule</u> and a special administration were only a process, not the ultimate goal.</p> <p><i>(Peace talks fail to halt bomb attacks, 3 March 2013)</i></p>

ข่าวนี้ผู้แปลแปลคำว่า “เอกราช” ว่า “self-rule” แทนที่จะใช้คำว่า “sovereignty” ที่แปลว่าเอกราชและตรงกับคำที่ผู้พูดใช้มากกว่า ทั้งนี้ Oxford Advanced Learners’ Dictionary ให้ความหมายของคำว่า self-rule และ sovereignty ไว้ว่า

self-rule noun[U] the governing of a country or an area by its own people

sov·er·eign·ty noun [U] (formal)

1. sovereignty (over sth) complete power to govern a country:

2. the state of being a country with freedom to govern itself:

จากความหมายที่ยกมานี้ สรุปได้ว่า self-rule หมายถึงการมีอิสระในการปกครองหรือบริหารพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง แต่ไม่ได้แยกประเทศออกมาเป็นอิสระ แต่ sovereignty หมายถึงการแยกประเทศออกมาเป็นอิสระ

การที่ผู้แปลเลือกใช้คำว่า “การปกครองตนเอง” (self-rule) แทนคำว่า “เอกราช” (sovereignty) วิเคราะห์ได้ว่าเป็นความพยายามเชื่อมโยงคำพูดของแหล่งข่าวเข้ากับเรื่องการปกครองตนเอง หรืออีกนัยหนึ่งเป็นการหลีกเลี่ยงที่จะเอ่ยถึงการต่อสู้เพื่อเอกราชนั่นเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคำว่าเอกราชมีความหมายที่ฟังดู “เข้มข้ม” กว่า การปกครองตนเอง อีกทั้งในบริบทของการเจรจาสันติภาพ สังคมรับรู้ถึงข้อเรียกร้องของฝ่ายผู้ก่อความไม่สงบเรื่องการจัดตั้งเขตปกครองตนเองหรือเขตปกครองพิเศษมากกว่าการเรียกร้องความเป็นเอกราช ผู้แปลจึงเลือกใช้คำที่จะไม่ทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน

4.2.3 การวางโครงเรื่อง (Causal emplotment)

การวางโครงเรื่องหมายถึง การนำเหตุการณ์แต่ละอย่างมาร้อยเรียงกันโดยไม่ได้ยึดตามลำดับการเกิดก่อน-หลัง และไม่ได้แบ่งตามประเภทของข้อมูล แต่คำนึงถึงการให้นำหน้า การเน้น การอธิบายขยายความ การจัดลำดับประพจน์เพื่อให้เกิดความหมายตามที่ต้องการ

ผู้วิจัยวิเคราะห์การวางโครงเรื่องของข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยดูว่าข่าวให้ความสำคัญกับ “เสียง” ของใคร กล่าวอีกอย่างหนึ่งคือ ข่าวนั้นรายงานคำพูดของใครบ้าง จัดลำดับความสำคัญของคำพูดและประเด็นต่างๆ อย่างไร

จากตัวอย่างข่าวที่นำมาศึกษาทั้งหมด 30 ข่าวพบว่ามีการอ้างคำพูด ทั้งอ้างโดยตรง (direct quote) และโดยอ้อม (indirect quote) ของบุคคลทั้งหมด 48 คน แบ่งเป็นกลุ่มได้ดังนี้

กลุ่ม	จำนวน (คน)
1) เจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น เลขาธิการ สมช., ผู้บัญชาการกองทัพบก, ผู้ว่าราชการจังหวัด	13
2) นักการเมืองที่เป็นบุคคลในรัฐบาล เช่น นายกรัฐมนตรี, รัฐมนตรีกระทรวงที่เกี่ยวข้อง	8
3) นักวิชาการ, เอ็นจีโอ	8
4) ตำรวจในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	5
5) นักการเมืองฝ่ายค้าน	4
6) ต่างประเทศ เช่น นายกษ มาเลเซีย, รัฐมนตรีต่างประเทศอินโดนีเซีย	3
7) ประชาชนในพื้นที่	3
8) แหล่งข่าว (ไม่ระบุชื่อ)	3
9) สมาชิกกลุ่มบีอาร์เอ็น	1
รวม	48

บุคคลที่ถูกอ้างถึงบ่อยครั้งที่สุด 3 อันดับแรก โดยนับจากจำนวนข่าวที่รายงานคำพูดของบุคคลดังกล่าว จัดลำดับได้ดังนี้

อันดับ	ชื่อ/ตำแหน่ง ²⁷	จำนวนข่าวที่มีการอ้างถึง
1	พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.)	23
2	-พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก -อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ -พล.อ.อ.สุกำพล สุวรรณทัต รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม -พล.ต.อ.ประชา พรหมนอก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม	5
3	-ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี -พล.ท.สกล ชื่นตระกูล แม่ทัพภาค 4 -เฉลิม อยู่บำรุง รองนายกรัฐมนตรี	4

²⁷ ยศและตำแหน่งตามที่ปรากฏในข่าว ณ ขณะนั้น คือ พ.ศ.2556

-ถาวร เสนเนียม รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์	
---	--

เมื่อวิเคราะห์การเลือกประเด็นนำของข่าว (lead) พบว่าข่าวส่วนใหญ่ นำคำพูดของเจ้าหน้าที่ของรัฐมาเป็นประเด็นนำ รองลงมาคือ รายงานเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น

ประเด็นนำ	จำนวนข่าว
รายงานคำพูดของเจ้าหน้าที่รัฐ <u>ตัวอย่าง:</u> The government will begin peace talks with the Barisan Revolusi Nasional (BRN) separatists within two weeks, National Security Council (NSC) secretary-general Paradorn Pattanabutra says.	20
สรุปเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นล่าสุด <u>ตัวอย่าง:</u> A nine-year-old boy was killed and 14 people wounded by a bomb that was triggered in front of an ice-cream shop in downtown Pattani yesterday.	9
อื่นๆ (แถลงการณ์จากทางการมาเลเซียเรื่องข้อตกลงหยุดยิง) The government and the Barisan Revolusi Nasional (BRN) have agreed to a 40-day Ramadan ceasefire to show their desire to end the southern insurgency.	1
รวม	30

ทั้งนี้ ในจำนวน 20 ข่าวที่รายงานคำพูดของเจ้าหน้าที่รัฐเป็นประเด็นนำ ประกอบด้วย คำพูดของ พล.ท.ภราดร จำนวน 11 ข่าว, พล.อ.อ.สุกำพล 3 ข่าว, แหล่งข่าวด้านความมั่นคง 2 ข่าว, พล.ต.อ.ประชา, พล.อ.ประยุทธ์ และโฆษกกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) คนละ 1 ข่าว

เมื่อพิจารณาประเด็นที่นำเสนอในข่าว สามารถแบ่งได้ตามผู้พูดที่ปรากฏในข่าวดังนี้

ฝ่าย	ประเด็น
1) เจ้าหน้าที่ของรัฐ	- รายงานความคืบหน้าและอธิบายท่าทีของไทยในการเจรจากับกลุ่มบีอาร์เอ็น - ยืนยันว่าการเจรจาเป็นหนทางที่จะนำความสงบสุขคืนสู่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แม้จะไม่สามารถยุติเหตุรุนแรงได้ทันที แต่ก็ต้องเดินหน้าต่อไป - ชี้แจงข้อห่วงใยของฝ่ายต่างๆ เช่น ความกังวลว่าการเจรจาจะกระทบต่ออำนาจอธิปไตยไทย - ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้น ชี้แจงมาตรการรับมือ/การสอบสวน
2) บุคคลในรัฐบาล	- แสดงจุดยืนในการสนับสนุนการเจรจาระหว่าง สมช. และกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ - ตอบโต้พรรคฝ่ายค้านหรือผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการเจรจา - ชี้แจงข้อกล่าวหาและข้อกังวลของฝ่ายต่างๆ ต่อการเจรจา - ประณามการก่อเหตุรุนแรง โน้มน้าวให้ประชาชนสนับสนุนรัฐบาลในการแก้ปัญหา

3) นักวิชาการ, เอ็นจีโอ	-ความเห็นต่อการเจรจา ซึ่งมีทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย วิเคราะห์ท่าทีของแต่ละฝ่าย -ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลต่อการเจรจาและต่อการแก้ปัญหาความไม่สงบในภาคใต้ -สะท้อนปัญหาของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เป็นต้นเหตุของการก่อความไม่สงบ
4) ตำรวจในพื้นที่	-ให้ข้อมูล รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ความคืบหน้าในการสอบสวน ฯลฯ
5) นักการเมืองฝ่ายค้าน	-ตั้งคำถามต่อการเจรจาว่าเหมาะสมหรือไม่ มีเบื้องหลังใดๆ หรือไม่ -วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลในการแก้ปัญหาภาคใต้ บางครั้งให้ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล
6) ประชาชนในพื้นที่	-ความเห็นต่อการเจรจาสันติภาพ ซึ่งมีทั้งสนับสนุนและไม่เชื่อมั่นว่าจะแก้ปัญหาได้ -ให้สัมภาษณ์ในฐานะพยานผู้เห็นเหตุการณ์ความรุนแรง
7) สมาชิกขบวนการแบ่งแยกดินแดน	-ข้อเรียกร้องของกลุ่มในการเจรจา -วิจารณ์นโยบายของไทย

ตัวอย่าง: คำพูดของบุคคลในรัฐบาล

ข่าวภาษาไทย	ด้านนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี กล่าวถึงกรณีที่พรรคประชาธิปัตย์คัดค้านการลงนามร่วมกับกลุ่ม BRN โดยยืนยันว่าเป็นการแสดงเจตนาปรารถนาไม่ใช้การเจรจาและไม่มีผลผูกพัน ทั้งนี้มองว่าเป็นการเริ่มต้นพูดคุยกับกลุ่มต่างๆ หากดีขึ้นและนำไปสู่การทำงานแก้ปัญหาได้ก็จะนำเข้าสู่กระบวนการตามขั้นตอนของกฎหมาย ส่วนเหตุการณ์จรัญชานยนต์บอมบ์ที่จังหวัดนราธิวาสนั้นเป็นปัญหาในพื้นที่ไม่ใช่การตอบโต้ การพูดคุยไม่สามารถหยุดเหตุได้ทันที ทั้งนี้การลงนามข้อตกลงของสมช. นั้นยืนยันว่าไม่ใช่การรับรองสถานะของกลุ่มขบวนการ BRN ขณะเดียวกันสมช. จะให้ความมั่นใจได้มากน้อยขนาดไหนต้องถามสมช. เพราะรัฐบาลเป็นฝ่ายมอบนโยบาย ส่วนการพูดคุยกับทุกกลุ่มเป็นการทำงานของ สมช.
ข่าวที่ตีพิมพ์	Prime Minister Yingluck Shinawatra yesterday dismissed criticism that by signing the agreement the government was recognising insurgent groups. "It is a show of intent. It is not yet a negotiation and it has no legal binding," she said. Ms Yingluck said she could not say if the efforts will bear fruit. The NSC was responsible for implementing the peace talks process. (Govt denies pact stirred fresh unrest, 2 March 2013)

ตัวอย่าง: คำพูดของนักการเมืองฝ่ายค้าน

ข่าวภาษาไทย	พรรคประชาธิปัตย์ได้เคยเตือนรัฐบาล น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มาโดยตลอด ว่าการที่ไปป้อนข่าวผ่านสื่อออกไปว่ามีการเจรจาสันติภาพของ พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร เลขานุการสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ แทนที่จะหาวิธีอเนกกรอบเพื่อให้ได้ข้อยุติเบื้องต้นใดๆ ก่อน ซึ่งเป็นเรื่องอันตราย
-------------	--

	<p>“ต้องบอกว่าเลขา สมช.อ่อนหัดและโง่มาก ในสิ่งที่แสดงออกมา ถามว่าเมื่อถึงขั้นนี้แล้วรัฐบาลหรือหน่วยงานความมั่นคงของรัฐจะรับผิดชอบอย่างไร วันนี้รัฐบาลเสียค่าใช้จ่ายรู้ทั้งในเวทีการเจรจา และในเวทีสื่อที่ตัวแทนผู้ก่อการรู้จักใช้สื่อมาบีบบังคับฝ่ายความมั่นคงของไทยให้ต้องเดินตามเกมของเขา มีทางเดียวเท่านั้นคือ หากจะยังเดินหน้าในการเจรจาต่อคือต้องทบทวนวิธีการและยุทธศาสตร์ในการเจรจาว่าจะพูดคุยอย่างไร ที่เขากล้ารุกคืบขอให้ไอโอซีหรือมาเลเซียมาร่วมเป็นตัวกลางในการเจรจาเสมือนเป็นการถูกแทรกแซง ทั้งที่เป็นกิจการภายในของประเทศไทย ทั้งนี้ผมไม่ได้เสนอให้ยกเลิกเจรจาแต่ต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์แล้ว เพราะเขาบีบเราทุกด้าน”รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์กล่าว</p>
<p>ข่าวที่ตีพิมพ์</p>	<p>Democrat deputy leader Thaworn Senneam said Lt Gen Paradorn was wrong for publicising the peace talks. An initial agreement should have been reached first, he said. He said the insurgents are now trying to involve the international community to raise national sovereignty claims.</p> <p>“The NSC chief is a fool. The government is being pressured to dance to the [BRN]'s tune. If the government wants to proceed, it needs to review its strategy,” he said.</p> <p>“I am not suggesting we scrap the dialogue, but we need a new strategy.”</p> <p>(BRN YouTube clip threatens talks, 29 April 2013)</p>

ข้อมูลที่น่าเสนอข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ในการแปลข่าวเหตุการณ์ภาคใต้ ผู้แปลและกองบรรณาธิการจะให้ความสำคัญกับข้อมูล/ความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและบุคคลในรัฐบาลมากที่สุด ซึ่งนอกจากจะเป็นกลุ่มคนที่ปรากฏในข่าวมากที่สุดแล้ว ข้อมูล/ความเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐยังมักจะเป็นประเด็นนำของข่าวอีกด้วย

สิ่งที่น่าสังเกตก็คือ แม้ว่าการแปลข่าวจะให้ความสำคัญกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและบุคคลในรัฐบาล แต่ในข่าวหนึ่งๆ จะมี “เสียง” จากฝ่ายอื่นๆ ด้วย ซึ่งเป็นไปตามหลักการเขียนข่าวที่ว่า จะต้องนำเสนอความเห็น/ข้อมูลอย่างรอบด้าน แต่เนื้อหาของฝ่ายอื่นๆ ที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือฝ่ายรัฐบาลมักจะมีเนื้อหาสั้นกว่ามาก

ในการแปลข่าวความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการวางโครงเรื่องโดยเน้นที่ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น หากเป็นเรื่องการเจรจา เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องคือ พล.ท. ภราดร พัฒนถาบุตร เลขาธิการ สมช.ซึ่งจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ล่าสุดของการเจรจา ท่าทีของแต่ละฝ่าย โน้มน้าวให้ประชาชนเห็นด้วยและสนับสนุนการเจรจาว่าเป็นหนทางที่จะนำสันติสุขกลับคืนสู่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ย้ำว่าการเจรจาไม่อาจยุติความรุนแรงได้ในทันทีและแม้จะมีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้น การเจรจาก็จะเดินหน้าต่อไป

คำพูดของเจ้าหน้าที่รัฐมักจะเป็นไปในทางเดียวกับฝ่ายการเมืองที่เป็นบุคคลในรัฐบาล เช่น นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรีฝ่ายความมั่นคง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม แต่

ฝ่ายการเมืองจะมีบทบาทมากกว่าในการตอบโต้นักการเมืองฝ่ายค้านที่วิจารณ์การแก้ปัญหาภาคใต้ของรัฐบาลและมองว่ากระบวนการเจรจาอาจทำให้ประเทศไทยเสียประโยชน์

อย่างไรก็ตาม การวางโครงเรื่องในลักษณะที่ให้ฝ่ายผู้ถูกวิจารณ์หรือถูกกล่าวหาได้ชี้แจงรวมทั้งการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงเป็นผู้อธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นชนบทการนำเสนอข่าวโดยทั่วไปในวงการสื่อมวลชนไทย ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในการเขียนหรือแปลข่าวภาคใต้เท่านั้น

4.2.4 การเลือกสรรข้อมูล (Selective appropriation)

การคัดเลือกเหตุการณ์และข้อมูลเป็นขั้นตอนหนึ่งของการประกอบสร้างเรื่องเล่า ข้อมูลและเหตุการณ์บางอย่างอาจถูกตัดทิ้งไปในขณะที่ข้อมูลบางอย่างถูกนำเสนอและทำให้เด่น ในการแปลข่าวก็มีการตัดเนื้อหาบางอย่างออกไปเช่นกัน สาเหตุหลักของการตัดข้อมูลออกไปหรือใช้กลวิธีการแปลแบบเรียบเรียงเพื่อให้ข้อความสั้นกระชับลงเป็นข้อจำกัดด้านเนื้อที่และเวลา

จากการวิเคราะห์ตัวอย่างข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้ง 30 ข่าว พบว่าข้อมูลที่ถูกตัดทิ้งไปในกระบวนการแปลเป็นข้อมูลที่ไม่มีความเกี่ยวข้องหรือไม่มีความเกี่ยวข้องอย่างชัดเจนกับเรื่องเล่าหลัก 3 เรื่องตามที่กล่าวไว้ในหัวข้อ 4.1 คือ เรื่องเล่าว่าด้วยการต่อสู้ระหว่างรัฐไทยและผู้ก่อความไม่สงบ (ขบวนการแบ่งแยกดินแดน), การเจรจาสันติภาพคือหนทางดับไฟใต้ และความรุนแรงรายวันในจังหวัดชายแดนภาคใต้กับชะตากรรมของเหยื่อผู้บริสุทธิ์

ดังที่ได้กล่าวไปในหัวข้อก่อนหน้านี้ว่า ข่าวที่นำมาเป็นกรณีศึกษาทั้งหมด 30 ข่าว มีการอ้างคำพูด ทั้งอ้างโดยตรง (direct quote) และโดยอ้อม (indirect quote) ของบุคคลทั้งหมด 48 คน แต่ต้นฉบับข่าวภาษาไทยมีบุคคลที่อยู่ในข่าวถึง 75 คน²⁸ นั่นหมายถึงว่ามีบุคคลที่ถูก “ตัดออก” ไปในกระบวนการแปลและเรียบเรียงข่าวถึง 27 คน ผู้ที่ถูกตัดออกไปมีทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นำศาสนา นักวิชาการ ข้าราชการในพื้นที่ เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน ตัวอย่างเนื้อหาข่าวในต้นฉบับภาษาไทยที่ถูกตัดทิ้งมีเช่น

ผู้พูด	ข้อความ
ตัวอย่าง 1 อัสหมัดสมบูนอร์ บัวหลวง นักวิชาการปัตตานี *ไม่ปรากฏในข่าว Govt.	นายอัสหมัดสมบูนอร์กล่าวว่า การลงนามของสองฝ่ายในวันนี้ นับเป็นสัญญาณที่ดีให้กับพื้นที่ ในการที่จะนำสู่แนวทางสันติสุข ซึ่งไม่จำเป็นที่จะต้องรับรู้ว่ามีตัวแทนที่ร่วมลงนามกับตัวแทนของรัฐบาลไทยนั้นเขาจะเป็นใคร มีความสำคัญแค่ไหน แต่การที่ได้มีการลงนามวันนี้ ถือได้ว่ามันได้ขั้นที่หนึ่งได้ดำเนินแล้ว สิ่งสำคัญอยู่ที่รัฐบาลว่าจะมีความจริงจังและจริงใจกับแนวทางของการเจรจามาก

²⁸ นับเฉพาะบุคคลที่ผู้สื่อข่าวอ้างคำพูดในข่าว

<p><i>BRN ink peace talks pact</i> (1 March 2013)</p>	<p>น้อยแค่นั้น และการดำเนินการของรัฐบาลในครั้งนี้ถือได้ว่าเป็นการดำเนินการลักษณะก้าวกระโดด ที่ไม่ต้องผ่านขั้นตอนที่อาจต้องมีตามระเบียบและขั้นตอนที่ยาว แต่เพื่อสร้างความสงบสุขในพื้นที่ที่มีมาอย่างยาวนานต้องถือว่าเป็นเรื่องด่วนและจำเป็นที่จะต้องทำเมื่อมีโอกาส ซึ่งรัฐบาลเองก็ไม่จำเป็นต้องถามกองทัพก่อนทุกเรื่อง เพราะกองทัพเป็นส่วนหนึ่งของกลไกของรัฐที่มีหน้าที่ปฏิบัติตามนโยบายรัฐบาลอยู่แล้ว</p>
<p><u>ตัวอย่าง 2</u> อาคิส พิทักษ์คุมพล จุฬาราชมนตรี *ไม่ปรากฏในข่าว <i>Peace talks fail to halt bomb attacks</i> (3 March 2013)</p>	<p>นายอาคิสกล่าวว่า การประชุมในวันนี้เพื่อนำข้อมูลจากการเจรจากับทางการประเทศซาอุดีอาระเบียมาชี้แจงแก่ผู้ประกอบกิจการฮัจญ์ และผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบและไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องของแต่ละฝ่าย อันจะนำไปสู่การทำงานร่วมกันส่งผลให้ผู้ไปประกอบพิธีฮัจญ์ชาวไทยได้รับการเตรียมความพร้อมได้รับความสะดวกในการเดินทาง มีที่พักอาศัยที่ดี สามารถประกอบศาสนากิจอย่างถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ และเดินทางกลับบ้านโดยสวัสดิภาพ</p>
<p><u>ตัวอย่าง 3</u> บุญสม ทองศรีพราย ประธานสมาพันธ์ ครู 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ *ไม่ปรากฏในข่าว <i>Fierce battle leaves six dead in South</i> (6 October 2013)</p>	<p>นายบุญสมได้นำเสนอต่อรองนายกรัฐมนตรี วังวนให้รัฐบาลเห็นใจและให้การช่วยเหลือเยียวยาจิตใจครูใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างจริงจัง เนื่องจากสภาพจิตใจของครูในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในขณะนี้ค่อนข้างย่ำแย่จากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ซึ่งผู้ก่อความไม่สงบมักจะสร้างสถานการณ์ความรุนแรงกับครู และนักเรียน ในพื้นที่บ่อยครั้ง ทำให้คณะครูเสียชีวิต โดยเฉพาะในการเจรจาต้องการให้เหตุความไม่สงบลดน้อยลงเหมือนในช่วงเทศกาลฮารีรายอ ไม่ใช่เจรจาไปมีเหตุร้ายขึ้นรายวันอย่างต่อเนื่องเช่นนี้</p>

เนื้อหาที่ถูกคัดทิ้งไปในกระบวนการแปล ส่วนมากเป็นเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นนำของข่าวนั้นๆ ซึ่งส่วนมากเป็นข่าวเกี่ยวกับการเจรจาสันติภาพ เช่น คำให้สัมภาษณ์ของนายอาคิส พิทักษ์คุมพล จุฬาราชมนตรีเกี่ยวกับการเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ และข้อเรียกร้องของประธานสมาพันธ์ครู 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับการเยียวยาจิตใจครูในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ (ตัวอย่าง 2 และ 3)

อย่างไรก็ตาม เนื้อหาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นนำของข่าวก็อาจถูกคัดทิ้งได้ เช่นในตัวอย่าง 1 ความเห็นของนักวิชาการปัตตานีต่อการเจรจาสันติภาพเป็นเนื้อหาที่ถูกตัดทิ้งไป ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะข่าวนี้เป็นข่าวการลงนามข้อตกลงเพื่อเริ่มกระบวนการเจรจาสันติภาพ ซึ่งเป็นเหตุการณ์สำคัญ ทำให้มีความเห็นจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้แปลจึงจำเป็นต้องเลือกนำเสนอความเห็นที่คิดว่ามีน้ำหนักต่อการลงนามข้อตกลงมากที่สุด ซึ่งในข่าว “*Govt, BRN ink peace talks pact*” มีการนำเสนอคำพูดของบุคคลทั้งหมด 8 คน เช่น พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร เลขาธิการ สมช., ฮัสซัน ตอยิบ ผู้แทนเจรจาฝ่ายบีอาร์เอ็น, ราจิบ ราซัค นายกรัฐมนตรีมาเลเซีย,

ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี, พล.ท.อุดมชัย ธรรมสาโรรัชต์ แม่ทัพภาคที่ 4 และถาวร เสนเนียม รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ เป็นต้น

จากการศึกษาตัวอย่างข้างต้นทั้ง 30 ตัวอย่างว่า ข้อมูลที่อยู่ในข่าวส่วนมากจะเป็นเสียงของเจ้าหน้าที่รัฐ ดังนั้นเรื่องเล่าที่นำเสนอผ่านข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบฯ จึงเป็นเรื่องเล่าจากฝ่ายรัฐมากกว่าเรื่องเล่าส่วนบุคคลของประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งทั้งการวางโครงเรื่องและการแปลข่าวทำให้เห็นได้ว่า การนำเสนอข่าวและการแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีเนื้อหาแบบ “บนลงล่าง” (top down) คือให้ความสำคัญกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ มากกว่าแบบ “ล่างขึ้นบน” (bottom up) ที่เน้นการนำเสนอเสียงจากประชาชนในพื้นที่

แต่ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าตัวอย่างข่าวที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาเป็นข่าวที่เกี่ยวกับการพูดคุยสันติภาพระหว่างรัฐไทยและบีอาร์เอ็น ซึ่งเป็นเรื่องในระดับนโยบายเนื้อหาของข่าวจึงเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่รัฐมากกว่า

นอกจากการตัดข้อมูลออกไปแล้ว ในการแปลข่าวยังมีการเติมข้อมูลเข้ามาด้วย เช่น

The deal is the first formal engagement between the government and a rebel group accused of inciting armed insurgency in the far South. The nine-year southern unrest has claimed more than 5,500 lives. (Govt, BRN ink peace talks pact , 1 March 2013)

The Wadah group comprises influential Muslim politicians from several political parties. It once dominated seats in Yala, Pattani and Narathiwat. Nine members of the group, including Mr Najmuddin, have been appointed as Mr Chalerm's advisers on the deep South.

(NSC presses on with South talks , 9 April 2013)

ตัวอย่างข้างต้น เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับความขัดแย้ง และข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบุคคลในข่าว ข้อมูลที่ใส่เพิ่มเข้ามานี้ ส่วนใหญ่จะไม่มีอยู่ในต้นฉบับข่าวภาษาไทย แต่เป็นการเติมเข้าไปในกระบวนการแปลหรือที่ในภาษาการเขียนข่าวเรียกว่าการให้ background ซึ่งนับว่าเป็นการเลือกสรรข้อมูลอย่างหนึ่ง

4.3 กลวิธีการกำหนดกรอบเรื่องเล่าในการแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ดังที่ได้อธิบายไว้ในบทที่ 2 แล้วว่า กลวิธีในการกำหนดกรอบมีอยู่ 4 แบบหลักๆ คือ การกำหนดกรอบโดยใช้เงื่อนไขเวลาและสถานที่, การกำหนดกรอบโดยการเลือกสรรข้อมูล, การกำหนดกรอบโดยใช้ถ้อยคำตีตราและการ กำหนดกรอบโดยการเปลี่ยนตำแหน่งผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์

จากตัวอย่างข่าวที่นำมาศึกษาพบว่า การแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการใช้กลวิธีการกำหนดกรอบเรื่องเล่า ดังนี้

4.3.1 การกำหนดกรอบโดยใช้เงื่อนไขเวลาและสถานที่ (Temporal and spatial framing)

ข่าวที่นำมาศึกษาเป็นข่าวที่เกี่ยวกับการเจรจาสันติภาพระหว่างรัฐไทยและกลุ่มบีอาร์เอ็น ในการแปลข่าวจึงใช้เงื่อนไขเวลาเข้ามาเชื่อมโยงเหตุการณ์รุนแรงรายวันให้อยู่ในกรอบของประเด็นการเจรจา เช่น “เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเพียง 1 สัปดาห์ก่อนที่สมช.จะพบกับตัวแทนบีอาร์เอ็น” หรือ “...เกิดขึ้นหลังจากที่ทั้งสองฝ่ายมีข้อตกลงหยุดยิง” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

The blasts came a day after National Security Council (NSC) secretary-general Paradorn Pattanatabut signed a peace talks agreement with Hassan Taib, identified as the “chief of the BRN liaison office in Malaysia” in Kuala Lumpur. (*Govt denies pact stirred fresh unrest*, 2 March 2013)

The attack follows further violence on Friday in the far South after National Security Council secretary-general Paradorn Pattanatabut signed an agreement with Hassan Taib, identified as the chief of the Barisan Revolusi Nasional (BRN) liaison office in Malaysia, in Kuala Lumpur on Thursday. (*Peace talks fail to halt bomb attacks*, 3 March 2013)

The explosion took place only a week before Thursday's talks between Thai security authorities, led by National Security Council (NSC) secretary-general Paradorn Patanatabut, and representatives of the insurgent Barisan Revolusi Nasional (BRN) movement in Malaysia. (*Boy killed in ice-cream shop bomb blast*, 22 March 2013)

The bomb attacks came after Malaysia, the facilitator in the peace talks between Thai authorities and the BRN insurgent group, released a statement on Friday announcing a 40-day ceasefire covering Ramadan, which started last Wednesday. (*South hit by two bomb blasts*, 18 July 2013)

การกำหนดกรอบโดยใช้เงื่อนไขเวลาเช่นนี้เกิดขึ้นในกระบวนการแปลและเรียบเรียง เนื่องจากในต้นฉบับภาษาไทยไม่มีพบการเชื่อมโยงดังกล่าว

แม้ว่าการเชื่อมโยงนี้จะไม่ได้เป็นการตัดสินว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องหรือเป็นผลกับการเจรจา แต่การนำมาเชื่อมโยงกันก็เป็นการกำหนดกรอบความคิดของผู้อ่านไปโดยปริยายว่า เหตุการณ์ทั้งสองอย่างนี้สัมพันธ์กัน

4.3.2 การกำหนดกรอบโดยการเลือกสรรข้อมูล (Selective appropriation of textual material)

การเลือกสรรข้อมูลในกระบวนการแปลข่าว มีทั้งการไม่นำเสนอเลยหรือแปลแบบเรียบเรียงเพื่อให้ข้อความสั้นกระชับลงโดยตัดเพียงบางประโยคทิ้งไป นอกจากนี้ยังมีการเติมข้อมูลประกอบบางอย่างหรือให้ background เพิ่มเติม ซึ่งผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างไว้แล้วในหัวข้อ 4.2.4

ในที่นี้จะยกตัวอย่างเพิ่มเติมเพื่อแสดงถึงการเลือกสรรข้อมูลที่มีผลต่อการกำหนดกรอบข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

-การเลือกสรรข้อมูลโดยการเติมเนื้อหาบางอย่างเพื่อให้ผู้นำนักแก่ผู้พูดให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ผู้อ่าน และกำหนดกรอบการตีความเนื้อหา เช่น

Deputy Prime Minister Pracha Promnok confirmed the Barisan Revolusi Nasional (BRN) has postponed further peace talks with the government until Thailand “responds positively to its demands”. Pol Gen Pracha, who is in charge of national security, yesterday said he had been told by Malaysia, which has acted as a facilitator in the peace negotiations, that the BRN separatist group wanted to postpone the next round of peace talks until Thailand establishes a clear position on the group's demands. (*BRN halts talks 'until govt meets demands'* , 9 August 2013)

“A formal agreement should have been weighed more carefully to not undermine the bargaining chips and dignity of the Thai state,” Mr Panitan [Wattanayagorn], who was former secretary-general for political affairs under the Abhisit government, said. (*Govt, BRN ink peace talks pact*, 1 March 2013)

ส่วนที่ขีดเส้นใต้คือเนื้อหาที่เพิ่มเติมเข้ามาในกระบวนการแปล การเติมข้อมูลเหล่านี้ช่วยกำหนดกรอบการรับรู้ของผู้อ่าน เช่น การเติมข้อมูลว่า พล.ต.อ.ประชา พรหมนอก เป็นผู้ที่ดูแลนโยบายด้านความมั่นคง ทำให้เห็นว่าเป็นความเห็นของผู้ที่รับผิดชอบโดยตรงจึงมีน้ำหนักมากขึ้น หรือการให้ข้อมูลว่า ดร.ปณิธาน วัฒนายากรเคยเป็นเลขาธิการนายกรัฐมนตรีด้านการต่างประเทศในสมัยรัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ย่อมทำให้ผู้อ่านตระหนักว่าเป็นความเห็นของผู้ที่อยู่ฝ่ายตรงข้ามรัฐบาล

นอกจากนี้ยังพบว่าในกระบวนการแปล มีการเพิ่มเติมข้อมูลเพื่อกำหนดกรอบการเชื่อมโยงกับเรื่องเล่าเกี่ยวกับศาสนาอิสลามและการต่อสู้เพื่อแบ่งแยกดินแดน ดังนี้

The army has come under pressure to ensure justice for a female tadika teacher who was recently detained in connection with a bomb blast in Pattani's Khok Pho district on Jan 22 this year. [...]

Tadika teachers teach Islamic principles to children between the ages of five and 12 before they enrol in more formal religious schools like ponohs. (NSC approaches Jakarta to assist with South talks, 25 April 2013)

The video clip concludes with a promise to end the “colonial rule and oppression of Patani Malay” and to bring peace and justice. “Patani” is the separatists' word for the region covering Thailand's four southernmost provinces. (BRN YouTube clip threatens talks, 29 April 2013)

-การเลือกสรรข้อมูลโดยการตัดข้อความบางประโยคหรือรายละเอียดเฉพาะบางส่วน เพื่อให้เนื้อหาสั้นกระชับโดยเลือกเฉพาะประเด็นที่ต้องการ เช่น

ตัวอย่างที่ 1

<p>ข่าวภาษาไทย</p>	<p>ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง รองนายกรัฐมนตรี กล่าวว่าการลงนามแสดงเจตนากรณีพูดคุยเพื่อสันติภาพถือเป็นแนวทางที่ดีที่จะนำมาใช้แก้ไขปัญหา ซึ่งถ้าไม่ได้ผลก็สามารถเปลี่ยนแนวทางได้ และยืนยันว่าการลงนามไม่ใช่การยกระดับกลุ่ม BRN แต่เป็นการเอามาเป็นพหุภาคส่วนอุดมการณ์แบ่งแยกดินแดนของกลุ่ม BRN นั้นมีการเปลี่ยนแปลงเพราะการแบ่งแยกดินแดนไม่สามารถทำได้และข้อเสนอให้เป็นเขตปกครองพิเศษก็ไม่สามารถทำได้ ทั้งนี้จะมีการเจรจากับกลุ่ม BRN เมื่อใดต้องเป็นหน้าที่ของ สมช. ที่จะดำเนินการและย้าว่ารัฐบาลยินดีพูดคุยกับทุกกลุ่มแต่ต้องไม่มีเงื่อนไขและอยู่ภายใต้หลักกฎหมาย อย่างไรก็ตามการดูแลรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ภาคใต้ยังคงเป็นไปตามปกติ</p> <p>อย่างไรก็ตามยืนยันไม่มีการลดบทบาทของตนเองลงในการแก้ไขปัญหาภาคใต้ถึงแม้ไม่ได้เดินทางไปประเทศมาเลเซียเวลานี้ ส่วนการที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี เข้ามาช่วยประสานงานจนทำให้เกิดการพูดคุยขึ้นถือว่าเป็นเรื่องที่ดี เพราะพ.ต.ท.ทักษิณมีความรักประเทศ อยากให้มีความสงบ จึงให้การช่วยเหลือ</p> <p>ร.ต.อ.เฉลิม กล่าวต่อว่า ส่วนตัวมีแผนในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ร่วมกับพล.ท.อุดมชัย ธรรมสาโรรัชต์ แม่ทัพภาคที่ 4 และได้เรียกนายธาริต เพ็งดิษฐ์ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษมาหารือถึงแนวทางความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ภาคใต้ พบ.รักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มาตรา 21 แล้ว ซึ่งหากประสบความสำเร็จก็จะทำให้สถานการณ์ดีขึ้น</p>
<p>ข่าวที่ตีพิมพ์</p>	<p>Deputy Prime Minister Chalerm Yubamrung echoed Ms Yingluck's stand that the agreement did not change the insurgents' status.</p> <p>He insisted that an autonomous state or a special administrative zone was never part of the government plan. The peace talks agreement has been welcomed by various groups. (Govt denies pact stirred fresh unrest, 2 March 2013)</p>

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า เนื้อหาส่วนใหญ่ที่ร.ต.อ.เฉลิมพูดถูกตัดทิ้งออกไป เก็บไว้เฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับสถานการณ์ของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบและเนื้อหาของการเจรจา (ส่วนที่ขีดเส้นใต้) ซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญและสอดคล้องกับประเด็นนำของข่าว เนื้อหาที่ถูกตัดออกไปเป็นส่วนที่ ร.ต.อ.เฉลิมพูดถึงบทบาทของตนเองในการแก้ปัญหาภาคใต้และชื่นชมพ.ต.ท.ทักษิณซึ่งเขาระบุว่ามีส่วนช่วยผลักดันให้เกิดการเจรจา

ตัวอย่างที่ 2

<p>ข่าวภาษาไทย</p>	<p>[นายถาวร เสนเนียม รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ กล่าวว่า] พรรคประชาธิปัตย์ได้เคยเตือนรัฐบาล น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มาโดยตลอด ว่าการที่ไปปั่นข่าวผ่านสื่อออกไปว่ามีการเจรจาสันติภาพของ พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร เลขาธิการ สมช.ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ แทนที่จะหาวิธีนอกกรอบเพื่อให้ได้ข้อยุติเบื้องต้นใดๆ ก่อนซึ่งเป็นเรื่องอันตราย แต่รัฐบาลกลับไปตีปับผ่านสื่อเพื่อยกระดับให้ความสำคัญกับคนที่อ้างว่าเป็นตัวแทนกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ เราเตือนแล้วว่าจะมีการฉวยจังหวะและยกระดับเรื่องนี้เป็นเรื่องสูงเทินานาชาติ และมีการเอาองค์ระหว่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้อง กลายเป็นว่าปัญหาภายในกิจการของไทย ต้องไปให้คนนอกมาเกี่ยวข้องกระทบถึงอำนาจอธิปไตยและความมั่นคงในหลายเรื่องที่จะตามมา ซึ่งวันนี้ก็เป็นจริงอย่างที่ตนเคยเตือนรัฐบาล ปัญหานี้ถูกยกระดับผ่านการคิดรวมให้เป็นเงื่อนไขของกลุ่มโจร โดยรัฐบาลที่มีอำนาจรัฐถูกต้องในเมื่อเปิดการเจรจากับกลุ่มโจร แทนที่รัฐบาลจะตั้งเงื่อนไขให้โจรปฏิบัติ ในระหว่างเจรจาที่ควรขอให้งดเว้น หรือลดการใช้ความรุนแรงลง แต่กลับกลายเป็นว่าคุยไปฆ่าไป หน้าซ้ำกลุ่มตัวแทนโจรได้ยื่นเงื่อนไขบีบบังคับหน่วยงานด้านความมั่นคงของรัฐอีก</p> <p><u>“ต้องบอกว่าเลขา สมช. อ่อนหัดและโง่มาก ในสิ่งที่แสดงออกมา ถามว่าเมื่อถึงขั้นนี้แล้วรัฐบาลหรือหน่วยงานความมั่นคงของรัฐจะรับผิดชอบอย่างไร วันนี้รัฐบาลเสียค่าโง่ เสียรู้ทั้งในเวทีการเจรจาและในเวทีสื่อที่ตัวแทนผู้ก่อการรู้จักใช้สื่อมาบีบบังคับฝ่ายความมั่นคงของรัฐไทยให้ต้องเดินตามเกมของเขา มีทางเดียวเท่านั้นคือ หากจะยังเดินหน้าในการเจรจาต่อคือต้องทบทวนวิธีการและยุทธศาสตร์ในการเจรจาว่าจะพูดคุยอย่างไร ที่เขากล้ารุกคืบขอให้ไอโอซีหรือมาเลเซียมาร่วมเป็นตัวกลางในการเจรจาเสมือนเป็นการถูกแทรกแซง ทั้งที่เป็นกิจการภายในของรัฐไทย ทั้งนี้ผมไม่ได้เสนอให้ยกเลิกเจรจาแต่ต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์แล้ว เพราะเขาบีบเราทุกด้าน”</u> รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์กล่าว</p>
<p>ข่าวที่ตีพิมพ์</p>	<p>Democrat deputy leader Thaworn Senneam said Lt Gen Paradorn was wrong for publicising the peace talks. An initial agreement should have been reached first, he said.</p> <p>He said <u>the insurgents</u> are now trying to involve the international community to raise national sovereignty claims.</p> <p>“The NSC chief is a fool. The government is being pressured to dance to the [BRN]’s</p>

	<p>tune. If the government wants to proceed, it needs to review its strategy,” he said. “I am not suggesting we scrap the dialogue, but we need a new strategy.”</p> <p>(BRN YouTube clip threatens talks, 29 April 2013)</p>
--	---

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ แสดงให้เห็นว่าผู้แปลใช้เทคนิคการแปลแบบเรียบเรียงในการสรุปความใจความให้สั้น ดึงเฉพาะประเด็นสำคัญและตัดเนื้อหาที่วกวน ซ้ำหรือเป็นเพียงการขยายความในสิ่งที่พูดออกไป ทำให้แม้ว่าจะตัดข้อความบางส่วนออกไปก็ยังคงได้ใจความที่ครบถ้วน โดยเห็นได้ชัดว่ามีการตัดเนื้อหาส่วนที่เป็นเรื่องของการโจมตีกันทางการเมืองออกไป

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งในการเนื้อหาส่วนนี้ คือ การหลีกเลี่ยงไม่แปลคำว่า “โจร” “กลุ่มโจร” และ “โจรใต้” ตามต้นฉบับซึ่งเป็นคำเรียกที่ไม่เป็นทางการและอาจสร้างความโกรธแค้นขึ้นได้ ผู้แปลเลือกใช้คำว่า *insurgents* ที่หมายถึงบุคคลหรือกลุ่มติดอาวุธที่ลุกขึ้นมาต่อสู้กับรัฐบาล ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงเพิ่มเติมในหัวข้อต่อไปว่าด้วยการกำหนดกรอบโดยใช้ถ้อยคำตีตรา

4.3.3 การกำหนดกรอบโดยใช้ถ้อยคำตีตรา (Framing by labelling)

การใช้ถ้อยคำตีตรา หมายถึง การใช้คำศัพท์ (lexical item) ชื่อเรียก (term) หรือ วลี (phrase) เพื่อเรียกบุคคล สถานที่ กลุ่มคน เหตุการณ์ ซึ่งทำให้ความหมายของสิ่งนั้นๆ แตกต่างออกไป ในการแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่าการกำหนดกรอบเรื่องเล่าโดยใช้ถ้อยคำตีตรา ดังนี้

1) คำที่ใช้เรียกผู้ก่อเหตุความไม่สงบ

จากการศึกษาต้นฉบับข่าวภาษาไทยและข่าวที่แปลเป็นภาษาอังกฤษ พบถ้อยคำที่สื่อความหมายถึงผู้ก่อความไม่สงบหรือแนวร่วมผู้ก่อเหตุหลายคำ ได้แก่

ข่าวภาษาไทย	<p>กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ, ผู้ก่อความไม่สงบ, กลุ่มก่อเหตุความไม่สงบ, กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง, ผู้ก่อเหตุ, ผู้ก่อความรุนแรง, ขบวนการ, กลุ่มขบวนการ, ฝ่ายขบวนการ, ขบวนการแบ่งแยกดินแดน, ขบวนการก่อความไม่สงบในภาคใต้, ขบวนการต่อสู้, ฝ่ายขบวนการ, ขบวนการก่อเหตุในพื้นที่, ขบวนการ ผกร. (ผู้ก่อการร้าย) ใน จชต. (จังหวัดชายแดนภาคใต้), คนร้าย, โจรใต้, โจร, กลุ่มโจร, กลุ่มผู้ไม่หวังดี, กลุ่มต่อสู้, กลุ่มคนเหล่านี้, คู่ขัดแย้ง คือ ประเทศไทยกับ BRN, แนวร่วม, กลุ่มแนวร่วม</p>
ข่าวภาษาอังกฤษ	<p>Separatist, BRN separatists, separatist movement, separatist militant, separatist insurgent, splinter separatist group, separatism, insurgency movement, insurgency movement, insurgent movement, insurgent members, hard-core insurgent group, southern insurgents, local insurgents, assailant 6,</p>

	militant, militant movement, Muslim militant, militant fighter, people responsible for violence, rebels, southern rebels, attackers,
--	--

จากที่ถ้อยคำที่ยกมา เห็นได้ว่าการนำเสนอข่าวมีการใช้คำเรียกผู้ก่อเหตุความไม่สงบ อยู่หลายคำ แต่ละคำมี “ระดับ” ที่ต่างกัน ตั้งแต่เป็นผู้ก่อเหตุหรือผู้ร้าย ไปจนถึงขบวนการแบ่งแยกดินแดน เป็นกบฏ โจร หรือแม้แต่ผู้ก่อการร้าย ซึ่งเป็นถ้อยคำที่ตราที่พบทั้งในต้นฉบับภาษาไทย และข่าวที่แปลเป็นภาษาอังกฤษ การเลือกใช้คำเรียกเช่นนี้เป็นการกำหนดกรอบเรื่องเล่าของข่าว เหตุการณ์ภาคใต้เป็นการต่อสู้ระหว่างฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐกับผู้ร้ายที่นิยมความรุนแรง เนื่องจากถ้อยคำที่ใช้เรียกผู้ก่อเหตุ เช่น Muslim militant, militant fighter, separatist หรือ attacker เป็นคำที่ผูกโยงกับความรุนแรงและการก่อการร้าย

การขบเน้นความเชื่อมโยงกันระหว่างความรุนแรงในภาคใต้กับศาสนาอิสลาม/ชาวมุสลิม และการใช้ถ้อยคำที่ตราในการเรียกผู้ก่อเหตุว่าเป็นนักบวชมุสลิม/ขบวนการแบ่งแยกดินแดน ทำให้วิเคราะห์ได้ว่าข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีแนวโน้มที่จะนำเสนอหรือสนับสนุนเรื่องเล่าว่าด้วยชาวมุสลิมกับการก่อการร้าย ซึ่งเป็นเรื่องเล่าที่แพร่หลายอย่างมากหลังเหตุการณ์ 9/11 ที่ผู้ก่อการร้ายโจมตีสหรัฐอเมริกา โดยมีสื่อมวลชนอเมริกันเป็นเครื่องมือหลักในการเผยแพร่และตอกย้ำเรื่องเล่านี้

แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ถ้อยคำที่ตราบางคำที่ปรากฏในข่าวภาษาไทยไม่ได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ เช่น คำว่า “โจรใต้” และ “ขบวนการ ผก. ใน จชต.” (ขบวนการผู้ก่อการร้ายในจังหวัดชายแดนภาคใต้) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในกระบวนการแปลมีความพยายามในการหลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำที่ตราด้วยเช่นกัน หากถ้อยคำนั้นสื่อความหมายทางลบอย่างเด่นชัด

การไม่แปลคำว่า “โจรใต้” และ “ผู้ก่อการร้าย” ในข่าวเหตุการณ์ภาคใต้ ส่วนหนึ่งน่าจะมีที่มาจากกรณีที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ขณะที่เป็นนายกรัฐมนตรีให้สัมภาษณ์ว่าเหตุการณ์รุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นฝีมือของ “โจรกระจอก” และขบวนการค้ายาเสพติด ซึ่งหลังจากที่ พ.ต.ท.ทักษิณให้สัมภาษณ์ไม่นานได้เกิดเหตุปล้นปืนที่ค่ายทหารจ.นราธิวาสวันที่ 4 มกราคม 2547 ซึ่งต่อมา พ.ต.ท.ทักษิณได้ให้สัมภาษณ์อีกครั้งและยอมรับว่าผู้ก่อเหตุไม่ใช่โจรธรรมดา แต่เป็นผู้ที่ได้รับการฝึกมาเป็นอย่างดี กรณีนี้ทำให้สื่อมวลชนรวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐมีความระมัดระวังในการใช้คำเรียกผู้ก่อเหตุในจังหวัดชายแดนภาคใต้มากยิ่งขึ้น เห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของบุคคลในรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่รัฐ ที่มักจะเรียกผู้ก่อเหตุด้วยคำกว้างๆ เช่น “ฝ่ายขบวนการ” “กลุ่มแนวร่วม” “กลุ่มผู้ไม่หวังดี” หรือไม่ก็จะระบุชื่อกลุ่มไปเลย เช่น “บีอาร์เอ็น” เป็นต้น

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างการแปลเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำที่ตราที่อาจสร้างความขัดแย้ง คือการไม่แปลคำว่า “โจร” และ “โจรใต้”

ข่าวภาษาไทย	(นายถาวร เสนเนียม รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ กล่าวว่า) เราเตือนแล้วว่าถ้าจะมีการฉวยจังหวะและยกระดับเรื่องนี้เป็นเรื่องสู่เวทีนานาชาติ และมีการเอาองค์ระหว่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้อง (...) ซึ่งวันนี้ก็เป็นจริงอย่างที่ตนเคยเตือนรัฐบาล ปัญหานี้ถูกยกระดับผ่านการคิดร่วมให้เป็นเงื่อนไขของกลุ่มโจร โดยรัฐบาลที่มีอำนาจรัฐถูกต้องในมือเปิดการเจรจากับกลุ่มโจร แทนที่รัฐบาลจะตั้งเงื่อนไขให้โจรปฏิบัติ ในระหว่างเจรจาที่ควรขอให้เร่งด่วน หรือลดการใช้ความรุนแรงลง แต่กลับกลายเป็นว่าคุยไปฆ่าไป หน้าซ้ากลุ่มตัวแทนโจรได้ยืนยันเงื่อนไขบีบบังคับหน่วยงานด้านความมั่นคงของรัฐอีก
ข่าวภาษาอังกฤษ	Democrat deputy leader Thaworn Senneam said Lt Gen Paradorn was wrong for publicising the peace talks. An initial agreement should have been reached first, he said. He said the insurgents are now trying to involve the international community to raise national sovereignty claims. (BRN YouTube clip threatens talks, 29 April 2013)

ในการแปลข่าวชิ้นนี้ ผู้แปลไม่แปลคำว่า “โจร” และ “โจรใต้” โดยกล่าวถึงกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบเพียงครั้งเดียวโดยใช้คำว่า “insurgent” ซึ่งหมายถึงผู้ที่กระด้างกระเดื่องต่อรัฐ

คำที่ใช้เรียกผู้ก่อเหตุนั้นเป็นเรื่องสำคัญ เห็นได้จากการที่หนึ่งในข้อเรียกร้องของกลุ่มบีอาร์เอ็นในการเจรจากับรัฐไทย คือ ฝ่ายไทยต้องยอมรับว่าองค์กรบีอาร์เอ็นเป็น “ขบวนการปลดปล่อยชาวปาตานี” (liberation movement) ไม่ใช่ “กลุ่มแบ่งแยกดินแดน” (separatist group)²⁹

2) คำเรียกเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ทั้งในต้นฉบับข่าวภาษาไทยและข่าวที่แปลเป็นภาษาอังกฤษ มีคำเรียกเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่หลายคำ ดังนี้

²⁹ กลุ่มบีอาร์เอ็น เผยแพร่ข้อเรียกร้อง 5 ข้อเป็นภาษามลายูทาง YouTube เมื่อวันที่ 28 เม.ย.2556 ซึ่งข้อเรียกร้องได้รับการแปลเป็นภาษาไทยโดยฮาร่า ซินทาโร อาจารย์สอนภาษามลายูที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่ง *บางกอกโพสต์* แปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษดังนี้ “The demands are that the Thai government must accept the role of Malaysia as the government mediator in the peace talks, not as a facilitator; the peace talks will be attended by the Melayu Pattanis led by the BRN, and the Thai government; Asean members, the Organisation of Islamic Cooperation and other non-governmental organisations must be allowed to witness the talks; Thai authorities must release all detained suspects and suspend and revoke all arrest warrants concerning national security cases without condition; and the BRN's status must be recognised as a Pattani liberation movement, not a separatist group.” (BRN YouTube clip threatens talks, 29 April 2013)

ข่าวภาษาไทย	ปัญหาชายแดนภาคใต้, ปัญหาภาคใต้, ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้, ปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้, ปัญหาความรุนแรงภาคใต้, ปัญหาความไม่สงบ, ความขัดแย้งในภาคใต้, เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้, สถานการณ์ความไม่สงบ, สถานการณ์ไฟใต้, สถานการณ์ความรุนแรง
ข่าวภาษาอังกฤษ	southern unrest, southern violence, southern conflict far South insurgency, decade-long conflict , suspected insurgent violence

คำที่ใช้เรียกเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการกำหนดกรอบความคิดของผู้อ่านต่อเหตุการณ์นี้ ในที่นี้ ผู้แปลเลือกใช้คำว่า conflict, violence, unrest และ insurgency ซึ่งมีความหมายในระดับที่ต่างกัน แต่โดยรวมแล้วการเลือกใช้คำเรียกเหตุการณ์ภาคใต้ในกระบวนการแปลได้กำหนดกรอบเหตุการณ์ให้เป็นเพียงความความขัดแย้งและเหตุการณ์ความไม่สงบเท่านั้น ไม่ได้เป็นการก่อการร้ายหรือสงคราม

ทั้งนี้ในหนังสือเรื่อง *ก้าวไปข้างหน้ากับการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ* (บุญรอด, 2552: 34) แปลคำว่า insurgency ว่า “การก่อความไม่สงบ” พร้อมกับให้ข้อมูลว่า “การก่อความไม่สงบเป็นการเคลื่อนไหวของขบวนการที่มุ่งประสงค์จะล้มล้างอำนาจรัฐที่มีอยู่เดิม โดยใช้การบ่อนทำลายและการต่อสู้ด้วยอาวุธ มีระดับความรุนแรงไม่ถึงขั้นสงครามกลางเมือง หรือมีความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ ต้องการยึดอำนาจรัฐและเข้าแทนที่รัฐบาล ต้องการแบ่งแยกดินแดนโดยแยกตัวออกจากการควบคุมของรัฐ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองของกลุ่มของตน ซึ่งกรณีของปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น เข้ากันได้กับกรณีความต้องการแบ่งแยกดินแดน โดยแยกตัวออกจากการควบคุมของรัฐ มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง ‘รัฐปัตตานี’ ขึ้นมา”

3) คำเรียกชื่อสถานที่ ปัตตานี/ปาตานี

คำว่า “ปัตตานี” หรือ “ปาตานี” เป็นคำที่มีปัญหาอีกคำหนึ่งในการแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากเป็นคำที่มีนัยทางการเมืองและประวัติศาสตร์ (ดูเชิงอรรถที่ 3) ฝ่ายขบวนการแบ่งแยกดินแดนใช้คำว่า “ปาตานี” เรียกพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้และบางส่วนของจังหวัดสงขลา ขณะที่ฝ่ายรัฐไทยจะไม่ใช้คำว่า “ปาตานี” แต่เรียกชื่อแยกตามจังหวัด คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

ตัวอย่างข่าวที่นำมาวิเคราะห์ พบว่ามีการใช้คำว่า “Patani” ใน 4 ข่าว ดังนี้

The NSC chief said key figures of other insurgent groups would also join today's negotiations including those from the Barisan Islam Pembebasan Patani (BIPP), the Pattani United Liberation Organisation (Pulo) and the Gerakan Mujahidin Patani (GMP). (*NSC chief rules out troop exit, 28 March 2013*)

The video clip concludes with a promise to end the “colonial rule and oppression of Patani Malay” and to bring peace and justice. “Patani” is the separatists' word for the region covering Thailand's four southernmost provinces. (BRN YouTube clip threatens talks, 29 April 2013)

The army source said the BRN had decided to include Sadao district in the ceasefire pact as the separatist group believed the district was once part of the Patani state. (BRN agrees to remove Sadao from ceasefire pact, 27 July 2013)

The demands include that the Thai government acknowledge that the BRN represents the rights of the “Melayu Patani nation” in the dialogue, that all detained suspects must be released and that all arrest warrants concerning national security cases must be suspended and revoked. (Govt to discuss BRN's demands, 24 August 2013)

จากตัวอย่างที่หยิบยกมาเห็นได้ว่าผู้แปลใช้คำว่า “Patani” เมื่อเป็นชื่อเฉพาะ เช่น ชื่อกลุ่ม คำเรียกเชื้อชาติ และตามถ้อยคำที่ปรากฏในข้อเรียกร้องของกลุ่มบีอาร์เอ็น นอกจากนี้ยังพบว่ามี การอธิบายคำว่า Patani ว่าเป็นคำที่ “กลุ่มแบ่งแยกดินแดนใช้เรียกพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของไทย” เพื่อเป็นการย้ำว่าไม่ได้เป็นคำเรียกอย่างเป็นทางการ

4.3.4 การกำหนดกรอบโดยการเปลี่ยนตำแหน่งผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์

ในกระบวนการแปล ตำแหน่งและความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเหตุการณ์กับ ผู้อ่านอาจถูกจัดวางเสียใหม่ผ่านคำระบุเวลา สถานที่ คำบ่งชี้ ภาษาถิ่น ระดับภาษา การใช้ฉายา และการชี้เฉพาะ ซึ่งการจัดวางตำแหน่งแห่งที่ขององค์ประกอบต่างๆ ย่อมมีผลต่อการตีความเรื่อง เล่านั้นๆ

ผู้วิจัยพบว่า ในการแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการใช้ คำเพื่อกำหนดกรอบให้ผู้อ่านนึกถึงพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ว่าเป็นดินแดนที่ห่างไกล ลึกลับ เต็มไปด้วยคนมุสลิมและความรุนแรง ผ่านการใช้คำขยายที่แสดงถึงระยะห่าง (far south, southernmost provinces, deep South) คำที่บ่งบอกว่าเป็นพื้นที่ที่มีปัญหา (troubled region, restive far South) และคำที่เชื่อมโยงกับคนมุสลิม (Muslim-dominated South)

การเรียกพื้นที่ภาคใต้ว่า “far South” “deep South” หรือ “southernmost provinces” แสดงให้เห็นว่าชาวขึ้นนั้นเป็นการสื่อสารกันระหว่างผู้ที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ เพราะคำว่า “พื้นที่ ห่างไกล” หรือ “ตอนใต้สุดของประเทศ” เป็นการเรียกจาก “คนนอก” ซึ่งในกรณีนี้คือหนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์ ซึ่งมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงเทพฯ นั่นเอง

ในการแปล ยังมักใส่คำขยาย เช่น troubled, restive, Muslim-dominated เพื่อบรรยาย และให้ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งเป็นการกำหนดกรอบความคิดของผู้อ่านว่าพื้นที่นี้เต็มไปด้วย ปัญหาและความวุ่นวาย ส่วนการขยายความพื้นที่ภาคใต้มีประชากรส่วนใหญ่เป็นคนมุสลิมก็เป็น การเชื่อมโยงข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบฯ เข้ากับเรื่องเล่าว่าด้วยอิสลามและโลกมุสลิม คำขยาย เหล่านี้เพิ่มเติมเข้าไปในกระบวนการแปลและเรียบเรียง ไม่พบในต้นฉบับภาษาไทย

นอกจากนี้ ยังพบการกำหนดกรอบโดยการแบ่ง “ฝ่ายเขา” และ “ฝ่ายเรา” ซึ่งเป็นไปตาม ต้นฉบับข่าวภาษาไทยที่ผู้ให้สัมภาษณ์ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐมักเรียกฝ่ายผู้ก่อความไม่สงบ ว่า “ฝ่ายโน้น” หรือ “ฝ่ายเขา” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

ข่าวภาษาไทย	“ทางฝ่ายโน้น เขาก็ห่วงเรื่องความไม่ปลอดภัย และไม่อยากจะรีบเปิดหน้าเปิดตัวมาก จึงแค่อยากจะคุยกับในส่วนตัวแทนฝ่ายรัฐก่อน มากกว่าที่จะคุยจากภาคประชา สังคม” พล.ท.ภราดร กล่าว
ข่าวภาษาอังกฤษ	“ <u>Their side</u> needs time to create understanding and discuss what the government can do for <u>them</u> ,” he said. (NSC chief rules out troop exit, 28 March 2013)

ตัวอย่างที่ 2

ข่าวภาษาไทย	“ขอร้องสื่อว่า หากบีอาร์เอ็นมีข้อเสนอผ่านทางยูทูบหรือเฟซบุ๊กก็ถือว่าผิดช่องทาง อย่าไปให้ความสำคัญ เพราะเขาจะอาศัยสื่อสร้างความต้องการของเขาเผยแพร่ในสิ่ง ที่เขาไม่สามารถพูดบนโต๊ะพูดคุยได้ เหมือนสื่อไปพูดแทนเขาแล้วมากดดันเจ้าหน้าที่ รัฐ เราอย่าไปเผยแพร่ให้เขา เราต้องสนับสนุนให้เขาพูดผ่านคณะทำงาน”
ข่าวภาษาอังกฤษ	“ <u>The group</u> wants to use the media to help spread <u>its</u> demands,” he said. “[In publicising the demands], the media would be speaking on <u>their</u> behalf and thereby pressuring the state authorities. “Don't speak for <u>them</u> . <u>We</u> should encourage them to talk to the peace talks delegation.” (Govt to discuss BRN's demands, 24 August 2013)

การใช้สรรพนาม “พวกเขา/ของพวกเขา” (they, their, them, its) และ “เรา” (we) ในข่าว ทำให้ผู้อ่านตีความได้ว่าผู้สื่อข่าวหรือผู้แปลข่าวเป็นพวกเดียวกับฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งเป็นผู้พูด แต่ บางครั้งพบว่าผู้แปลหลีกเลี่ยงการแบ่งฝักฝ่าย โดยเปลี่ยนสรรพนามมาเป็นการระบุชื่อกลุ่มหรือใช้ คำเรียกอื่นๆ แทน เช่น insurgent หรือ BRN

4.4 สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการแปลและเรียบเรียงผู้แปลข่าวจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษของหนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์

เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจ การแก้ปัญหาและอุปสรรคในการแปลข่าว เหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการแปลและเรียบเรียงข่าวของหนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์ 3 คน³⁰ ได้แก่

1. คุณศุภชัยรัฐ บุญยมณี บรรณาธิการข่าวในประเทศ
2. คุณกมลวัฒน์ ประพทธิธรรม ผู้ช่วยบรรณาธิการข่าวในประเทศและหัวหน้ารีไรเตอร์
3. คุณปริญญา ม่วงอากาศ รีไรเตอร์ (รองบรรณาธิการข่าวฝ่ายดิจิทัลมีเดีย)

คุณศุภชัยรัฐ บุญยมณี บรรณาธิการข่าวในประเทศ มีหน้าที่ในการตรวจแก้ข่าวทั้งที่นักข่าวเขียนมาเป็นภาษาอังกฤษและข่าวที่ผ่านการแปลโดยทีมรีไรเตอร์ เพื่อให้ข่าวมีความถูกต้อง สมบูรณ์ มีประเด็นนำและข้อมูลสนับสนุนตามที่กำหนดไว้ บางครั้งเขาแปลข่าวด้วยเพื่อความรวดเร็ว

ศุภชัยรัฐกล่าวว่า ข่าวภาคใต้เป็นข่าวที่มีความอ่อนไหวมาก การแปลหรือตรวจแก้ (edit) จะต้องทำอย่างระมัดระวังโดยเฉพาะการเลือกใช้คำ เช่น คำที่ใช้เรียกผู้ก่อความไม่สงบ ซึ่งในต้นฉบับภาษาไทยใช้คำเรียกหลายคำ ซึ่งบรรณาธิการมีหน้าที่ตรวจสอบว่าผู้แปลเลือกใช้คำแปลที่เหมาะสมกับบริบทหรือไม่ เพราะการเลือกใช้คำที่ไม่เหมาะสมอาจเป็นการขยายความขัดแย้ง วิธีการเลือกใช้คำให้เหมาะสมจะต้องดูจากบริบท ถ้าบริบทของเหตุการณ์บ่งบอกชัดเจนว่ากลุ่มผู้ก่อเหตุมีอุดมการณ์แบ่งแยกดินแดนก็จะเลือกใช้คำว่า separatist แต่หากบริบทไม่ชัดเจน การเรียกผู้ก่อเหตุว่า separatist ก็อาจผิดข้อเท็จจริงได้เพราะเหตุการณ์นั้นอาจเป็นอาชญากรรมธรรมดาที่ไม่เกี่ยวกับอุดมการณ์ใดๆ

ในส่วนของการเติมข้อมูลเพิ่มเติมลงไปในช่วงในขั้นตอนการแปลและ/หรือการตรวจแก้ ศุภชัยรัฐอธิบายว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข่าวสมบูรณ์ อ่านแล้วต้องไม่มีคำถามหรือข้อสงสัย ซึ่งการเติมข้อมูลหรือคำอธิบายนี้เป็นไปตามหลักการเขียนข่าวโดยทั่วไป ไม่เฉพาะข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ศุภชัยรัฐต้องข้อสังเกตว่า ผู้สื่อข่าวที่ประจำในจังหวัดชายแดนภาคใต้มักจะละข้อมูลหรือคำอธิบายความเพราะเขาอยู่ใกล้ชิดกับเหตุการณ์และอยู่ในพื้นที่จึงคิดว่าข้อมูลบางอย่างเป็นข้อมูลที่ทราบกันโดยทั่วไปอยู่แล้ว เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเคลื่อนไหวในภาคใต้ สภาพพื้นที่ หรือที่มาที่ไปของปัญหาภาคใต้ ซึ่งจริงๆ แล้วไม่ได้เป็นเช่นนั้น ผู้แปลหรือบรรณาธิการที่ตรวจแก้ข่าวจึงต้องหาข้อมูลมาอธิบายเพิ่มเติมเพื่อไม่ให้ผู้อ่านเกิดข้อสงสัย

³⁰ สัมภาษณ์ที่กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์ วันที่ 12 เมษายน 2558

เมื่อถามถึงประเด็นที่ข่าวมักให้นำน้ำหนักกับข้อมูลและความเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐและรัฐบาลมากกว่าฝ่ายอื่น ๆ ศูนย์รัฐยอมรับว่าเป็นเช่นนั้นจริง ซึ่งสาเหตุเป็นเพราะแนวทางการเสนอข่าวของบางกองโพสต์ จะให้ความสำคัญกับประเด็นเชิงนโยบาย จึงเน้นที่การรายงานข้อมูลที่มาจากรัฐ แต่ก็ได้ละเลยความเห็นหรือข้อมูลจากฝ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพียงแต่ต้องเลือกข้อมูลที่มีความหนักแน่น เชื่อถือได้และมีข้อมูลรองรับจริงๆ

หากจะปรับปรุงการแปลข่าวเหตุการณ์ไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีคุณภาพมากกว่านี้ ศูนย์รัฐมองว่าผู้ที่ทำหน้าที่แปลข่าวจะต้องพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และควรมีการจัดทำคู่มือการแปลข่าวที่มีความชัดเจนและมีความอ่อนไหวสูงอย่างเช่นข่าวภาคใต้เพื่อเป็นแนวทางในการแปลอย่างเหมาะสม

คุณกมลวัฒน์ ปรพฤทธิ์ธรรม ผู้ช่วยบรรณาธิการข่าวในประเทศที่ดูแลทีมผู้แปลข่าวหรือรีไรเตอร์ กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการแปลข่าวภาคใต้ว่า ปัญหาใหญ่อยู่ที่ต้นฉบับข่าวภาษาไทยที่ไม่สมบูรณ์ เช่น ข้อมูลไม่ครบ อธิบายเหตุการณ์ไม่ชัดเจน ไม่มีข้อมูลสนับสนุน หรือใช้คำที่มีปัญหาในการแปล

“บางครั้งเราพบว่าผู้สื่อข่าวเองก็มีความระมัดระวังในการนำเสนอข่าวโดยการกล่าวถึงเหตุการณ์บางอย่างโดยอ้อม อธิบายอย่างคลุมเครือ หรือไม่มีการให้ข้อมูลแก่ผู้อ่านเพราะคิดว่าทุกคนมีข้อมูลอยู่แล้ว สิ่งเหล่านี้ทำให้มีปัญหาในการแปล”

เมื่อพบว่าต้นฉบับมีความคลุมเครือหรือข้อมูลไม่ชัดเจน หากสอบถามไปยังผู้สื่อข่าวหรือตรวจสอบกับผู้ที่เกี่ยวข้องแล้วยังไม่ได้ความชัดเจน ผู้แปลจะใช้วิธีการใส่คำอย่าง “allegedly” หรือ “suspected” ลงไปเพื่อให้ผู้อ่านทราบว่าข้อมูลในส่วนนั้นยังเป็นเพียงข้อสันนิษฐานหรือยังเป็นเพียงข้อกล่าวหาอยู่

ความยากอีกประการหนึ่งของการแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ผู้แปลต้องแปลต้นฉบับที่ผ่านการถ่ายทอดมาหลายครั้งและมีที่มาจากหลายแหล่ง ทำให้ไม่แน่ใจว่าคำพูดของบุคคลในข่าวที่ผู้สื่อข่าวเขียนมานั้นมีความหมายที่แท้จริงอย่างไร บางครั้งต้องอาศัยการตีความด้วยตัวเอง ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับความหมายที่ผู้พูดหรือผู้สื่อข่าวต้องการสื่อ

“วิธีการแก้ปัญหานี้ คือ ผู้แปลจะเลือกใช้คำที่มีความหมายกว้างๆ ไม่เจาะจงไว้ก่อน เช่น การเจรจาสันติภาพระหว่างรัฐไทยกับกลุ่มป็อราร์เอ็น ทั้งผู้สื่อข่าวและผู้แปลไม่แน่ใจว่าควรจะเรียกกระบวนการนี้ว่าเป็นการเจรจา (negotiation) หรือไม่ ซึ่งสุดท้ายเราเลือกที่จะใช้คำว่า peace talks ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายกว้างๆ ไว้ก่อน ถ้าต้นฉบับมีความคลุมเครือ ผู้แปลจำเป็นต้องเลือกใช้คำที่มีความหมายไม่ตรงเสียทีเดียว แต่อย่างน้อยก็ไม่ผิดแน่นอน”

กมลวัฒน์ตั้งข้อสังเกตว่า ปัญหาเรื่องการเลือกใช้คำในการแปลข่าว มักเกิดขึ้นในครั้งแรกๆ ของการแปลข่าวเหตุการณ์นั้นๆ แต่วันต่อๆ มาของการเสนอข่าวจะมีความชัดเจนมากขึ้นว่า

ผู้พูดหมายถึงอะไรหรือใครเป็นผู้ก่อเหตุ ก่อเหตุด้วยวัตถุประสงค์อะไร ซึ่งผู้แปลก็อาจเปลี่ยนคำที่ใช้ในข่าวให้ตรงกับเหตุการณ์และข้อเท็จจริงมากขึ้นได้

สำหรับการเลือกใช้คำเรียกผู้ก่อความไม่สงบฯ กมลวัฒน์ให้ข้อมูลที่น่าสนใจว่า ในอดีตเคยแปลคำว่า “โจรใต้” ว่า “bandits” และมีการใช้คำว่า separatists อย่างกว้างขวาง แต่ต่อมาผู้แปลได้รับคำแนะนำให้เลือกใช้คำด้วยความระมัดระวังยิ่งขึ้น อีกทั้งยังมีเจ้าหน้าที่ของรัฐให้คำแนะนำผ่านผู้สื่อข่าวมาว่าไม่ควรใช้คำว่า separatists หรือ insurgents อย่างเหมารวม เพราะบางครั้งเหตุรุนแรงที่เกิดขึ้นเป็นอาชญากรรมทั่วไปที่ไม่เกี่ยวกับการต่อสู้เพื่ออุดมการณ์ใดๆ

เมื่อต้องเขียนหรือแปลข่าวเหตุการณ์ความรุนแรงในภาคใต้ ผู้สื่อข่าวและผู้แปลจึงมักจะเติมข้อความว่า “เจ้าหน้าที่กำลังสอบสวนเหตุการณ์” หรือ “เจ้าหน้าที่สงสัยว่าเป็นฝีมือของผู้ก่อความไม่สงบ” เพื่อไม่ให้เป็นการด่วนสรุปในทางใดทางหนึ่ง

ประเด็นเรื่องการเพิ่มเติมข้อมูลในข่าว กมลวัฒน์อธิบายว่า สำหรับข่าวเหตุการณ์ในภาคใต้ ผู้แปลจะเติมข้อมูลน้อยมากเพราะข่าวนี้มีความอ่อนไหวสูง การเติมข้อมูลอะไรเพิ่มเข้าไปอ่านส่งผลต่อการตีความหมายที่ผิดไปได้

“การแปลข่าวภาคใต้ ผู้แปลจะเพิ่มข้อมูลน้อยมากเมื่อเทียบกับข่าวอื่นๆ อย่างข่าวการเมือง เพราะเราต้องระมัดระวังมาก ข้อมูลที่เติมจะเป็นข้อเท็จจริง เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเคลื่อนไหวต่างๆ หรือ background ของเหตุการณ์ พูดอีกอย่างคือเราจะเติมข้อมูลเพื่ออธิบายความ แต่ถ้าแปลข่าวการเมืองเราอาจจะมีการขยายความหรือตีความให้ผู้อ่านเพราะข่าวการเมืองมักจะมีนัยบางอย่างซ่อนอยู่ ซึ่งถ้าไม่ขยายความก็จะไม่สามารถสื่อความหมายได้ครบถ้วน บางทีคำพูดอาจมีนัยที่ซ่อนอยู่ซึ่งเราต้องอธิบายขยายความ แต่สำหรับข่าวภาคใต้จะทำอย่างนั้นไม่ได้ เราจะยึดตามต้นฉบับเป็นหลัก”

นอกจากการ “เติม” ข้อมูล ผู้แปลยังมีการ “ตัด” ข้อมูลบางอย่างด้วย นอกจากเป็นเพราะเนื้อที่จำกัดแล้ว ยังเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้คำที่มีความอ่อนไหวทางเชื้อชาติและศาสนาด้วย เช่น ถ้าต้นฉบับข่าวภาษาไทยระบุว่า ผู้ต้องสงสัยในการก่อเหตุรุนแรงหรือผู้ต้องหาเป็นชาวมุสลิม บางครั้งผู้แปลจะตัดคำว่ามุสลิมออกไปเพื่อหลีกเลี่ยงการเชื่อมโยงมุสลิมเข้ากับความรุนแรง

กมลวัฒน์สรุปว่า การแปลข่าวจะมีคุณภาพดีได้ ต้นฉบับจะต้องมีข้อมูลที่ครบถ้วนและชัดเจน เพราะจะทำให้ผู้แปลแปลข่าวได้อย่างมั่นใจในความถูกต้อง

“ในการแปลข่าว ความมั่นใจเป็นเรื่องสำคัญ ถ้าเราไม่มั่นใจมันจะแสดงออกมาในงานแปล ข่าวนั้นจะไม่มีน้ำหนัก เพราะเราเลือกใช้คำหรือวลีบางอย่างที่แสดงถึงความไม่แน่ใจ สำหรับข่าวเหตุการณ์ภาคใต้ ถ้าต้นฉบับข่าวมาไม่เคลียร์ไม่ชัดเจน เราอาจแปลข่าวนั้นออกมาเป็นเหมือนข่าวอาชญากรรมทั่วๆ ไปขึ้นหนึ่งทั้งที่จริงๆ แล้วมันมีประเด็นเรื่องความมั่นคงซ่อนอยู่แต่ผู้สื่อข่าวไม่ได้สื่อสารให้ชัดเจนในต้นฉบับ”

คุณปริญญา ม่วงอากาศ อดีตเคยเป็นผู้สื่อข่าวก่อนจะมารับหน้าที่เป็นผู้แปลข่าวหรือรีไรท์เตอร์ มีประสบการณ์การทำงานข่าวและแปลข่าวมาเกือบ 20 ปี มองว่าการแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ต่างจากการแปลข่าวในสายอื่นๆ และมีความใกล้เคียงเป็นพิเศษกับการแปลข่าวอาชญากรรม เพราะข่าวภาคใต้ส่วนมากจะเกี่ยวกับเหตุอาชญากรรม เช่น การลอบยิง การวางระเบิด วางเพลิง ฯลฯ ดังนั้นในการแปลจึงใช้หลักการพื้นฐานของการเขียนข่าวทั่วๆ คือให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ให้ครบถ้วน

ส่วนการเลือกใช้คำเรียกผู้ก่อเหตุ ปริญญาเห็นตรงกับศูนย์รัฐและกมลวัฒน์ว่าอาจใช้ได้หลายคำขึ้นอยู่กับข้อมูลและบริบทของเหตุการณ์ แต่ส่วนใหญ่แล้วเขาจะใช้คำว่า insurgents เพราะเป็นคำที่มีความหมายกว้างๆ ว่าเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่กระด้างกระเดื่องต่อรัฐหรือต่อต้านการปกครองของรัฐ

ปริญญากล่าวถึงการลำดับเรื่องและข้อมูลในการแปลข่าวว่า เมื่อได้รับต้นฉบับมา ผู้แปลจะอ่านข่าวทั้งหมดและเลือกประเด็นที่คิดว่าคนสนใจมากที่สุดขึ้นมาเป็นประเด็นนำ จากนั้นจึงตามด้วยการให้รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น โดยลำดับเนื้อหาให้มีความสอดคล้องกันไป เนื้อหาส่วนไหนที่ไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นหลักก็จะตัดทิ้งไป

เขายอมรับว่าข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ของหนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์ ให้นำหนักกับข้อมูลจากเจ้าหน้าที่รัฐมากกว่าฝ่ายอื่นๆ ซึ่งในมุมมองของผู้แปลข่าวเห็นว่าข้อมูลจากฝ่ายรัฐมีความน่าเชื่อถือมากกว่า เพราะเป็นผู้ที่คุมนโยบายและมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

ปริญญายอมรับว่า บางครั้งผู้แปลก็มีความรู้สึกร่วมไปกับข่าวที่แปลด้วย เช่น ในการแปลข่าวเหตุรุนแรงในภาคใต้ เขามีความรู้สึกว่าไม่อยากให้เกิดขึ้น ไม่อยากให้มีความสูญเสีย แต่ความรู้สึกส่วนตัวเหล่านี้จะต้องไม่นำมาปะปนในการทำงาน ในการแปลข่าวจะต้องไม่ตัดสินว่าใครผิดหรือถูก เพราะผู้แปลไม่ได้เป็นผู้เห็นเหตุการณ์ ไม่รู้ข้อมูลทั้งหมด จึงต้องแปลอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เป็นการตัดสินหรือกล่าวหาใคร

โดยสรุป จากการศึกษาตัวอย่างการแปลและเรียบเรียงข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าในกระบวนการแปลข่าวมีการใช้องค์ประกอบของเรื่องเล่า ได้แก่ การลำดับเรื่อง ความเชื่อมโยงของเรื่องเล่า การวางโครงเรื่อง และ การเลือกสรรข้อมูล เพื่อนำเสนอเรื่องเล่าสาธารณะว่าด้วยการต่อสู้ระหว่างรัฐไทยและผู้ก่อความไม่สงบ เรื่องเล่าว่าด้วยการเจรจาสันติภาพ และเรื่องเล่าว่าด้วยชะตากรรมของเหยื่อผู้บริสุทธิ์จากเหตุการณ์รุนแรง

นอกจากนี้ในกระบวนการแปลและเรียบเรียงยังพบว่ามีการใช้กลวิธีการกำหนดกรอบเรื่องเล่าผ่านการกำหนดกรอบโดยใช้เงื่อนไขเวลาและสถานที่ การกำหนดกรอบโดยการเลือกสรรข้อมูล การกำหนดกรอบโดยใช้ถ้อยคำตีตรา และการกำหนดกรอบโดยการเปลี่ยนตำแหน่งผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์

ในขณะที่ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่อยู่ในกระบวนการแปลและเรียบเรียงข่าว พบว่ากองบรรณาธิการตระหนักว่าข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นข่าวที่มีความอ่อนไหวสูง มีผลกระทบมาก จึงต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษในการแปลและการตรวจแก้ โดยเฉพาะการเลือกใช้คำและการเลือกสรรข้อมูลประกอบข่าว ทั้งนี้คุณภาพของต้นฉบับข่าวภาษาไทยเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้งานแปลมีคุณภาพ

จากการสัมภาษณ์พบว่า ในกระบวนการแปลข่าวและตรวจแก้ข่าวนั้น ผู้แปลใช้การแปลแบบเรียบเรียง (transediting) กล่าวคือต้องเป็นทั้งผู้แปลและผู้เรียบเรียงเนื้อหาด้วย โดยผู้แปลจะเป็นผู้พิจารณาเลือกประเด็น ลำดับเรื่อง วางโครงเรื่องและเลือกสรรข้อมูลเอง ทำให้บทแปลที่ได้มีความแตกต่างจากต้นฉบับข่าวภาษาไทยค่อนข้างมาก ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของการแปลข่าวที่ต่างจากการแปลทั่วไป

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ยังพบอีกด้วยว่า ผู้แปลและบรรณาธิการให้ความสำคัญกับหลักการเขียนข่าวและจรรยาบรรณของสื่อมวลชนอย่างเคร่งครัด การแก้ปัญหาการแปลจะต้องอยู่ในกรอบของจรรยาบรรณและการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน กระบวนการแปลข่าวและการตรวจแก้บทแปลจะเน้นเรื่องความถูกต้อง ความรวดเร็วและความสมดุลของเนื้อหาตามหลักการทำงานของสื่อมวลชน ประเด็นเรื่องการนำเสนอเรื่องเล่าผ่านการแปลข่าวจึงยังเป็นประเด็นที่ไม่ได้รับความสนใจมากนัก

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง “การแปลในกระบวนการสร้างเรื่องเล่าของข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์*” มุ่งศึกษาการนำเสนอและเผยแพร่เรื่องเล่าในการแปลข่าว รวมทั้งกลวิธีในการเผยแพร่เรื่องเล่าเหล่านั้น เนื้อหาของงานวิจัยแบ่งเป็น 3 ส่วนหลักๆ ส่วนแรกเป็นแนวทางการศึกษาการแปลโดยใช้ทฤษฎีเรื่องเล่า ส่วนที่สอง ศึกษาหลักการแปลข่าวทั่วไป การแปลแบบเรียบเรียง (transediting) และกระบวนการแปลข่าวของกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* และส่วนที่สามเป็นการวิเคราะห์การแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวน 30 ข่าว

ในการคัดเลือกข่าวที่นำมาศึกษานั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการค้นหาข่าวจากฐานข้อมูลข่าวของหนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* ในช่วงระยะเวลา 1 ปีหลังจากรัฐไทยเริ่มการพูดคุยสันติภาพกับกลุ่มป็อร์เอ็น โดยกำหนดช่วงระยะเวลาที่ตีพิมพ์ไว้ระหว่างวันที่ 28 ก.พ.2556 - 28 ก.พ.2557 จากนั้นคัดเลือกเฉพาะข่าวที่ผู้สื่อข่าวส่งมาเป็นภาษาไทยและถูกแปลเป็นภาษาอังกฤษซึ่งมีทั้งหมด 131 ข่าว แล้วจึงเลือกเฉพาะข่าวที่ตีพิมพ์ในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์เพราะถือว่าเป็นข่าวที่ได้รับการให้ความสำคัญมากที่สุด

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ว่า การแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้จากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างเรื่องเล่าโดยผู้แปลใช้กลวิธีที่หลากหลาย เช่น กำหนดกรอบ (framing) การเลือกใช้คำ การลำดับเหตุการณ์ วิธีการเล่า การเพิ่มหรือตัดทอนข้อมูล เพื่อให้ข่าวนั้นสนับสนุนเรื่องเล่าใดเรื่องเล่าหนึ่งที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของผู้แปลและเจตนาของหนังสือพิมพ์

ในการวิเคราะห์ตัวอย่างข่าว ผู้วิจัยใช้แนวทางการศึกษาการแปลโดยใช้ทฤษฎีเรื่องเล่าของ Mona Baker โดยกำหนดประเด็นการวิเคราะห์ไว้ 3 ประเด็น คือ

1. การแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นำเสนอเรื่องเล่าแบบใด
2. องค์ประกอบของเรื่องเล่าที่พบในข่าวความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. กลวิธีในการกำหนดกรอบเรื่องเล่าในการแปลข่าวความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการวิเคราะห์ข่าวใน 3 ประเด็นข้างต้น ทำให้พิสุจน์สมมติฐานได้ว่า การแปลข่าวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างและเผยแพร่เรื่องเล่า ผ่านการใช้กลวิธีต่างๆ เช่น การกำหนดกรอบ การเลือกใช้คำ การลำดับเหตุการณ์

จากการสัมภาษณ์ผู้แปลข่าวและบรรณาธิการข่าวที่เกี่ยวข้องกับการแปลและตรวจแก้ข่าว พบว่ากลวิธีต่างๆ ที่ใช้นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้การนำเสนอข่าวมีความถูกต้องสมบูรณ์ตาม

หลักการงานของสื่อมวลชนมากกว่าจะทำไปเพราะตั้งใจสนับสนุนหรือโต้แย้งเรื่องเล่าใดเรื่องเล่าหนึ่ง

5.1 รายงานผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ตัวอย่างข่าวตามแนวทางการศึกษาการแปลโดยใช้ทฤษฎีเรื่องเล่ามีข้อค้นพบที่สำคัญ ดังนี้

1) การแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้นำเสนอเรื่องเล่าสาธารณะ 3 แบบ คือ

- 1.1) เรื่องเล่าว่าด้วยการต่อสู้ระหว่างรัฐไทยและผู้ก่อความไม่สงบ/ขบวนการแบ่งแยกดินแดน
- 1.2) เรื่องเล่าว่าด้วยการเจรจาสันติภาพคือหนทางในการดับไฟใต้
- 1.3) เรื่องเล่าว่าด้วยความรุนแรงรายวันในจังหวัดชายแดนภาคใต้และชะตากรรมของเหยื่อผู้บริสุทธิ์

2) ข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่แปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษมีองค์ประกอบของเรื่องเล่าครบทั้ง 4 ประการ ได้แก่

2.1) การลำดับเรื่อง (Temporality) ใช้การลำดับเรื่องแบบผสมผสานระหว่างการจัดลำดับตามประเด็น (thematic) และลำดับการเกิดก่อนหลัง (chronological) ภายใต้โครงสร้างการเขียนข่าวแบบปริมาตรหัวกลับ โดยพบว่ามีการลำดับเรื่องหลักๆ อยู่ 2 แบบ

- การลำดับเรื่องแบบที่ใช้ประเด็นเรื่องการเจรจาสันติภาพเป็นประเด็นนำ
- การลำดับเรื่องแบบที่ใช้เหตุการณ์ความไม่สงบ/เหตุรุนแรงเป็นประเด็นนำ

2.2) ความเชื่อมโยงของเรื่องเล่า (Relationality) พบว่าข่าวเหตุการณ์ความสงบในภาคใต้มีการเชื่อมโยงเรื่องเล่า 3 เรื่อง คือ เรื่องเล่าว่าด้วยสันติภาพและความขัดแย้ง เรื่องเล่าเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม และเรื่องเล่าว่าด้วยการแบ่งแยกดินแดนและการปกครองตนเอง

2.3) การวางโครงเรื่อง (Causal emplotment) ผู้วิจัยวิเคราะห์การวางโครงเรื่องโดยดูจากการขึ้นประเด็นนำ (lead) และบุคคลที่ถูกอ้างถึงมากที่สุดในข่าว พบว่าข่าวส่วนใหญ่ (20 จาก 30 ข่าว) มีประเด็นนำเป็นคำพูด/ความเห็น/ข้อมูลของเจ้าหน้าที่รัฐหรือบุคคลในรัฐบาล ตามด้วยการขึ้นประเด็นนำด้วยเหตุการณ์ความรุนแรง (9 ข่าว)

ส่วนบุคคลที่ถูกอ้างคำพูดมากที่สุดในข่าวคือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (13 คน) ตามด้วยบุคคลในรัฐบาล (8 คน) นักวิชาการ, เอ็นจีโอ (8 คน), ตำรวจในพื้นที่ (5 คน),

นักการเมืองต่างประเทศ (4), นักการเมืองฝ่ายค้าน (4), ประชาชนในพื้นที่ (3), แหล่งข่าวที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐแต่ไม่ระบุชื่อ (3) และสมาชิกกลุ่มบีอาร์เอ็น (1)

เมื่อพิจารณาจากการขึ้นประเด็นนำและการอ้างคำพูดของบุคคลในข่าว ทำให้สรุปได้ว่า การวางโครงเรื่องในแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ความสำคัญและให้น้ำหนักกับคำพูดและความเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐและบุคคลในรัฐบาล ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่จะเป็นการโน้มน้าวให้ประชาชนสนับสนุนการพูดคุยระหว่างรัฐกับแนวร่วมก่อความไม่สงบในพื้นที่ แต่ในข่าวหนึ่งๆ ก็จะมี “เสียง” จากฝ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย ซึ่งเป็นไปตามหลักของการเขียนข่าวที่จะต้องมีข้อมูลจากทุกฝ่ายเพื่อให้ข่าวมีความสมดุลและรอบด้าน เช่น ความเห็นของนักการเมืองฝ่ายค้านที่ตั้งคำถาม/วิจารณ์นโยบายแก้ปัญหามาภาคใต้ของรัฐบาล เป็นต้น

2.4) การเลือกสรรข้อมูล (Selective appropriation) พบว่าในการแปลข่าวภาคใต้ มีการเลือกสรรข้อมูลทั้งการ “เพิ่ม” และ “ตัด” เนื้อหาบางอย่าง เนื้อหาที่ถูกตัดทิ้งไปมักเป็นส่วนใหญ่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นนำของข่าว หรือคำพูดของบุคคลที่ไม่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อเรื่องนั้นๆ เช่น ความเห็นของนักวิชาการต่อการเจรจาสันติภาพ ส่วนข้อมูลที่เติมเข้ามา มักเป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ภาคใต้ เช่น ความขัดแย้งดำเนินมากี่ปีแล้ว มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บทั้งหมดเท่าไร รวมทั้งให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับบุคคลที่อ้างถึงในข่าว

3) กลวิธีการกำหนดกรอบเรื่องเล่าในการแปลข่าวความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการวิเคราะห์ข่าวพบว่ามีการใช้กลวิธีการกำหนดกรอบทั้ง 4 แบบ คือ

3.1) การกำหนดกรอบโดยใช้เงื่อนไขเวลาและสถานที่ เช่น การเชื่อมโยงเหตุการณ์ความไม่สงบเข้ากับการเจรจาสันติภาพ

3.2) การกำหนดกรอบโดยการเลือกสรรข้อมูล เช่น การเติมข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลในข่าว การอ้างถึงเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นแล้ว รวมทั้งการไม่แปลข้อมูลบางอย่างในต้นฉบับ ซึ่งทั้งหมดนี้ส่งผลต่อการสนับสนุนหรือหลีกเลี่ยงการเชื่อมโยงกับเรื่องเล่าใดเรื่องเล่าหนึ่งเสมอ

3.3) การกำหนดกรอบโดยใช้ถ้อยคำตีตรา พบว่ามีการใช้ถ้อยคำตีตราในการแปลคำที่ใช้เรียกผู้ก่อเหตุความไม่สงบ, คำเรียกเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และคำเรียกชื่อสถานที่ (ปัตตานี/ปาตานี) ขณะเดียวกันก็พบว่ามีความพยายามในการหลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำตีตราเนื่องจากผู้แปลตระหนักว่าการใช้คำบางคำอาจส่งผลให้เกิดความเข้าใจผิดและขยายความขัดแย้งได้ เช่น คำว่า “โจรใต้”

3.4) การกำหนดกรอบโดยการเปลี่ยนตำแหน่งผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ จากการวิเคราะห์ข่าวพบว่า ในการแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการใช้คำเพื่อกำหนดกรอบให้ผู้อ่านนึกถึงพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ว่าเป็นดินแดนที่ห่างไกล ลึกลับ เต็มไปด้วยคนมุสลิมและความรุนแรง โดยใช้คำเรียก เช่น far south, southernmost provinces, deep South, troubled region, restive far South, Muslim-dominated South, Thailand's four southernmost provinces

นอกจากนี้ยังพบว่ามีการใช้คำที่แบ่งเป็น “ฝ่ายเขา-ฝ่ายเรา” ซึ่งเป็นไปตามต้นฉบับข่าวภาษาไทย เช่น การใช้สรรพนาม “พวกเขา/ของพวกเขา” (they, their, them, its) และ “เรา” (we) ในข่าวซึ่งยอมทำให้ผู้อ่านตีความได้ว่าผู้สื่อข่าวหรือผู้แปลข่าวเป็นพวกเดียวกับผู้พูดซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ผู้วิจัยยังพบอีกด้วยว่า ตัวอย่างข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่นำมาศึกษานั้น ไม่ค่อยมี “เสียง” จากคนในพื้นที่ แต่จะนำเสนอคำพูดและข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ข่าวขาดเรื่องเล่าส่วนบุคคล (personal narrative) ของผู้ที่อยู่ในพื้นที่และกลายเป็นพื้นที่ที่นำเสนอเรื่องเล่าสาธารณะที่รัฐเป็นผู้เผยแพร่ แต่ทั้งนี้ บัจฉัยหนึ่งอาจเป็นเพราะว่าตัวอย่างข่าวที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาเป็นข่าวที่เกี่ยวกับการพูดคุยสันติภาพระหว่างรัฐไทยและบีอาร์เอ็น ซึ่งเป็นเรื่องในระดับนโยบายเนื้อหาของข่าวจึงเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่รัฐมากกว่า ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาต่อไปว่าข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบฯ ในช่วงเวลาอื่นๆ มีการนำเสนอเรื่องเล่าส่วนบุคคลมากน้อยเพียงใด

4) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการแปลและการตรวจแก้ข่าวของฝ่ายข่าวในประเทศ กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์ จำนวน 3 คน เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจ การแก้ปัญหาและอุปสรรคในการแปลข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการสัมภาษณ์พบว่า ในกระบวนการแปลข่าวและตรวจแก้ข่าวนั้น ผู้แปลใช้การแปลแบบเรียบเรียง (transediting) คือทำหน้าที่ทั้งแปลและเรียบเรียงเนื้อหาด้วย โดยผู้แปลจะเป็นผู้พิจารณาเลือกประเด็น ลำดับข้อมูล วางโครงเรื่องและเลือกสรรข้อมูลเอง ทำให้บทแปลที่ได้มีความแตกต่างจากต้นฉบับข่าวภาษาไทยค่อนข้างมาก ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของการแปลข่าว

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ยังพบอีกด้วยว่า ผู้แปลและบรรณาธิการให้ความสำคัญกับหลักการเขียนข่าวและจรรยาบรรณของสื่อมวลชนอย่างเคร่งครัด การแก้ปัญหามการแปลจะต้องอยู่ใน

กรอบของจรรยาบรรณและการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน ส่วนประเด็นเรื่องการนำเสนอเรื่องเล่าผ่านกระบวนการแปลข่าวและการนำเสนอข่าวยังเป็นประเด็นที่ไม่ได้รับความสนใจนัก

5.2 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยพบว่าการแปลข่าวเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างมากสำหรับสื่อมวลชนที่เสนอข่าวเป็นภาษาอังกฤษ ผู้แปลข่าวมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าผู้สื่อข่าวเพราะเขาหรือเธอทั้งทำหน้าที่แปล เรียบเรียง จับประเด็น หาข้อมูลและความเป็นมา (background) ของข่าวเพิ่มเติมเพื่อให้ข่าวนั้นมีความสมบูรณ์ที่สุด บางครั้งผู้แปลยังมีส่วนช่วยตรวจสอบความถูกต้องของข่าวที่ผู้สื่อข่าวส่งมาด้วย แต่การแปลข่าวยังไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะกองบรรณาธิการให้ความสำคัญกับการทำข่าวของผู้สื่อข่าวมากกว่า ด้วยสมมติฐานที่ว่า หากผู้สื่อข่าวเขียนข่าวได้ดี ต้นฉบับข่าวที่นำมาแปลก็จะดี และคุณภาพงานแปลก็จะดีด้วย

สมมติฐานข้อนี้ถูกต้องเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น เพราะจริงๆ แล้วผู้แปลข่าวจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพเฉพาะทาง ควรได้รับการอบรมและมีการจัดทำคู่มือการแปลข่าวที่สอดคล้องกับนโยบายการนำเสนอข่าวของสื่อแต่ละแห่ง โดยเฉพาะในประเด็นข่าวที่เกี่ยวกับความขัดแย้ง มีความอ่อนไหวสูง มีผลกระทบมาก และเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายทั้งในและนอกประเทศ อย่างเช่นข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้แปลทำงานด้วยความมั่นใจ ลดความผิดพลาดและที่สำคัญคือยกระดับมาตรฐานในการแปลข่าว ซึ่งจะทำให้คุณภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ดีขึ้นโดยรวม

ความสำคัญของการแปลข่าว ไม่ได้มีอยู่เพียงแค่การแปลให้ถูกต้อง จับประเด็นข่าวได้ดี และนำเสนอใจเท่านั้น แต่ยังมีความสำคัญในแง่ของการสนับสนุนหรือโต้แย้งเรื่องเล่าใดเรื่องเล่าหนึ่งในสังคม ซึ่งในกรณีนี้คือเรื่องเล่าเกี่ยวกับความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เป็นปัญหาที่ยืดเยื้อยาวนานมากกว่า 10 ปี มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจากเหตุการณ์กว่า 1 หมื่นคน และรัฐบาลต้องใช้งบประมาณจากภาษีของประชาชนจำนวนมหาศาลเพื่อสนับสนุนปฏิบัติการด้านการทหารและด้านอื่นๆ เพื่อปกป้องชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เพื่อเยียวยาครอบครัวผู้สูญเสียและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างสันติสุขในพื้นที่ชายแดนใต้

จากการศึกษาตัวอย่างข่าวจำนวน 30 ข่าวที่ตีพิมพ์ในช่วงระยะเวลา 1 ปี สามารถพิสูจน์สมมติฐานได้ว่า กระบวนการแปลข่าวมีส่วนในการนำเสนอ/สนับสนุน/เผยแพร่ เรื่องเล่าสาธารณะอย่างน้อย 3 เรื่องเล่า และยังมีการเชื่อมโยงเรื่องเล่าอื่นๆ อีกด้วย นอกจากนี้ยังพบว่ามีการใช้กลวิธีการกำหนดกรอบเรื่องเล่าเพื่อโน้มน้าวให้ผู้อ่านตีความเหตุการณ์ ข้อมูล หรือคำให้สัมภาษณ์ของบุคคลในข่าวเข้ากับเรื่องเล่าใดเรื่องเล่าหนึ่ง จึงสรุปได้ว่า ไม่ว่าจะตั้งใจหรือไม่ก็ตามผู้ที่อยู่ในกระบวนการแปลข่าวมีส่วนในการนำเสนอ/สนับสนุน/เผยแพร่เรื่องเล่าสาธารณะเหล่านี้

หากเราเชื่อตามที่ Baker เสนอไว้ว่า ในยุคสมัยที่โลกเต็มไปด้วยการบรรณาษาพินกันอย่างทุกวันนี้ ความขัดแย้งทั้งหมดเกิดขึ้นและจบลงด้วยการประกอบสร้าง (construct) และรื้อทำลาย (deconstruct) ศัตรู (Baker, 2006: 14) บุคลากรในวิชาชีพสื่อมวลชนและวิชาชีพการแปลก็ควรจะหันมาให้ความสนใจบทบาทของการแปลในกระบวนการสร้างเรื่องเล่า เพราะการแปลข่าวย่อมมีผลต่อการกำหนดท่าทีและความคิดของคนไปในทิศทางที่จะทำให้ความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ดำเนินต่อไปหรือคลี่คลายลงได้

ด้วยความที่ผู้แปลข่าวเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการผลิตข่าว อีกทั้งยังมีส่วนในการเผยแพร่ สนับสนุนหรือกดทับเรื่องเล่าใดเรื่องเล่าหนึ่ง เนื่องจากผู้แปลข่าวทำงานแปลแบบเรียบเรียง (transediting) ซึ่งมีส่วนในการกำหนดประเด็น เพิ่มเติม/ตัดทอนข้อมูล วางโครงเรื่อง ของข่าว ฯลฯ ผู้วิจัยจึงเห็นว่ากองบรรณาธิการและองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนควรให้ความสนใจต่อการทำงานของผู้แปลข่าว ทั้งในแง่ของการพัฒนาทักษะ แนวทางการแปลข่าวและจริยธรรมในการแปลข่าวเป็นการเฉพาะ จริงอยู่ว่าปัจจุบันนี้มีข้อกำหนดด้านจริยธรรมในการทำงานของสื่อมวลชนอยู่แล้ว ซึ่งผู้แปลข่าวในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนคนหนึ่งก็ย่อมจะต้องปฏิบัติตาม แต่ด้วยงานที่มีลักษณะเฉพาะและแตกต่างจากการทำงานของสื่อข่าวพอสมควร การกำหนดจริยธรรมของผู้แปลข่าวน่าจะมีประโยชน์ต่อทั้งผู้แปลข่าว องค์กรสื่อมวลชนและผู้อ่านโดยรวม

สารนิพนธ์เล่มนี้เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของการศึกษาการแปลข่าวกับการสร้างเรื่องเล่า โดยจำกัดอยู่เฉพาะข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ หากจะมีการศึกษาต่อยอดจากสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. เพิ่มจำนวนตัวอย่างข่าวที่ใช้ในการศึกษาและขยายระยะเวลาเก็บตัวอย่างข่าว เพื่อสำรวจให้ครอบคลุมว่า ในการแปลข่าวมีการนำเสนอเรื่องเล่าและเชื่อมโยงเรื่องเล่าอื่นๆ อีกหรือไม่ รวมทั้งมีกลวิธีกำหนดกรอบเรื่องเล่าแบบใดอีกบ้าง

2. ศึกษาการแปลข่าวเกี่ยวกับประเด็นความขัดแย้งอื่นๆ นอกเหนือจากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น ข่าวความขัดแย้งทางการเมือง ข่าวความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ การต่อต้านโครงการพัฒนาของรัฐและกลุ่มทุน เป็นต้น

3. ควรมีการสำรวจความรู้ของผู้รับสาร เพื่อพิสูจน์ว่าการกำหนดกรอบเรื่องเล่าที่เกิดขึ้นในกระบวนการแปลส่งผลต่อการรับรู้และการตีความของผู้อ่านหรือไม่ อย่างไร

4. งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาการแปลข่าวในสื่อหนังสือพิมพ์ แต่อย่างที่ทราบกันดีว่าปัจจุบันนี้สื่อสิ่งพิมพ์เริ่มมีบทบาทลดลง เพราะคนหันไปบริโภคข่าวสารจากสื่อออนไลน์และสื่อดิจิทัลมากขึ้น ดังนั้นหากมีการศึกษาต่อยอดจากงานวิจัยนี้ ควรศึกษาการแปลข่าวในสื่อออนไลน์ โซเชียลมีเดีย หรือทีวีดิจิทัล

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

เตื่อนจิตต์ จิตต์อารี. **แปลให้เป็นแล้วเก่ง**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง, 2548.

ธาม เชื้อสถาปนศิริ และคนอื่นๆ. **คู่มือการรายงานข่าวเพื่อสลายความขัดแย้ง: กรณีปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิชาการสื่อสาธารณะ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย, 2556.

นเรศ สุรสิทธิ์. **เทคนิคการแปล**. กรุงเทพฯ: พี.เอส.เพรส, 2549.

บุญรอด ศรีสมบัติ, พ.อ., บรรณารักษ์. **ก้าวไปข้างหน้ากับการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงเรียนเสนาธิการทหารบก, 2552.

พันธุ์ทิพา วาจรัตน์. **แบบจำลองผู้เฝ้าประตูในการแปลข่าวออนไลน์จากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ**. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแปล ศูนย์การแปลและการล่ามเฉลิมพระเกียรติ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

นพพร ประชากุล. **สัญศาสตร์โครงสร้างกับการวิจัยภาพยนตร์**. คำนำเสนอใน **เล่มเนื้อถือนั่ง เล่มสอง**, หน้า (11)-(37). กรุงเทพฯ: มติชน, 2542.

นพพร ประชากุล. **การเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ที่สัมพันธ์กับวิธีการเล่าเรื่องในสื่อมวลชน**. ใน **ยอกอักษร ย้อนความคิด เล่ม 2 ว่าด้วยสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ : อ่านและวิภาษา, 2552.

ธนพล จาดใจดี. **เทคนิคการแปลไทยเป็นอังกฤษ**. กรุงเทพฯ : ไทยเจริญการพิมพ์, 2543.

มาลี บุญศิริพันธ์. **หลักการทำหนังสือพิมพ์เบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ประกายพริก, 2537.

วรัชญ์ ครุจิต. **การแปลภาษาอังกฤษเพื่องานนิเทศศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2553.

วรรณนา แสงอร่ามเรือง. **ทฤษฎีและหลักการแปล**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

สิทธิา พิณีภูวดล. **คู่มือนักแปลอาชีพ**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์, 2542.

สุพรรณิ ปิ่นมณี. **แปลผิด->แปลถูก: คัมภีร์การแปลยุคใหม่**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.

เสริมศิริ นิลดำ. คุณค่าข่าวและวิธีคิดเกี่ยวกับข่าวในสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. ใน **คู่มือการรายงานข่าวเพื่อสลายความขัดแย้ง: กรณีปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้**. กรุงเทพฯ: หจก.ภาพพิมพ์, 2556.

D.Seleskovitch, F.Israel, M.Lederer, and S.Elamin. **ศาสตร์การแปล รวมบทความเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ**. แปลโดย จีรพรรษ์ บุญเกียรติ, นพพร ประชากุล, สดชื่น ชัยประสาธน์ และ วัลยา เรืองสุนทร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.

ภาษาอังกฤษ

Abbot, H. Porter. **The Cambridge Introduction to Narrative**. Cambridge: Cambridge University Press, 2002.

Alexander, Jeffrey C. On the Social Construction of Moral Universals: The "Holocaust" from War Crime to Trauma Dram. **European Journal of Social Theory** 5(1), 2002.

Baker, Mona. Narratives in and of Translation. **Skase Journal of Translation and Interpretation** 1 (1) 2005: 4-13.

Baker, Mona. Reframing Conflict in Translation. **Social Semiotics** 17 (2) 2007: 151-169.

Baker, Mona. **Translation and Conflict: A Narrative Account**. New York: Routledge, 2006.

Bennett, W.Lance and Murray Edelman. **Toward a New Political Narrative**. **Journal of Communication** 35 (4), 1985.

Bruner, Jerome. The Narrative Construction of Reality. **Critical Inquiry** 18 (1), 1991.

Chen, Ya-Mei. The Translator's Subjectivity and Its Constraints in News Transediting: A Perspective of Reception Aesthetics. **Meta: Translators' Journal**. 56 (1). P.119-144, 2011.

Draper, Jack. Breaking the Imperial Mold: Fragmented Translations. Paper presented at the colloquium **Problems of Translation: Violence as Language Within Global Capital**. 26 January 2002.

Ewick, Patricia and Susan S.Silbey. Subversive Stories and Hegemonic Tales: Toward a Sociology of Narrative. **Law & Society Review** 29 (2), 1995.

Esperança Bielsa and Susan Bassnett. **Translation in global news**. London and New York: Routledge, 2009.

Fisher, Walter R. The Narrative Paradigm: In the Beginning. **Journal of Communication** 35(4), 1985.

Fowler, Roger. **Language in the news: discourse and ideology in the press**. London and New York: Routledge, c1991.

Goffman, Erving. **Frame Analysis: An Essay on the Organization of Experience**. Cambridge: Harvard University Press, 1974.

Harding, Sue-Ann. Translation and the Circulation of Competing Narratives from the Wars in Chechnya: A Case Study from the 2004 Beslan Hostage Disaster. **Meta: Translators' Journal**. 56 (1). P.42-62, 2011.

Jones, Sara. **Framing the Violence in Southern Thailand: Three Waves of Malay-Muslim Separatism**. Master's Thesis, Faculty of the Center for International Studies, Ohio University, 2007.

Kellner, Hans. **Language and Historical Representation: Getting the Story Crooked**. Madison: University of Wisconsin Press, 1989.

Klein, Naomi. **No Logo**. London: Flamingo, 2000.

Kuhiwczak, Piotr. Translation as Appropriation: The Case of Milan Kundera's *The Joke*. **Translation, History & Culture**. London and New York: Pinter Publisher, 1990.

Labov, William. **Language in the Inner City: Studies in the Black English Vernacular**. University of Pennsylvania Press, 1972.

MacIntyre, Alasdair. **Whose Justice? Which Rationality?**. Notre Dame IN: University of Notre Dame Press, 1988.

May, Rachel. **The Translator in the Text: Reading Russian Literature in English**. Evanston IL: Northwestern University Press, 1994.

Nelson, Daniel. Language, Identity and War. **Journal of Language and Politics** 1 (1), 2002.

Niranjana, Tesjawini. Translation, Colonialism and Rise of English. **Economic and Political Weekly**, 1990.

Polkinghorne, Donald E. Narrative Configuration in Qualitative Analysis. **Life History and Narrative**. London and Washington DC: The Falmer Press, 1995.

Reynold, Mike. How Does Monsanto Do It? An Ethnographic Case Study of an Advertising Campaign. *Text* 24(3), 2004.

Smith, Dan. Language and Discourse in Conflict and Conflict Resolution. *Current Issues in Language & Society*, 1997.

Somers, Magaret. Narrativity, Narrative Identity, and Social Action: Rethinking English Working-Class Formation. *Social Science History* 16 (4), 1992.

Somers, Magaret. Deconstructing and Reconstructing Class Formation Theory: Narrativity, Relational Analysis and Social Theory. *Reworking Class*. Ithaca: Cornell University Press, 1997.

Somers, Magaret R. And Gloria D.Gibson. Reclaiming the Epistemological "Other": Narrative and the Social Construction of Identity. *Social Theory and the Politics of Identity*. Oxford and Cambridge MA: Blackwell, 1994.

White, Hayden. *The Content of Form: Narrative Discourse and Historical Representation*. The Johns Hopkins University Press, 1987.

Whitebrook, Maureen. *Identity, Narrative and Politics*. London: The Johns Hopkins University Press, 2001.

ภาคผนวก ก.

รายการตัวอย่างข่าว 30 ข่าว พร้อมพาดหัวข่าวและความนำ

ลำดับ	ข่าว	วันที่พิมพ์
1	Govt, BRN ink peace talks pact The government will begin peace talks with the Barisan Revolusi Nasional (BRN) separatists within two weeks, National Security Council (NSC) secretary-general Paradorn Pattanatabut says.	1 March 2013
2	Govt denies pact stirred fresh unrest At least six people were injured yesterday in two bomb blasts in Narathiwat, just a day after the government signed a peace talks deal with the Barisan Revolusi Nasional (BRN).	2 March 2013
3	Peace talks fail to halt bomb attacks Two military rangers were killed and 11 others, including rangers and civilians, were wounded in a motorcycle bomb in Yala yesterday in the second day of violence since a deal to negotiate a peace settlement was signed.	3 March 2013
4	BRN chief tells rebels to ease off Barisan Revolusi Nasional (BRN) liaison office chief Hassan Taib has told the group's rebels to scale down violence to create an atmosphere conducive to peace talks, a security source says.	14 March 2013
5	Blast fails to derail talks A bomb attack which killed three police officers in Narathiwat province's Rueso district yesterday will not derail the government's deep South peace talks push, Defence Minister Sukumpol Suwanatat says.	16 March 2013
6	Boy killed in ice-cream shop bomb blast A nine-year-old boy was killed and 14 people wounded by a bomb that was triggered in front of an ice-cream shop in downtown Pattani yesterday.	22 March 2013
7	NSC chief rules out troop exit National Security Council (NSC) chief Paradorn Pattanatabut insists the formation of a special administrative zone and troop withdrawal will not be discussed when he sits down for formal talks with southern insurgent groups today.	28 March 2013

8	<p>BRN chief demands the release of all prisoners</p> <p>Insurgent representatives demanded Thai authorities release all prisoners convicted in southern violence cases and scrap arrest warrants issued for suspected militants during the first round of formal peace talks in Kuala Lumpur yesterday.</p>	29 March 2013
9	<p>Captain killed, 14 troops hurt in Narathiwat ambush</p> <p>An army captain was killed and 14 soldiers wounded in an ambush that triggered a gunfight late yesterday afternoon in Narathiwat's Rueso district, police say.</p>	30 March 2013
10	<p>Sukumpol calls for retribution over brutal murder of marine</p> <p>Defence Minister Sukumpol Suwanatat is demanding retribution against those who abducted and killed a marine in Narathiwat on Monday.</p>	4 April 2013
11	<p>NSC presses on with South talks</p> <p>Peace talks with southern insurgents will go ahead despite the recent wave of rebel attacks, the National Security Council (NSC) secretary-general says.</p>	9 April 2013
12	<p>Grenade attack tests NSC's patience for talks</p> <p>The National Security Council (NSC) has hinted that the peace talks between security officials and separatist groups risk being postponed.</p>	10 April 2013
13	<p>NSC chief says BRN must curtail attacks</p> <p>Concerns over a wave of attacks in the far South in the past month will be raised during next week's meeting with the Barisan Revolusi Nasional (BRN) in Kuala Lumpur.</p>	24 April 2013
14	<p>NSC approaches Jakarta to assist with South talks</p> <p>The National Security Council (NSC) has asked Indonesia to assist with the peace talks with southern insurgent groups, a security source says.</p>	25 April 2013
15	<p>BRN YouTube clip threatens talks</p> <p>The Barisan Revolusi Nasional (BRN)'s five demands issued ahead of today's peace talks with the government will be "hard to accept," National Security Council (NSC) chief Paradorn Pattanabutra says.</p>	29 April 2013
16	<p>BRN gets one-month deadline to curb attacks</p> <p>Thailand has given Hassan Taib one month to prove he truly represents the Barisan Revolusi Nasional (BRN) by reducing the</p>	30 April 2013

	number of violent attacks in the deep South.	
17	<p>Govt Denies Rumours of Thaksin Meeting with BRN</p> <p>The National Security Council (NSC) and the Pheu Thai Party have dismissed reports that ousted prime minister Thaksin Shinawatra was scheduled to meet Hassan Taib, liaison office chief of the Barisan Revolusi Nasional (BRN), in Malaysia yesterday.</p>	5 May 2013
18	<p>NSC sees poll win boosting peace talks</p> <p>Thai authorities expect the victory of Prime Minister Najib Razak's National Front coalition in Malaysia's general election on Sunday to benefit their peace talks with rebels from the deep South.</p>	7 May 2013
19	<p>Indonesian help sought on militants</p> <p>Defence Minister Sukumpol Suwanatat has asked Jakarta to extradite southern insurgents in the event that they escape and take refuge in Indonesia.</p>	11 May 2013
20	<p>Visakha Bucha Day blast kills 5</p> <p>Five military rangers were killed and another wounded in a bomb attack in Pattani's Sai Buri district yesterday as Buddhists marked Visakha Bucha Day.</p>	25 May 2013
21	<p>South hit by more bombs</p> <p>Thirteen people, including 10 security officers, were wounded in a wave of bomb blasts that struck Yala and Narathiwat provinces yesterday.</p>	26 May 2013
22	<p>South ceasefire in place</p> <p>The government and the Barisan Revolusi Nasional (BRN) have agreed to a 40-day Ramadan ceasefire to show their desire to end the southern insurgency.</p>	13 July 2013
23	<p>South hit by two bomb blasts</p> <p>Two bomb attacks hit the deep South yesterday, wounding three soldiers and marring the 40-day ceasefire agreement reached between the authorities and the Barisan Revolusi Nasional (BRN).</p>	18 July 2013
24	<p>Govt not breaching South ceasefire pact: Paradorn</p> <p>National Security Council (NSC) secretary-general Paradorn Pattanatabut yesterday denied accusations that the government had breached the ceasefire deal in the deep South.</p>	21 July 2013
25	<p>BRN agrees to remove Sadao from ceasefire pact</p> <p>The Barisan Revolusi Nasional (BRN) group has agreed to remove</p>	27 July 2013

	Songkhla's Sadao district from the Ramadan ceasefire agreement.	
26	<p>Banpot warns of surge in Ramadan strife</p> <p>The Internal Security Operations Command (Isoc) is warning of a possible spike in far-South violence before Ramadan ends on Thursday.</p>	3 August 2013
27	<p>BRN halts talks 'until govt meets demands'</p> <p>Deputy Prime Minister Pracha Promnok confirmed the Barisan Revolusi Nasional (BRN) has postponed further peace talks with the government until Thailand "responds positively to its demands".</p>	9 August 2013
28	<p>Govt to discuss BRN's demands</p> <p>The authorities will discuss the five demands of the Barisan Revolusi Nasional (BRN) separatist group at the next round of southern peace talks, army chief Prayuth Chan-ocha says.</p>	24 August 2013
29	<p>Fierce battle leaves six dead in South</p> <p>Security personnel in Narathiwat yesterday killed four insurgents, including Abdul Roheng Da-eso, alias "Black Pele" who is wanted on 10 warrants, in a 15-minute gunfight that left two policemen dead.</p>	6 October 2013
30	<p>Wave of violence leaves three dead</p> <p>Multiple bombing, arson and gun attacks in the deep South early yesterday left a female teacher and two rangers dead in one of the biggest coordinated waves of suspected insurgent violence in years.</p>	10 October 2013

ภาคผนวก ข.

ลำดับเหตุการณ์การเจรจาสันติภาพ ระหว่างสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) และกลุ่มบีอาร์เอ็น (2556-2558)

28 กุมภาพันธ์ 2556

พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) และนายฮัสซัน ตอยิบ ผู้ประสานงานของกลุ่ม Barisan Revolusi Nasional (BRN) ลงนามในเอกสารแสดงความจำนงเพื่อเริ่มกระบวนการสันติสนทนา (The General Consensus Document to Launch a Dialogue Process for Peace in the Border Provinces of Southern Thailand) ซึ่งพิธีลงนามจัดขึ้นที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย โดยมีผู้แทนรัฐบาลมาเลเซียเป็นผู้อำนวยความสะดวก

5 มีนาคม 2556

เลขาธิการสมช. และผู้แทนบีอาร์เอ็นหารืออย่างไม่เป็นทางการเพื่อวางข้อตกลงในกระบวนการพูดคุยโดยมีอดีตผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองของมาเลเซียเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator)

28 มีนาคม 2556

เลขาธิการ สมช. และผู้แทนบีอาร์เอ็น เข้าร่วมการเจรจาอย่างเป็นทางการครั้งแรกที่ประเทศมาเลเซีย ทั้งสองฝ่ายตกลงว่าจะมีการเจรจาครั้งที่ 2 ในอีก 1 เดือนข้างหน้า

28 เมษายน 2556

ฮัสซัน ตอยิบ ผู้ประสานงานบีอาร์เอ็น โพสต์คลิปวิดีโอบนเว็บไซต์ YouTube เพื่อประกาศข้อเรียกร้อง 5 ข้อต่อรัฐบาลไทย ข้อเรียกร้องทั้ง 5 ข้อ ได้แก่ 1) ฝ่ายไทยต้องให้ประเทศมาเลเซียเป็นคนกลางผู้ไกล่เกลี่ย (mediator) ไม่ใช่แค่ผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) 2) ต้องยอมรับว่าเป็นการพูดคุยระหว่างชาวปาตานีซึ่งนำโดยกลุ่มบีอาร์เอ็นกับฝ่ายไทย 3) ต้องให้ผู้แทนจากอาเซียน องค์การความร่วมมืออิสลาม (OIC) และองค์กรพัฒนาเอกชนเข้ามาเป็นสักขีพยานในการพูดคุย 4) ทางกรไทยต้องปล่อยตัวผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมตัวทุกคน รวมทั้งระงับและยกเลิกหมายจับผู้ต้องหาในคดีความมั่นคงทั้งหมดทันทีโดยไม่มีเงื่อนไข 5) ฝ่ายไทยต้องยอมรับว่าบีอาร์เอ็นเป็นขบวนการปลดปล่อยปาตานี ไม่ใช่กลุ่มแบ่งแยกดินแดน

29 เมษายน 2556

เลขาธิการ สมช.และผู้แทนปีอาร์เอ็น เข้าร่วมการเจรจาครั้งที่ 2 ที่ประเทศมาเลเซีย ซึ่งเลขาธิการ สมช.ได้ให้เวลานายฮัสซัน ตอยิบ 1 เดือนเพื่อพิสูจน์ว่าเขาควบคุมผู้ก่อเหตุความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้หยุดก่อเหตุได้

24 พฤษภาคม 2556

ปีอาร์เอ็นเผยแพร่คลิปวิดีโอบนเว็บไซต์ YouTube เป็นครั้งที่ 2 เพื่ออธิบายข้อเรียกร้องทั้ง 5 ข้อที่ประกาศไปเมื่อวันที่ 28 เมษายน

28 พฤษภาคม 2556

ปีอาร์เอ็นเผยแพร่คลิปวิดีโอบนเว็บไซต์ YouTube เป็นครั้งที่ 3 เรียกร้องให้ทางการไทยหยุดใช้ความรุนแรงกับนักต่อสู้ปาตานี

13 มิถุนายน 2556

เลขาธิการ สมช.และผู้แทนปีอาร์เอ็น เข้าร่วมการเจรจาครั้งที่ 3 ทั้งสองฝ่ายตกลงร่วมกันว่าจะทำให้เดือนรอมฎอนหรือเดือนถือศีลอดเป็นช่วงเวลาที่ปลอดจากเหตุการณ์ความรุนแรง

25 มิถุนายน 2556

ปีอาร์เอ็นเผยแพร่คลิปวิดีโอบนเว็บไซต์ YouTube เป็นครั้งที่ 4 โดยยื่นเงื่อนไข 7 ข้อเพื่อยุติความรุนแรงในช่วงเดือนรอมฎอน

27 พฤศจิกายน 2556

พล.ท.ภราดรกล่าวว่า การเจรจาระหว่างสมช.และปีอาร์เอ็นในรอบที่ 4 ถูกเลื่อนไปอย่างไม่มีกำหนด เนื่องจากปัญหาทางการเมืองของไทยอันเนื่องมาจากการชุมนุมของคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ที่ต่อต้านรัฐบาลของพรรคเพื่อไทย

1 ธันวาคม 2556

ฮัสซัน ตอยิบ ผู้ประสานกลุ่มปีอาร์เอ็นเผยแพร่วิดีโอบนเว็บไซต์ YouTube ประกาศว่า การเจรจากับฝ่ายสมช. ครั้งต่อไปจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อรัฐสภาไทยรับทราบข้อเรียกร้องทั้ง 5 ข้อของปีอาร์เอ็น และน.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ประกาศให้การพูดคุยสันติภาพฯ เป็นวาระแห่งชาติเท่านั้น

15 กุมภาพันธ์ 2557

ดาโต๊ะ เซรี อาหมัด แซมซามิน ฮาซิม อดีตผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองมาเลเซียที่ เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเจรจาระหว่างสมช.และบีอาร์เอ็น แสดงความเห็นว่าการเจรจาสันติภาพมีความคืบหน้าไปมาก แต่เห็นได้ว่าฝ่ายไทยและฝ่ายบีอาร์เอ็นยังไม่ไว้ใจซึ่งกันและกัน

21 กุมภาพันธ์ 2557

ศาลรัฐธรรมนูญของไทยตัดสินให้การเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 เป็นโมฆะ ส่งผลให้สถานการณ์การเมืองไทยย่ำแย่ ในขณะที่ กปปส.ยังชุมนุมประท้วงขับไล่รัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตรอย่างต่อเนื่อง

22 พฤษภาคม 2557

พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการกองทัพบก ประกาศยึดอำนาจและตั้งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มาบริหารประเทศ ซึ่งต่อมาก็ได้มีการตั้งสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ขึ้นมา สนช.ได้มีมติเลือกพล.อ.ประยุทธ์ เป็นนายกรัฐมนตรี

5 กันยายน 2557

พล.อ.ประยุทธ์ นำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

12 กันยายน 2557

พล.อ.ประยุทธ์ นายกรัฐมนตรีแถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยนโยบายด้านความมั่นคงระบุว่ารัฐบาลจะ “เร่งแก้ไขปัญหาการใช้ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยนำยุทธศาสตร์เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนามาใช้ตามแนวทางกัลยาณมิตรแบบสันติวิธี ส่งเสริมการพูดคุยสันติสุขกับผู้มีความคิดเห็นต่างจากรัฐ” ซึ่งหมายถึงจะเดินหน้าการเจรจาภาพต่อโดยเรียกว่า “การพูดคุยสันติสุข”

1 ธันวาคม 2557

พล.อ.ประยุทธ์ นายกรัฐมนตรีเดินทางเยือนประเทศมาเลเซียอย่างเป็นทางการและมีการหารือทวิภาคีเต็มคณะกับนายราจิบ ราซัค นายกรัฐมนตรีมาเลเซีย ซึ่งประเด็นหนึ่งที่หารือกันคือ พล.อ.ประยุทธ์ได้ขอให้มาเลเซียทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกของการเจรจาสันติภาพระหว่างสมช.และบีอาร์เอ็นต่อ รวมทั้งได้แจ้งว่า พล.อ.อักษรา เกิดผล ประธานคณะที่ปรึกษากองทัพบกจะ

เป็นหัวหน้าคณะพูดคุยฝ่ายไทย แทน พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร อดีตเลขาธิการ สมช. แต่ยังไม่ได้กำหนดกรอบการพูดคุยและวันที่จะจัดพูดคุยกับกลุ่มบีอาร์เอ็น

17 เมษายน 2558

พล.อ.ประยุทธ์ นายกรัฐมนตรี แถลงผลงานของรัฐบาลในรอบ 6 เดือน โดยในเอกสารชี้แจงผลงานกล่าวถึงความคืบหน้าในการพูดคุยสันติสุขเพียงว่า การแก้ไขปัญหาการใช้ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความคืบหน้าเป็นลำดับ โดยดำเนินการผ่านกลไกขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้และการใช้ทุ้งยางแดงโมเดล³¹

---

³¹ ทุ้งยางแดงโมเดล เป็นแนวทางที่ฝ่ายความมั่นคงกล่าวถึงภายหลังเกิดเหตุวางเพลิงโรงเรียน 6 แห่งในอ.มายอ และ อ.ทุ้งยางแดง จ.ปัตตานี เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2557 แนวทางนี้เป็น การบูรณาการหน่วยงานของรัฐ ทั้งฝ่ายพลเรือนและทหารเพื่อยกระดับ การป้องกันเฝ้าระวังในพื้นที่เพื่อป้องกันการก่อเหตุร้าย

ประวัติผู้เขียนสารนิพนธ์

น.ส.กฤติดา สามะพุทธิ เกิดวันที่ 21 มิถุนายน 2519 ที่กรุงเทพมหานคร จบการศึกษาวารสารศาสตร์บัณฑิต เอกวิชาหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เมื่อ พ.ศ.2540 เริ่มต้นการทำงานเป็นนักเขียนสารคดีที่นิตยสาร *สารคดี* ก่อนจะย้ายมาเป็นผู้สื่อข่าวที่หนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* ระหว่างพ.ศ.2544-2557 ปัจจุบันเป็นบรรณาธิการเว็บไซต์ข่าว (www.thaipbs.or.th/news) ของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส